

Bu kitap, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği tarafından yürütülen, Pülümür Belediye Başkanlığı ve Förderverein Pülümür e.V. (Pülümürü Destekleme Derneği-Almanya) tarafından desteklenen Pülümür Florası Projesi kapsamında hazırlanmış ve Pülümür Belediyesi ile Çankaya Belediyesi arasında 25.07.2016 tarihinde imzalanan kardeş kent protokolü kapsamında Çankaya Belediyesi tarafından bastırılmıştır.

Pülümür Belediye Başkanlığı Yayınları No:1
Merkez Mahalle Cemal Süreya Caddesi No:1 62700 Pülümür / Tunceli
Telefon: +90 428 441 22 34, E-posta: bilgi@pulumur.bel.tr
<http://www.pulumur.bel.tr/>

ISBN
978-625-98490-0-3

Proje Gönüllüleri ve Hazırlayanlar

Ahmet Demirtaş, Beyhan Büyükyıldız, Devrim Okcu, Elif Mercan, Fatma Şen Gökmen,
Golshan Zare, Gülderen Yılmaz, Mert Elverici, Mustafa Bektaş, Mustafa Gökmen,
Salih Usta, Selda Somuncuoğlu, Serdar Ölez, Şeyma Mengi, Tuğrul Körüklü

Fotoğraflar
Kırsal Çevre Fotoğraf Arşivi
(Aksi belirtilmemiş ise)

Renk Ayrımı, Baskı ve Cilt
Özdoğan Matbaa Yayın Hed. Eş. San. Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514. Sokak No: 29
Yenimahalle- ANKARA
www.ozdogandigital.com

Kaynak Gösterme
Pülümür Belediyesi (2024).Pülümür'ün Binbir Çeşit Bitkisi, ISBN: 978-625-98490-0-3, Özdoğan Matbaa Yayın, Ankara.

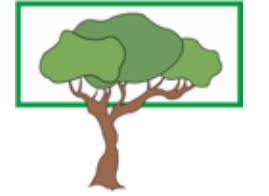
Pülümür'ün Binbir Çeşit Bitkisi

Pülümür
Belediye Başkanlığı

Pülümür'ü
Destekleme
Derneği Almanya

Kırsal Çevre
ve
Ormancılık Sorunları
Araştırma Derneği

Pülümür Belediye Başkanlığı Yayınları No:1
Şubat 2024

<i>Sunuş</i>	<i>7</i>
<i>Teşekkür</i>	<i>9</i>
<i>Çalışma kapsamı ve yöntemi</i>	<i>13</i>
<i>Pülümür'ün tarihçesi</i>	<i>18</i>
<i>Pülümür'ün sosyal, kültürel ve ekonomik yapısı</i>	<i>23</i>
<i>Turizm potansiyeli</i>	<i>27</i>
<i>Efsaneler</i>	<i>35</i>
<i>Pülümür'ün coğrafyası, jeolojisi ve habitat çeşitliliği</i>	<i>38</i>
<i>Dere kenarı ve vadi yamaçları</i>	<i>43</i>
<i>Yayla ve meralar</i>	<i>44</i>
<i>Ağaçlı bozkırlar</i>	<i>46</i>
<i>Ormanlar</i>	<i>47</i>
<i>Nemli çayırlar</i>	<i>50</i>
<i>Yüksek dağ bozkırları</i>	<i>51</i>
<i>Taşlık-kayalık çarşak yamaçlar</i>	<i>52</i>
<i>Pülümür'ün bitki çeşitliliği</i>	<i>53</i>
<i>Pülümür'de ballı bitkiler ve arıcılık.....</i>	<i>58</i>
<i>Pülümür'ün yorgun meraları</i>	<i>64</i>
<i>Pülümür florasından örnekler</i>	<i>69</i>
<i>Pülümür bitkileri listesi</i>	<i>548</i>
<i>Terimler sözlüğü</i>	<i>576</i>
<i>Dizin</i>	<i>578</i>
<i>Kaynakça</i>	<i>586</i>
<i>Proje ekibi</i>	<i>588</i>

SUNUŞ

İnsan yaşadığı mekânın farkına vardığı zaman mekân anlam kazanır. Bu mekânları anlamlandırmak, içinde birlikte yol alabilecek ilişkileri geliştirmekten geçer. Hayat boyu hep önemsedğim ve vurgulamaktan geri durmayacağım şu söz; "İyi niyetli iseniz ve iyi niyetle çıkıyorsanız yola, mutlaka iyi insanlarla karşılaşacaksınız" benim için bir yol haritasına ve hatta bir slogana dönüştü.

Biz bu yolculuğa sevgili dostum, arkadaşım ve hemşehrimiz olan Mustafa Bektaş ile başladık. Kendisinin kırsal kalkınma uzmanı ve Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneğinin üyesi olması, bu dernekle olan ilişkimizi de kurunca yol almamız bir hayli kolaylaştı.

İlimizin coğrafyası ile ilgili toplantılarda hep duyardım bölgenin çok özel bir coğrafya olduğunu. Çok fazla bitki çeşidinin bulunduğu, pek çoğunun endemik olduğu ama bölgede yapılan çalışmaların yeterli olmadığı, daha çok çalışma yapılması gerektiği gerçeği ile de karşı karşıyaydık. Bu özel ve bakir bölgede geniş çaplı bir çalışmayla ilimiz için örnek oluşturmak heyecan vericiydi. Bu çalışma özellikle bölgemizde hoyratça kullanılan meraların geleceği için önemliydi. Ayrıca bölgede her geçen gün önem arz eden arıcılığın gelişmesi ile ilgili bitki türlerinin bilinmesi çok değerliydi.

Bunların yanı sıra tespiti yapılan tüm bu bitkilerin korunması gelecek nesillere karşı sorumluluğumuzdu. İçinde bulunduğumuz bölgeyi değerli kılan ve öne çıkaracaklardan biri de bu zengin bitki çeşitliliğidir. Metropollerde parklarla, peyzaj çalışmaları ile yeşil alanları çoğaltmaya çalışırken biz neden doğal koşullarda, kendiliğinden var olan değerlerimize sahip çıkmayıp, tahrip edilmesine, yok olmasına karşı önlemler almayalım. Dolayısı ile çalışmamıza Mustafa Bektaş öncülüğünde Ankara'da bulunan Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneğinin, Pülümür Belediyemizin ve Almanya Pülümürü Destekleme Derneğinin (Förderverein PülümüreV Pülümür'ü Destekleme Derneği) katkıları ile bu projenin 2015 yılında ön araştırmalarına ve 2019 yılında da saha çalışmalarına başladık. Araya salgının girmesi aksamalara neden olsa da dört yılın sonunda harika bir çalışma ortaya çıktı.

Zaman zaman alan çalışmalarına katılma imkanı buldum. Zor doğa koşullarına rağmen ekibin heyecanı, samimiyeti ve işlerine göstermiş oldukları itina beni de cezbetti desem yalan olmaz.

Ahmet Demirtaş'ın, Mustafa Bektaş ile ekip sorumluluğunu paylaşmaları, Salih Usta'nın sakinliği, Dr. Mustafa Gökmen ve Fatma Şen Gökmen' in uyumu, Öğr. Gör. Selçuk Tuğrul Körüklü, Doç.Dr. Gülderen Yılmaz, Serdar Ölez, Devrim Okçu, Doç Dr. Golshan Zare, Rabia Şeyma Mengi ve Dr. Öğr. Üyesi Mert Elverici'nin gayretlerine yürekten teşekkür ederim.

Bu yapılan çalışmalar da önceki yıllarda olduğu gibi güvenlik açısından da sorun oluşturmaktaydı. Çalışmalar boyunca İlçe Jandarma Komutanlarımız şahsında Ramazan Onur Can'a ve dönemin Bölük Komutanlarına, yine İlçe Kaymakamımız Mehmet Çağatay Çakal ve çalışma süreleri içerisinde görev yapan Kaymakamlarımıza manevi desteklerinden ötürü çok teşekkür ederim.

Rehberlikte İsmail Yoleri'ne, Yurt Otel, Yurt Cafe ve Kooperatif Cafe'nin gecenin geç saatlerine kadar ekibimize eşlik eden çalışanlarına, ayrıca belediyemiz bünyesinde çalışan emekçi işçilerimize desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Kardeş Belediyemiz Çankaya Belediyesi'ne kitabın basılmasına verdiği desteklerden dolayı teşekkür ederim.

Ortaya çıkan çalışmanın bir ekip çalışması olması, geleceğe bir kaynak oluşturması açısından çok değerli olduğunu ifade ederken inancımızın ve değerlerimizin bir parçası olan doğanın sesini duymak, onu anlamak ve anlatmak da bizleri çok mutlu etmiştir. Belediyemizin bir çalışması olarak Pülümürümüze ve Pülümür halkına hayırlı olmasını ve doğamızın korunmasına katkı sağlamasını diliyorum.

Müslüm TOSUN
Pülümür Belediye Başkanı

TEŞEKKÜR

Kırsal Çevre Ormancılık Sorunları ve Araştırma Derneği olarak bu kitabın ortaya çıkarılması için yaptığımız çalışmalar boyunca tüm olanakları seferber ederek çalışmamızı kolaylaştıran Pülümür Belediye Başkanı Müslüm Tosun başta olmak üzere tüm belediye çalışanlarına, çalışma dönemlerimizdeki Pülümür Kaymakamlarına ve tüm Kaymakamlık çalışanlarına, Pülümür Jandarma Komutanlarına ve görevlilerine, Pülümür halkına;

Bitki teşhislerine destek veren Prof. Dr. Zeki Aytaç, Prof. Dr. Kemal Yıldız, Prof. Dr. Birol Mutlu, Prof. Dr. Hasan Yıldırım, Prof. Dr. Ali Kandemir'e;

Köylerinde bizi ağırlayan ve rehberlik yapan;

Ağaşenlik Köyü'nden Muhtar Düzgün Albayrak, Daimi Albayrak, Ali Albayrak, Fidan Albayrak, Oktay Albayrak, Mehmet Bektaşoğlu'na;

Altınhüseyin Köyü'nden Muhtar Kul Himmet Erez, Kazım Bağdır, Şükrü Arı, Niyazi Demirtaş, Nuri Geçgöl'e;

Ardıçlı Köyü'nden Muhtar Salman Yoleri, Fatma Yoleri, Hasan Hüseyin Bektaş, Medine Bektaş, Ercan Duman, Erdal Duman, Özlem Duman, Zeynep Duman, Mustafa Yoleri, Yemoş Yoleri, Emine Eren, Sakine Eren, Hatun Eren, Dursun Yoleri, Gülhan Yoleri, Ahmet Kılıç, Emine Kılıç, Hüsnüye Bektaş'a;

Boğalı Köyü'nden Hatayi Demir, Hasan Keskin, Beser Keskin, Ali Demir, Barış Yoleri'ye,

Çakırkaya Köyü'nden Muhtar Hüseyin Çaktı, Nimet Erdoğan, Gülay Erdoğan, Canan Kaya, Yusuf Özdemir, Rıza Bulut, Mustafa Bulut, Rıza Erdoğan'a;

Çobanyıldızı Köyü'nden Muhtar Hıdır Koç, Çiğdem Koç, İkbâl Koç, Mira Koç, Rıza Han, Mustafa Demirbilek'e;

Hasangazi Köyü'nden Muhtar İsmail Uyan, Saray Uyan, Tekin Araz, Gülsün Araz'a;

Karagöz Köyü'nden Muhtar Özcan Korkut, Onur Tepe, Aliasker Çelik, Filiz Çelik'e;

Kırkmeşe Köyü'nden Muhtar Hıdır Eren, Hayri Yıldız, Ekber Erdoğan, Hüsnü Mutlu, Kemal Öztekin, Ali Mutlu, Hüseyin Mutlu'ya;

Kocatepe Köyü'nden Muhtar Baki Fırat, Cafer Kaplan, Abidin Keskin, Ali Keskin, Ali Toprak, Miral Çetin, Tekin Esen, Ahmet Uraz, Fidan Esen, Elif Aksakallı, Hediye Koç, Medine Karadağ, Mercan Metin'e;

Süleymanuşağı Köyü'nden Bülent Onat, Sibel Onat, İklim Onat, Ekin Su Onat, Ali Eren Onat, Engin Onat, Ali Onat, İbrahim Onat'a;

Şampaşakaraderbent Köyü'nden Muhtar Mehmet Yıldız, Günger Tunç, Şefki Köymen, Yusuf Güler yüzlü'ye;

Çalışmalar boyunca kahrımızı çeken Yurt Otel ve Kafe çalışanları Hülya Yeşilkaya, Ali Yeşilkaya, Selvi Çinkılıç, Ali Çınar, Zuhay Seyhan, Selma Doğan'a;

Arazi çalışmalarına katılarak bize destek veren Almanya Pülümürü Destekleme Derneğinin (Förderverein PülümüreV Pülümür'ü Destekleme Derneği) dernek temsilcileri Hakkı Koç, Zeki Gül ve Hollanda'dan Aynur Gül'e;

Arazi çalışmasında kaymakamlık aracı ile bize destek veren Özgür Özgürel'e;

Arazide çamura saplanan aracımızı çıkaran Berkan Özgürel, Ahmet Yıldız, Muharrem Yıldırım'a;

Herbaryum örneklerinin preslenmesinde destek veren belediye çalışanı Muzaffer Karci'ya ve Ali Rıza Çimdemir'e;

Fotoğrafları ve rehberliği için İsmail Yoleri'ne;

Fotoğraf desteği için İsmail Ateş'e ve S.S. Pülümür Merkez Mahallesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'ne;

Ankara Üniversitesi Herbaryum'daki çalışmalarımıza katkıları nedeniyle Taha Zorlu'ya;

Temmuz 2015'te gerçekleştirdiğimiz Pülümür gezisinde bu projenin şekillendirilmesine katkı sağlayan Bilge Gülsoy, Fuat Turan, Gülcan Çelebioğlu ve Yıldırım Güner'e,

ve unuttuğumuz tüm canlara

teşekkür ederiz.

Çalışmanın Kapsamı Ve Yöntemi

Pülümür'ün bitki çeşitliliği çalışmasının başlangıcı Temmuz 2015'e kadar uzanır: Mustafa Bektaş'ın rehberliğinde Kırsal Çevre Derneği'nden 8 kişilik bir ekip ile 30 Haziran- 5 Temmuz 2015 arasında Pülümür-Tunceli-Ovacık'a düzenlenen gezi ile başlar. Gezinin daha ilk günü Hiver-Tuzla bölgesinde kalem defterler çıkarılıp etraftaki bitkiler not edildiğinde "Pülümür'ün bitkileri" çalışması adeta kendiliğinden başlamıştı. Pülümür'de geçirilen sadece 2 gün içerisinde Pülümür çayı boyunca, Pancılas (Çakırkaya), Karagöz köyleri çevresinde, Nav Buzul Gölü yürüyüşünde kaydedilen bitkiler daha o zaman 150-200 bitki türünden oluşan bir liste ve bolca fotoğraf arşivi oluşturmuştu bile.

Bu geziyi takip eden haftalarda ve aylardaki sohbetlerimizde gelecek çalışmalara yönelik düşünce ve soruların tohumları ekilmeye başlamıştı:

- Pülümür ne kadar bitki çeşitliliğine sahipti? Gelecekte yörenin doğasını gezmeye gelecek daha nice kişilere yönelik bir Pülümür'ün bitkileri rehberi hazırlansa ne güzel olurdu,
- Pülümür balının kaynağı bitkiler hangileriydi?
- Halkın gündelik hayatında çeşitli amaçlar için kullandığı "Gulige", "So", "Alabend" gibi daha başka hangi bitkiler vardı? Bu bitkilere yörede Zazaca ne ad verilir?
- Bölgede büyük koyun sürüleri ile göçebe olarak yapılan hayvancılık Pülümür'ün doğal bitki örtüsünü nasıl etkiliyordu?

Takip eden yıllar içerisinde Pülümür'ün doğasına olan ilgimiz ve bunu kapsamlı bir çalışmaya dönüştürme isteğimiz artarak devam etti. 2018-2019 yıllarında Ankara'da çeşitli ön hazırlık toplantılarının ardından Kırsal Çevre Derneği'nden, Ankara Üniversitesi Biyoloji Bölümü Herbaryumu ve Eczacılık Fakültesi Herbaryumu'ndan oluşan gönüllü bir ekip Pülümür'ün bitki çeşitliliğini araştırmak üzere bir araya geldi. Bu botanik ekibine Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nden Mert Elverici de sürüngenler, kelebekler, örümcekler gibi fauna araştırmalarında destek olmak üzere katıldı.

Eylül 2019 tarihinde başlayan arazi çalışmaları Covid-19 pandemisi nedeniyle 2 yıl kesintiye uğrasa da Haziran 2022 ve Haziran 2023 tarihlerinde kaldığı yerden devam etti. İlçenin doğusunda Şampaşakaraderbent'ten batıda Sarıgül'e, kuzeyde Yarbaşı'ndan güneyde Altınhüseyin'e kadar

2015 yılı gezi ekibi

2019 yılı arazi ekibi

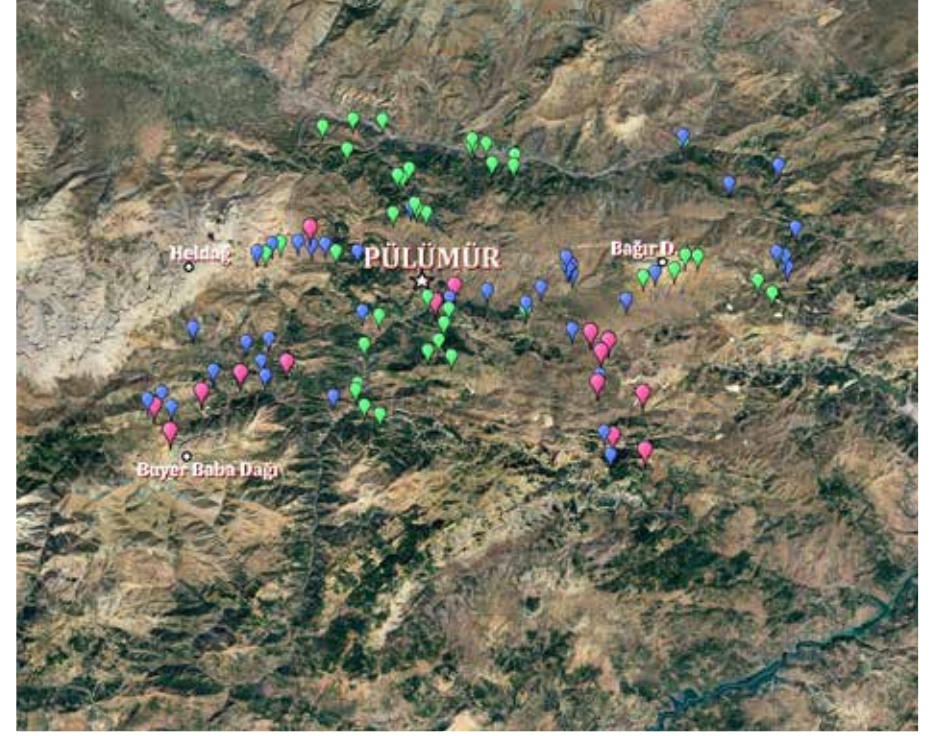

2022 yılı arazi ekibi

2023 yılı arazi ekibi

Pülümür'ün her köşesinde, dağlarında (Buyer Baba Dağı, Bağır Paşa Dağı, Heldağ), vadilerinde (Karol vadisi, Pülümür Çayı Vadisi) arazi çalışmaları gerçekleştirildi. Bu üç yılda Pülümür'de arazi çalışması gerçekleştirilen yerler Harita'da gösterilmektedir.gösterilmektedir.

Arazi çalışması gerçekleştirilen lokasyonlar (Pembe: 2019, Mavi: 2022, Yeşil: 2023).

Bu arazi çalışmalarında gözlenen otsu ve odunsu bitkilerin fotoğrafları çekildi, tür teşhisinde kullanılmak üzere herbaryum örnekleri toplandı, yöre halkı ile görüşmeler yapıldı. Arazi çalışmalarını takip eden dönemlerde Pülümür'den toplanan bitki örnekleri uygun biçimde kurutulmalarının ardından tür teşhisi amacıyla Ankara Üniversitesi Herbaryumu'nda (ANK) incelendi. Bitki türlerinin teşhisinde arazi çalışmalarından elde edilen geniş fotoğraf arşivinden de faydalanıldı. Ayrıca, bitki teşhislerinin doğrulanması amacıyla Prof. Dr. Zeki Aytaç, Prof. Dr. Kemal Yıldız, Prof. Dr. Birol Mutlu, Prof. Dr. Hasan Yıldırım, Prof. Dr. Ali Kandemir gibi birçok botanik uzmanı akademisyenin desteğine başvuruldu. Ek olarak, internet üzerinden yayınlanan ve botaniğe meraklı her kesimi biraraya getiren Flora grubu ya da Inaturalist uygulaması gibi farklı platformlar vasıtasıyla ulusal ve uluslararası birçok farklı uzmanın da tür teşhisinde katkıları oldu.

Arazi çalışmalarından elde edilen tüm bu bilgilerin yanı sıra geçmişte Tunceli'nin florası üzerine yapılmış tüm yayınlar taranarak (Ör. Davis, 1965-1985; Yıldırım, 1995; Armağan, 2020; Armağan, 2018; Babacan ve Eker, 2017; Paksoy, 2022) bu yayınlardaki Pülümür bitki kayıtları tespit edildi.

Bitki çeşitliliğinin belirlenmesinin yanı sıra Pülümür'de halk arasında bitkilerin yöresel isimleri ve kullanımları konusunda Pülümür halkından kişiler ile görüşmeler yapıldığı gibi daha önce bölgede etnobotanik alanında yapılmış çalışmalardan da faydalandı (Doğan ve Tuzlacı, 2015; Doğan ve Yeşil, 2008).

Ballı bitkiler konusundaki bilgiler Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesinden Doç Dr. Golshan Zare tarafından derlenirken, arazi çalışmaları sırasındaki gözlemlerden de yararlandı.

Sonuç olarak, arazi çalışmalarından, geçmişte yayınlanmış tez ve makalelerden elde edilen tüm bu bilgiler ışığında oluşturulan veritabanı Pülümür'ün bitki çeşitliliğini ortaya koymayı amaçlayan bu kitabın hazırlanmasında kullanıldı.

Köylerde yapılan görüşmelerden görüntüler

Arazi çalışmalarından görüntüler

Pülümür'ün Tarihçesi

Pülümür ilçe merkezine 3 km. uzaklıkta bulunan ve yöre halkınca Gelin Odaları olarak adlandırılan kaya yapıları bölgedeki en eski yerleşim izlerini taşımaktadır. Kaya odaları, su sarnıcı ve basamaklı tünelden oluşan yapıların Urartular ya da sonrası dönemde yapıldığı düşünülmektedir.

Gelin Odaları'ndan bir görünüm.

Pülümür ilçesinin Kapadokya Krallığı döneminde kurulduğu tahmin edilmektedir. Kapadokya Krallığı, M.S. II. yy'da, Romalıların bölgeye egemen olmasına kadar devam etmiştir. M.S. 395'te Roma İmparatorluğunun bölünmesinden 639'da Arapların eline geçinceye kadar Bizans hakimiyetinde kalmıştır. Daha sonra bölgede sırasıyla Mengücek Beyliği, Anadolu Selçukluları, Moğollar ve Akkoyunlular hakimiyet kurmuştur. Bir Türkmen kavmi olan Akkoyunlular, Orta Asya'daki kültürel yaşamlarından miras kalan koyun figürünü sembol olarak kullanmışlardır. Bugün Tunceli'de ve Anadolu'nun pek çok yöresinde koyun, kuzu isimli köyler; mezar başlarında koyun figürleri mevcuttur.

Pülümür'ün yakın zamana kadar "Kuzican/Kuzucan" ismini taşıması, Akkoyunlu Devletinden gelme yerleşim yeri olması açısından dikkati çekmektedir. Akkoyunlular Uzun Hasan döneminde en düzenli ve güçlü devlet düzenine kavuşmuşlar ve öyle ki Osmanlı Devletiyle karşı karşıya dahi gelmişlerdir. 1473 Otlukbeli Savaşı Uzun Hasan'ın yenilgisiyle sonuçlanınca, Akkoyunlu etkisi azalmıştır. 1508'de Şah İsmail Safevi'nin Akkoyunluları

Sağlamtaş Köyündeki Akkoyunlu Mezarları

ortadan kaldırarak Doğu Anadolu'da kurduğu etkili düzen 1514'te Yavuz Sultan Selim'e Çaldıran Savaşında yenilmesine kadar sürmüştür. Osmanlı döneminde Kuzican/Kuzucan (Pülümür) 1535-1848 yılında Erzurum eyaletine bağlı olarak sancak idaresini devam ettirmiştir. Kız-uçan adı ilk defa 1518 tarihli Çemişgezek tahrir defterinde görülmüştür. Kız-uçan ismi katipler tarafından farklı şekillerde kayda geçirilince, XIX. yüzyıla gelindiğinde Kuzican, Kizucan, Kuzuçan ve Kuzucan biçimini almıştır. Farklı yazılışları bulunan bu yerleşim yerinin adı 1894 yılında Pülümür olarak değiştirilmiştir. 1891'de Erzincan sancağına bağlanmış ve Cumhuriyet dönemine kadar bu statüsünü korumuştur. Rus ordusu 1916 yılında Erzincan önlerine ve Pülümür'ün kuzeyine kadar gelmiştir. Pülümür ve yörede oluşturulan milis kuvvetleri ile kısmen çarpışmalar olmuşsa da Şubat 1917'de Sovyet hükümetinin kurulması ile Erzincan'da anlaşma yapılmış ve 17 Aralık 1917'de Rus ordusu Pülümür dağlarından çekilmiştir. 17 Aralık günü ilçenin kurtuluş günü olarak kutlanmaktadır.

Kız-uçan (Kuzican) Nahiyesi, 1518-1923 yılları arası savaşlar, siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik ve coğrafi nedenlerden dolayı sürekli birçok Sancak ve Eyalet arasında gelgitler yaşamıştır.

1518: Çemişgezek Sancağı'na,
1523: Kiğı Sancağı'na bağlanarak, Diyarbakır Eyaleti'ne,
1535: Erzurum Eyaleti'ne,
1848: Dersim Sancağı altında Harput Eyaleti'ne,
1866: Erzincan Sancağı'na bağlanarak Erzurum'un Eyaleti'ne,
1881: Tanzimat reformları kapsamında Dersim Sancağı'na,
1888: Erzincan Sancağı'na,
bağlanmış, daha sonra bir süre yeniden Dersim Sancağı'na bağlanmışsa da,
1891'de Erzincan Sancağı'na bağlanmış ve bu durum Cumhuriyet Dönemi'ne kadar devam etmiştir.
Pülümür, Cumhuriyet Dönemi'nde 1936 yılına kadar Erzincan'a bağlı bir ilçe olarak kalmış ve 4 Ocak 1936'da Tunceli adı ile kurulan ilin yedinci ilçesi olmuştur.

Ağaşenliği köyü civarında bulunan kilise ve mezar kalıntıları.

Ticari yollardan uzak olması ve dağlık arazisi nedeniyle Pülümür'de gelişmiş bir şehirleşme ve büyüme mümkün olmamıştır. Bunun bir sonucu olarak Pülümür, sancak ve nahiye merkezi olduğu dönemlerde bile çevresindeki köylerle aynı büyüklükte veya biraz daha gelişmiş bir köy özelliği göstermiştir.

Pülümür'de bulunan Müslüman, Hristiyan, Türk, Kürt, Ermeni gibi farklı dini ve etnik gruplar bazen aynı bazen ayrı alanlarda olsalar da birlikte yaşamayı başarmışlardır. Fakat Birinci Dünya Savaşı, Rus İşgali ve ardından yaşanan tehcir olayı bu durumu değiştirmiştir. Yaşanan bu olaylar farklı etnik ve dini grupların bölgeden çekilmesine, çeşitliliğin bozulmasına ve bölgede homojen bir nüfus yapısı oluşmasına neden olmuştur.

Pülümür'ün Yaşsız Kadını

Pülümür'ün bir dağ köyünde gördüm onu
Yaşını sordum bir giz gibi güldü
Kimi seksen dedi köylülerden kimi yüz
Yüzüne baktım bir giz gibi güldü

Bir asa vardı elinde
Bir solmuş krallığın
Kadifeden harmanisi üzerinde
Bir Hititliydi o bir Selçukluydu
Bir Ermeni'ydi bir Kürt'tü
Bir Türk

Yaşını sordum bir giz gibi güldü
Koluma girdi bir soylu kadınca
Tozlu köy yolunda sürüyerek eteğini
Beni tek gözlü sarayına götürdü
Köy yapısı kulübesinin

Zamanı orada yitirdim ben
Yitik zamanlara onda eriştim
En soylu yoksulluğun toprak döşeli sarayında
Bir taç gibi kondu başıma Türkiyeliliğim

Bülent Ecevit

Pülümür'ün Sosyal, Kültürel Ve Ekonomik Yapısı

Pülümür'ün 49 köyü ve 5 mahallesi bulunmaktadır. Bu köylerin bir kısmı ya göçler nedeniyle tümüyle boşalmış ya da köyde yerleşik birkaç hane kalmıştır. Yazları ise Türkiye'nin farklı illerinde ve yurtdışında yaşayan yöre insanının gelmesi ile ilçede geçici bir yoğunluk yaşandığı söylenebilir. 2022 yılı verilerine göre toplam 3498 olan nüfusun, 1482'si ilçe merkezinde, 2016'sı ise köylerde yaşamaktadır. Toplam nüfusun 2047'si erkek, 1451'i ise kadındır. İlçe merkezinde birer adet anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise ve Halk Eğitim Merkezi ile Halk Sağlığı Merkezi bulunmaktadır. İlçede eczane olmayışı önemli bir sorundur.

Pülümür ilçesi merkezinden bir görünüm.

Tunceli Bölgesinde okuma yazma oranı oldukça yüksektir; bu yönüyle Türkiye'de ilk sıralarda yer almaktadır. Coğrafi koşulların tarıma yeterince uygun olmamasının da bir sonucu olarak sosyo-kültürel yapı kız-erkek farketmeksizin çocuk ve gençleri okumaya yöneltmektedir.

Pülümür'de sosyal ve kültürel yaşamın şekillenmesinde tarihsel ve toplumsal geçmişin yanı sıra doğa koşullarına bağlı ekonomik faaliyetler belirleyici olmuştur. Bölgenin dağlık, tarım alanlarının da kısıtlı oluşu hayvancılığın ve arıcılığın önemli bir geçim kaynağı haline gelmesini sağlamıştır. Hayvancılık beraberinde yarı göçer ve doğa ile iç içe bir yaşam getirmiştir.

Türkiye’de suni gübre ve tarım ilaçlarının kullanılmadığı ender bölgelerden olan Pülümür’de, doğru bir planlama ile yöreye özgü arıcılık, hayvancılık ve meyvecilik daha verimli şekilde yapılabilir.

Tuzlalar: İlçede 3 adet tuzla bulunmaktadır. Balpayam, Hiver, Göneli bölgesinde çok eski yıllardan bu yana geleneksel yöntemlerle çıkarılan tuzlar Türkiye genelinde satılmaktadır.

Cemal Süreya Kültür ve Bellek Evi: Pülümür Çayının kenarında bulunan Cemal Süreya Kültür ve Bellek Evi’nin üst katı çocuklar, gençler ve halk için ayrı bölümler içeren bir kütüphanedir. Binanın giriş kısmında bölgenin kültürü, inancı, bitkileri ve gündelik yaşamına dair hafıza niteliğinde görsellerin yer aldığı bir salon ile çok amaçlı bir toplantı salonu vardır. Bina yazın da ziyaretçilere bahçesinde dinlenme olanağı sunmaktadır.

Christian Ude Eğitim ve Kültür Merkezi: Almanya, Münih Belediye Başkanlığı’nın desteği ile yapılan Christian Ude Eğitim ve Kültür Merkezi’nin bahçesinde yazın düğünler yapılmakta, kapalı alanda ise festival etkinlikleri, toplantılar, paneller, sergiler vs. düzenlenmektedir.

El Sanatları: İlçenin hayvancılığa dayalı ekonomisine bağlı olarak yaygın olarak dokumacılık yapılmaktadır. Genel olarak ev veya küçük atölyelerde üretilen dokumalar çok çeşitlilik içermektedir. Tüm malzemeleri bölgeden temin edilen ürünlerde ipler için de bölgede yetişen bitkilerden üretilen kök boyalar kullanılmaktadır. Genellikle yöre kilimleri tek kanat olarak dokunur, ‘cicim’ adı verilen ince dokunmuş nakışlı kilim ise 3 veya 4 kanat halinde dokunur. Dokumalarda özellikle nikli (çengelli) ve gollü (göllü) motifler tercih edilir ve bu motiflere bağlı olarak nikli cicim ya da gollü halı olarak adlandırılırlar.

Eskisi kadar olmasa da ahşap oymacılığı da devam ettirilmektedir. Köylerde çeyiz amaçlı olarak yapılan oylar, danteller ve çorap örgü işleri ilçe merkezinde turistlere yönelik yöresel pazar için üretilmektedir.

Bölgede bir zamanlar halkın geçim kaynakları arasında yer alan semercilik, sepetçilik ise yok olan el sanatları arasındadır. Bu el sanatlarının ilgili kurum ve kuruluşların desteğiyle yeniden canlandırılması yörede istihdamı artıracak ve ekonomik gelir kaynakları arasında yer alacaktır.

Yöresel Yemekler: Bilinen yöresel yemeklerden bazıları; Babuko, Şireguld, Şiresaj, Zerefet, Bızıka Tava, Keşkek, Runen (Dövmeç), Bızıka Dorak, Haşıl’dır.

Pülümür’de Gağan Geleneği: Alevi geleneğinde yüzlerce yıldır 28 Aralık-13 Ocak arası yeni yılın gelişi olarak kutlanır. Yeni yılın karşılanması olarak adlandırılan Gağan, dayanışma amacıyla kutlanan kadim bir gelenektir. Kötülüklerin geride yani geçmiş yılda kalması; bereketin ve huzurun yeni yılla gelmesi dileğiyle lokmalar pay edilir. Halaylar çekilip mutluluk çoğaltılır. Davul zurna eşliğinde esnaf gezilir. Esnaftan toplanan bağışlar ise ihtiyaç sahiplerine dağıtılır.

Cemal Süreya: Pülümür ilçesinin önemli değerlerindendir. Annesi Duraklar’dan Güllü (Gülbeyaz), babası Seber’lerden Hüseyin’in dört çocuğundan biridir. Cemal Süreya’ya göre *“şair, şiiri yazan kimse değil; onun ötesinde bir varlık. Şair, bir tavırdır ve şiirinin de üstünde bir yeredir.”* 1938 Sürgününü yaşayan Süreya, sürgünün ağır izlerini aşağıdaki şiiriyle anlatmaya çalışmıştır.

“Bir yük vagonunda açtım gözlerimi;
Bizi kamyonu doldurdular,
Tüfekli iki erin nezaretinde.
Sonra o iki erle yük vagonuna doldurdular,
Günlerce yolculuktan sonra bir köye attılar;
Tarih öncesi köpekler havlıyordu.
Aklımdan hiç çıkmaz o yolculuk, o havlamalar, polisler..
Duyarlılığım biraz da o çocuk izlenimleriyle besleniyor belki.
Annem sürgünde öldü, babam sürgünde öldü...”

Cemal Süreya’nın “Bir Yük Vagonunda Açtım Gözlerimi” şiiri için Pülümür merkezinde bulunan ara sokaklarda Sürgün Sanat Sokak düzenlemesi yapılmıştır. Şiirde anlatılan sürgün, duvarlara yapılan resimlerle anlatılmıştır.

Dil ve İnanç: Doğanın bilgeliği, yaşam biçimlerine ve inançlarına da yansımıştır. Pülümür ve çevresinde yaşayan halkın büyük çoğunluğu Alevi olup, gündelik yaşamlarında çoğunluğun kullandığı dil Zazaca’dır.

Alevilikte doğadaki her şeyin bir canı olduğuna inanılır. Dolayısıyla hiçbir can incitilmez. Alevi öğretisinde bir talibin eğitim gördüğü, el aldığı, icazet aldığı kademelere kapı; aşamalara ise makam denir. Alevi inancında dört kapı, her kapının da on makamı vardır. Alevi inancında yerin altını, üstünü, evreni çevreleyen toprak su, hava ve ateştir. Bu sebeple bu dört element kutsal sayılmıştır. Dört kapının da evrensel simgesel ismi vardır. Alevilik inancında hukuk kapısının evrensel simgesi hava, yol kapısının ateş, marifet kapısının su ve hakikat kapısının da topraktır. Diğer kadim inanışlarda olduğu gibi

Alevilikte de doğa saygı duyulan, önemli bir unsurdur. Böyle bir kültürden gelen Pülümür halkının da yaşadığı coğrafyaya saygısı büyüktür. Bölgenin meralarının göçerlere kiralanarak yoğun hayvan baskısına yol açmış olmasına rağmen halen 1200’ün üzerinde bitki türü tespit edilmiştir, bu da yöre halkının coğrafyası ve coğrafyasındaki her bir canlı ile bağının ne kadar güçlü olduğunun en iyi göstergesidir.

Turizm Potansiyeli

Hanım Köprüsü (Pirde Xanime): Pülümür’e 3 km uzaklıkta, Pülümür ile Kırmızı Köprü arasında bulunmaktadır. Tam olarak bilinmemekle birlikte Selçuklular döneminde yapılmış olabileceği düşünülmektedir. Rivayete göre; varlıklı bir hanım tarafından Pülümür Çayı üzerinde ulaşımı sağlamak için yaptırılmıştır. Bu hanım tarafından çay üzerinde bir geçiş yeri planlanılır ve köprünün yapımı için bir usta görevlendirilir. Köprünün yapımında kullanılacak taşlar Tercan’dan getirilir. Eksik ya da fazla taş kullanmadan köprünün yapılması durumunda, yapan ustayla evleneceğini söyleyen varlıklı Hanım, köprü istediği gibi ortaya çıkınca ustayla evlenir.

Gelin Odaları ve Mağaraları: İlçe merkezine 3 km uzaklıkta Urartular tarafından yapılmış olan oyma kayalardır. Oyulmuş kayaların içinde bir kral / bey tahtı ve tutsakların cezalandırıldığı zindan bulunmaktadır. Oyma merdivenlerle çok derinlerdeki çaya ulaşılabilir ve su taşınan gizli bir geçit de vardır.

Akkoyunlular Dönemi Mezar Taşları: İlçedeki koç ve koyun biçimindeki mezar taşları, Akkoyunlular dönemindeki Türkmen geleneğinin izlerini devam ettirmektedir. Mezar taşlarında geleneksel örf ve adetlerin yanı sıra dini ve mitolojik unsurları da görmek mümkündür. İlçede bulunan koç-koyun mezar taşları genellikle ayaktadır. Sade bir şekilde işlenmiş heykellerin bir kısmının üzerinde kılıç, bıçak, sadak, çevgan, kalkan, hançer, dokuma tezgâhı, şiş, herek, çatal gibi eşyalara ait kabartma figürleri bulunmaktadır. Heykellerde çeşitli hayvan ve bitki figürleri de yaygın olarak kullanılmıştır. Bu figürler sadece bir simge değil, orada yatan kişinin cinsiyeti, toplumsal konumu ve mesleğini de belirtmektedir. Kılıç, kalkan, at, ok, koç, tüfek, tabanca, bıçak gibi şekiller mezar sahibinin erkek olduğuna ve yiğitliğine işaret eder. Kandil, terazi v.b. şekiller din adamlarına; iğne, sap, küskü, el gibi figürler ise kadınlara aittir. İbrik ve tepsi gibi figürler cömertliğin ifadesidir. Bazı mezarlarda görülen Zülfikar (Hz. Ali'nin kılıcı), güneş kursu gibi şekiller de orada yatan kişinin alevi inançlı olduğuna işaret eder. Sağlamtaş Köyü mezarlığında 11 adet koyun-koç heykeli bulunmaktadır. Başka köylerde de benzer şekilde koyun-koç mezar taşları bulunmaktadır. Araştırmalarda bu mezar taşlarının 250-300 yıl önce yapıldığı anlaşılmıştır. Kayalardan tek parça halinde oyulan ve 200 ile 300 kg. arasında değişen ağırlıklara sahip olan heykeller mezarların yan taraflarında yer almaktadır.

Kilise ve Mezar Taşları: Pülümür'ün bazı köylerinde kilise ve mezar taşları bulunmaktadır. Ağaşenlik Köyü'nde bulunan kilise kalıntıları ve mezar taşları ayakta kalan örneklerdendir.

Pülümür Çayı Vadisi: Avcı Dağları'nın eteklerinden doğan ve Tunceli merkezinde Munzur Suyuna katılan Pülümür Çayının, kar suları ve çok sayıda dere ile beslendiği için suyu boldur. Tunceli-Pülümür karayolunun yaklaşık 20 km. kuzeyinden başlayarak Pülümür'e kadar genelde dar ve dik bir vadiye akan çayın iki tarafı zengin orman örtüsünün yanı sıra şelaleler, kayalık yamaçlar ve kanyonlarla zengin bir doğal görünüm sunmaktadır.

Ağlayan Kayalar: Pülümür-Tunceli yolu üzerinde Hilbes Köprüsü civarında bulunan bu kayanın her tarafından sular adeta bir yağmur gibi aşağı akmaktadır. Kışın aşırı soğuktan Ağlayan Kayalar donar ve buzdan sarkıtlar meydana getirirler.

Buz Mağarası: Dereboyu (Danzik) Köyü'nün yakınında bulunur. Oval bir kapıdan girilen mağara on iki bölümden meydana gelir. Yaz-kış buzla kaplı olan mağaranın tavanından tabana doğru buz sarkıtları oluşmuştur. Yöredeki insanlar tarafından soğuk hava deposu olarak kullanılmaktadır.

Çığ Tünelleri: Pülümür-Tunceli karayolu üzerinde 1968 yılında çığ düşmelerine karşı yapılmış 26 adet tünel bulunmaktadır.

Göller: Dağların zirvesinde Nav gölü, Buyer Baba Gölü, Kırdım Köyü Gölleri ve Bağır Paşa Dağı Krater gölleri bulunmaktadır.

Kırdım Gölü

Nav Gölü

Şelaleler: Kangallı Ali Karaman Köyü Şelalesi, Salördek Kadısırtı Şelalesi, Karagöz Şelalesi, Sarıgül Şelalesi, Balpayam Çır Şelalesi. Şelaleler fotoğraf ve doğa tutkunları için çevrelerindeki bitki örtüsüyle birlikte görsel bir şölen oluşturuyorlar.

Kangallı Ali Kahram Şelalesi

Balpayam Çır Şelalesi

Piknik Alanları: Pülümür Vadisinden geçerek ilçenin yakınından akan Pülümür Çayı kenarındaki piknik alanları, yaz aylarında yöre halkı tarafından günübirlik dinlenceler için tercih edilmektedir.

Yaylalar: Pülümür'ün platoları yayla turizmi açısından önemli alanlardır. Pülümür'de Sağlamtaş, Karagöz, Ardıçlı, Başkalecik, Kırkmeşe, Dereboyu, Dağbek ve Çakırkaya yaylaları görülmeye değer yerlerdir.

Salördek: Salördek bölgesinde özellikle sonbaharda yaşanan renk cümbüşü doğa severler için görülmeye değer eşsiz bir manzara sunar.

Anıt Ağaçlar: Pülümür'de bir çok köyde anıt ağaç bulunmaktadır. İ.Ü. Orman Fakültesi hocalarından Prof. Dr. Ünal Asan anıt ağaçları (Asan,1992, 1993):

“Yaş, çap ve boy itibarı ile kendi türünün alışılmış ölçüleri üzerinde boyutlara sahip olan, yöre folklorunda, kültür ve tarihinde özel yeri bulunan, geçmiş ile günümüz, günümüz ile gelecek arasında iletişim sağlayabilecek uzunlukta doğal ömre sahip olan ağaçlar anıt ağaçlardır.” olarak tanımlamaktadır. Pülümür'de bu tanıma uyan bir çok anıt ağaç görebilirsiniz.

Kaplıca: Pülümür İlçesi, Bozağakaraderbent Köyünde ilçe merkezine 13.km uzaklıkta Bozağakaraderbent kaplıcası yer alır. Bölgede 26 odalı, kaplıca havuzları, sauna, buhar odası ile 3 yıldızlı Germike otel faaliyet göstermektedir.

Konaklama Olanakları: İlçe merkezinde 26 odalı Yurt Otel ile 10 odalı Işıklar otel hizmet vermektedir. Kocatepe köyünde ise ilçeye 19 km uzaklıkta yer alan 4 yıldızlı 24 odalı Askireg otel hizmet vermektedir.

İnanç Yerleri: Pülümür'de inanç turizmi için bir çok ziyaret mekanı bulunmaktadır. Döldül Ayağı, Büyük Çeşme, Büklü Dede Türbesi, Derviş Gülabi Türbesi, Pir Sultan Abdal Dergahı, Seyyid Şahverdi Türbesi, Buyer Baba Ziyareti, Sultan Baba Türbesi başlıca ziyaret noktalarıdır.

Büyük Çeşme, Ahmedî Zemci Türbesi

Seyyid Şahverdi Türbesi

Dağ Keçisi: Pülümür bölgesi kültürünün inanç ve ritüellerinde dağ keçileri, bir tür kutsal hayvan olarak kabul edilmektedir. Halk arasında dağ keçisi öldürmenin çok olumsuz sonuçları olacağına inanılmaktadır.

© İsmail Yoleri

Yörede eski dönemlerde dağ keçisi avlayan ya da yaş bir ağaç kesen kişiler, düşkün ilan edilir, toplumla tüm ilişkileri kesilir ve ceme alınmazlardı. Kişi ancak hatasını kabul ettikten sonra yeniden topluma kabul edilirdi.

Efsaneler

Arap Kızı Dağı Efsanesi

Çok eski zamanlarda Ali adında yakışıklı ve güçlü bir Türk genci ile güzel mi güzel Yasemin adında bir Arap kızı birbirlerine aşık olurlar. İki gencin aşkları dillere destandır ancak aileleri bu gençlerin evlenmelerine izin vermez. Ali ile Yasemin bir gece vakti kaçarak bugün adı Arap Kızı Dağı olan dağa tırmanırlar. Yorulan gençler el ele tutuşmuş vaziyette uyuya kalırlar. Kızın babası Yasemin'in evde olmadığını fark edince hemen aramaya koyulur. Ay ışığından yararlanarak dağda Ali ile Yasemin'i uyur vaziyette bulur. Bulduğunda kızına bir el ateş eder ve evine döner. Ali, uyandığında Yasemin'in taş kesildiğini görür. Bunun üzerine eve gelen Ali, küllerinin Yasemin'in üzerine serpilmesini vasiyet ederek kendini yakar. Halk arasında Arap Kızı Dağı olarak anılan bu dağa ay ışığında bakıldığında bir kadın silüeti görüldüğü söyleniyor.

Buyer Baba Efsanesi

Eski zamanlarda Pülümür'den Ovacık ilçesine kestirme bir yoldan gidilirmiş. İşte sürekli bu yolu kullanan Deli Hıdır adında bir genç Buyer krater gölünün kıyısında bir ağacın altında oturup dinlenmeye karar verir, çıkınından erzakını çıkarır ve sofrasını hazırlar. Yemeğini yerken uzun boylu ve aksakallı bir dedenin kendisine selam verdiği görür. Deli Hıdır, Aksakallı Dede'nin selamını alır ve kendisine “Buyur Baba” diyerek onu sofrasına buyur eder. Bundan sonra Aksakallı Dede ortadan kaybolur. Ortalık birden toz duman olur. Gölün suları şiddetle dalgalanır. Deli Hıdır bir ara atının göl sularında bir kır atla çiftleştiğini görür. Bunun üzerine iyice deliye dönen Deli Hıdır durmadan, “Buyur Baba” , “Buyur Baba” deyip durur. Ancak bir daha ne atını, ne de Aksakallı Dede'yi görür. İşte o gün bu gündür halk dilinde bu dağa Buyer Baba Dağı, göle de Buyer Baba Gölü denmektedir. Genç kızlar ve delikanlılar gölün sularına elma bırakırlar. Söylenceye göre bu elmalar su yüzeyinde birleşirse genç kızla delikanlının evleneceğine inanılır.

Bağır Dağı Efsanesi

Efsaneye göre Pülümür'de bulunan bu dağa su tufanı sırasında Nuh Peygamberin gemisi çarpmıştır. Çarpma sırasında ses çıkmıştır. Bu nedenle bu dağa Bağır Dağı denilmiştir.

Kaynak: <https://www.kulturportali.gov.tr>

Büyük Dam Tekkesi

Horasan'ın Erdebil Tekkesinde iken Piri kendisine “Senin Anadolu'ya gitmen gerekir” deyince, Pir Sultan Pülümür'ün Hacılı Köyüne gelir, burada “Büyük Dam” olarak bilinen tekkeyi inşa etmeye başlar. Ancak inşaatın yarısında tekkenin ortasına bir direk dikilmesi gerekir. Ustalar Pir Sultan'a bina için bir direk gerektiğini söylerler. Pir Sultan ustalara “Siz yemeğinizi yiyene kadar ben direği getiririm” der ve gider. Ustalar yemeklerini yiyip kalktıklarında Pir Sultan'ın omzunda bir direk getirdiğini görürler. Bu direğin Horasan'dan geldiği rivayet edilir. Şimdi bu direğin altı boş olduğundan boşlukta durmaktadır. Pir Sultan daha sonra Sivas'a döner ve orada Hızır Paşa tarafından asılır.

Pülümür'ün Coğrafyası, Jeolojisi ve Habitat Çeşitliliği

Tunceli ilinin kuzeydoğusunda yer alan ve Elazığ-Erzurum Devlet Karayolu üzerine kurulu olan Pülümür doğusunda Bingöl, kuzeyinde Erzincan, güneyinde Nazımiye (Tunceli) ve batısında Ovacık (Tunceli) ile çevrilidir. Dağlık bir coğrafyaya sahip olan Pülümür'ün kuzeyi ve batısı Mercan ve Munzur Sıradağları ile çevrilidir. Bölgede Bağır Paşa Dağı (3.287 m), Buyer Baba Dağı (3.127 m), Heldağ (3.200 m) ve Meydan Dağı (2.650 m) önemli yükseltilerdir. İlçenin güneyinde Kırmızı Köprü civarında yükselti 1.200 m'ye kadar düşer. Dağlar ve dereler arasında böylesine bir yükselti farkının bulunduğu ilçede dik vadi yamaçları, engebeli yaylalar ve yükseklerde taşlık-kayalık yamaçlar topoğrafyayı şekillendirir.

Sarıgül'den Buyer Baba Dağı'na doğru (3.127 m)

Pülümür kaynak ve akarsular bakımından zengin bir ilçedir. Heldağ ve Bağır Paşa Dağından doğan kaynaklarla beslenen Pülümür Çayı güneye akıp ilçeyi boydan boya geçerek Munzur nehrine karışır. Bağır Paşa Dağı'nın kaynaklarından doğan Karagöl Çayı, Karagöl-Şampaşakaraderbent köyünü takiben Kabayel'den Peri Suyuna dökülür.

Bağır Paşa Dağı (3.287 m)

Yine Bağır Paşa Dağı'ndan doğan Kırklar Çayı Kırklar, Hasangazi, Hacı, Turnadere köylerini takiben Turnadere Suyu ile birleştikten sonra Pülümür Çayı'na karışır. Karataş mevkiinden doğan Çekem Suyu Dağyolu, Senek ve Mutu Mezrasını takiben Karasu Nehri'ne dökülür. Buyer Baba ve Heldağ'dan beslenen Kocatepe Suyu ise beşinci çığ tünelinin olduğu bölgeden Pülümür çayına karışmaktadır. Ayrıca ilçenin yüksek dağlarının zirvelerinde irili ufaklı birkaç krater göl bulunurken, dereler üzerinde çeşitli yerlerde şelalelere de rastlanır.

Pülümür'ün derelerinden görüntüler.

İlçede, Doğu Anadolu Bölgesi'nin karasal iklimi hâkimdir. Kasım ayı sonlarında yağmaya başlayan kar Mayıs-Haziran aylarına kadar örtü oluşturabilir. Kar kalınlığı eski yıllarda 2-3 metreye ulaşırken son yıllarda barajların etkisiyle 1 metreyi aşmamaktadır. Ancak kar yağışına rağmen ilçede aşırı soğuklar yaşanmaz. Yıllık ortalama yağış miktarı 550-1080 mm arasında değişir (Tunceli ili kayıtları). Hem gün içinde hem

İlçenin krater göllerinden Buyer Baba Krater Gölü

mevsimler arasında sıcaklık farkları yüksektir. Kışın en düşük sıcaklık -20 °C'ye düşerken, yazın en yüksek sıcaklık 30 °C'yi aşar. İlkbahar aylarında meydana gelen son donlar meyvecilik ve sebzeciliği olumsuz etkiler. Yaz mevsimi fazla sıcak geçmeyen Pülümür'ün yaz yağışları ve serin havası florayı zenginleştirmiştir.

Nav Krater Gölü

Jeoloji

Doğu Torosların bir uzantısı niteliğindeki Munzur Dağları genel olarak denizel kökenli kalker kayaç yapısındadır. Bu durum Pülümür için de geçerli olup Bağır Paşa, Heldağ, Buyer Baba gibi bölgenin önemli dağlarında kalker (kireçtaşı) kayaçlar hakimdir. Bununla birlikte, Pülümür'ün doğusunda Karaderbent çevresi gibi bazı yerlerde volkanik kayaçlar bulunurken, ilçe genelinde yer yer serpantin gibi metamorfik kayaçlara, alçıtaşı (jips) ve diğer tortul kayaçlara da rastlanmaktadır (jeoloji haritası için bakınız Afshar, 1965, Tunceli-Bingöl bölgesinin jeolojisi). Ayrıca, Pülümür'de Balpayam, Göneli ve Hiver bölgelerindeki kaya tuzu yataklarında geleneksel yöntemle kaya tuzu üretilmektedir.

Pülümür ve çevresi Türkiye'nin en büyük iki fay zoneu olan Kuzey Anadolu fay zoneu ve Doğu Anadolu fayları arasında yer almaktadır. Ayrıca bu ana fayların arasında bulunan Ovacık, Pülümür, Karakoçan gibi daha küçük faylar da bölgeyi çok yakından tehdit etmektedir. Bu bakımdan Pülümür, içinde yer

aldığı bölge gibi önemli derecede deprem tehlikesi altındadır. Depremlerde büyük can kaybının olmamasının nedeni, yerel yaşamın kendine özgü olan düşük yoğunluklu konut biçimi ve dağınık yerleşme ile ilişkilidir.

Bağır Dağı'nın kireçtaşı-karstik kayaları ve beyaz su kaynağı

Tektonizma etkisiyle eğimi dikleşen tortul kayalar

Habitat Çeşitliliği

Dağlık coğrafyaya bağlı olarak yükselti farkının çok fazla olduğu Pülümür'de topoğrafya ve jeolojik yapının değişkenliğine göre birçok farklı habitat tipi gözlenir: Dere kenarı ve vadi yamaçları, yayla ve meralar, ağaçlı bozkırlar, ormanlar, nemli çayırlar, yüksek dağ bozkırları, taşlık-kayalık çarşak yamaçlar gibi.

Dere Kenarı ve Vadi Yamaçları

Pülümür Çayı ve Turnadere gibi ona bağlanan dereler boyunca başta söğüt türleri olmak üzere mahlep, kızılçık, kızılbaş, ığde, ılgın, huş gibi ağaç ve çalı türlerinden oluşan galeri ormanı yapısı hakimdir. Dere kenarı ve vadi içlerinde ceviz ağaçları da çok yaygındır, ilçede çok sayıda yaşlı, anıtsal nitelikli ceviz ağaçlarına rastlanabilmektedir. Dere kenarı habitatlarda nemcil ve geniş yapraklı otsu bitkilerin çeşitliliği de yüksektir.

Pülümür çayı

Bu dereler kimi zaman Karol vadisi gibi dik, sarp kayalık-taşlık dar vadilerden akarken, Pülümür Çayı boyunca kimi yerlerde vadi genişlemekle birlikte yamaçlar genelde dik eğimlidir. Vadi yamaçlarını yer yer sıklığı değişen meşe ormanları kaplarken, bu yamaçlarda titrek kavak topluluklarına, üvez, papaz külâhı, ardıç, dişbudak, menengiç, patlangaç gibi ağaç ve çalılara rastlanır. Vadilerin taşlık-kayalık yamaçlarında çan çiçekleri, adaçayları, kekik ve dağ çayları, geven, çoban yastığı, yabani soğanlar gibi otsu türlerin çeşitliliği yüksektir.

Altınhüseyin deresi

Yayla ve meralar

Hayvanların otlatmasında tercih edilen buğdaygil ve baklagil familyasından otsu bitkilerin yaygın olduğu bozkır alanları genellikle mera olarak adlandırılır. Pülümür'de sarp vadi yamaçları, ormanlar ve dağların yüksek kesimleri hariç 1500-2500 m arasında kalan arazilerin büyük bölümü mera olarak kullanılmaktadır. Civar il ve ilçelerden gelen onbinlerce (toplamda 250.000'i aşan) koyun, keçi sürüleri ilkbaharın sonundan başlayıp sonbaharın ortasına kadar Pülümür'ün yaylalarında otlatılmaktadır. Bu alanlarda buğdaygil, baklagil gibi

hayvanların otlatıldığı mera bitkileri yaygın olmakla birlikte aşırı ve düzensiz otlatmanın etkisiyle hayvanların tercih etmediği dikenli, kokulu (aromatik), lateksli (sütleğen gibi) bitkilerin yaygınlığı zaman içinde artmakta ve bitki kompozisyonu değişmektedir.

Balpayam yolunda meralar ve yaylacılar

Altınhüseyin yolunda bir sürü

Ağaçlı bozkırlar

Pülümür'deki meraların önemli bir kısmında ahlat, alıç, kuşburnu, yabani erik, cehri, karamuk, ardıç gibi ağaç ve çalılar tekil ve seyrek topluluklar halinde yayılış gösterir. Otsu bitkiler ile birlikte ağaç ve çalılar da seyrek biçimde yayılış gösterdiği bu habitatlar ağaçlı bozkır olarak adlandırılır. Buralardaki ahlat, alıç, karamuk, kuşburnu gibi ağaç ve çalılar bu alanların geçmişte orman olduğuna, tarla açma, otlatma, yerleşim gibi insan etkileriyle ormandan açılarak insan etkisiyle dönüştürülen antropojen bozkırlar olduklarına işaret ederler. Nitekim, Pülümür'de Altınhüseyin civarındaki orman açıklığı alanlarda terör ve askeri operasyonlar nedeniyle yıllardır otlatma yapılmaması ve insan etkisinin çok azalması nedeniyle bazı eski mera alanlarında ahlat fidanlarının alanı yoğun biçimde kapladığı ve alanın yeniden ormanlaşmaya başladığı görülmektedir.

Kırklar köyü civarı ağaçlı bozkırlar

Altınhüseyin civarında yeniden ormanlaşan meralar.

Ormanlar

Pülümür'de vadi tabanlarından başlayarak 2.200 m yükseltilere kadar bölge bölge parçalı biçimde meşe ormanlarına rastlanır. İlçenin güneydoğusunda Altınhüseyin civarında (Sewdin ormanı), güneyde Salördek-Kovuklu-Kocatepe hattında, ilçenin batısında Kangallı-Ardıçlı-Çakırkaya arasında kalan bölge ve civarında, kuzeyde Süleymanuşağı-Kırkmeşe arasında kalan bölgede meşe ormanları yaygındır. Bu ormanlarda hâkim tür genellikle sapsız meşe (*Quercus petraea*) olmakla birlikte vadi içlerinde, dere kenarlarında Lübnan meşesi (*Q. libani*) ve dağlık bazı bölgelerde İspir meşesi (*Q. macranthera*) da yaygındır. Ayrıca, İran palamut meşesi (*Q. brantii*), tüylü meşe (*Q. pubescens*), mazı meşesi (*Q. infectoria*), saplı meşe (*Q. robur*) gibi diğer meşe türleri, akça ağaçlar (*Acer hyrcanum*, *A. platanoides*, *A. tataricum*), üvezler (*Sorbus umbellata*, *S. torminalis*, *S. schemachensis*, *S. kusnetzovii*, *S. roopiana*), titrek kavak (*Populus tremula*) gibi ağaç türleri ve hanımeli (*Lonicera caucasica*, *L. nummulariifolia*), papaz külâhı (*Euonymus latifolius*), tüylü kartopu (*Viburnum lantana*) gibi çalı türleri de karışıma girmektedir. Bazı yerlerde titrek kavakların başlı başına orman oluşturduğu alanlar da bulunmaktadır.

*Altınhüseyin meşe-akşaağaç-üvez karışık ormanları (üstte),
Salördek meşe ormanları (altta)*

Pülümür'de daha yaygın olan geniş yapraklı ormanların yanı sıra sarıçam (*Pinus sylvestris*) ve ardıç (*Juniperus excelsa*) gibi ibreli ağaçların ormanlarına da rastlanır. İlçenin kuzeydoğusunda Derindere ve Bardakçı arasında sarıçam ormanı bulunmaktadır. Pülümür'ün güneyinde Aydınlar köyü civarı gibi bazı yerlerde ise yaşlı boylu ardıç topluluklarına rastlanabildiği gibi ilçede farklı yerlerde anıtsal nitelikli ardıç ağaçları vardır. Diğer taraftan, artık boylu ağaçların azaldığı 2.000-2.500 m arasındaki yüksek kesimlerde bodur ardıç (çekem- *Juniperus communis*) toplulukları yaygınlaşır.

Boylu ardıç topluluğu (Aydınlar)

Sarıçam ormanı (Derindere)

Titrek kavak ormanı (Cankurtaran geçidi)

Nemli çayırlar

Dağ yamaçlarının eteklerinde yeraltı suyunun biriktiği düzlük ya da hafif çukur alanlar taban suyunun yüzeye yakın olması halinde nemli çayırlar olarak adlandırılır. Bu bölgelerde yeraltı-yüzey sularının ortamı beslemesine ve zemin koşullarına göre sulak alanlar da oluşabilir. Nemli çayırlarda ve sulak alanların çevresinde sürekli su varlığına bağlı olarak bitkiler yılın büyük bölümünde yeşil kalır. Buralarda su içi bitkilerinin yanı sıra nemcil çayır bitkileri yetişir. Pülümür'ün farklı bölgelerinde bu şekilde nemli çayır habitatlarına rastlamak mümkündür.

Pülümür'de Heldağ eteklerinde bir sulak alan ve çayır habitatı.

Yüksek dağ bozkırları

Pülümür'de dağlar 3.000 m'nin üzerinde yükseltilere kadar çıkar. Bu dağlık coğrafyada 2.000 m'nin üzerine çıkıldıkça karların aylar boyunca yeri örttüğü, rüzgârın ve soğuğun hüküm sürdüğü zorlu iklim şartları etkilidir. Bu nedenle dağların yüksek kesiminde bitkilerin gelişim gösterebildiği ılıman dönem (vejetasyon dönemi) çok kısadır ve ağaçlarla uzun boylu bitkiler buralarda gelişim gösteremez. Ağaç yetişme sınırının üstünde kalıp "alpin kuşak" olarak adlandırılan bu habitatlarda zorlu yetişme şartlarına uyum sağlamış bodur boylu, yastık formunda, tek yıllık, yumrulu-soğanlı bitkilerin yoğunluğu daha fazladır. Diğer taraftan, yüksek kesimlerde otlatma gibi insan faaliyetlerinin daha az olması sayesinde bölgenin doğal bitki örtüsünü yansıtan otsu bitkilere, nadir ya da endemik türlere rastlama şansı daha yüksektir.

Taşlık-kayalık çarşak yamaçlar

Pülümür'ün dik yamaçlarla bezeli coğrafyasında erozyonun etkili olduğu seyrek bitki örtülü yamaçlar yaygın olduğu gibi kayalık bölgelerde kırıntılı taş-kayalardan oluşan çarşak yamaçlara da rastlanır. Bu tip habitatlara dağların yüksek kesiminde kayaların yüzeylendiği dik eğimli bölgelerde yer alabildiği gibi kayalık dik vadi yamaçlarında da görülebilir. Çarşak kayalık alanlarda bitki örtüsü çok seyrek olup sadece bu şartlara uyum sağlamış otsu bitkiler ve nadiren tekil ağaççık ve çalılar yetişebilmektedir.

Pülümür'de farklı bölgelerden taşlık-kayalık çarşak ve erozyonlu yamaçlar: Şampaşakaraderbent (üstte), Altınhüseyin (altta)

Pülümür'ün Bitki Çeşitliliği

Bu çalışma ve geçmiş araştırmalar ışığında Pülümür'ün 1200 civarında bitki çeşidine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu çeşitlilik içinde en çok bitki taksonu barındıran aileler sırasıyla Papatyagiller (161 tür), Baklagiller (133 tür), Turpgiller (94 tür), Ballıbabagiller (78 tür) ve Karanfilgiller (69 tür) familyalarıdır. Cins bazında ise Pülümür'de öne çıkan bitki 45 farklı tür ile geven olurken (*Astragalus spp.*), onu sırasıyla nakıl (*Silene spp.*- 28 tür), kuduzotu (*Alyssum spp.*- 21 tür), peygamber çiçeği (*Centaurea spp.*- 19 tür), yabani soğan (*Allium spp.*- 19 tür), çançiçeği (*Campanula spp.*- 15 tür), sütleğen (*Euphorbia spp.*- 15 tür), yabani fiğ (*Vicia spp.*- 14 tür) ve adaçayı (*Salvia spp.*- 13 tür) gibi bitkiler izlemektedir. Ağaç ve çalı türleri açısından da zengin bir flora sahip olan Pülümür'de özellikle meşe (13), üvez (6), yaban gülü (5), alıç (4) gibi odunsu bitkilerin çeşitliliği yüksektir.

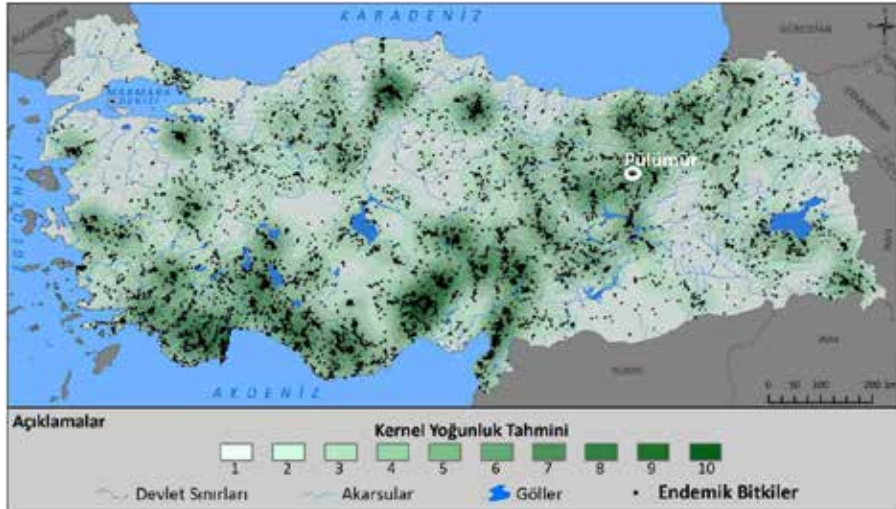

Pülümür'ün bitki çeşitliliği yüksek doğasından bir görüntü (Şampaşakaraderbent)

Arazi çalışmaları sırasında Pülümür'de yeni bir bitki türü de keşfedilmiştir. Pülümür çarşakotu (*Mattiastrum pulumurense*) ismi verilen bu yeni türü bilim camiasına ve kamuoyuna tanıtmak üzere hazırlanan makale yayın aşamasındadır (Koca ve ark., 2024, yayın aşamasında).

Bunun yanı sıra, Tunceli ili genelinde daha önce kaydı bulunmayan bazı nadir endemik ya da nadir bitki türünün Pülümür’de yeni yayılış alanları tespit edilmiştir. Bunlardan bazıları arasında *Silene nerimaniae* (Sultan nakılı), *Astragalus crinitus* (köse geven), *Astragalus bicolor* (hoş geven), *Astragalus nezaketiae* (Nazik geven), *Astragalus ovinus* (koyun geveni), *Mattiastrum erysimifolium* (kuru çarşakotu), *Nepeta trachonitica* (kızıl pisikotu), *Ophrys cilicica* (Tülek dokuyan), *Reseda armena* (Has gerdanlık), *Crepis willdenowii* (boz kıskıs), *Scorzonera suberosa* (çalık), *Sorbus roopiana* (yanık üvez) türleri sayılabilir.

Türkiye’nin yüzölçümü olarak küçük ilçelerinden biri sayılabilecek Pülümür, mevcut 1200 civarı bitki çeşidiyle Türkiye’nin toplam bitki çeşitliliğinin %10 kadarını temsil etmektedir. Gelecekte yapılacak ilave flora çalışmaları ile Pülümür için bu sayının 1500 civarına kadar çıkması mümkündür. Pülümür aynı zamanda Türkiye’de endemik bitki çeşitliliğinin yüksek olduğu “Anadolu Çaprazı (Diyagonalı)” üzerinde yer almaktadır (bkz. Harita). Pülümür’de tespit edilen toplam bitkinin 165’i (% 13.6) Türkiye’ye endemik bitkiler arasında iken bunlardan 31’i bölgesel/yöresel endemik bitkilere aittir.

Harita. Türkiye’de endemik bitkilerin yoğunluğu
(Kaynak: Şenkul ve Kaya, 2017) ve Pülümür

Pülümür’ün böylesine çok bitki çeşitliliğine sahip olması öncelikle Munzur sıradağları üzerinde, dağlık bir coğrafyada yer almasıyla ilişkilidir. Bu dağlık coğrafyada hem yükselti (1200 ila 3200 m arasında) hem topoğrafya (derin vadiler, yaylalar, yüksek dağ zirveleri gibi) büyük değişkenlik gösterir. Topoğrafik çeşitliliğinin yanı sıra jeolojik yapı da kireçtaşı, volkanik ve metamorfik kayaç yapıları arasında geçişkendir. Böylesine topoğrafya ve jeolojik değişkenlik Pülümür’de yüksek bir habitat çeşitliliği sağlamakta (dereler, vadi yamaçları, meşe ormanları, meralar, yüksek dağ bozkırları, çarşak kayalıklar gibi) ve böylece zengin bir flora ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca, Doğu Anadolu bölgesinde bulunan Pülümür, İran-Turan bitki coğrafyasına özgü bitkiler (gevenler, kekikler, alıçlar, sığırkuyrukları gibi) çoğunlukta olmakla birlikte, Karadeniz ve Akdeniz bölgesine özgü bitkilerin de bölgeye sokulup yayılış gösterebildiği bir konumdur. Örneğin Karadeniz bölgesine özgü bitkilerden haskeküpesi (*Aquilegia olympica*), fındık (*Corylus avellana*), iğ ağacı (*Euonymus latifolius*), gentiyan (*Gentiana verna*), camışkıran (*Scilla siberica*), Pülümür’de çeşitli yerlerde yayılış gösterirken incir (*Ficus carica* subsp. *rupestris*), sumak (*Rhus coriaria*), İran palamut meşesi (*Quercus brantii*), taşboğumcuğu (*Micromeria cremnophila*) gibi daha Akdenizli bitkilere de rastlanabilmektedir.

Sultan nakılı
(*Silene nerimaniae*)

Kızıl pisikotu
(*Nepeta trachonitica*)

Pülümür'ün doğal cevizi

Ceviz (*Juglans regia*), Türkiye'nin hemen her bölgesinde kültürü yapılan (yetiştirilen) ağaç türlerindendir. Bununla birlikte, "Türkiye'nin Bütün Ağaçları ve Çalıları (Akkemik Ed., 2020)" kitabında belirtildiği üzere, Türkiye'de Tunceli, Van, Adilcevaz ve Hakkari Şemdinli'de ceviz doğal olarak yetişmektedir. Pülümür ilçesi de cevizin doğal yetiştiği bu ender noktalardan biridir. Dere kenarlarında, farklı vadi yamaçlarında doğal yetişen ve bütün köylerinde yetiştirilen ceviz ağacının Pülümür'de sıradışı boyutlara ulaşan heybetli, yaşlı, anıtsal örnekleri de çoktur. Çakırkaya Köyü, Deriduve Mevkii'ndeki yaşlı ceviz ağaçlarından biri 922 cm gövde çevresiyle (tahmini yaş: 700) muhtemelen Türkiye'deki en geniş gövdeli ceviz ağacıdır. Çakırkaya ve Kocatepe köylerindeki 7 yaşlı ceviz ağacı için "Anıt Ağaç" tescil başvurusu yapılmış olup, Pülümür'ün daha birçok köyünde anıtsal ceviz ağacının bulunması muhtemeldir.

Ceviz aynı zamanda Pülümür'ün önemli tarımsal ürünlerindendir. Pülümür cevizinin ince kabuklu olması nedeniyle verimi yüksek ve tadı lezzetlidir. Bölge ekonomisi için önemli bir gelir kaynağı olabilecek cevizin üretimi ve tanıtımı için gelecekte daha çok çalışma yapılmasına ihtiyaç vardır. Bununla birlikte, Pülümür'ün doğal varlığı olan ceviz çeşidinin (aynı zamanda genetik kaynağının) korunmasına ve bölgeye başka yerlerden farklı orjinli ceviz fideleri getirilmemesine özen gösterilmelidir.

Pülümür'ün yaşlı ceviz ağaçlarından görüntüler.

Pülümür'de Ballı Bitkiler Ve Arıcılık

Arılar ve böcekler çiçeklerden polen ve nektar (balözü) toplayarak yaşamlarını sürdürürken bitkilerde tozlaşmayı sağlarlar. Şekerce zengin bir sıvı olan nektar, bal arılarının büyümesi ve gelişmesi için gerekli olan karbonhidratın önemli bir kaynağıdır. Çiçeklerdeki nektar miktarı, çiçek türü, çiçek yaşı (Corbet 2003), bitkinin yetiştiği bölge (Pleasants 1979) ve habitat yönetimi (Geest 2002) gibi birçok faktöre göre değişkenlik gösterir. Yüksek sıcaklık, düşük nem ve şeker içeriğinin az olması nektar salgısını artıran faktörlerdir. Bitkilerin erkek üreme hücresi olan polen (çiçek tozu) ise bal arılarının protein, vitamin, yağ ve mineral madde ihtiyaçlarını karşılayan tek doğal besin maddesidir. Her bitkinin polen şekilleri, büyüklükleri, renkleri ve dış yüzündeki süsleri birbirinden farklılık gösterir. Arılan polene en fazla kolonilerin üreme, arı sütü üretimi, yavru yetiştirme, balmumu üretme ve çoğalma davranışı gösterdikleri ilkbahar ve yaz başlarında arılar polene en fazla ihtiyaç duyarlar (Güler, 2006). Arı kolonilerinin ana nektar akımına (bal mevsimine) kuvvetli bir işçi arı popülasyonu ile girebilmeleri, yavru üretimini sürdürebilmeleri ve bal verimini sağlayabilmeleri açısından polenin koloniye yeterli miktarda toplanması önemlidir (Erdoğan ve Dodoloğlu, 2005).

Dersim kengeri
(*Gundelia dersim*)

Kantaron
(*Hypericum sp.*)

Arıcılık, bal arısı kolonilerinin beslenmesi ve bakımı yapılarak, doğadaki nektar akımının en bol olduğu dönemlerde işçi arı nüfusunun en üst düzeye çıkarılması ve bu arıların bal, polen, arı sütü üretimi amacıyla kullanıldığı bir tarımsal faaliyettir (Güler, 2006). Arılar canlı birer varlık olduğundan, faaliyetin başarıya erişmesi için bu hayvanların iyi tanınması, üretim yöntemlerinin doğru belirlenmesi ve arıcının gözlem becerisini geliştirmesi gerekmektedir (Prim, Çan ve Sönmez, 2011: 10). Bal, bal arılarının çeşitli çiçeklerden topladığı nektarın, fiziksel ve kimyasal değişime uğratılmasından sonra petek gözlerine depoladıkları tatlı, koyu kıvamlı bir besin maddesidir (Kaftanoğlu, 2010). Balın fiziksel ve kimyasal özellikleri, bitkisel kökenindeki farklılıklardan, iklim koşulları ve çevresel faktörler ile arıcılık yöntemlerinden etkilenebilmektedir (Sorkun, 2008).

Kedinanesi
(*Nepeta sp.*)

Yabani fiğ-Munzor
(*Vicia cracca*)

Arıların bitkilerde tozlaşmayı sağlayabilme özelliği sayesinde arıcılıkla uğraşan bir çiftçi hem bal elde edebilmekte hem de diğer sebze ve meyve üretiminin verimliliğini ve kalitesini artırabilmektedir. Bu yüzden bazı tarım işletmeleri, meyve/sebze bahçeleri tozlaşmanın oluşabilmesi için tarlalarına arı kovanları koymaktadır. Arıcılık faaliyetlerinin tozlaşma sebebiyle ülke ekonomisine olan katkısı, arı ürünlerinin yarattığı katkının 10-15 katı kadar daha fazladır (Sıralı ve Cınırtoğlu, 2018). Arıcılık toprağa bağlı olmaması ya da az bir toprağa ihtiyaç duyması nedeniyle aileler için geçim kaynağı ve istihdam yaratan bir tarımsal uygulamadır. Ayrıca, arı sütü, propolis, arı zehri, ana arı yetiştiriciliği, balmumu, oğul arı üretimi, paket arıcılık, kovan yapımı ve diğer arı malzemeleri (el demiri, tel, çıta, suni balmumu, arı şurubu, maske, körük, kazan, mandal, polen tuzağı vs.) gibi ürünlerin üretilip satılmasıyla arıcılık ekonominin hareketli olmasını da sağlamaktadır. Arıcılık tüm bu olumlu katkıları sağlarken çevreye ve doğaya doğrudan veya dolaylı hiçbir zararlı etkiye bulunmaz, aksine doğal dengenin sağlanmasına katkı sağlar (Gültekin, 2019: 918-919; Karadeniz, 2015: 9).

Pülümür, Tunceli’de zengin biyolojik çeşitliliği ve eskiden gelen arı yetiştiriciliği kültürü ile arıcılık konusunda ön plana çıkan bir ilçedir. Dönem dönem bölgede yaşanan olaylar neticesinde kesintiye uğrasa da nesilden nesile aktararak devamlılığı sağlanan arıcılık her geçen yıl artmaktadır. Tarım Bakanlığı’nın ve Arıcılar Birliği’nin verilerine göre Pülümür’de günümüzde 14.000 kovan ve 130 üretici bulunmaktadır. Resmi kayıtlarda yer almayan küçük üreticilerin 2.000 civarı kovanı ve ilçeye dışarıdan gelen (Tunceli, Pertek, Erzincan, Ordu) gezici arıcıların 5.000 civarında kovanı (15-20 üretici) eklendiğinde bu sayı 21.000 kovan mertebesine ulaşmaktadır. Bölgedeki yüksek rakımlı yaylalarda Nisan ayında ilk bakımdan başlayıp Eylül ayında hasata kadar meşakkatli bir süreç geçiren arıcılar, sonbaharda elde ettikleri kaliteli balı satışa sunarak hem yöre hem ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Gıda ürünlerinin kalitesini ortaya çıkarmak ve bölgelere özgü ürünleri koruma altına almak amacıyla “coğrafi işaret” çalışmaları kapsamında Tunceli ilinin balları, Pülümür örneklerini de içerecek şekilde, Hacettepe üniversitesi araştırmacıları tarafından incelenmiştir. Yapılan çalışma ile ülke arıcılığı için önemli bir yer teşkil eden Tunceli ilinde üretilen balların karakterizasyonu gerçekleştirilmiştir (Özkök ve diğ. 2021, Özenirler & Zare 2023). Araştırma sonuçlarına göre Tunceli’de yetişen geven (*Astragalus spp.*), ballıbabı (*Lamium spp.*), kekik (*Thymus spp.*), adaçayı (*Salvia spp.*), yonca (*Medicago spp.*), üçgül (*Trifolium spp.*), korunga (*Onobrychis spp.*), hıyarok (*Eryngium spp.*), papatya (*Anthemis spp.*), çarşakotu (*Mattiastrium spp.*), şam batalağı (*Hedysarum varium* subsp. *syriacum*), taşyoncası (*Melilotus spp.*), çobansargısı (*Teucrium chamaedrys*), acı yavşan (*Teucrium polium*), gül (*Rosa spp.*) ve karamuk (*Berberis spp.*) gibi bitkiler arılar için çok önemli nektar ve polen kaynaklarıdır (Özkök ve diğ. 2021). İçerdiği takson sayısı bakımından başta Lamiaceae (ballıbabagiller) olmak üzere, Fabaceae (baklagiller) ve Asteraceae (papatyagiller) familyası üyeleri bu bölgede önem taşımaktadır.

Prof. Dr. Mehmet Emin Duru ve ekibi tarafından yürütülen başka bir çalışma ise bal arılarının polen kaynaklarına odaklanmıştır. Bu çalışmada Tunceli ilinde 6 istasyonda (2’si Pülümür) örnekler incelenmiş, bal numunelerinin polen yoğunluğu ortalaması %67 olarak rapor edilmiştir. Bu ballarda polen kaynağı olarak en çok geven (%69) tespit edilirken, onu Asteraceae (papatyagiller), Rosaceae (gülgiller) ve eser miktarda Poaceae (buğdaygiller) familyası üyeleri izlemiştir. Bu veriler ve Türk Bal Tebliği’ne göre, projeye konu olan Tunceli ve Pülümür bal örnekleri, geven poleni yoğunluğu bakımından geven balı kriterlerini taşımaktadır (TAGEM, 2020).

İyi bir arıcılık işletmesinde verimli ve kaliteli bal üretimi için zengin polen ve nektar kaynaklarına, dolayısıyla zengin bir flora (bitki çeşitliliğine) ihtiyaç vardır. Pülümür’de arıcılığın gelişimi ve devamlılığı açısından bölgenin florasında arılar için önemli olan bitki türlerinin tespiti ve bu bitkilerin yetiştiği doğal yapının korunması kritik öneme sahiptir. Pülümür’ün bitki çeşitliliğini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma ve geçmiş araştırmalar ışığında Pülümür’ün 1200’ün üzerinde bitki çeşitine sahip olduğu tespit edilmiştir. Görece Türkiye’nin küçük ilçelerinden biri olmasına karşın çok zengin bir flora sahip olan Pülümür’ün arıcılık potansiyeli çok yüksektir. Pülümür’deki toplam 1212 bitki türünden 839’u (%69) ise polen, nektar ve/veya salgı sağlayan ballı bitkilerdir. Bu ballı bitkiler kitapta bitki türlerinin tanıtıldığı sayfalarda ARI sembolü ile işaretlenmiş ve bitkinin nektar ya da poleninden faydalanılmasına dair bilgi metin içinde belirtilmiştir. Bal arılarının polen, nektar veya her ikisini temin etmek üzere faydalandıkları ballı bitkiler, arıların deneyimleri, arazi gözlemleri ve literatüre dayalı olarak kaydedilmiştir.

Pülümür ve civar bölge halkının temel geçim kaynakları olan hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinin ikisi de bölgenin bitkisel varlığına ve çeşitliliğine bağlıdır. Bütün bu tarımsal faaliyetleri yaparken doğanın kendini yenilemesine olanak sağlayacak oranda ve zaman dilimlerinde üretim yapılması gerekir. Bölgede bitkilerin yetiştiği doğal yapının korunması arıcılığın sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Bu sebeple, Pülümür’de arıcılığın geleceği açısından bölgenin meralarının kapasitesi ve bitkilerin çiçeklenme dönemleri gözetilerek hayvancılık faaliyetlerinin düzenlenmesi gereklidir. Bitkilerin asıl çiçeklenme dönemi olan Haziran ayının sonuna kadar meralara sürülerin sokulmaması, meraların otlatma kapasitesini aşan sayılarda sürülere izin verilmemesi, arıcılık açısından önemli ve otlatmaya hassas bölgelerin belirlenerek bu alanların korumaya alınması, habitatların sağlığı ve meraların verimliliği açısından mera alanlarının yıllar içinde dönüşümlü-değişimli biçimde kullanılması gibi tedbirlerin uygulanması çok önemlidir. Bölgede arıcılığın önde gelen tarımsal üretim faaliyeti kabul edilerek Pülümür’de arıcılık için kapalı havza uygulamasına geçilmesi yerinde olacaktır.

İlçede her yıl ağustos ayında düzenlenen Pülümür Bal Festivali yörenin ekonomik ve kültürel hayatına zenginlik kazandırmaktadır. Festival boyunca çeşitli kültürel etkinliklerin yanı sıra kaliteli bal üretimini teşvik etmek amacıyla yarışmalar düzenlenmekte ve başarılı bal üreticileri ödüllendirilmektedir. 2019 yılında S.S. Pülümür Merkez Mahallesi Tarımsal

Kalkınma Kooperatifi (Hemgen Bal) kurulmuş olup ilçede bazı üreticiler bu kooperatif etrafında toplanmıştır. Pülümür’de arıcılık yapan tüm üreticilerin bir çatı altında toplanarak daha örgütlü hareket etmesi ve sorunlarla birlikte mücadele etmesi Pülümür’de arıcılığın geleceği için bir anahtar olacaktır.

Pülümür Hemgen Bal Kooperatifi’nin ürünleri ve ‘Pülümür Bal Festivali’nden görüntüler.

© Pülümür Merkez Mahallesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi

Pülümür'ün Yorgun Meraları

Bozkır kurak ya da yarı-kurak bölgelerde otsu bitkilerin hâkim olduğu bir ekosistemdir. Yeraltı sularının yüzeye yakın olduğu nemli topraklardaki gür otsu bitki topluluğu ise çayır olarak adlandırılır. Bozkırda otsu bitkilerin çeşitliliği yanı sıra memeliler, kuşlar, kelebekler, arı ve böceklerin oluşturduğu fauna çeşitliliği de yüksektir. Meralar ise bozkır ekosistemlerinin ve çayırların bir kullanım şeklidir. Hayvanların otlatılmasında tercih edilen buğdaygil ve baklagil familyalarından otsu bitkilerin yaygın olduğu bozkır alanları genellikle mera olarak adlandırılır.

Türkiye'nin mera alanları her geçen yıl azalmaktadır. Çayır ve mera varlığı 1940 yılında 44,2 milyon hektar iken 1970 yılında yaklaşık olarak 21.7 milyon hektara ve 2022 yılında ise yaklaşık 13.15 milyon hektara gerilemiştir (Kaynak: <https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Cayir-Mera-ve-Yem-Bitkileri> , 28.12.2023 tarihli erişim). 1940'li yıllardan bu yana mera alanları amaç dışı kullanıma açılarak ve plansız bir şekilde hayvan otlatarak mera vasfının kaybolmasına neden olunmuştur. Bütün bu sorunları ortadan kaldırmak amacıyla; 28 Şubat 1998 tarihinde, Cumhuriyet döneminde ilk defa TBMM'de oy birliğiyle 4342 sayılı Mera Kanunu kabul edilerek yeni bir dönem başlatılmıştır. Mera yasasında belirtilen tespit, sınırların belirlenmesi ve tahsis çalışmalarının hızlandırılması için Mera Fonu oluşturularak önemli bir kaynak yaratılmıştır. Ancak mera fonu üç yıl sonra diğer fonlarla birlikte kaldırılmıştır. Yasayla birlikte meraların tespiti, sınırlarının belirlenmesi ve tahsis işlemlerinin beş yılda bitirilmesi öngörülürken, günümüzde halen bu çalışmalar tamamlanamamıştır. Mera yasası defalarca değiştirilerek içi boşaltılmıştır.

Biyoçeşitliliğin en yüksek olduğu ve arıcılık faaliyetinin en verimli olduğu bozkır ekosistemleri madenler ve yapılaşma için en çok tahrip edilen alanlar olmalarının yanı sıra tarıma açma ve aşırı otlatma ile de kaybedilmektedir. Pülümür yüzölçümünün %76'sı çayır ve mera olarak kullanılan bozkır ekosistemine sahiptir. Pülümür'ün meralarına zarar veren ve ekosistem yapısını bozan başlıca faaliyet aşırı, erken ve düzensiz otlatmadır. Otlatmaya bağlı olarak meralardaki bozulmanın ilk ayağını “zamansız otlatma” oluşturmaktadır. Kışın kar örtüsü olmayan hemen hemen tüm meralarda yıl boyu otlatma yapılmaktadır. Karla kaplı yörelerde ise karın kalkmasıyla birlikte bitkilerin gelişmesine bakılmaksızın hayvanlar meraya sokulmaktadır. Bu olumsuz kullanım hem iyi mera bitkilerinin kendilerini yenilemesini zorlaştırmakta hem de toprak yapısının bozulmasına sebep olmaktadır.

Özellikle toprağın ıslak olduğu zamanlarda yapılan otlatmalarda, toprak sıkışarak kök gelişimi engellenmekte, bitki artıklarının toprağa karışması zorlaşmakta, toprağın organik maddesi eksilmekte, yağış sularının toprağa girişi azalmakta, yüzey akışı artmakta ve erozyon ortaya çıkmaktadır. Bu durum toprak verimliliğinin ve tutulan su miktarının azalmasına sebep olmaktadır.

Yine otlatmaya bağlı olarak meralardaki bozulmanın bir diğer ayağını “aşırı ve kapasitenin üzerinde otlatma” oluşturmaktadır. Aşırı otlatma sonucunda bitkilerde kendilerini yenileyebilecek yeterli fotosentez dokusu ve sürgün gözü kalmamaktadır. Ayrıca bitkiler böylece çiçeklerini açıp tohumlarını saçarak gelecek nesillerini devam ettirmeye fırsat bulamazlar. Mera bitkilerinin fizyolojik olarak zayıflaması ve gelecek nesiller için tohumlarını saçamaması durumunda bitkiler zamanla bitki örtüsünden yok olurlar. Bunun sonucunda hayvanların tercih etmediği dikenli, kokulu (aromatik), lateksli (sütleşen gibi) bitkilerin yaygınlığı zaman içinde artarak hem bu alanlarda bitki kompozisyonu değişir hem de bitki örtüsü azalır alan çıplaklaşır. Otlatma kapasitesi; belirli genişlikteki bir merada, belirli uzunluktaki bir otlatma mevsiminde uzun yıllar bitki örtüsü, toprak ve diğer doğal kaynaklara kalıcı bir zarar vermeden otlatılabilecek maksimum hayvan sayısı olarak tanımlanır. Meralara kapasitenin üzerinde hayvan sokulması bu ekosistemlerde bozulmanın hızlanmasına sebep olmaktadır. Kontrol olmadığı için Pülümür meralarına otlatma kapasitesinin çok üzerinde hayvan sokulmaya devam edilmektedir.

Pülümür'ün farklı bölgelerinde koyun sürüleri.

Halbuki bu mera alanlarında hem hayvancılık yapılması hem de ekosistem yapısının korunması mümkündür. Hayvancılığın belirli bir plan ve program dahilinde, meraların taşıma kapasiteleri gözetilerek yapılması halinde hem meraların verimliliğini hem de ekosistemlerin devamlılığını sağlamak mümkün olacaktır. Mera Yasası ve Yönetmeliği yetkililere doğal kaynakları koruma ve devamlılığını sağlama görevi vermektedir. 4342 sayılı Mera Kanunu ve yönetmenliği çerçevesinde Mera Komisyonlarına yetki veren maddelerin bazıları şunlardır.

Komisyon tarafından uygulanan Otlatma Planına göre;

- Meraya fazla hayvan getirenlerden, hayvan başına 3 kat fazla ücret alınmaktadır.
- Otlatma planlarına uymayanların otlatma hakları en az 7, en çok 30 gün süre boyunca yasaklanmaktadır. Aynı şekilde yasağa uyulmaması halinde, 1 dönem boyunca otlatma hakkı elinden alınmaktadır.

Mera alanlarının kiralanmasına ilişkin olarak, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın "Otlatma Genelgesi"nin 13. Maddesi'nde mera, yaylak ve kışlakların kiraya verilmesinin esasları belirtilmiştir:

İhtiyaç fazlası mera, yaylak ve kışlaklar göçerlere, üretici, birlik veya çiftçi ailelerine kiralanabilir. Kiralamalar aşağıdaki şekilde gerçekleştirilir.

a) Öncelikle il genelinde kiralanacak mera, yaylak ve kışlakların tespitleri yapılır. Tespit edilen bu alanların krokileri, alanları, otlatma kapasiteleri, vejetasyon etütleri, otlatmaya yardımcı tesisler ve yapılar ile diğer tüm özellikleri tespit edilir. Bu alanlara ait kayıtlar oluşturularak envanteri çıkartılır.

b) Envanteri çıkarılan bu kiralanacak mera, yaylak ve kışlakların kiralama şartnameleri ile ilgili kurumlara, muhtarlıklara, komşu il müdürlüklerine, tarım ve orman müdürlüklerine, jandarmaya tebliğ edilir.

c) Mera, yaylak ve kışlak kiralama talebinde bulunacak üretici, birlik veya çiftçi aileleri, nüfus kaydı, ikametgâhı, hayvan sayısı, cins ve miktarını belirten dilekçe ile başvurur.

Pülümür'ün mera olarak kullanılan bozkır ekosistemlerine 2023 yılı resmi kayıtlarına göre 76.000 koyun (kuzular bu sayının dışında tutulmaktadır) getirilmiştir. Fakat civar il ve ilçelerden gelen göçerler tarafından meralara sokulan koyun sayısı gerçekte resmi olarak belirtilen sayının çok üzerindedir.

Daha önceki yıllarda Pülümür halkı tarafından yapılan sayımlarda kuzularla birlikte meralarda 250.000'in üzerinde küçükbaş hayvan olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında kaçak olarak, Karakoçan'dan Kızılmesit Yaylası'na, Zage'den Kepir Yaylası'na hayvan sokulup otlatıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, ilçeye dışardan gelen sürülere ilave olarak, Pülümür İlçe Tarım Müdürlüğü'nün 2023 yılı verilerine göre, ilçede hayvancılıkla uğraşan üreticilerin 11.000 koyunu ve 3.500 civarı büyükbaş hayvanı bulunmaktadır.

Koyun sürülerinin arazide oluşturduğu patikalar.

Pülümür meraları üzerindeki aşırı kullanım baskısı bu ekosistemlerin yapısının bozulmasına ve nihayetinde mera niteliğini kaybetmesine yol açmaktadır. Bu sürece götüren temel sebepler;

- Otlatma planının yapılmaması,
- Meraların otlatma için göçerlere her yıl açılması,
- Mera kapasitesinin çok üzerinde hayvan getirilmesi,
- Getirilen hayvan kapasitesinin her yıl artırılması,
- Otlatma mevsiminin (meraya geliş-gidiş zamanının) bölgenin iklim koşullarındaki değişimler ve bitkilerin çiçeklenme/tohum dönemi dikkate alınmadan belirlenmesi,
- Meralarda rotasyon uygulanmaması

olarak sıralanabilir. Meraların tahribini durdurabilmek için Mera Alanlarının Kiralanmasına ilişkin yukarıdaki “a” maddesinin önemsenip titizlikle uygulanması gerekmektedir. Yıllarca dinlendirmeye alınmadan, kapasitenin üzerinde ve mevsim koşulları dikkate alınmadan hayvan otlatılan bu alanların biyolojik çeşitliliği gün geçtikçe yok olmakta, mera kapasitesi azalmaktadır. Bunların biliniyor ve görülüyor olmasına rağmen harekete geçilmemesi oldukça üzücü bir o kadar da endişe verici bir durumdur.

Tunceli Mera Komisyonunun ilgili uzmanlarla birlikte alanda sürekli ve düzenli inceleme yapması hem meraların ne kadar yıprandığının hem de geri dönülmeyecek hasarların olduğunun görülmesi, acil önlem alınması için oldukça önemlidir. Meraların planlı biçimde yönetilmesi Pülümür’ün bozkır ekosistemlerinin sağlığı ve çeşitliliği için anahtar niteliktedir. Aşırı ve plansız otlatma meraları ne kadar tahrip ediyorsa, belirli bir kapasite ve program çerçevesinde otlatma yapıldığı takdirde hayvancılık ve arıcılığa o kadar katkı sağlanacak, ekosistem ve çeşitlilik korunabilecektir. Mera komisyonlarının, kanun ve yönetmeliklerde belirlenen **Otlatma Planını** önemsemesi ve titizlikle uygulaması, yanlış uygulamaların durdurulmasında caydırıcı olacaktır.

Pülümür ilçesinin öncelikli gelir kaynağı arıcılıktır. İlçede kayıtlı 130 üretici ve 14.000 kovan sayısına, kayıtlı olmayan küçük üreticilerin 2.000 kovanı ve dışarıdan (Tunceli, Pertek, Erzincan, Ordu) gelen arıcıların getirdiği 5.000 kovan eklendiğinde toplam sayı 21.000 kovana ulaşmaktadır. Hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinin ikisi de bölgenin bitkisel varlığına ve çeşitliliğine bağlıdır. Birçok arı üreticisi plansız otlatmalardan kaynaklı biyolojik çeşitliliğin azalmasından doğrudan etkilenmektedir. Arılar kendi ihtiyaçlarını karşılarken doğada tozlaşmayı da sağlayarak biyolojik çeşitliliğe katkıda bulunmaktadır. Bu da meraların hem bitkisel çeşitliliğini hem de verimini artırdığı için hayvancılığı desteklemektedir. Pülümür için Otlatma Planları hazırlanırken ilçenin birincil geçim kaynağı arıcılık göz ardı edilmektedir. Hayvancılıkta olduğu gibi arıcılık yapanlar için de bölgeler belirlenmeli ve arıcılık için belirlenecek bölgelere hayvan sokulmamalıdır.

Mera olarak kullanılan bozkır ekosistemleri yalnızca ot deposu olarak görülmekten vazgeçilmelidir. Pülümür’ün Yorgun Meralarının sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik boyutları göz önünde bulundurularak yönetim planlarının acilen yapılması gerekmektedir.

Pülümür bitkilerinden seçmeler

Bu bölümde Pülümür’de tespit edilen 1212 taksondan örnekler yer almaktadır. Her sayfada verilen örneğin yer aldığı bitki ailesi Latince ve Türkçe olarak belirtilmekte, Latince bilimsel adlandırması, Türkçe yaygın adlandırması, Zazaca ve yerel adlandırmalarından bazıları verilmektedir. Ürün görselinin üst kenarında bu türün endemik veya yöresel endemiklik bilgisi yer almaktadır. Görselin altında bitkinin yalın morfolojik tanımı, yaşam ortamı (habitat bilgisi), varsa etnobotanik kullanımı ve yine varsa arıcılık için yararlı kısımları belirtilmektedir. Türün arıcılıkta kullanımı var ise, metnin alt kısmında bir arı sembolü yer almaktadır. Sayfanın en alt kısmında ise bu bitkinin gözlemlendiği konumların bir kısmı yer almaktadır.

Bitkilerin etnobotanik kullanımlar ile ilgili verilen bilgiler literatür taraması ile ulaşılan yerel etnobotanik verilerin derlenmesiyle elde edilmiştir. Özellikle tıbbi kullanımlar, bilimsel çalışmalarla desteklenmediği için ortaya çıkabilecek etki ve yan etkiler bilinmemektedir. Bu nedenle verilen bilgilerin öneri kabul edilip uygulanması sakıncalıdır.

ACANTHACEAE / AYİPENÇESİGİLLER
Acanthus dioscoridis

Lokman ayıpençesi

Ayıkulağı

15-40 cm boylanabilen, dik gelişen, otsu bir türdür; yüzeyler havlı veya tüysüzdür. Dip yaprakların sapı kanatlıdır. Çiçek kurulundaki brakteler sivri dikenli, çiçekler eflatun veya gül-kırmızı renktedir. 1300-2200 m yükseltiler arasında, volkanik ya da kireçtaşı kayalık yamaçlarda, bozkırda ya da terk edilmiş tarlalarda yetişmektedir. Bölgede kurutulmuş çiçeklerinin koku vermesi için çaya katıldığı ve yapraklarının cilt hastalıkları tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Karol Vadisi; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü..

ACERACEAE / AKÇAAĞAÇGİLLER
Acer hyrcanum subsp. hyrcanum

Tüylü akçaağaç

Lapık

30 m kadar boylanabilen, geniş taçlı bir ağaçtır. Yapraklar 5 sığ elsi lopludur; loplar lobçuklara ayrılır; alt yüzey bol tüylüdür; yaprak sapı koparıldığında süt çıkmaz. Meyve kanatlıdır ve kanatlar neredeyse birbirine paraleldir. Meşe, akçaağaç, üvez karışık ormanlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Altınhüseyin'in 3 km batısı..

ACERACEAE / AKÇAAĞAÇGİLLER
Acer platanoides

Çınar yapraklı akçaağaç Lapık

30 m kadar boylanabilen bir ağaçtır. Yapraklar 5 sığ elsi lopludur; lopların uç kısımlarında sivri çıkıntılar bulunur; yaprak sapları koparıldığında süt çıkar. Meyve kanatlıdır ve kanatlar geniş (130°-170°) açılıdır. Meşe, akçaağaç, üvez karışık ormanlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Altınhüseyin köyü.

ACERACEAE / AKÇAAĞAÇGİLLER
Acer tataricum

Tatar akçaağacı

5-6 m boylanabilen yayvan tepeli küçük bir ağaçtır. Yapraklar yumurtamsı, kenarları dişli ve belli belirsiz bölmelidir; yaprak koparıldığında süt çıkmaz. Meyve kanatlı, kanatlar kırmızımsı ve dar açılıdır. 500-1700 m arasında, meşeliklerde, kayalık yamaçlarda ya da dere kenarı vadi tabanlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu.

ADOXACEAE / MÜRVERGİLLER
Sambucus nigra

Karamürver

Qultufang

4-10 m boylanabilen, çalı veya küçük ağaç formunda bir türdür. Yapraklar 2-3 çift ve bir tek yaprakçıklı bileşik yapıdadır. Çiçek kurulu şemsiyemsi yapıdadır; çiçekler krem rengidir. Meyve siyahımsı-eflatun, etli ve tek çekirdeklidir. Ağaç mürver Pülümür'de kırsal yerleşim yerinde ve yol kenarında gözlenmiştir. Bölgede çiçeklerinin nefes darlığı ve astım tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası; Altınhüseyin Köyü; Ardıçlı.

ADOXACEAE / MÜRVERGİLLER
Viburnum lantana

Tüylü kartopu

Germişek

2-6 m boylanabilen, kışın yaprak döken, çalı veya küçük ağaççık formu odunsu bir türdür. Yapraklar yumurtamsı veya eliptik, kenarlar ince dişlidir. Çiçekler 7 ana kollu şemsiyemsi kurullarda ve sarımsı-beyaz renktedir. 1000-2000 m arasında, ormanlarda, çalılıklarda, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Çakırkaya Köyü yolu; Derindere Köyü.

ADOXACEAE / MÜRVERGİLLER

Viburnum opulus

Gilaburu

Gırabor, Gırabol

4 m boylanabilen, kışın yapraklarını döken, çok yıllık, sık dallı yavaş büyüyen bir çalı türüdür. Yapraklar elsi yapıda ve düzensiz 3-5 lopludur. Çiçekler 5-10 cm çapta yalancı şemsiyemsi kurullarda ve beyaz renktedir. Deniz seviyesinden 1600 m'ye kadar yetişen bu çalı türü Pülümür'de vadi içerisinde, dere kenarındaki ormanda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu; Giverlik Şelalesi.

AMARANTHACEAE / İSPANAKGİLLER

Beta macrorhiza

Kızıl pancar

1 m'ye kadar boylanabilen, tüysüz, çok yıllık bir türdür. Çiçekler geniş, uzun dallanmış, bileşik salkım kurullarda; 1-4'lü gruplarda; otsu görünümde ve yeşil renktedir. Pülümür'de 1800-2000 m arasında, taşlık kayalık seyrek bozkır yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Kırklar Köyü civarı yamaçlar; Karagöz Köyü.

AMARANTHACEAE / İSPANAKGİLLER

Beta trigyna

Kır pazısı

1 metre kadar boylanabilen bir türdür. Taban yaprakları oldukça uzun saplı ve yürek biçimli, üst yapraklar üçgensiz yüreksidir; yaprak kenarları buruşuktur. Çiçek kurulu ince, yoğun ve çok çiçeklidir. 0-2200 m arasında, yol, tarla kenarlarında, meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Kocatepe Köyü.

AMARANTHACEAE / İSPANAKGİLLER

Chenopodium foliosum

İt üzümü

Cülek, Yabani çilek

25-60 cm kadar boylanabilen, otsu bir türdür. Meyveleri 1-1,5 mm çapta ve küremsi yapıda; etli ve kırmızı renktedir; bitki üzerinde uzun süre kalıcıdır. 1200-2800 m arasında, bozkırlarda ve yol kenarlarında yetişmektedir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının ishale karşı, iltihaplı böbrek hastalıklarında ve gıda zehirlenmelerinde kusturucu olarak kullanıldığı kaydedilmektedir.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

AMARYLLIDACEAE / NERGİSGİLLER
Allium cardiostemon

Yamaç körmene

Dağ sarımsağı, Sirik

60 cm kadar boylanabilen bir soğan türüdür. 2-4 yaprak arasından yükselen uzunca bir sap üzerinde, çok sayıda koyu bordo-eflatun renkli çiçekten oluşan 3-4 cm çapında küremsi çiçek kurulu oluşturur. 900-2800 m arasında, yüksek dağ bozkırlarında, kayalık veya kumlu yamaçlarda, meşe ormanlarında, tarım arazilerinde görülmektedir. Bölgede bitkinin taze sürgünlerinin çiğ olarak ya da diğer sebzelerle pişirilerek tüketildiği ve yara tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırkmeşe Köyü, güney tepeleri; Altınbüseyin, alçak vadi içi, yol boyu; Çakırkaya yolu; Ardıçlı - Heldağ arası; Hasangazi; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Şampaşakaraderbent.

AMARYLLIDACEAE / NERGİSGİLLER
Allium rotundum

Delipırasa

Şirik

25-90 cm boylanabilen bir soğan türüdür. 2-5 yaprak arasından yükselen uzunca bir sap üzerinde, çok sayıda leylak-koyu eflatun renkli çiçekten oluşan 1-4 cm çapında küremsi çiçek kurulu oluşturur. Kalkerli, killi yamaçlarda ve bozkırda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Haz. 2023; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı.

AMARYLLIDACEAE / NERGİSGİLLER
Allium subakaka

Yarıyer soğanı

Diğer soğan türlerine göre oldukça kısa boyludur. Neredeyse toprak seviyesinde, kısa ve geniş iki yaprak arasında pembe renkli çiçeklerden oluşan, 7-8 cm çaplı küremsi bir çiçek kurulu oluşturur. 1650-3400 m arasında yetişen *A. subakaka*, Pülümür'de 2000 m üzerinde kireçtaşı kayalık arazide gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

AMARYLLIDACEAE / NERGİSGİLLER
Allium tchihatschewii

Saklı soğan

Endemik

13-24 cm boylanabilen bir soğan türüdür. Gövdenin alt kısımları sıklıkla morumsudur. Yapraklar 2-3 tane, ipliksi ve olukludur. Çiçekler çansı yapıda, yarım küresel gevşek şemsiyemsi bir kurulda ve eflatun veya pembe renktedir. Bu soğan türü Pülümür'de 1700-2000m arasında, taşlık-kayalık yamaçta gözlemlendi. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Kırklar - Şampaşakaraderbent arası.

Gözlemler: Nobutlu Köyü; Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını, yol şevi.

Boyacı sumacı

Peruka çalısı

3 m boylanabilen, yuvarlak tepeli bir çalıdır. Yaprak genişçe eliptik veya ters yumurtamsıdır. Çiçek kurulları bileşik salkım formundadır ve 3 mm çapta çok sayıda pembe çiçekten oluşur. Pülümür'de 1600-1800 m arasında, çalılık taşlık yamaçlarda, orman kenarlarında gözlenmiştir. Bölgede yapraklarının ateş düşürücü olarak ve şeker hastalığı tedavisinde, meyvelerinin ağız yaralarına karşı kullanıldığı ve yapraklı ve çiçekli dallarından elde edilen sarı renk ile yünlerin boyandığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Derindere Köyü; Çakırkaya Köyü; Dağbek Köyü; Çakırkaya yolu; Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

Çeten

Buttum, Çedene, Menengeç, Kizvan

Çalı veya dağınık ve geniş tepeli ağaççık türüdür. Yapraklar 5-7 yaprakçıktan oluşur. Çekirdekli sulu meyvenin eni boyundan daha fazladır, basık-küre biçimindedir. Tohumları yenir. Pülümür'de vadi içerisinde, yol kenarı yamaçta gözlenmiştir. Bölgede meyveleri doğrudan yendiği gibi, ağız yaraları, uçuk, diş eti hastalıklarında, gövdesinden elde edilen sakız tereyağı ile karıştırılarak yaraların tedavisinde kullanılmaktadır. Ayrıca ağacın sakızından sabun, kavrulmuş meyvesinden kahve yapılmaktadır. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kangallı, Kırmızıköprü yolu.

ANACARDIACEAE / MENENGİÇGİLLER

Rhus coriaria

Sumak

Sumaq

Çalı formunda 2-3 m'ye kadar boylanabilen çalılardır. Yaprakları 15-20 cm'ye kadar boydadır ve 9-15 yaprakçıktan oluşur. Meyve küremsi, 4-6 mm çapında, kırmızımsı renkte ve tüylüdür; tadı ekşidir. Akdeniz bitki bölgesinin bir çalısı olan sumak çalısı 600-1900 m arasında, vadi içlerinde, yol kenarlarında, çalılık ve ormanlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Altınbüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Çakırkaya Köyü; Pülümür yolu, Rabet deresi (Karol) Vadisi - Pülümür'e 4 km, 1500 m; Kavuklu Kocatepe yolu, 1530 m; Dağbek Köyü yolu (1640 m); Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER

Actinolema macrolema

Koca aklema

6-20 cm yüksekliğinde, sık dallanmış gövdeler oluşturan otsu bir türdür. Çiçek kümesi altındaki brakteler 6 tane ve kenarları dikencikli, çiçekler yeşil-beyaz renktedir. Bu tür 1900 m yükseltiye kadar, tarla, bağ ve kalkerli alanlarda yetişmektedir

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER
Anthriscus nemorosa

Peçek

40-75 cm boylanabilen, çok yıllık, dikenli bir türdür. Gövdeler yaklaşık ortadan dallanmıştır. Çiçek kurulları çok sayıda, küremsi ve soluk dumanlıdan ametist maviye kadar renklerde olabilir. 500-3200 m arasında, ibreli ve yaprak dökken ormanlarda, nemli çayırda, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarası civarı; Altınhüseyin'in 3 km batısı; Ardıçlı - Heldağ arası.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER
Eryngium billardieri

Hıyarok

40-75 cm boylanabilen, mavimsi dumanlı görünümlü, çok yıllık, otsu bir türdür. Taban yaprakları yuvarlağımsı-üçgenimsi ve 7-15 cm'dir; sap yaprakları daha küçüktür. Çiçek kurulu bileşik salkım şeklindedir; kapitulümler çok sayıda, mavimsi soluk dumanlı ve küremsidir. 3800 m yükseltilere kadar ulaşabilen bu tür, kayalık yamaçlarda, bozkırda ve nadas tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ağaçenliği.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER
Grammosciadium platycarpum

Yassı kami

5-40 cm boylanabilen, köşeli gövdeli, çok yıllık bir türdür. Yapraklar ince şeritsi parçalı 1-2 teleksi yapıdadır. Çiçek kurulu 9-17 ışınlı şemsiye şeklindedir; her ışında 3-12 gösterişsiz çiçeklidir. 1500-2200 m arasında, yamaçlarda, volkanik kayaçlı arazilerde ve çayırlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER
Heracleum trachyloma

Baldırgan

Sow, Helerg

100-150 cm boylanabilen, gürbüz, kalın gövdeli, aromatik, çok yıllık bir türdür. Yapraklar parçalıdır. Çiçek kurulu 20-50 ışınlı şemsiye şeklindedir; beyaz çiçeklidir. Meyveler kamamsı-ters yumurtamsıdır. Dere kenarlarında, vadi içlerinde nemli yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Üçdam yolu, Küllü mezra civarı.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER
Malabaila dasyantha

Dudakpatlatan

30-60 cm boylanabilen, çok yıllık, havlı bir bitkidir. Dip yapraklar iki derin teleksi bölmelidir. Çiçek kurulu 15-30 ışınılıdır; ikincil şemsiyeler ~30 çiçekli, çiçekler sarı renktedir. 1700-2300 m arasında, kireçtaşı yamaçlarda, nadas tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Aşağışenocak mevki, yol kenarı ve vadi yamaçları, 1730 m; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER
Prangos ferulacea

Eşek çakşırı

Kınkor, Çağşır

50-150 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Dip ve alt sap yaprakları 60-80 cm boyda, ipliksi ve 6 kata kadar tüysüdür. Çiçek kurulu 7-15 ışınılı şemsiye formunda ve sarımsı-yeşildir. 600-2500 m yükseklikler arasında, kayalık alanlarda yetişmektedir. Bölgede genç gövdeleri soyulduktan sonra yenilmektedir. Ayrıca, yapraklarının tansiyon düşürücü olarak, taze sürgünlerinin şeker hastalığının tedavisinde ve toprak üstü kısımlarının cinsel gücü artırıcı (afrodizyak) olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Germike Kaplıcası yamaçlar; Ardıçlı - Ardıçlı yolu.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER

Prangos lophoptera

Çakşır

Çağşır, Çahşır

60 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Alt yapraklar 15-45 cm uzunlukta, şeritsi ve 6 kata kadar tüysüdür. Çiçek kurulu 11-20 ışınlı şemsiye formunda ve sarı renktedir. Meyve elipsoid veya küresidir. 800-3000 m arasında, çakıllık-kayalık arazilerde, kireçtaşı kayalık bölgelerde yetişmektedir. Bölgede genç sürgünlerinden yemek yapılmaktadır. Ayrıca, yaprakları bağırsak gazını giderici olarak, kökleri kurutulduktan sonra yara tedavisinde ve afrodizyak amaçlı kullanılmaktadır. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Germike Kaplıcasına yakın yamaçlar; Kocatepe Köyü.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER

Prangos platychlaena

Korkor

Endemik

70-100 cm boylanabilen, kalın kazık köklü bir bitkidir. Yapraklar ipliksi dilimli bileşik teleksi yapıdadır, yaprak sapı kınılıdır. Çiçek kurulu 16-20 ışınlı, 8-12 ikincil ışınlı bileşik şemsiye kurullarda ve sarımsı renktedir. 1000-3000 m arasında, çakıllık, kireçtaşı kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Buyer Baba Dağı.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER

Prangos uloptera

Dağ çakşırı

60 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Alt yapraklar 15-45 cm uzunlukta, şeritsi ve 6 kata kadar tüysüdür. Çiçek kurulu 11-20 ışınlı şemsiye formunda ve sarı renktedir. Meyve genellikle elipsoiddir. 1800-2600 m yükseklikler arasında, dağ yamaçlarında yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER

Scandix stellata

Dağ kişkişi

25 cm kadar boylanabilen bir türdür. Sap yaprakları ipliksi yaprakçıklı 3 kat derin teleksi yapıdadır. Çiçek kurulu 1-3 nadiren 5 ışınlıdır. Meyve kalınca üreyimli kısım ucunda ince uzun bir gaga taşır. 2200 m yükseltiye kadar kayalık, erozyonlu yamaçlarda, yol kenarlarında, tahıl tarlalarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

APIACEAE / MAYDANOZGİLLER
Turgenia latifolia

Karaheci

Nunepeb, Nunê Phepugi

8-60 cm boylanabilen bir bitkidir. Gövde dallanmış, kıllı veya az pürüzlüdür. Yaprakların üstü ve altı kıllıdır. Çiçekler beyaz, pembe veya morumsu renktedir. Meyve yüzeyi dikenlidir. Deniz seviyesinden 3000 m'ye kadar ekili arazilerde, tahrip edilmiş alanlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Karol Vadisi; Şampaşakaraderbent Köyü; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

APOCYNACEAE / ZAKKUMGİLLER
Vincetoxicum canescens

Zilasur

Zehir otu

70 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde yüzeyi gri keçemsi tüylüdür. Yapraklar yumurtamsı, keskin uçludur; özellikle gövdenin üst kısımlarında her iki yüzü gri-keçemsi tüylüdür. Çiçek kurulu 5-12 çiçekli ve sıkışıktır; çiçekler ~8 mm çaptadır sarı renktedir. Pülümür'de 1300-1900 m arasında , kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Bölgede mantar hastalığının tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

ARACEAE / YILANYASTIĞIGİLLER

Arum rupicola

Dağ sorsalı

Kardun

15-60 cm boylanabilen, oksu yapraklı, çok yıllık bir türdür. Çiçek kurulumu yaprak görünümündeki spatula çevreler; spatula iç yüzeyi genellikle kırmızı-mor, nadiren beyaz renklidir. Meyve kurulu parlak portakal veya kırmızı renktedir. 1000-2000 m arasında, meşe-çam ormanlarında ya da çoğunlukla suya yakın taşlık, kayalık alanlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Ardıçlı köy yolu; Kocatepe Köyü.

ARISTOLOCHIACEAE / LOHUSAOTUGİLLER

Aristolochia bottae

Köpektaşığı

Fısalüye

15-40 cm boylanabilen çok yıllık bir türdür. Yapraklar mızraksıdır ve tabanları yarı-oksudur. Çiçekler torba gibi, dış kısmı soluk kahverengi veya yeşilimsi-kahverengi, üst kısmı lekeli kahverengi veya sarımsı-yeşil renktedir. 1200-1800 m arasında, taşlık vadi ve yamaçlarda, meşeliklerde, ekili ve nadas arazilerde görülmektedir.

Gözlemler: Altınhüseyin ormanı.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Muscari armeniacum

Gâvurbaşı

Morekê mori, Dağ sümbülü

10-40 cm boylanabilen, soğanlı bir bitkidir. Yapraklar genellikle 3-5 adet ve şeritsidir, üst yüzeylerinde beyaz çizgi yoktur. Çiçek salkımı 1,5-4 cm boydadır; çiçekler gök mavi veya menekşe rengidir, uca doğru büzüktür. Kalkerli yamaçlarda, ardıç, çam, meşe ormanlarında yetişmektedir. Bölgede bitkinin soğanının ayak nasırlarına karşı ve iltahaplı yaraların tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Kırklar Köyü civarı.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Muscari comosum plumosum

Morbaş

Muscari comosum türünün mutasyonu sonucu oluşan bir formdur. Avrupa'da süs bitkisi olarak ticari değeri olan bitkilerdendir. Pülümür'de 1800-1900 m arasında, taşlık bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını, yol şevi; Çakırkaya yolu.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Muscari erzincanicum

Erzincan sümbülü

Morekê mori

Endemik

Soğanlı bir bitkidir. Yapraklar genellikle 1-4 adet, genişçe şeritsi ve kanallıdır; yere yayılıdır. Çiçekli sap 9-25 cm ve yapraklardan kısadır; çiçekler yoğun, başlangıçta pembemsi-eflatun, sonraları yeşilimsi-sarı renktedir. Bu endemik bitki Pülümür'de 1800-1900 m arasında bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850 m; Şampaşakaraderbent civarı.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Muscari tenuiflorum

Püsküllübaş

20-60 cm boylanabilen, soğanlı bir bitkidir. Yapraklar genellikle 3-7 adet ve şeritsidir, aya olukludur. Çiçek salkımı 6-30 cm boyda ve seyrek; çiçekler üstte menekşe rengi, altta ise açık menekşe renklidir. Çam, ardıç ormanlarında, bozkır-meralarda, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent; Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850 m.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Ornithogalum arcuatum

Kurtkirişi

Köpek soğanı

80 cm kadar boylanabilir. Dip yapraklar şeritsidir, tam kenarlı veya küçük dişli kenarlıdır. Salkım silindirik ve çok çiçeklidir; çiçekler beyazdır, dış kısmında yeşil bir şerit bulunur. 1700-3000 m arasında, meralarda ve bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Közlüce - Nobutlu Köyü yolu kenarı.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Ornithogalum luschanii

Çayır sasalı

Endemik

Yapraksız çiçek sapı 4-5 cm boylanabilen, soğanlı bir türdür. Yapraklar 3-4 adettir ve çiçek sapından uzundur. Çiçek kurulu 7-8 çiçeklidir; çiçekler beyaz, orta kısmı sarı, dış yüzü yeşil bantlıdır. 1500-2600 m arasında; taşlık alanlarda, sarıçam ormanlarında, açık alanlar ve nemli çayırarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Ornithogalum montanum

Dağ akyıldızı

Yapraksız çiçek sapı 10-20 cm boylanabilen, soğanlı bir türdür. Yapraklar birkaç tanedir ve kavisli olarak dışa açılmışlardır. Çiçek kurulu 7-14 çiçeklidir; çiçekler beyazdır, dış kısmı yeşil şeritlidir. Pülümür'de 1700-1800 m'de seyrek bitki örtüsüne sahip taşlı merada gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldag arası.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Ornithogalum narbonense

Akbaldır

Yapraksız çiçek sapı 80 cm kadar boylanabilir. Yapraklar birkaç tanedir ve çiçek sapından daha kısadır. Çiçek kurulu silindirik ve 25-75 çiçeklidir; çiçekler beyazdır, dış kısmında yeşil bir şerit bulunur. Pülümür'de 1600-1800 m'de seyrek bitki örtüsüne sahip taşlı merada gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Ardıçlı - Heldag arası.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Ornithogalum oligophyllum

Kurt soğanı

İt otu

4-15 cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar 2-3 adet ve şeritsidir; üst yüzeyinde beyaz çizgi bulunmaz. Çiçek salkımı 2-5 çiçeklidir; periant segmentler beyaz, dış kısmı yeşil şeritlidir. 3000 m yükseltiye kadar yetişen bu tür Pülümür'de dağların yüksek kesiminde gözlenmiştir. Bölgede bitkinin taze yapraklarından yemek yapıldığı, soğanının saçkıran tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Ornithogalum persicum

Karayıldız

Yapraksız çiçek sapı 40 cm veya daha fazladır. Yaprak kenarları belirgin kirpiklidir. Çiçek kurulu silindirik ve çok çiçeklidir; çiçekler beyaz, ovaryum eflatunumsu-siyah renktedir. Pülümür'de 1600-1800 m arasında, yol kenarlarında, bozkır yamaçlarda, meralarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırkmeşe Köyü, güney tepeleri; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Kırklar Köyü civarı; Ardıçlı civarı.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Puschkinia scilloides

Serhişing

Karsümbülü

5-20 cm boylanabilen, çok yıllık, soğanlı bir türdür. Yapraklar 2 adet, şeritsi ve kanallıdır; uç kısım kayıksıdır. Salkım 1-10 çiçeklidir; çiçekler soluk mavi renkte, daha koyu renk şeritlidir. 1700-3500 m arasında, yaş-nemli çayır ve meralarda, karların eridiği yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Kırklar - Kızılmescit arası yayla; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı.

ASPARAGACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Scilla siberica subsp. armena

Camışkıran

Endemik

Soğanlı bir bitkidir. Yapraklar şeritsi yapıda ve 2-3 adettir. Yapraksız çiçek sapı 1-3 adettir ve 6-8 cm boylanabilir. Salkım 1-2 çiçekli; çiçekler derin mavi renktedir, sıklıkla koyu orta damarlı ve tabanı beyazdır. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde taşlık yamaçlarda ve karların eridiği yerlerde gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Derindere Köyü.

ASPHODELACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Asphodeline tenuior

Tesbihcik

Yara otu

20-35 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir türdür. Taç yapraklar yaklaşık 20 mm uzunluğunda, beyaz ve orta hattı pembemsi-morumsu çizgilidir. 1000-1700 m arasında, bozkır açık alanlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin kökleri yara tedavisinde kullanılmaktadır. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Balpayam - Altınhüseyin arası.

ASPHODELACEAE / KUŞKONMAZGİLLER
Eremurus spectabilis

Çiriş

Heluge, Gulike, Gulik

70-150 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde tüysüzdür. Yapraklar diptedir ve genişçe şeritsi yapıdadır. Çiçekler beyaz veya yeşilimsi-sarı renktedir, orta damar eflatun veya yeşilimsi renktedir. 1000-2800 m arasında, bozkır ve çalılık yamaçlarda, kireçtaşı kayalık, çarşak arazilerde yetişmektedir. Pülümür'de körpe yapraklarından yemek yapılmaktadır; kökünün şeker hastalığında, yapraklarının egzema ve mantar hastalığında, idrar yolları ve mide ülseri tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Bozağakaraderbent - Balpayam arası; Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Kırklar Köyü civarı; Ardıçlı...

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Achillea grandifolia

Akyavşan

10-100 cm boylanabilen otsu bir bitkidir. Gövdeler küt-köşeli, yünsü-cılız tüylüdür. Yapraklar 3 kat bileşik teleksi, cılız tüylü veya ipeksi, yünsü tüylüdür. Çiçekler 4-15 cm çapta yalancı şemsiye kurullarda ve beyaz renktedir. Pülümür'de meşe ormanı kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Achillea schischkinii

Deli civanperçemi

Endemik

15-35 cm boylanabilen otsu bir bitkidir. Yapraklar kiremitvari görünümde ancak derin teleksidir; yeşilimsi, yoğun yünsü veya tüsüzdür. Çiçekler 2-8 cm çapta yalancı şemsiye kurullarda ve soluk veya altın sarı renktedir. 700-2200 m arasında, bozkırda, kayalık yamaçlarda ya da terk edilmiş tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Senek Köyü; Şampaşakaraderbent civarı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Anthemis kotschyana var. *discoidea*

Koç papatyası

10-25 cm boylanabilen, grimsi havlı bir türdür. Yapraklar çift kat teleksi ve 1,5-4 cm boydadır. Kapitulumda dils çiçekler yoktur, sadece sarı tüpsü çiçekler mevcuttur. 1000-1800 m arasında yetişen bu tür Pülümür'de taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Senek Köyü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Artemisia absinthium

Acı pelin

100 cm'ye kadar boylanabilen, aromatik, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 2-3 kat teleksi, her iki yüzü grimsi veya beyazımsı ipeksi tüylüdür. Kapitulum basık-küresimsi, çok çiçekli, 3-5 cm genişliktedir; çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de tarla kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Senek ardıç ormanı; Çobanyıldızı Köyü mezarlığı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Aster alpinus

Yaylapatı

Vilig

5-15 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir türdür. Yaprakların her iki yüzeyi de basık beyaz havlıdır. Kapitulum yaklaşık 30 mm çapta, dış kısmı mavi veya leylak renkte, iç kısmı sarı renktedir. 1800-3000 m arasında, dağların yüksek kesimlerinde, kayalık, çarşak alanlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Carduus nutans

Eşek dikenini

Kangal, Kenger, Herogop

180 cm kadar boylanabilen, iki yıllık bir türdür. Gövde dik yapılı, iğne dikenli ve kanatlıdır. Özellikle dip yaprakların kenarları çok dikenlidir. Kapitulum 6 cm çaptadır; taç yapraklar parlak kırmızı, eflatun, nadiren beyaz renktedir. Bu yaygın bitki 0-2700 m arasında, boş-nadasa bırakılmış alanlarda, tarla kenarlarında yetişmektedir. Bölgede genç gövdesi çiğ olarak yenen bitkinin ayrıca çiçek kısımlarının böbrek taşını düşürmek amacıyla kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Boğalı civarı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea armena

Yer sarıbaşı

Endemik

Yere yayılı gelişen, çok yıllık bir türdür. Gövde kapitulumun hemen atında ve en çok 3 cm uzunluktadır. Yapraklar rozet şeklinde dizili, yaklaşık 25 cm uzunlukta ve yoğun tüylüdür. Kapitulum 20-30 mm çaptadır; çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de taşlık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Senek Köyü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea bingoelensis

Peygamber çiçeği

Yöresel Endemik

30-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde 1-2 tane, dallanmamış ve kaba tüylüdür. Kapitulum yaklaşık 50 mm çaptadır; çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de 1700 m yükseltide tarla kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850 m.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea carduiformis

Kavgalaz

20-90 cm boylanabilen, iki yıllık bir türdür. Gövde ve yaprakları kıllı veya ağsı tüylüdür. 3-5 kapitulum taşır; kurulların dip kısmı 10-30 mm uzunlukta dikenli pullarla çevrilidir; pulların kenarları 4-5 mm kirpiklidir. Pülümür'de 1700-1900 m arasında, seyrek otlu bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı; Çakırkaya yolu; Üçdam Köyü; Kırklar Köyü civarı; Derindere civarı; Şampaşakaraderbent civarı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea consanguinea

Tezdüğme

Endemik

30-70 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde tabandan sık dallanmıştır. Yapraklar hafifçe örümcek ağsı dokuyla kaplıdır, neredeyse tüysüzdür. Kapitulum dalların uç kısmında, genellikle 2-3 eflatun çiçeğin bir arada olduğu demetler halindedir. Pülümür'de 1700 m civarında taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea polypodiifolia

Akbehmen

50 cm'den az boylanabilen, iki yıllık veya çok yıllık, sık dallanan bir türdür. Kapitulımlar sürgün uçlarında, çiçekler sarıdır. Çiçek kurulların dip kısmı tek tırnaklı veya 1-2 çift küçük dişli pullarla çevrilidir. 800-2500 m arasında, kayalık, bozkır yamaçlarda, nadas tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Dağbek Köyü; Karagöz Köyü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea pseudoscabiosa

Yaman kavgalaz

15-90 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Çiçekler eflatun renkte ve parlaktır. Kapitulımların dip kısmı kahverengi, üçgen ve kenarları kirpikli filarilerle çevrilidir; filarilerin ucu dikenlidir. 1500-2900 m arasında, bozkır, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Altınhüseyin.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea pterocaula
Çoruşbozan

Genellikle 40-85 cm, nadiren 150 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Kapitulumun dip kısmı yaklaşık 20 mm çaptadır; filariler açık kahve-krem rengidir; çiçekler sarı renktedir. 2100 m'ye kadar yükseltilerde yetişen bu peygamberçiçeği türü Pülümür'de yüksek bozkırlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sarıgül civarı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Centaurea saligna
Hol

Endemik

20-70 cm boylanabilen, tek veya iki yıllık bir türdür. Gövde tüysüz, yapraklar sert, az pürüzlü ve parçalı tüylüdür. Kapitulumun dip kısmı yaklaşık 30 mm çapta ve küremsidir; filariler saman rengi, çiçekler sarı renktedir. 1400-2000 m arasında, bozkırda ve kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının mide rahatsızlığında kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Chardinia orientalis

Çağlaotu

25 cm kadar boylanabilen, çatallı gövdeli, tek yıllık bir türdür. Çiçekler leylak rengindedir ve parlaktır. Kapitulularının dip kısmı ince silindirik-konik yapıdadır, karanfil çiçeğini andırır. 300-2100 m arasında, bozkırda, kireçtaşı kayaç yamaçlarda, nadas tarlada, yol kenarında yetişmektedir. Bölgede yapraklarının safra kesesi rahatsızlığında kullanıldığı ve meyvelerinden çocukların toka yaptığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Senek Köyü; Şampaşakaraderbent Köyü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Cirsium cephalotes

Başkangal

30-75 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde gürbüz, kanatsız ve örümcek ağsıdır. Yapraklar parçalı, üçgenimsi ve sert dikenlidir. Kapitulunun dip kısmı yaklaşık 30-50 mm çapta ve yumurtamsıdır; filariler yoğun örümcek ağsı, çiçekler pembe-eflatun renktedir. Bu dikenli bitki Pülümür'de yoğun otlatılan bir alanda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Buyer Baba Dağı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Cirsium echinus

Kirpi kangalı

40-75 cm boylanabilen, iki yıllık bir türdür. Dip yaprakları rozet biçiminde dizili ve sıg teleksi bölmelidir; gövde yaprakları 8-14 mm dikenli, alt kısmı beyaz-kaba tüylüdür. Kapitulumlar yalancı şemsiye veya bileşik salkım kurullardadır; çiçekler beyaz renktedir. 2500 m yükseltiye kadar taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Cirsium pubigerum

Dere kangalı

125 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde kanatlı olabilir. Yapraklar otsu veya derimsi, tam kenarlı veya 2-4 kat parçalı ve dikenciklidir. Kapitulum alt kısmı 15-23 mm çapta ve yarım küresel, filariler 5-7-sıralı, çiçekler eflatun renktedir. Bu tür Pülümür'de meşe ormanı kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Cnicus benedictus

Topdiken

Mübarek diken

35 cm'ye kadar cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar zarsı gibi, belirgin damarlı ve iğne dikenlidir. Kapitulum 20-35 mm uzunluktadır; filariler zarsı ve büyüktür, çiçeklerden daha uzundur; çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de yol kenarı taşlık yamaçta gözlenmiştir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının idrar söktürücü olarak, yapraklarının böbrek taşını düşürmek amacıyla kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Crepis dioritica

Kaya kısıksı

Endemik

Bodur, tabanda rozet şeklinde çok yıllık bir türdür. Yapraklar ters mızraksı, lopludur ve keskin uçludur. Dils çiçekçikler 8-11 mm, beyaz-eflatunumsu renkte; tabla çiçekçikleri sarı renktedir. 2400-3400 m arasında, dağların yüksek kesimlerinde, kireçtaşı kayalık, çakıllı yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Crepis willdenowii

Boz kıskıs

2-9 cm boylanabilen çok yıllık bir türdür; tüm bitki genellikle yoğun kıvr tüylü ve kaba tüylü; yapraksız çiçek sapları diktir. Yapraklar genellikle derin sığ teleksi bölmeli ve dalgalıdır. 25-60 çiçeklidir; dilsî çiçekçikler altın sarısı renktedir; çiçek tablası kısaca kırpıklıdır. Pülümür'de çakıllık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Cyanus triumfettii

Deli kapele

60 cm kadar boylanabilen, genellikle tabandan dallanmış, çok yıllık otsu bir türdür. Yapraklar gri renkte ve kaba tüylüdür. Dıştaki çiçekler mavimsi ortadakiler mor renktedir, mayıs-temmuz ayları arasında açar. 500-3500 m arasında, meşeliklerde, kayalıkta, meralarda ve dağ bozkırında yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Altınbüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Çakırkaya yolu; Derindere Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Echinops orientalis

Dağşekeri

1 m kadar boylanabilen; kabarık çizgili, narin, kahverengimsi gövdeli bir türdür. Yaprakları dikdörtgenimsi-mızraksı konturda, 2-3 teleksi bölmeli veya parçalı ve yoğun tüylüdür. Kapitulumlar 4-7 tane, 20-30 mm çaptadır; çiçekler mavi veya beyazımsıdır. Bozkırda, taşlık arazide, nadas tarlalarda yetişmektedir. Bölgede çiçek tablasının taze yendiği; şeker, hemoroid hastalıklarına karşı ve hayvan yemi olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Sarıgül.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Erigeron caucasicus

Kaf şifaotu

5-35 cm boylanabilen, cılız tüylü, çok yıllık bir türdür. Dip yapraklar ters mızraksı-ıspatulamsı, sap yaprakları mızraksı veya yumurtamsıdır. Dilsî çiçekçikler açık mor-pembe veya beyaz, tabla çiçekçikleri sarı renktedir. 1600-4300 m arasında, çoğunlukla dağların yüksek kesimlerinde, kayalık, çakıllık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Derindere Köyü; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Gundelia dersim

Dersim kengeri

Dal

Yöresel Endemik

Gövde dallanmıştır ve sütlüdür. Yapraklar teleksi ve iğne dikenlidir. Çiçekler küremsi-yumurtamsı kurullarda ve kahverengi veya kırmızımsı-kahverengidir. Pülümür'de 1600-2100 m arasında, otlatma etkisinin çok olduğu derin topraklı meralarda gözlenmiştir. Bölgede köklerinden ve genç sürgünlerinden yumurtalı çiğden kavurması yapıldığı, ayrıca genç sürgünleri soyulduktan sonra taze yendiği kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Üçdam Köyü; Arıdıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Altınbüseyin Köyü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Gundelia munzuriensis

Munzur kengeri

Yöresel Endemik

Gövde dallanmıştır ve sütlüdür. Yapraklar teleksi ve iğne dikenlidir. Çiçekler küremsi-yumurtamsı kurullarda ve genellikle pembe renktedir. Daha nadir rastlanan Munzur kengeri Pülümür'de 2000 m civarında yaylada taşlık arazide gözlenmiştir. Bölgede köklerinden ve genç sürgünlerinden yumurtalı çiğden kavurması yapıldığı, ayrıca genç sürgünleri soyulduktan sonra taze yendiği kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Gundelia vitekii

Sütlüce kengeri

Kenger

Yöresel Endemik

Gövde dallanmıştır ve sütlüdür. Yapraklar teleksi ve iğne dikenlidir. Çiçekler küremsi-yumurtamsı kurullarda; dış kısmı yeşilimsi-kahverengi veya kırmızımsı-kahverengi, iç kısmı koyu pembe-kırmızıdır. Nadir rastlanan bu kenger türü Pülümür'de 1600-1900 m arasında, taşlık mera alanlarında gözlenmiştir. Bölgede köklerinden ve genç sürgünlerinden yumurtalı çiğden kavurması yapıldığı ve genç sürgünleri soyulduktan sonra taze yendiği kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Çakırkaya Köyü; Balpayam - Altınhüseyin arası; Şampaşakaraderbent.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Helichrysum arenarium

Ölmez çiçek

Altın otu, Piltan

Gri basık kaba tüylü, yüzeyleri salgısız bir türdür. Çiçekli dallar 50 cm 'ye kadar yükselebilir. Yapraklar şeritsi-ters mızraksı veya ıspatula biçimlidir. Çiçekler sarı, saman veya kayısı rengindedir. 250-3200 m arasında, kalker kayaçlı yamaçlarda, bozkırda yetişmektedir. Böbrek taşını düşürmek, idrar artırıcı, safra taşını yok etmek, nefes darlığına karşı, iltihaplı böbrek rahatsızlıklarının tedavisinde ve süs olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Karagöz Köyü, 1850 m; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Helichrysum plicatum

Arı çiçeği

Altın otu, Piltan

40 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Çiçekli gövdeler dik, nadiren yatıktır. Yaprakları şeritsi mızraksı yapıdadır. Çiçek başları 4 ila 9 mm uzunluğunda, küremsi ve sarı veya krem renklidir. 1400-2800 m arasında, taşlı-kayalık bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin çiçek başlarının çay olarak tüketildiği gibi böbrek taşı düşürmek, safra taşı yok etmek amacıyla kullanıldığı belirtilmektedir. Ayrıca çiçekli toprak üstü kısımların demetler halinde süs olarak tavan veya duvara asıldığını belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Ardıçlı - Heldağ arası; Kırklar - Kızılmescit arası yayla.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Inula montbretiana

Kökçayı

10-30 cm boylanabilen, ülgerli ve uzun beyazımsı tüylü, çok yıllık bir türdür. Gövdeler genellikle dallanmaz. Dip yaprakları 5 cm 'ye kadar uzun tabana doğru incelen saplıdır. Kapitulum genellikle tekildir; dilsî çiçekçikler 50-70 tane ve sarı renktedir. Pülümür'de taşlık bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Klasea serratuloides

Etli topbaş

9-35 cm boyolanabilen, örümcek ağı tüylerle kaplı bir türdür. Yapraklar derimsi dokuda ve belirgin şekilde damarlıdır, kenarlar sinüs dişlidir. Çiçekler beyazımsı veya açık mor renktedir. Pülümür'de 1600-1900 m arasında, dere yatağı kenarında ve bozkırda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850m; Şampaşakaraderbent Köyü; Dağbek Köyü'nün 3 km kuzeybatısı; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Lactuca hispida

Kıllı marul

1.5 metreye kadar boyolanabilen, iki veya daha çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar derin teleksi lopludur. Çiçekler 1,5-2 cm çapta ve beyazımsı veya sarımsı renktedir, bazen kuruyunca maviye döner. Pülümür'de 1600-1800 m arasında, meşe ormanı açıklığında, taşlı bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Karol Vadisi, Tırnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Germike Kaplıcası yamaçlar; Derindere civarı; Kırklar - Kızılmesit arası yayla.

ASTERACEAE/PAPATYAGİLLER
Lactuca tuberosa

Topar marul

10-75 cm, tüysüz, dumanlı ve kırmızımsı gövdeli bir türdür. Yapraklar hafifçe etli, dumanlı, genellikle dalgalı-dişlidir. Çiçek kurulu çatallanarak dallanmış ve 3-45 kapitulalıdır; çiçekler pembemsi veya soluk sarı ve sıklıkla grimsi veya eflatunumsu geçişlidir. Pülümür'de çakıllık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü.

ASTERACEAE/PAPATYAGİLLER
Leontodon asperimus

Aşyemliği

35 cm'ye kadar boylanabilen, kazık köklü, kaba tüy örtülü, çok yıllık bir türdür. Gövde basit veya tabandan seyrek dallanmıştır. Yapraklar ters mızraksı, seyrek dişli, yoğun kıllıdır. Çiçekler sarı, pembe veya eflatun renktedir. 2000 m'ye kadar bozkırda, taşlık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Pilosella cymosa

Sülün tırnakotu

Çiçekli dalları 30-80 cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar dipte yarı-sert ve tüylüdür; gövde yaprakları 1-4 tane ve daha küçüktür. Çiçek kurulu 20-80 kapitulumludur; çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de meşe açıklığı taşlık yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarası civarı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Scorzonera incisa

Kanık

25-40 cm boylanabilen, dik saplı, çok yıllık bir bitkidir. Dip yapraklar dişli veya sıg teleksi bölmeli yapıdadır; gövde yaprakları diptekilerin yarısı kadar boydadır. Çiçek kurulu gövde başına 1-2 adet ve 40-50 mm uzunlukta; çiçekler sarı renkte ve koyu eflatun tüplüdür. Tarlalarda, meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Dereboyu; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Scorzonera mollis

İskorçına

50-100 cm boylanabilen, iki veya çok yıllık bir bitkidir. Gövde ve yapraklar keçe tüylüdür. Dip yapraklar saplı; gövde yaprakları kulakçıklı ve sapsızdır. Kapitulum ışınsal, 2-3 cm genişlikte, çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de yüksek dağ bozkırında, kireçtaşı kayalık arazide gözlenmiştir. Bölgede tazeyken yendiği, yara tedavisinde ve böbrek taşlarının düşürülmesinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Scorzonera semicana

Kıvrım

Endemik

15-45 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar şeritsi yapıda, kenarlar bazen dalgalıdır. Çiçek kurulu gövde başına 1-4 adet ve 30-50 mm uzunlukta; çiçekler sarı renktedir, kuruduklarında açık eflatun renk alır. Pülümür'de 1800-2100 m arasında seyrek otlu bozkırda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Scorzonera sericea

Boz kıvrım

Endemik

Bodur (3-6 cm), ipeksi tüylü, yastık oluşturan, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar şeritsi yapıda, tam kenarlı ve ipeksi tüylüdür. Çiçek kurulu gövde tek ve 15-17 mm çapta; çiçekler sarı renktedir. 1800 ila 3200 metre yüksekliklerde, kireçtaşı taşlıklarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Scorzonera suberosa

Çalık

20 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar şeritsi yapıda, kenarlar dalgalıdır. Çiçek kurulu gövde başına 1 tanedir ve 18-42 mm uzunluktadır; çiçekler leylak renginden eflatuna kadar geçişli renklindedir. Pülümür'de taşlık bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

ASTERACEAE / PAPATYAGILLER
Scorzonera tomentosa

Alabent

Alabend, Olebend

Endemik

40 cm'ye kadar boylanabilen, az-çok gürbüz ve dik gövdeli, çok yıllık bir bitkidir; kaba tüyler nedeniyle grimsi görünür. Yapraklar tam kenarlı, mızraksı veya yumurtamsı yapıdadır. Çiçekler sarıdır. 800-2600 m arasında, bozkır-merada, kayalık ve erozyonlu yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin kökünden elde edilen sütün tereyağı ile karıştırılarak haricen yara tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu.

ASTERACEAE / PAPATYAGILLER
Scorzonera veratrifolia

Nerebent

Yatay gelişen veya 50 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar genişçe mızraksı yapıdadır ve kenarları dalgalı değildir. Çiçek kurulu gövde başına ~ 35 tanedir ve yaklaşık 20 mm uzunluktadır; çiçekler soluk sarı renktedir. Pülümür'de yol kenarı taşlık yamaçta gözlenmiştir. Bölgede bitkinin kökünden elde edilen sütün tereyağı ile karıştırılarak haricen yara tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Tanacetum albipannosum

Keçeli pireotu

Endemik

20-40 cm boylanabilen otsu bir bitkidir; bazen kalın odunsu köksaplı olabilir. Yapraklar 2-3 kat derin tüysüdür ve grimsi-beyaz kaba tüylüdür. Dilsî çiçekçikler beyaz veya çok soluk sarı; tabla çiçekçikleri sarı renktedir. Pülümür'de 2000 m civarında kayalık arazide gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Tanacetum parthenium

Beyaz papatya

Vasê kêku

80 cm'ye kadar boylanabilen, aromatik kokulu, çok yıllık bir türdür. Yapraklar genellikle 1-2 derin tüysüdür. Kapitulumlar 5-20 tane ve yalancı şemsiye formu demetlerdedir; dilsî çiçekçikler beyaz, tüpsü çiçekçikler sarı renktedir. Pülümür'de nemli bölgelerdeki orman ve yol kenarlarında gözlenmiştir. Bölgede bitkinin yapraklarının nefes darlığına karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Tanacetum zahlbruckneri

Özge pireotu

Endemik

20-40 cm boylanabilen otsu bir bitkidir. Yapraklar 2-3 derin tüysüdür ve özellikle alt yüzeyde seyrek cılız tüylüdür. Dilsî çiçekçikler ~ 12 adet ve beyaz veya soluk kükürt sarısı renktedir; tüpsü çiçekçikler sarı renktedir. Pülümür'de 1900-2000 m arasında, taşlık-kayalık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Tragopogon buphthalmoides

Tarla yemliği

Moresung, Morsing

50 cm boylanabilen, çokyıllık otsu bir bitkidir. Gövde gençlikte keçe tüylü, sonraları tüysüzdür. Yaprak uçları aniden sivrilen şekildedir. Çiçekler sarı renktedir. 1000-2500 m arasında, çakıllık arazilerde, ekili tarlalarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin tazeyken çiğ olarak yenildiği gibi şeker hastalığı tedavisinde, yara tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezrası civarı; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Tragopogon coloratus

Katır yemliğı

10-50 cm boylanabilen, tüysüz, iki yıllık bir türdür. Gövdeler genellikle birkaç tanedir ve dallanmıştır. Yapraklar hemen hemen şeritsidir. Çiçek sapı kapitulum altında şişiktir ve çiçekler leylak rengi, eflatun veya pembedir. Pülümür'de taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Tripleurospermum melanolepis

Esmer göde

20 cm'ye kadar boylanabilen, rizomlu, çok yıllık bir türdür. Gövdeler tekil veya 2-6 tanedir. Yapraklar 1-2-derin teleksi parçalıdır. Kapitulum tekil ve terminal, alt kısmı yarım küreseldir; dilsli çiçekçikler soluk sarı, tüpsü çiçekçikler sarı renktedir. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde, çakıllık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Heldağ.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Tripleurospermum transcaucasicum

Yayla gödesi

60 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 1-2-derin teleksi parçalıdır. Kapitulum nadiren tekil, genellikle 2 veya daha çoktur; alt kısmı yarım küresel veya yumurtamsıdır; dils çiçekçikler beyaz, tüpsü çiçekçikler sarı renktedir. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde, kayalık arazide gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Heldağ.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER
Turanecio eriospermus

Boz turanotu

30-60 cm boylanabilen, keçe tüylü, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar saplı, yumurtamsı-dikdörtgenimsidir, üstü seyrek altı yoğun keçe tüylüdür. Çiçekler 3-14'ü bir arada yalancı şemsiye kurullardadır ve sarı renktedir. 1600-3300 m arasında, yüksek dağ bozkır ve çayırlarında, taşlık yamaçlarda gözlenmektedir.

Gözlemler: Cankurtaran geçidi; Şampaşakaraderbent; Çobanyıldızı - Turnadere arası.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Tussilago farfara

Öksürük otu

Öksürük otu, Pamuklu otu

5-10 cm boylanabilen, çok yıllık, yumru köklü, otsu bir türdür. Gövdeler yoğun beyaz yünsü tüylü; kök kahverengidir. Çiçekler terminal, sarkık, 2,5-3 cm çapta ve sarı renktedir. Baharın habercisi bu erkenci bitki dere kenarlarında nemli yerlerde, boş ve kumlu alanlarda yetişmektedir. Nefes darlığının tedavisinde, bronşit tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü, Büyük Çeşme Dergahı; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Tuzla; Sağlamtaş; Kutudere.

ASTERACEAE / PAPATYAGİLLER

Xeranthemum annuum

Kağıtçiçeği

Avlek, Süpürge otu

5-60 cm boylanabilen, tek yıllık otsu bir bitkidir. Yapraklar şeritsi yapıdadır. Çiçekler beyaz veya eflatun renktedir; çiçeği sarı kat kat pullar saydam-saman renklidir, ortalarında kırmızımsı-kahverengi ince bir çizgi olabilir. 2000 m'ye kadar bozkırlarda yetişmektedir. Bölgede yapraklarının tütün ile karıştırılarak diş ağrısında kullanıldığı ve bitkiden süpürge yapıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Giverlik Şelalesi.

BERBERIDACEAE / KARAMUKGİLLER
Berberis integerrima

Karamuk

Kadıntuzluğu, Qeremux

3 m'ye kadar boylanan dikenli bir çalıdır. Dikenler genellikle üçlüdür ve yapraklardan daha küçüktür. Çiçekler salkım şeklinde ve sarı renkte, olgun meyveler ise parlak kırmızı renktedir. Pülümür'de 1500-1800 m arasında, orman kenarlarında ve ağaçlı bozkırlarda gözlenmiştir. Meyveleri taze tüketildiği gibi reçel ve pekmez yapımında da kullanıldığı, yaprağından ekşili yemek yapıldığı kaydedilmektedir. Ayrıca köklerinin suda kaynatılıp yünü sarı renge boyamakta kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Derindere Köyü.

BETULACEAE / HUŞGİLLER
Betula pendula

Salkım huş

Dar gövdeli bir ağaçtır. Gövde kabuğu beyazdır ve enine soyulur. Yapraklar kısa, ince saplı, 3 ila 7 cm uzunluğunda, üçgensel ve dişli kenarlıdır. Yüksek yerlerin ve soğuk memleketlerin ağacı olan huş, Pülümür'de dere kenarlarında ve yüksek kesimlerde gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Kocatepe Köyü.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER

Alkanna froedinii

Gedik havacivaotu

Vase hemgen

Endemik

45 cm kadar boylanabilen çok yıllık bir türdür. Gövde ve yaprak kenarları belirgin kıllıdır. Çiçekler sürgün uçlarında, sarı renkte ve birçoğu bir aradadır. 1000-2500 m yükseltiler arasında, meşeliklerde, kayalık yamaçlarda, bozkırda ya da tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını, yol şevi; Üçdam Köyü; Kırklar Köyü civarı; Balpayam - Altınhüseyin arası; Ardıçlı - Heldağ arası; Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER

Anchusa azurea

Sığirdili

Güriz, Guriz, Vase hemgen

20-150 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar genellikle eliptik ve 50-200 x 6-40 mm boyutlardadır. Çiçek kurulu tüylü, menekşe rengi veya derin mavi renktedir, nadiren soluk veya beyaz olabilir. Deniz seviyesinden 2500 m'ye kadar yükseltilerde, tarım arazilerinde ya da bozkırlarda görülmektedir. Bölgede bitkinin taze sürgünlerinden yemek yapıldığı, çiçeklerindeki nektarın emildiği kaydedilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Ardıçlı - Heldağ arası.

Minik göğce

30-45 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir türdür. Tüm kısımları salgılı tüylü ve havlıdır. Dip yaprakları yumurtamsı-mızraksı, gövde yaprakları eliptik yapıdadır. Taç yapraklar 5 parçalı, küçük ve mavi renktedir. 600-2350 m arasında, gölgelik yerlerde, meşe, çam ormanlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Senek ardıç ormanı; Germike Kaplıcası yamaçlar; Altınbüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu.

Mumçiçeği

Akrepkuyruğu

Gövdeleri genellikle 50 cm'den kısa, iki veya daha çok yıllık bir bitkidir. Gövde yaprakları sapsızdır ve dip kısımları gövdeyi sarar. Çiçekler sarı, kestane rengi, mor veya menekşe tonlarıyla kaplıdır. 150-2400 m arasında, tarla, yol kenarlarında, bozkırlarda yetişmektedir. Bölgede taze yapraklarının yemek olarak pişirildiği gibi karın ağrısı ve kabızlığa karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Altınbüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Üçdam Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Ağaşenliği yolu; Tuzla; Sağlamtaş; Kutudere.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Cynoglossum montanum

Dağ köpek dili

30-50 cm boylanabilen, dik gövdeli, tüylü, iki yıllık otsu bir bitkidir. Gövde yumuşak yaygın veya basık tüylüdür. Alt yapraklar 20 cm saplı, üsttekiler sapsızdır. Çiçekler az sayıda ve koyu bordo veya derin pembe, çok nadiren mavimsi renktedir. 360-2200 m yükseltilerde; meşe ve ardıç çalılıkları, bozkırlar ve çayırliklarda yetişir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Echium vulgare

Engerekotu

30-50 cm boylanabilen, iki yıllık bir türdür. Gövde genellikle basit, seyrek veya yoğun yaygın kılçıklı tüylüdür. Yapraklar kıllı-kılçıklıdır. Çiçek derin mavi ve seyrek tüylüdür; ercik dışı taşmıştır; sapçıklar mavi-eflatunumsu renktedir. Pülümür'de yol kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Lithospermum officinale

Taşkesen

30 cm'ye kadar boylanabilen, basık veya yaygın sert kıllı yüzeyli bir türdür. Yaprak formu değişkendir ve sapsızdır. Çiçek kurulu çiçeklenme zamanı yoğun, meyvelenme zamanı seyrek; çiçekler beyaz, soluk veya koyu mavi veya eflatunumsudur. Pülümür'de dere yatağında gözlenmiştir.

Gözlemler: Karol vadisi civarı.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Macrotomia densiflora

Koca eğnik

25-40 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde ve yapraklar kadifemsi tüylü ve kıllıdır; taban kısmı yaprak sapı kalıntılarıyla doludur. Çiçek kurulu yoğun sarı çiçekli ve 6-12 cm çaptadır. 750-2600 m arasında, erozyonlu, seyrek otlu dik yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Heldag; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Sarıgül Köyü'nün 1 km kuzeybatısı, yol kenarı; Çakırkaya yolu; Şampaşakaraderbent Köyü; Balpayam - Altınhüseyin arası, Altınhüseyin Sevdin ormanı açıklıklar; Kocatepe - Buyer Baba Dağı arası.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Mattiastrum cristatum

Ana çarşakotu

12-40 cm boylanabilen, kabaca tüylü, iki veya çok yıllık bir türdür. Çiçekler küçük ve menekşe rengi veya eflatun renktedir. Meyveler kanatlı ve dikenlidir. Pülümür'de 1600-2200 m arasında, taşlık-kayalık yamaçlarda ve meralarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Mattiastrum erysimifolium

Kuruçarşakotu

12-20 cm boylanabilen, sert kıllı, iki yıllık bir türdür. Dip yapraklar saplı, üst yapraklar sapsızdır. Çiçekler turuncu renktedir. Meyveler kanatlı ve dikenlidir. Bu endemik çarşakotu türü Pülümür'de 1600-1700 m arasında, taşlık ve çalılık bir yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Üçdam Köyü, yol kenarı, ağaçlı-taşlı bozkır.

Yöresel Endemik

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Myosotis alpestris

Boncukotu

5-35 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yaprakları yumurtamsı veya şeritsi yapıda olabilir. Çiçekler yaklaşık 8 mm çapta, yayvan şekilde açılmış ve mavi renktedir. 1000-3500 m arasında, yüksek dağ bozkırlarında, taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Kırklar Köyü civarı.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER
Onosma proballanthera

Yaylaemziği

Endemik

30 cm'ye kadar boylanabilen çok yıllık bir türdür. Gövdeler dik, dallanmış ve kılçıklıdır. Sap yaprakları 40-50 mm, dikdörtgenimsi-şeritsi yapıdadır. Çiçekler ucu küçük loplu tüp şeklinde, sarımsı renkte ve 10-15 mm uzunluğundadır. Bu endemik emzikotu Pülümür'de kireçtaşı kayalık bozkırlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırklar, Bağır Dağı etekleri, 2300-2700 m; Dereboyu, Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER

Onosma sericea

Kâğıt emcek

30 cm boylanabilen çok yıllık bir türdür. Gövdeler tekil veya birkaç tane olabilir; hemen hemen hiç dallanmaz. Çiçekler ucu genişlemiş ve küçük loplu tüp şeklinde, soluk veya parlak sarı renkte ve 15-20 mm uzunluktadır. 400-2290 m arasında, taşlık-kayalık yamaçlarda, meşeliklerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Çakırkaya Köyü; Şampaşakaraderbent Köyü.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER

Phyllocara aucheri

Karadindik

5-20 cm boylanabilen, seyrek siğilli-strigoz, tek yıllık bir türdür; sıklıkla kümeler halinde gelişir. Yapraklar dikdörtgenimsi ve belli-belirsiz dişlidir. Çiçekler sarımsı, pembe veya eflatuna çalan renktedir. Pülümür'de 1600-1800 m arasında, yol kenarı yamaçlarda ve bozkırda gözlenmiştir.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını, yol şevi; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER

Rindera lanata

Yünlügelin

15-55 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler basit veya nadiren alt kısımdan dallanmıştır. Çiçek kurulu yalancı şemsiyemsi ve geniştir; çiçekler pembedir, kurumaya doğru derin mavi renk alır. 800-2300 m arasında bozkır yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Heldag; Germike Kaplıcası yamaçlar; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Kırklar Köyü civarı yamaçlar; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu.

BORAGINACEAE / HODANGİLLER

Solenanthus stamineus

Yayla tütünü

40 cm kadar boylanabilen, yumuşak kaba tüylü, çok yıllık bir türdür. Çiçek salkımı hemen hemen yumurta biçimli; çiçekler kırmızı veya kırmızımsı-eflatun renktedir, mavimsi-menekşe rengine çalar. Pülümür'de 1700-2400 m arasında, taşlık bozkır ve meralarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Heldag; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Arduçlı - Heldag arası; Kırklar - Kızılmescit arası yayla.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aethionema arabicum

Arap taşçantası

15 cm kadar boylanabilen, beyaz veya pembe renkli küçük çiçekli bir bitkidir. Önce açan çiçekler meyveye dönüşerek, daha sonra açanların altında katmanlar halinde bir görünüm alırlar. 600-2700 m yükseltiler arasında, taşlı yamaçlarda gözlenmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Balpayam - Altınhüseyin arası.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aethionema armenum

Taşçantası

30 cm kadar boylanabilen, kökten ışınal dallanan, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 15 mm uzunlukta ve dikdörtgenimsidir. Çiçekler beyaz veya pembe renkte, petaller tabanda belirgin 3 damarlıdır. Meyveler 5 mm çapta, yumurtamsı, bazen ince kanatlıdır. Taşlık, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aethionema capitatum

Başmürselotu

Küçük mavi-yeşil yaprakları olan, çok sayıda gövdesiyle küçük öbekler halinde gelişen, çok yıllık bir türdür. İlkbaharın sonlarında ve yazın başlarında soluk yeşil pembesî çiçekleriyle top şeklinde kurullar oluştururlar. 1800 m civarında, bozkır ya da taşlı yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Senek Köyü, Büyük Çeşme Dergahı; Şampaşakaraderbent civarı.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aethionema cordatum

Kalpçantası

10-25 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür; tabanda odunsudur; çiçekli dallar basit veya dallanmış, tüysüz ve dumanlıdır. Çiçekler pembe, beyaz veya krem sarısı renktedir. 2400 m yükseltiye kadar taşlık, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Germike Kaplıcası yakını.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aethionema grandiflorum

Kocakayagülü

15-30 cm boylanabilen, çok gövdeli, çok yıllık otsu bir türdür; basit gövdeli veya çatallanmış çiçekli dalları olabilir. Yapraklar dar, şeritsi-dikdörtgenimsi ve sapsızdır. Çiçekler pembe renklidir. 3000 m'ye kadar kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Karagöz.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aethionema speciosum subsp. compactum

Kırk kayagülü

Endemik

15-25 cm boylanabilen, çiçekli dalları genellikle basit, tüysüz, az çok dumanlı, çok yıllık bir türdür. Yapraklar yumurtamsı-dikdörtgenimsi veya ters mızraksıdır. Çiçekler neredeyse yarı küresel kümelerde ve pembe renktedir. 1500-3000 m yükseltiler arasında, çoğunlukla karlı bölgeye yakın kayalık yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aethionema spicatum

Gül taşçantası

10-55 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür; tabanda odunsudur; çiçekli dallar basit veya dallanmıştır. Yapraklar etli ve ters yumurtamsıdır. Çiçekler kurulu yoğun ve top başlıdır; çiçekler pembedir. Pülümür'de kayalık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü, yol boyu yamaçlar

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Alliaria petiolata

Sarmısakhardalı

20-80 cm boylanabilen sarımsak kokulu bir bitkidir. Çiçekler beyaz renktedir ve sürgün uçlarında top şeklinde kurullar halinde görünürler; ancak meyveye dönüşürken birbirlerinden uzaklaşır, ince ve bezelyemsi meyveler oluştururlar. 30-1600 m arasında, orman altında veya gölgelik yerlerde görülmektedir.

Gözlemler: Ardıçlı köy yolu, Ardıçlı Köyü'nün 2 km doğusu.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Alyssum bornmuelleri

Seyyah kevkisi

Endemik

Çiçekli dalları 5 cm 'ye kadar boylanabilen, kümeler halinde gelişen bir türdür. Yaprakları gümüşümsü-gri renktedir. Salkım 10-15 çiçekli, taç yapraklar sarıdır. Meyveler yumurtamsı veya genişçe eliptiktir. Bu endemik kuduzotu türü Pülümür'de dağların yüksek kesiminde, taşlık yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Karagöz - Kalp gölü arası.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Alyssum praecox

Güzel kuduzotu

Endemik

30 cm 'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yaprakları genişçe yumurtamsı, ters yumurtamsı veya ıspatula biçimlidir; pulsu kabuklu tüylüdür; alt yapraklar kır tüylü, üst yapraklar yeşilimsidir. Salkım 4-10 cm, taç yapraklar sarı renktedir. Meyveler daire şeklinde veya ters yumurtamsıdır. Pülümür'de 2000 m'nin üzerinde, yüksek dağ bozkırında gözlenmiştir.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Alyssum strictum

Dik kuduzotu

30 cm 'ye kadar boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Yaprakları yeşilimsi renk ve mızraksı - ters mızraksı yapıdadır. Salkım 5-15 cm, taç yapraklar tam kenarlı ve sarı renktedir. Meyveler eliptik-ters yumurtamsı ve yıldızsı tüylüdür. 600-2050 m arasında, bozkır yamaçlarda, ekili tarlalarda gözlenmektedir.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarı civarı; Ardıçlı - Heldağ arası.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Alyssum szovitsianum

Çar kuduzotu

30 cm 'ye kadar boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Yaprakları yeşilimsi renk ve mızraksı - ters mızraksı yapıdadır. Salkım 5-15 cm, taç yapraklar çentikli veya iki loplu ve sarı renktedir. Meyveler eliptik-ters yumurtamsı ve yıldızsı tüylüdür. Pülümür'de orman açıklığı bozkırda gözlenmiştir.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Alyssum xanthocarpum

Dalsız kekke

Tek yıllık bir türdür. Yaprakları ters yumurtamsı veya ters mızraksı yapıdadır. Salkım 2-8 cm, salkım sapı 12 cm'ye kadar uzundur; taç yapraklar çentiklidir ve sarı renktedir. Meyveler dairemsi veya yumurtamsı ve tüylüdür. Pülümür'de taşlık, çakıllık yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Senek Köyü.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Arabis alpina

Kazteresi

10-20 cm boylanabilen, toprak yüzeyinde yayılan, çok yıllık, otsu bir türdür. Çiçekler dört taç yapraklı, beyaz renkte ve orta kısımları sarıdır. Pülümür'de 2000-2400 m arasında, taşlık, kayalık yamaçlarda, çarşak alanlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aubrieta canescens

Obrizya

Endemik

10-25 cm boylanabilen, çok yıllık otsu bir türdür. Gövde yere yayılı, nadiren diktir. Yapraklar çok değişken formu; seyrek veya yoğun ince grimsi tüylüdür. Taç yapraklar 4 tane ve mavi-eflatun renktedir. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde, kayalar arasında gözlenmiştir.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Aurinia rupestris

Kayaincisi

Kalın odunsu köklü, çok yıllık bir türdür. Dip yapraklar ters mızraksı veya ısıpatula biçimli ve kırı tüylüdür; gövde yaprakları şeritsidir. Salkım çiçek kurulları oluşturur; taç yapraklar beyaz ve tam kenarlıdır. Meyve basık, daire şeklinde veya genişçe ters yumurtamsı ve 8 mm'ye kadar çaptadır. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde, kayalık arazide gözlenmiştir.

Gözlemler: Heldag.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Cardamine tenera

Narin köpükotu

15-65 cm'ye kadar boylanabilen, narin gövdeli, çok yıllık bir türdür. Yapraklar lirat, 3 çift kadar dişli, terminal diş her zaman daha geniştir. Taç yapraklar 8-12 mm çapta ve menekşe rengi veya bazen beyaz renktedir. Bu nemcil bitki Pülümür'de su kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Conringia clavata

Topuztelkari

20 cm boylanabilen, tek yıllık, otsu bir türdür. Gövde yaprakları dairemsi şekildedir; yaprak tabanı kalpsidir ve sapı kavrar. Çiçekler soluk sarı renktedir ve eflatuni damarlar gözlenebilir. Meyve neredeyse silindriktir. 600-1800 m arasında, taşlık bozkır yamaçlarda, tarla-yol kenarlarında yetişmektedir.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Didymopphys aucheri

Kundakotu

Yere yayılı gevşek kümeler halinde gelişen, çok gövdeli, çok yıllık bir türdür. Yapraklar mavi-yeşildir ve tabanı kamamsıdır. Taç yapraklar kabzalıdır. Meyve ince duvarlı iki şişik küre şeklindedir. Pülümür'de meşe ormanı kenarında gözlenmiştir.

Gözlemler: Dağyolu Köyü.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Draba bruniifolia

Kayadolaması

Yastık veya yüzey örtüsü oluşturacak şekilde gelişen, çok yıllık bir türdür. Yapraksız çiçek sapı 10 cm'ye kadar boylanabilir. Yapraklar şeritsi, sert ve kenarları kirpiklidir. Taç yapraklar parlak sarı renktedir. Pülümür'de taşlık bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Erysimum cuspidatum

Kuyruklu zarife

70 cm kadar boylanabilen, tek veya iki yıllık otsu bir türdür. Alt yapraklar dikdörtgenimsi-ıspatula biçimli, sap yaprakları ters mızraksı yapıdadır, gövdeye basık gelişir. Taç yapraklar sarı renktedir. 800-2300 m arasında, bozkırda, nadasa bırakılmış tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Çakırkaya yolu; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Erysimum kostkae

Nemrut zarifesi

Endemik

30 cm'den kısa, iki yıllık bir bitkidir; meyve zamanı çiçekli dal uzayarak 60 cm'ye kadar ulaşabilir. Gövde basit, nadiren üç dallanmıştır; sivri köşeli, köşe uçları tüylüdür; yoğun yapraklıdır. Alt gövde yaprakları ters yumurtamsı-mızraksı ve 1-3 çift dişlidir. Çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de yüksek dağ bozkırında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Aydınlar tepesi alpin zon 2300 m.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Fibigia macrocarpa

Koca sikkeotu

Genellikle 30 cm'den daha fazla boylanabilir; pürüzlü ve yıldızsı tüylüdür. Dip yapraklar ıspatulası eliptik formudur. Çiçekler sarı renktedir. Meyve dairemsi yapıda, tohumlar 5-10 mm çaptadır. 500-2300 m arasında, kayalık yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Hesperis bicuspidata

Gecemenekşesi

20-35 cm kadar boylanabilen, çok yıllık otsu bir bitkidir. Gövdeler kısa, yıldızsı-çatalsı salgılı, kır tüy örtüsü ile kaplıdır. Dip yapraklar dalgalı veya lirat sığ-teleksi bölmelidir. Çiçekler beyazımsı leylak rengi veya derin menekşe rengidir. Pülümür'de 1600-2000 m arasında, kireçtaşı kayalık arazilerde, taşlık-kayalık bozkırlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Çakırkaya yolu; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

Endemik

BRASSICACEAE / TURPGİLLER

Hesperis breviscapa

Yayla akşamyıldızı

Endemik

6 cm kadar boylanabilen, çok yıllık otsu bir bitkidir. Gövdeler kısa salgılı tüy örtüsü ile kaplıdır. Yapraklar ıspatula biçimli ve testere dişlidir. Çiçekler leylak rengidir. 1800-2800 m arasında, dağların yüksek kesiminde taşlık-kayalık arazilerde yetişmektedir.

Gözlemler: Senek Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Çakırkaya, Ardıçlı Köyü'nün 9 km batısı.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER

Hesperis isatidea

Allıgelin

Endemik

Gövdeler dik gelişir ve yoğun uzun beyazımsı tüy örtüsü ile kaplıdır. Yapraklar hemen hemen eliptik formudur ve kenarları dişlidir. Çiçekler eflatun renkte ve hoş kokuludur. Pülümür'de 1600-2000 m arasında, erozyonlu taşlık-çakıllık yamaçlarda gözlenmiştir. Yara tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Altınbüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Altınbüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Mezraa Köyü yolu kenarı ve şevi; Kocatepe - Kovuklu yolu, yol kenarı ve yol şevi; Kovuklu Köyü yakını; Çakırkaya yolu.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Hesperis thyrsoidea

Salkım akşam Yıldızı

İki yıllık otsu bir bitkidir. Gövdeler sıklıkla tabandan çok dallanmıştır; kısa ve salgılı tüylüdür. Çiçekler pembemsi-açık mor renktedir. Baklamsı meyve aşağı bükülmüş çiçek sapına asılıdır. Pülümür'de 1600-2000 m arasında, erozyonlu taşlık-çakıllık yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Şampaşakaraderbent civarı; Ardıçlı yolu; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Iberis carnosa

Mor beğendiotu

10-30 cm boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Özellikle yaprak kenarları sert beyaz kıllıdır. Çiçek kurulları yalancı şemsiye formunda, taç yapraklar beyaz veya gül rengidir. Pülümür'de taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Heldağ.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Iberis simplex

Civanotu

10-20 cm boylanabilen, tek veya iki yıllık, tabandan dallanmış bir bitkidir. Yüzeyler farklı yoğunlukta kısa beyaz tüylerle kaplıdır. Çiçek kurulu gevşek salkım şeklindedir ve çiçekler beyaz veya leylak renktedir. 400-2900 m arasında, kayalık-çakıllık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Kovuklu Köyü yakını; Çakırkaya yolu; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Isatis candolleana

Temren çivitotu

Boya otu

Endemik

30-50 cm boylanabilen, genellikle iki yıllık bir türdür. Gövde 30-50 cm, tüsüz ve eflatunumsudur. Çiçek kurulları genişçe yalancı şemsiye veya bileşik salkım formundadır ve çiçekler sarı renktedir. Bu endemik tür taşlık-kayalık, erozyonlu yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin yapraklarının suda kaynatılıp yünü sarı renge boyamak için kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldag.

Çivitotu

90 cm kadar boylanabilen, iki yıllık veya kısaca çok yıllık otsu bir türdür. Çiçekler sarı renkte ve 3-4 mm çaptadır; dar açılı (40°) dallarla seyrek bileşik salkım oluştururlar. Bu yaygın tür, yol kenarlarında, terk edilmiş tarlalarda, gevşek topraklı bozkırlarda yetişmektedir. Bölgede kurutulmuş çiçeklerinin tereyağı ile karıştırılarak yara tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent civarı; Ardıçlı - Heldağ arası; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı.

Patarıkotu

20 cm'ye kadar boylanabilen, kümeler halinde gelişen, çok yıllık bir türdür. Dip yapraklarının kenarları 3-5 küçük dişlidir. Çiçekler şemsiyemsi kurullardadır ve beyaz renktedir; meyvelenme zamanı çiçek kurulu sapı uzar. Meyveler ince cidarlı ve şişiktir. Pülümür'de taşlık-kayalık, çarşak yamaçlarda gözlenmiştir. Bölgede taze bitkinin toprak üstü kısımları ezilerek yara tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Üçdam yolu, Küllü mezra civarı; Cankurtaran Geçidi; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Altınhüseyin, Sevdin ormanı; Ardıçlı - Heldağ arası.

BRASSICACEAE / TURPGİLLER
Pseudosempervivum aucheri

Has kaşıkotu

Endemik

60 cm kadar boylanabilen, iki yıllık bir türdür. İlk çıktıklarında sukulent görünümündedir. Sonraları gövde uzar ve çiçek kurulunun olduğu kısımdan dallanır. Çiçekler küçük ve beyazdır. Dağların yüksek kesiminde 1900-2700 m arasında, taşlık-çakıllık yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Kocatepe - Kovuklu yolu, yol kenarı ve yol şevi.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Asyneuma amplexicaule

Hoşdeğnek

40-60 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Altta sap yaprakları yoğundur, yukarı çıktıkça seyrekleşir. Çiçekler mavi-eflatun renkte, başağımsı bir kurulda, altta seyrekleşen yukarıda yoğun şekilde ve 10-20'si bir arada demetler halindedir. Pülümür'de yüksek dağ bozkırında gözlenmiştir.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Buyer Baba Dağı civarı.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Asyneuma lobelioides

Bozkırdeğneği

30-60 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar şeritsi mızraksı yapıdadır. Çiçekler 5 taç yapraklı ve koyu mavi renktedir, başağımsı bileşik salkım kurullar oluşturur. Pülümür'de 1500-2000 m arasında, bozkırda, meşe ormanında ve yol kenarında gözlenmiştir.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Ardıçlı - Heldağ arası.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula conferta

Saklı çançiçeği

10-20 cm boylanabilen, yere yayılı gelişen, çok yıllık bir türdür. Taç çan şeklinde ve leylak renktedir; çanak yapraklar tarafından neredeyse gizlenmiştir. 1600-3300 m arasında, taşlık-kayalık bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarası civarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Sarıgül Köyü'nün 1 km kuzeybatısı, yol kenarı; Germike Kaplıcası yamaçlar.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula dersimensis

Dersim çançiçeği

Yöresel Endemik

15-85 cm boylanabilen, kümeler halinde gelişen, kalın köklü, çok yıllık bir türdür. Yaprakları ıspatulamsı-ters mızraksıdır ve her iki yüzü tüylü-havlıdır. Taç ince, uzun ve açık yeşilimsi sarı veya sarımsı beyaz renktedir. İsmi Dersim bölgesinden alan bu endemik çan çiçeği türü, Pülümür'de vadi içerisinde kayalık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kutuderesi.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula hedgei

Dost çançiçeği

Yöresel Endemik

5-20 cm boylanabilen, kayalar üzerinde kıvrık gövdeler geliştiren, çok yıllık bir türdür. Taç neredeyse silindirik bir çan şeklinde ve lavanta rengindedir. 1800-2900 m arasında, kaya yarıklarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dereköy; Çakırkaya Köyü.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula involucrata

Sarım çanı

20-30 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler havlı ve az çok çizgilidir. Yapraklar kenarları dişlidir. Çiçekler yoğun terminal topbaşlı bir çiçek kurulunda; taç hunimsi ve mavi renkte; tepelik 2 parçalıdır. Orman açıklıklarında, çakıllık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin köklerinin soyulduktan sonra taze olarak yendiği kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı ve alçak vadi içleri; Bozağakavaderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Şampaşakavaderbent Köyü; Üçdam Köyü; Kırklar Köyü civarı; Balpayam - Altınhüseyin arası; Germike Kaplıcası yamaçlar.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula oligosperma

Çarşak çançiçeği

13-60 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Taç silindirik veya çansı, dışta tüysüz içte tüylü ve mavi veya menekşe rengindedir. Munzur dağlarına endemik olan bu çan çiçeği kalkerli ve serpantin kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Karagöz Köyü.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula propinqua

Kum çanı

5-15 cm boylanabilen, genellikle tabandan ikili dallanan, yaygın kıllı, tek yıllık bir türdür. Taç hunimsi yapıda ve menekşe rengindedir; loplar huniyi yarıya kadar bölmüştür; boyuncuk dışarı taşmıştır. 0-1800 m arasında, kumlu topraklarda, bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün doğu-kuzeydoğusu, tarla içi; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Şampaşakaraderbent Köyü.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula ptarmicifolia

Ters çançiçeği

10-20 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yaprakları şeritsi yapıdadır ve dipte kümelenmiştir. Çiçekler tekil veya 2-5'li demetler halinde gelişir; taç neredeyse dar bir silindir şeklindedir ve mavi renktedir. 1700-2900 m arasında, kalkerli-serpantin kayaç alanlarda, taşlı-kayalı yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Çakırkaya yolu; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Altınhüseyin, Sevdin ormanı; Derindere civarı.

Endemik

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula stevenii

Yan çançiçeği

15-30 cm boylanabilen, kök sürgünleri ile yayılan, çok yıllık bir türdür. Çiçekler terminal veya 2-5'li seyrek kurullar halinde gelişir; taç genişçe hunimsi yapıda ve lavanta rengi veya soluk mavi-menekşe rengindedir. 1800-3200 m arasında, seyrek otlu taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Çakırkaya yolu; Şampaşakaraderbent Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 2-7 km batısı; Germike Kaplıcası yamaçlar.

CAMPANULACEAE / ÇANÇİÇEĞİGİLLER
Campanula tridentata

Gökçe çançiçeği

4-7 cm boylanabilen, yastık şeklinde gelişen, seyrek havlı, çok yıllık bir türdür. Dip yaprakları ıspatula formundadır ve uç kısımları genellikle 3 çentiklidir. Taç çan şeklinde ve mavi veya mavi-menekşe rengindedir. 900-3400 m arasında, çakıllık, taşlık yamaçlarda, yüksek dağ bozkırlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

CANNABACEAE / KENEVİRGİLLER

Celtis planchoniana

Çitlembik

Dahum

Yuvarlak taçlı, çalı veya küçük ağaç formu, yaprak döken odunsu bir türdür. Yaprakları yumurtamsı yapıdadır ve kenarları dişlidir. Meyve 6-10 mm çapta, eriksi ve sert çekirdekli dir. Pülümür'de meşe ormanı ya da yol kenarlarında, vadi içlerinde gözlenmiştir. Meyleri taze olarak yenilmektedir.

Gözlemler: Başkalecik Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Pülümür yolu, Rabet Deresi (Karol) Vadisi - Pülümür'e 4 km, 1500 m.

CAPRIFOLIACEAE / HANİMELİGİLLER

Centranthus longiflorus

Mahmuzçiçeği

70-200 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Çiçek kurulları dik demetler halinde gelişir; çiçekler pembe, leylak rengi veya nadiren beyaz renktedir; çiçeğin arka alt tarafında 8-10 mm uzunlukta bir mahmuz bulunur. 0-2300 m arasında, çakıllık, kayalık yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Tuzla, Sağlamtaş, Kutudere; Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü.

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİGİLLER
Cephalaria procera

Ganteper

Gurnige

2 metreye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yaprakları 15-35 cm uzunlukta ve çok parçalıdır. Çiçekler soluk sarı veya krem rengidir; çiçek kurulunun dip kısmını çevreleyen pulların uç kısımları siyahtır. 1100-2500 m arasında, kayalık yamaçlarda, bozkır ve meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Şampaşakaraderbent Köyü; Balpayam civarı.

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİGİLLER
Lonicera caucasica subsp. orientalis

Kafkas hanımeli

Sarmaşık

Endemik

1-3 m boylanabilen, dik çalı formu odunsu bir türdür; genç dallar sert ve tüysüzdür. Çiçek kurulları 2 çiçekli; çiçekler pembe veya beyaz renktedir. Meyve üzüksü ve siyah renktedir. Bu hanımeli çalısı Pülümür'de 1600-1900 m arasında, meşe ormanlarında, dere kenarlarında gözlenmiştir. Bölgede bitkinin meyvelerinin sivilcelere karşı, yapraklarının âdet söktürücü olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Kocatepe Köyü; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Ardıçlı - Heldağ arası; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı.

CAPRIFOLIACEAE / HANİMELİGİLLER
Lonicera nummulariifolia

Tavşançili

9 m kadar boylanabilen bir çalı türüdür. Yapraklar yumurtamsı-mızraksı veya yuvarlağımsı yapıdadır ve karşılıklı dizilmişlerdir. Çiçekler 2'si bir arada, hoş kokulu ve soluk krem rengi veya derin sarı renktedir. 2600 m yükseltilere kadar yetişen bu hanımeli çalısı türü, taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmekte, meşe ormanlarında da karışıma girebilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ağaşenliği Köyü civarı.

CAPRIFOLIACEAE / HANİMELİGİLLER
Scabiosa calocephala

Çayır uyuzotu

15-50 cm boylanabilen, tek yıllık bir bitkidir. Alt yapraklar dikdörtgenimsi-mızraksı, üst yapraklar derin tüysüdür. Çiçekler mavi veya leylak rengindedir; dışta kalan taç yapraklar çentiklidir. 0-2000 m arasında meralarda ve yol kenarlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı köyünden Turnadere Vadisine iniş, 1500 m; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİĞİLLER
Scabiosa crinita

Sarıpuk

60 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Alt yapraklar tek, üst yapraklar çift derin teleksi parçalıdır. Kapitulum 1,5-3 cm çapta, brakteler kapitulumdan daha, kısa, çiçekler mavi veya mavimsi-pembe renktedir. Pülümür'de taşlık, kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kızılköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİĞİLLER
Scabiosa micrantha

Kavurotu

60 cm'ye kadar boylanabilen, tek yıllık bir bitkidir. Alt yapraklar basit, üst yapraklar derin teleksi parçalıdır. Kapitulum 1-2 cm çapta, brakteler kapitulumdan geniştir; çiçekler pembe renktedir. Pülümür'de taşlık, kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek ardıç ormanı; Sağlamtaş Köyü yol ayrımı 1340 m.

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİGİLLER
Scabiosa rotata

Top uyuzotu

10 cm'ye kadar nadiren daha fazla boylanabilen, tek yıllık bir bitkidir. Alt yapraklar basit, üst yapraklar derin teleksi ve şeritsi parçalıdır. Kapitulum 1-2,5 cm çapta, brakteler genellikle kapitulumdan geniş, çiçekler açık mor veya pembe renktedir. Pülümür'de yol kenarı taşlık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kızılköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİGİLLER
Valeriana alliariifolia

Pisot

50-160 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde hafif olukludur. Yapraklar kalpsi, üçgen, yumurtamsı veya mızraklı yapıdadır. Çiçek kurulu şemsiyemsi yapıdadır; çiçekler önce pembe, sonra beyaz renk alır. 600-3000 m yükseklikler arasında, dere kenarlarında, nemli ve gölgeli orman tabanlarında, nadiren kayalıklarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çakırkaya; Arduçlı Köyü'nün 9 km batısı

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİĞİLLER
Valeriana dioscoridis

Çobanzurnası

50-160 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde dikine yarıklı gibi ve içi boştur. Yapraklar 3-9 loplul, nadiren derin teleksi parçalıdır. Çiçek kurulu şemsiyemsi yapıdadır; çiçekler pembe ve hoş kokuludur. Pülümür'de taşlık, kayalık arazide gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Heldağ.

CAPRIFOLIACEAE / HANIMELİĞİLLER
Valerianella uncinata

Ender kuzugevreği

35 cm'ye kadar boylanabilen bir türdür. Yapraklar altta tam kenarlıdır, yukarı çıktıkça teleksi bölmeli forma dönüşür. Çiçek kurulu yarım küresel yapıda ve yoğundur; çiçekler beyaz renktedir. Pülümür'de taşlık, kayalık yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Senek Köyü.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Cerastium davuricum

Koca boynuzotu

50-100 cm boylanabilen, tüysüz veya ülgerli tüylü, çok yıllık bir türdür. Gövde boylamasına çizgilidir. Çiçekler 3 cm çapta ve beyaz renktedir. 2000-3300 m arasında, çalılık, nemli yerlerde yetişmektedir.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Altınhüseyin'in 3 km batısı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Cerastium dichotomum

Çatal boynuzotu

6-20 cm boylanabilen, salgılı tüylü, tek yıllık bir türdür. Gövde ikili veya çok çatallıdır. Çok sayıda çiçeklenir ve çiçekler beyaz renktedir. 500-2500 m arasında, bozkır yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Dianthus calocephalus

Güzel karanfil

30-70 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Çiçeklenme Mayıs-Eylül arasında gerçekleşir; çiçek kurulu yoğun ve 15-20 arası çiçeklidir, taç pembe-kırmızı renktedir. 400-2300 m arasında, volkanik ve kireçtaşı yamaçlarda, bozkırda, tarlalarda, orman açıklıklarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Ardıçlı - Ardıçlı yolu; Üçdam Köyü; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Dianthus orientalis

Yar karanfili

Yabani karanfil

15-40 cm boylanabilen, genellikle odunsu sürünücü tabanlı, çok yıllık bir türdür. Çiçeklenme Haziran-Eylül arasında gerçekleşir. Taç yaprakların üst geniş kenarı pembe ve saçaklıdır, dip kısım dışa taşmıştır. 500-3100 m arasında, dik, kayalık yamaçlarda, çakıllıklarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının böbrek taşlarını düşürmek için kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Şampaşakaraderbent Köyü; Derindere Köyü; Üçdam Köyü; Germike Kaplıcası yamaçlar; Ardıçlı - Heldağ arası.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Eremogone gypsophiloides

Çöven kumotu

25-50 cm boylanabilen, kümeler halinde gelişen, çok yıllık bir türdür. Gövde altta tüysüz, üstte ince ve kısa salgılı tüylerle kaplıdır. Çok çiçekli kurullar oluşturur; çiçekte erciklerin taşındığı 5 sarı beze bulunur. 600-1800 m arasında, kurak yamaçlarda, kalkerli kayalarda yetişmektedir.

Gözlemler: Mutu Köprüsü; Şampaşakaraderbent Köyü; Germike Kaplıcası yamaçlar; Kırklar - Kızılmescit arası yayla.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Gypsophila hispida

Kıllıçöven

30-40 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler birkaç adettir ve üst kısımlardan dallanmıştır. Yapraklar mızraksı yapıdadır. Çiçek kurulu seyrek ancak çok çiçeklidir; çiçekler beyaz-krem renklidir. Pülümür'de 1700 m civarında, dere kenarı taşlı yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Derindere civarı; Balpayam - Altınhüseyin arası.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Minuartia anatolica var. *lanuginosa*

Tıstıotu

Endemik

Ancak 10 cm'ye kadar boylanabilen, alt kısımları uzun beyaz tüylü, çok yıllık bir türdür. Yapraklar genellikle 3 damarlıdır. Çiçekler toplu olarak terminal demetlerde ve beyaz renktedir. Pülümür'de yol kenarı taşlık yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Minuartia hamata

Koruotu

15 cm'ye kadar boylanabilen, tabandan dallanan, az çok havlı, tek yıllık bir türdür. Yapraklar sert kıllı ve 3-5 damarlıdır. Çiçekler terminal küresel yoğun demetlerde ve beyaz renktedir. 2200 m yükseltiye kadar kumlu toprak arazilerde yetişmektedir.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Minuartia meyeri

Koza tıstısı

5-15 cm boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Gövdeler sıklıkla çok sayıdadır ve eflatunumsudur. Yapraklar şeritsi veya şeritsi-mızraksı yapıdadır. Çiçekler küçük ve beyazdır. Pülümürde 1800-2200 m arasında, taşlık yüksek dağ bozkırında gözlenmiştir.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası; Balpayam - Altınbüseyin arası.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Paronychia kurdica subsp. kurdica

Munzur kepekotu

Yastık formu gelişen otsu bir türdür; taban sıklıkla odunsudur. Yapraklar dikdörtgenimsi veya ters mızraksıdır. Çiçek kümeleri 10-15 mm çapta, çok miktarda ve yoğundur; çiçekler ince ve kuru zarlı braktelidir. Taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Mezraa Köyü yolu kenarı ve şevi.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Saponaria prostrata subsp. anatolica

Ebemterliği

Sabun otu

Endemik

30-100 cm kadar boylanabilen, tek veya iki yıllık bitkidir. Gövde çokça çatallanarak dallanmıştır, beyaz tüy örtüsü ile kaplıdır. Çiçekler yoğun yalancı şemsiye kurullarda ve pembe-eflatun renktedir. Pülümür'de 1500-1800 m arasında erozyonlu yamaçta, bozkırda ve meşe ormanında gözlenmiştir. Bölgede bitkinin yapraklarının balgam söktürücü olarak ve astım tedavisinde kullanıldığı, çiçek kısımlarının suyla köpürtülerek sabun olarak kullanıldığı kaydedilmektedir.

Gözlemler: Senek Köyü, Büyük Çeşme Dergahı; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Şampaşakaraderbent Köyü; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Balpayam - Altınhüseyin arası.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene ampullata

Hoş kıyışak

Çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar şeritsi-mızraksı yapıdadır; bazı sürgünlerde sıkışık diğerlerinde ayrı dizilidir. Çanak başlangıçta 4-5 mm'dir, ancak hızla şişer ve hava keseciği benzeri bir görünüm alır. 1300-2500 m arasında, kayalık yamaçlarda ve bozkırlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Germike Kaplıcasına yakın yamaçlar; Ağaşenliği Köyü yolu; Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını, yol şevi.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene argentea

Boz nakıl

10-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde kısa havlarla kaplıdır. Çanak 5-11 mm, kısa havlı ve sıklıkla salgılıdır; taç yapraklar beyaz veya yeşilimsi sarı renktedir, uçları derin yarıklıdır. 800-2300 m arasında bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını, yol şevi.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene arguta

Saman nakılı

35 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde ucu aşağı bükük kısa havlarla kaplıdır. Alt yapraklar yumurtamsı, sap yaprakları mızraksı, oraksıdır. Çanak 12-18 mm, taç yapraklar yeşilimsi beyazdır. 1400-3000 m arasında, taşlık bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene bupleuroides

Gıcılavuk

30-70 cm boylanabilen, tüysüz ve dumanlı, çok yıllık bir türdür. Yapraklar şeritsi-mızraksıdır. Çiçek kurulu salkım formundadır, sıklıkla yapışkandır. Çanak 20-28 mm 'dir; taç yapraklar beyazdır ve uçları ortaya kadar yarıktır. Bu nakıl türü Pülümür'de sarıçam ormanı açıklığında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Derindere Köyü civarı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene capitellata

Kavuklu nakıl

Endemik

10-30 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür; alt kısmı kısa bükük tüylü, üstü tüysüzdür. Yapraklar ipliksi gibidir. Çiçek kurulu top başlı; çanak tüysüz; taç yapraklar beyazımsı, uçları tam kenarlı veya hafifçe çentiklidir. Pülümür'de 2000 m civarında, çayırılık arazide gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Senek ardıç ormanı; Kırklar - Kızılmescit arası yayla.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene caryophylloides subsp. *subulata*

Çomak nakıl

4-20 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür; genelde salgılı cılız tüylüdür. Yapraklar sert kıllı ve cılız tüylüdür. Çiçekler tekil; çanak salgılı tüylü; taç yapraklar beyaz, yeşilimsi veya pembedir, uçları çentikli veya iki çıkıntılıdır. 1700-2300 m arasında, dağlık arazilerde kayalık yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene chlorifolia

Puşkullu

100 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür; tüysüz ve dumanlıdır. Sap yaprakları dairemsi yapıda kalpsi tabanlıdır. Çiçekler bileşik salkım kurullarda ve beyazımsı, morumsu veya yeşilimsi renktedir, uçları iki parçalıdır. 800-3100 m arasında, çakıllık yamaçlarda, meşe ormanlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü Köyü; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Mezraa Köyü yolu kenarı ve şevi.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene compacta

Kanlıbasıra otu

Gıvışk

120 cm kadar boylanabilen bir türdür; gövde tüysüzdür. Sap yaprakları genellikle yumurtamsıdır. Çiçekler başlar halinde ve parlak pembe renktedir, uçları tam kenarlı veya çentiklidir. Deniz seviyesi ile 2100 m yükseklikler arasında; yamaçlarda, yol kenarlarında, ormanlarda yetişmektedir. Bölgede taze yapraklarından yemek yapıldığı ve yaprakların idrar yolu iltihaplanmasına karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Ardıçlı köy yolu, Ardıçlı Köyü'nün 2 km doğusu.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene dianthoides

Cüce nakıl

7-25 cm boylanabilen bir türdür; gevrek-havlıdır. Sap yaprakları az sayıda ve birbirinden ayrıktır. Çiçekler salkım kurullarda ve pembe veya beyaz renktedir, uçları iki parçalıdır. 1800-4000 m arasında, dağların yüksek kesimlerinde, çakıllık ve uçurum arazilerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene dichotoma

Çatal nakıl

15-80 cm boylanabilen, tüylü veya kısa havlı gövdeli bir türdür. Yapraklar değişken ve az çok saplıdır. Çiçekler sapsız veya neredeyse sapsız, beyaz veya pembe, çanak kılçıklı tüylü, taç yapraklar derin iki parçalıdır. Bu yaygın nakıl türü Pülümür'de orman açıklığında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Senek ardıç ormanı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene italica

Yuğuşyüreği

Çiçekli gövdeleri 30-65 cm uzunluğunda, alt kısımları yumuşak, kısa tüylü, tek yıllık bir türdür. Gövde yaprakları taban yapraklarına göre daha küçük, orta damarı belirgindir. Çiçekler krem ve beyazımsı renkte, çanak salgı tüylü, petaller derin iki parçalıdır. Pülümür'de meşe ormanı altında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarı civarı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene latifolia subsp. alba

Gıcığıcı

30-85 cm boylanabilen, tek, iki veya çok yıllık bir türdür. Gövde ve yapraklar ucu sarkık havlı, üst kısımları hafifçe yapışkan ve salgılı tüylüdür. Alt yapraklar saplı, üsttekiler sapsızdır. Çiçekler beyaz renkte, çanak 20 damarlı ve taç yapraklar beyaz derin iki parçalıdır. Pülümür'de orman kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene marschallii

Salkım çiçeği

30-90 cm boylanabilen bir türdür; alt kısımlar geriye bükük kısa havlı, üst tüysüz ve sıklıkla yapışkandır. Çiçekler az sayıdadır; çanak tüysüz veya kısa, seyrek tüylüdür; taç yapraklar beyazımsı-yeşil ve uçları derin parçalıdır. 1300-3100 m arasında, kayalık ve bozkır yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Altınbüseyin'in 3 km batısı; Altınbüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu.

Fay nakılı

35 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler bükük kısa havlıdır. Sap yaprakları bir damarlı, şeritsi-dikdörtgenimsi ve kısa havlıdır. Çiçekler bileşik salkım kurullarda, çanak belirgin damarlı, salgılı ve şişik, taç yapraklar sarımsı-yeşilimsi beyaz renktedir. 2000 m yükseltiye kadar yetişen bu nakıl türü Pülümür'de bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri.

Sultan nakılı

20-30 cm boyunda, yoğun kümeler halinde gelişen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar kısa havlı, yoğun salgılı ve yapışkandır. Çiçekler tekil veya 2-3'lü kurullarda, çanak 10 belirgin damarlı ve şişik, taç yapraklar beyazımsı ve iki parçalıdır. Bu nadir endemik nakıl türü Pülümür'de serpantin kayaçlı, seyrek bitkili yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Senek Köyü.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene oligotricha

Pülümür nakılı

Yöresel Endemik

Kümeler halinde gelişen çok yıllık bir türdür; alt kısımlar tüysüz, üst geriye bükük tüylüdür. Çiçekler 1-3 kurulda, 5'er adettir; çanak salgılı kısa havlıdır; taç yapraklar kirli beyaz ve uçları iki parçalıdır. Adını Pülümür'den alan bu nakıl türü Pülümür'de 1900 m civarında, kalker kayaçlı taşlık bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER
Silene spergulifolia

Ana nakılı

50 cm'den daha fazla boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde kısa havlarla kaplıdır. Çanak 5-11 mm, kısa havlı ve sıklıkla salgılıdır; taç yapraklar beyaz veya yeşilimsi sarı renktedir, uçları derin yarıklıdır. 800-3100 m arasında, bozkır ve çakıllık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin-Balpayam yolu.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene stenobotrys

Maraş nakılı

50 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde bükük-kısa havlıdır; ana eksen beyazımsıdır ve şeritsi-sert kıllı yaprak demetleri taşır. Çanak yoğun salgılıdır; taç yapraklar beyaz ve şeritsi lopludur. 2000 m yükseltiye kadar kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Silene subconica

Mahruti nakıl

50 cm'ye kadar boylanabilen tek yıllık bir türdür. Gövdeler sık örtü tüyleri ile kaplı; çiçekli gövdeler 22-28 cm boyundadır. Çiçek kurulu 3 çatalı, 7 çiçekli, çanak 25 damarlı ve salgılı tüylü, taç pembe renktedir. Yol kenarlarında, bozkırda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Sırçım Mezrası.

Konya gıvışkanı

40-100 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde salgılı-tüylüdür. Yapraklar mızraksı, tek damarlı ve sapsızdır. Çanak salgılı-tüylüdür; taç yapraklar beyazdır ve ters yumurtamsı lopludur. Pülümür'de 1500 m civarında, vadi içerisinde gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Bozağakaraderbent, Germike Otel yakını, yol şevi; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

Ecibücü

Cırvınık, Vase voreku

80 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde sık dallı, tüysüz veya tüylü, sıklıkla alt kısımları odunsudur. Yapraklar sapsızdır. 20-50 çiçeklidir; çanak yeşilimsi, damarlı ve şişiktir; taç yapraklar beyaz ve iki derin parçalıdır. Deniz seviyesinden 3000 m yükseltiyeye kadar çalılıklarda, meralarda, bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede taze yapraklarının yemek yapımında, idrar yolları iltihaplanmasına ve ishale karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Altınhüseyin, Sevdin ormanı; Kocatepe civarı.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Telephium imperati

Zulzula

30 cm'ye kadar boylanabilen, yatık gelişen çok yıllık bir türdür. Yapraklar eliptik ters yumurtamsı yapıda, biraz keskin uçludur, alt yüzeyde orta damar belirgindir. Çiçek kurulları az sayıda kısaca saplı çiçeklidir ve çiçekler beyaz renktedir. Pülümür'de yol kenarı taşlı yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kızılköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

CARYOPHYLLACEAE / KARANFİLGİLLER

Vaccaria hispanica

Ekinebesi

15-60 cm boylanabilen, tek yıllık, otsu bir türdür. Gövde dik yükselir. Yapraklar kalpsi-mızraksıdır, altlardakiler biraz saplı, diğer yapraklar sapsızdır. Çiçek kurulları genişçe dallanmıştır; çanak omurgalı ve şişkindir; taç pembe renktedir. Pülümür'de yol kenarı yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Aydınlar Köyü.

CELASTRACEAE / İĞAĞACIGİLLER
Euonymus latifolius

İğ ağacı Gosarey lüye

6 m kadar boylanabilen, çalı veya ağaççık formudur. Yapraklar genellikle ters yumurtamsı yapıda ve ince testere dişlidir. Çiçekler 4-5 parçalı ve yeşilimsidir. Meyve genişçe kanatlıdır; tohumlar portakal rengi zarf ile kaplıdır. Pülümür'de dere kenarı vadi yamaçlarında, karışık meşe ormanlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin'in 3 km batısı; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Pülümür yolu, Rabet Deresi (Karol) vadisi - Pülümür'e 4 km, 1500 m.

CELASTRACEAE / İĞAĞACIGİLLER
Parnassia palustris

Yürek yaprağı

40 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler narin, dik ve tüysüzdür. Dip yapraklar saplı, tek gövde yaprağı gövdeyi kavrar şekildedir. Çiçekler tekil ve 3 cm çapa kadar genişliktedir; taç yapraklar beyaz, damarları koyu renktedir. Pülümür'de dere kenarı çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Balpayam - Altınhüseyin arası.

CISTACEAE / LADENGİLLER
Helianthemum nummularium

Güngülü

Alt kısmı odunsu, üst kısmı otsu, çok yıllık bir türdür. Gövdeler sıklıkla dağınık ve seyrek gelişir. Yapraklar eliptik veya dikdörtgenimsidir, kıvrık gelişebilirler. Çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de 1700-1800 m arasında, sarıçam ormanı açıklığında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Çakırkaya yolu; Derindere civarı.

CONVOLVULACEAE / TARLASARMAŞIĞIGİLLER
Convolvulus calvertii

Hamıza

20 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde genellikle yere yayılı gelişir; tabandan dallanmıştır; basık ipeksi tüylü ve uzun-yayılı tüylüdür. Çiçekler beyaz veya soluk pembe renktedir, meyvelenme sırasında da kalıcıdır. 900-2600 m arasında, taşlı bozkırlarda, çakıllı yamaçlarda yetişmektedir. Kabızlığa karşı ve hayvan yemi olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

CONVOLVULACEAE / TARLASARMAŞIĞIGİLLER
Convolvulus galaticus

Boz sarmaşık

Peçek

Yayılıcı/sürünücü, çok yıllık otsu bir türdür. Gövde yoğun parlak havlıdır. Yapraklar saplı, genişçe yumurtamsı, küt veya keskin uçlu, taban kalpsi, dalgalı, genişçe tırtırlı kenarlıdır. Çiçekler 35 mm'ye kadar çapta ve pembe veya açık eflatun renktedir. Pülümür'de seyrek bitkili bozkırda gözlenmiştir. Bölgede çiçeklerinin diş ağrısının giderilmesinde, kökünün kabızlığa karşı ve bitkinin hayvan yemi olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası.

CORNACEAE / KIZILCIKGİLLER
Cornus sanguinea subsp. australis

Süs kızılacağı

Kiren

5 m kadar boylanabilen, kışın yaprak döken odunsu bir türdür. Şemsiye şeklinde, 3-5 cm çapta, çok çiçekli çiçek kurulları oluşturur. Meyveler küremsi, 5-8 mm çapta, eflatunumsu-siyah renkte ve tek çekirdeklidir. 0-1700 m arasında, ormanlık yerlerde, dere kenarlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Arduçlı Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

CRASSULACEAE / DAMKORUĞUGİLLER
Prometheum sempervivoides

Horozlelesi

Çiçekli dalları 20 cm kadar boylanabilen, iki yıllık bir sukulent türdür. Gövde dik ve havlıdır. Yapraklar havlı, eflatunumsu ve sapsızdır; saptakiler daha küçük ve birbirinden ayrıktır. Çiçekler parlak kırmızı renkte ve 30-150'si bir arada yalancı şemsiye kurullardadır. Pülümür'de yüksek dağ bozkırlarında, kayalık arazide gözlenmiştir. Bölgede yapraklarının çiğ olarak yendiği belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Şampaşakaraderbent, Üçdam yolu, Küllü mezra civarı.

CRASSULACEAE / DAMKORUĞUGİLLER
Rosularia sempervivum subsp. libanotica

Arap koruğu

10-30 cm boylanabilen, çok yıllık bir sukulent türüdür. Yaz aylarında, dik gövdelerde, 2-20 çiçekli, seyrek, bileşik salkım kurullar oluştururlar; çiçekler beyaz veya pembe renktedir. Pülümür'de 2000 m civarında kayalar üzerinde gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar yolu girişi; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

CRASSULACEAE / DAMKORUĞUGİLLER
Rosularia sempervivum subsp. persica

Acem koruğu

10-30 cm boylanabilen, çok yıllık bir sukulent türüdür. Yaz aylarında, dik gövdelerde, 2-200 çiçekli, salkım kurullar oluştururlar; çiçekler pembe renktedir. Pülümür'de 1800-1900 m arasında kayalar üzerinde gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Pülümür; Ardıçlı - Heldağ arası.

CRASSULACEAE / DAMKORUĞUGİLLER
Sedum ochroleucum

Kuzudili

Çiçekli dalları 25-60 cm boylanabilen, çok yıllık bir sukulent türüdür. Yapraklar dikdörtgenimsi veya hemen hemen ellipsoid, yarı silindirik ve salgılı kısa havlıdır, almaşık dizilidir. Çiçek kurulu yoğun ve küreseldir; çiçekler yeşilimsi-beyaz veya soluk sarı renktedir. Kalker kayalık arazilerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

CUPRESSACEAE / SERVİGİLLER

Juniperus communis

Bodur ardıç

Çekem

Genellikle yayvan çalı formunda gelişen iğne yapraklı bir türdür. Yaprak sivri ve batıcıdır; üst kısmında beyazımsı tek bir şerit vardır. Kozalakları üzüksü ve 6-12 mm çaptadır. 1300-2700 m arasında, ormanın üst sınırında, dağların yüksek kesimlerinde yetişmektedir. Üzümsü kozalakları taze yenebilmektedir.

Gözlemler: Kırkmeşe Köyü güney tepeleri; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Sarıgül Köyü'nün 1 km kuzeybatısı, yol kenarı; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Çakırkaya yolu; Derindere Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

CUPRESSACEAE / SERVİGİLLER

Juniperus excelsa

Boylu ardıç

Boz ardıç, Merxe

Genellikle tek gövdeli ağaç formunda gelişen, uzun ömürlü, herdem yeşil bir türdür. Yapraklar gençlikte iğnemsî, sonraları pulsudur. Kozalaklar üzüksü, 5-12 mm çapta ve 4-10 tohumludur. 500-3000 m arasında yetişebilen boylu ardıç, ağaçlı bozkırlarda tek tek bulunabildiği gibi ormanlar da oluşturabilmektedir.

Gözlemler: Heldağ; Kocatepe - Kovuklu yolu, yol kenarı ve yol şevi; Derindere Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Boğalı civarı; Kocatepe - Pülümür arası, 1521 m; Sarıgül Köyü - Buyer Baba Dağı yol ayrımı, 1980 m; Tuzla - Altınhüseyin arası - Sorike mevkii- 1770 m.

CUPRESSACEAE / SERVİĞİLLER
Juniperus oxycedrus

Katran ardıcı

Merxe

Çalı veya ağaççık formunda gelişen iğne yapraklı bir türdür. Yaprak sivri ve batıcıdır; üst kısmında beyazımsı iki şerit vardır. Kozalakları üzüksü ve 8-12 mm çaptadır. 0-2200 m arasında çok farklı koşullarda yetişebilen katran ardıcı, ağaçlı bozkırlarda, yeniden ormanlaşan alanlarda, ormanlarda görülebilir. Üzümsü kozalakları taze yenebilmekte, öksürüğe karşı ve ağız yarası tedavisinde kullanılmaktadır. Bölgede ayrıca katranının çiban, yara ve cilt hastalıkları tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası; Boğalı civarı; Kovuklu Köyü - 1531 m; Pülümür yolu, Rabet Deresi (Karol) Vadisi - Pülümür'e 4 km, 1500 m; Sarıgül köyü - Buyer Baba Dağı yol ayrımı, 1980 m; Kutudere; Ardıçlı.

EUPHORBIACEAE / SÜTLEĞENGİLLER
Euphorbia condylocarpa

Gijeletri

Diliye, Daliye

Tüysüz, dumanlı, yumrulu köklü, çok yıllık bir sütleğen türüdür; yoğun yapraksıdır. Birincil ve ikincil ışınlar 5-8 tanedir, iki parçalıdır. Meyve kısaca saplı, neredeyse küresel ve siğillidir. Pülümür'de meralarda, çayırlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri.

EUPHORBLACEAE / SÜTLEĞENGİLLER

Euphorbia denticulata

Karasütlük

Diliye, Daliye

Gülbüz, tüysüz, dumanlı, yatık veya hemen hemen yere yayılı gelişen, çok yıllık bir sütleğen türüdür. Birincil ışınlar 5 adettir, 3 kata kadar çatallanır; bezeler tarak gibi dişli ve kıızıdır. Bu sütleğen türü 800-3000 m arasında, taşlık-çalılık yamaçlarda ve bozkırlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin sütünün siğil tedavisinde, mantar hastalıklarında, dezenfektan ve bulanıklık giderici olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezrası civarı; Sarıgül Köyü'nün 1 km kuzeybatısı, yol kenarı.

EUPHORBLACEAE / SÜTLEĞENGİLLER

Euphorbia esula

Eşek sütleğeni

Diliye, Daliye

100 cm'ye kadar boylanabilen, neredeyse tüysüz, çok yıllık bir sütleğen türüdür. Birincil ışınlar 5-8 tanedir, sonrasında önce üçlü veya dördü, sonra tek veya çift çatallanır. Meyve 5 mm çapta ve üç lopludur, her lobda 2 sıra küçük yumru bulunur, eser miktarda cılız tüylüdür. 700-2100 m arasında, kayalık, çakıllı yamaçlarda, dere ya da tarla kenarlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Çakırkaya yolu.

EUPHORBLACEAE / SÜTLEĞENGİLLER

Euphorbia falcata

Eğri sütleğen

Diliye, Daliye

30 cm'ye kadar boylanabilen, neredeyse tüysüz, hafifçe dumanlı, tek yıllık bir sütleğen türüdür. Birincil ışınlar 3-5 tanedir, 10 kata kadar çatallanır. Meyve elipsoid, sık üç oluklu ve üç köşelidir. Pülümür'de meşe ormanı kenarında gözlenmiştir. Bölgede bitkinin sütünün egzama ve mantar hastalığında kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü.

EUPHORBLACEAE / SÜTLEĞENGİLLER

Euphorbia grisophylla

Dizsütleğeni

Diliye, Daliye

70 cm'ye kadar boylanabilen, az veya yaygın havlı-cılız tüylü veya neredeyse tüysüz, çok yıllık bir sütleğen türüdür. Birincil ışınlar 5 tane ve yapraklar yumurtamsıdır. Meyve üç loplu, 5-7 mm çapta, konik-silindirik sigillerle kaplı ve tüsüzdür. 1700-3000 m arasında, bozkır ya da çakıllık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 1 km kuzeydoğusu, güneydoğu bakılı yamaçlar; Ardıçlı-Heldağ arası.

Endemik

EUPHORBLACEAE / SÜTLEĞENGİLLER
Euphorbia herniariifolia var. *herniariifolia*

Sütleğen

Diliye, Daliye

Yere yayılı gelişen, çok yıllık bir sütleğen türüdür; genişlemesini odunsu kökünden uzanan küçük köklerden yükselen dallanmış gövdelerle gerçekleştirir. Birincil ışınlar 2-4 adettir ve 1-3 kat çatallanır; beze boynuzludur. 300-2900 m arasında, kayalık-çakıllık yamaçlarda, çam ormanlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çakırkaya, Ardıçlı Köyü'nün 9km batısı.

EUPHORBLACEAE / SÜTLEĞENGİLLER
Euphorbia szovitsii

Urus sütleğeni

15 cm'ye kadar boylanabilen, tüysüz, hafifçe dumanlı, tek yıllık bir sütleğen türüdür. Birincil ışınlar 3-5 tanedir, 10 kata kadar çatallanır. Çiçek bezesi kısa boynuzludur. Meyve üç bölmelidir. Pülümür'de çarşak taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus aduncus

Çengel geven

Yatık veya dar açılı gelişen, çok yıllık otsu bir türdür. Yapraklar 2-6 cm boyda ve 4-7-çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar basık cılız-çatal tüylüdür. Çiçek kümesi 1,5 cm çapta, 10-15 çiçekli, yoğun ve küremsidir; çiçekler eflatun renktedir. Pülümür'de 1500-1800m arasında, bozkır yamaçlarda ya da meralarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Balpayam - Altınhüseyin arası, Altınhüseyin Sevdin ormanı; Şampaşakaraderbent civarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus anthylloides

Torbalı geven

Endemik

Çiçekli dalları yapraksız, iki yıllık bir türdür. Yapraklar 5-18 cm boyda ve 14-25 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar her iki yüzü ipeksi tüylüdür. Çiçek kümesi 6-20 çiçekli, seyrek ve başak formudur; çiçekler pembe renktedir. Pülümür'de 1500 m civarında, meşelik açıklığında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus arguricus

Ağrı geveni

40 cm'ye kadar boylanabilen, dik gövdeli bir türdür; tabandan dallanmıştır. Yapraklar 4-6 cm boyda ve 8-15 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar basık beyaz çatal tüylüdür. Çiçek kümesi 6-25 çiçekli, yoğun ve küremsi formudur; çiçekler menekşe rengidir. Pülümür'de taşlık bozkır yamaçta görülmüştür. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezrası civarı; Arduçlı-Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus asciocalyx

Külâh geveni

Gövdesi sadece 2-3 cm olan, yarı dik gelişen bir türdür. Yapraklar 2-10 cm boyda ve 7-10 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar beyaz çatal-cılız tüylüdür. Çiçek kümesi 9-15 çiçekli ve salkım formudur; çiçekler menekşe rengindedir. 1400-2600 m arasında, bozkır, taşlı yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Germike Kaplıcası yamaçlar; Şampaşakaraderbent civarı; Kırklar - Kızılmescit arası yayla; Çakırkaya yolu.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus barbatus

Sakallı geven

15 cm'ye kadar boylanabilen, yarı dik gövdeli bir türdür. Yapraklar 4-6 cm, yaprakçıklar 7-9 mm boyda ve 6-8 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar basit dağınık tüylüdür. Çiçek kümesi 15-25 çiçekli, başak formudur; çiçekler mor renktedir. Bu geven türü Pülümür'de meşe açıklığı yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus bicolor

Hoşgeven

Odunsu kök gövdeli, yapraksız saplardan oluşan, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar 3-12 cm boyda ve 8-15 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar çatal ve ipeksi tüylüdür. Çiçek kümesi 15-25 çiçekli, başak formudur; çiçekler pembeye çalar beyaz, lavanta veya menekşe rengidir. Bu geven türü dağların yüksek kesiminde, taşlık-kayalık arazide kaydedilmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Heldağ.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus christianus

Dallı geven

Dik gövdeli, basit-beyaz-cılız tüylü, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 15-25 cm boyda, 15-25 çift yaprakçıklıdır; üstte tüysüz, altta $\pm$ yayılı basit-beyaz-cılız tüylüdür. Çiçek kümesi 2-6 çiçekli, seyrek ve salkım formudur; çiçekler sarı, bazen beyaz renktedir. Pülümür'de meşe açıklığı bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus cicerellus

Kayseri geveni

Endemik

30 cm boylanabilen, basık tüylü bir türdür; tabandan hafifçe dallanmıştır. Yapraklar 4-10 cm boyda ve 10-13 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar üstte tüysüz, altta seyrek tüylüdür. Çiçek kümesi 5-15 çiçekli, yoğun ve küremsi veya yumurtamsı formudur; çiçekler sarı veya menekşe rengindedir. Pülümür'de 1500 m civarında, dere kenarı çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Karol Vadisi girişi.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus condensatus

Sıkgeven Gone

Endemik

15 cm'ye kadar boylanabilen, bodur yastık oluşturan çalılıklar şeklinde gelişen bir türdür. Yapraklar 1-3 cm boyda, iğne dikenli ve 4-6 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar beyaz cılız veya yayılı tüylüdür. Çiçek kümesi 5-20 çiçekli ve küremsidir; çiçekler pembe renktedir. Pülümür'de bozkırda, taşlık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus crinitus

Köse geven

Yöresel Endemik

20-70 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yaprak koltuğunda 17-27 mm şeritsi kulakçığı vardır; yapraklar 7-23 cm boyda ve 15-25 çift yaprakçıklıdır. Çiçek kümesi dikdörtgenimsi veya silindirik yapıdadır; çiçekler sarı renktedir. Bu endemik geven türü Pülümür'de meşe ormanında yol kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus davisii

Erek geveni

Endemik

Yayıllı veya dar açılı yükselir şekilde gelişen çok yıllık bir türdür. Yapraklar 10-20 cm boyda ve 15-18 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar yayıllı uzun basit-cılız tüylüdür. Çiçek kümesi 8-18 çiçekli, yoğun salkım formudur; çiçekler krem rengidir. 1900-3200 m arasında, yüksek dağ bozkırlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarı civarı; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Ardıçlı - Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus densifolius

Gümüş geven

Çok yıllık odunsu bir türdür. Yapraklar 6-14 cm boyda ve 30-40 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar yünsü tüylüdür. Çiçek kümesi 10-100 çiçekli, başak formudur; çiçekler beyaz, açık mor veya eflatun renktedir. 1200-2400 m arasında, ormanlarda, bozkırda ve kireçtaşı kayalık yamaçlarda gözlenmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü, Büyük Çeşme Dergahı; Ardıçlı - Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus eriocephalus subsp. elongatus

Yünlü geven

Göç

Bodur, çalı formu bir türdür. Yapraklar 1,5-3 cm boyda, eksenini iğne dikenli ve 4-7 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar her iki yüzü yoğun ülgerlidir. Çiçek kümesi 4-15 sapsız çiçekli, küremsi veya dikdörtgenimsi formundadır; çiçekler pembe. Pülümür'de 1700 m civarı yükseltide, yol kenarı bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı civarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus fragrans

Mis geven

Yere yayılı gelişen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 2,5-10 cm boyda ve 10-20 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar seyrek basık çatal tüylü-cılız tüylüdür. Çiçek kümesi 10-25 çiçekli, küremsi veya dikdörtgenimsi formundadır; çiçekler sarı veya yeşilimsi sarıdır. Pülümür'de 1700-2200 m arasında, mera ya da yüksek dağ bozkırı yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Germike Kaplıcası yamaçları; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Derindere civarı; Kırklar - Kızılmesit arası yayla.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus fraxinifolius

Batak geveni

Gülbüz, dik gelişen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 12-20 cm boyda, alt yüzey seyrek ve az derecede basık basit tüylüdür ve 4-8 çift yaprakçıklıdır. Çiçek kümesi 12-25 çiçekli, yoğun silindirik salkım formudur; çiçekler kısa saplı ve soluk sarı renktedir. Pülümür'de 1600-2000 m arasında, dere kenarı ya da nemli çayırda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Sırçım Mezrası; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Balpayam - Altınhüseyin arası; Şampaşakaraderbent civarı; Ardıçlı - Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus globosus

Top geven

Endemik

Bodur, gövdesiz, çok yıllık otsu bir türdür. Yapraklar 3-9 cm boyda ve 12-18 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar yoğun beyaz basık çatal tüylü cılız tüylüdür. Çiçek kümesi 15-35 çiçekli, yoğun başak formudur; çiçekler soluk sarı renktedir. Pülümür'de 2000 m civarında, dağlık bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus gummifer

Sakızlı geven

Gone

30 cm boyolanabilen, alçak yastık formu çalimsı bir türdür. Yapraklar 2-5 cm boyda, düz ve eksenini iğne dikenlidir; yaprakçıklar 4-7 çift ve tüysüzdür. Çiçekler yaprak koltuklarından 2'li-3'erli çıkan seyrek, 8-20 çiçekli kurullarda ve kirli beyaz-krem renktedir. Pülümür'de 1800 m civarında, meşelik açıklığında taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Altınbüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Germike Kaplıcası yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus halicacabus

Sepet geveni

Gövdesiz, sıklıkla yere yayılı, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 10-35 cm boyda, yaprakçıklar keskin dikensi uçlu, az çok tüysüz veya kısa seyrek basık tüylüdür. Çiçekler 8-25 çiçekli salkımlarda ve pembe veya leylak rengindedir. Pülümür'de 1600-1800 m arasında, yol-patika kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Aşağışenocak mevkii, yol kenarı ve vadi yamaçları, 1730 m; Üçdam Köyü; Kangallı Köyü; Ardıçlı köy yolu, Ardıçlı Köyü'nün 3 km kuzeybatısı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus kurdicus

Ahır geveni

Gone

10-20 cm boylanabilen çalimsı bir türdür. Yapraklar 6 cm'ye kadar uzun ve uçları iğne dikenlidir; yaprakçıklar 4-6 çift, diken uçludur. Çiçek kurulu küremsi yapıda ve 10-40 çiçeklidir; çiçekler leylak rengi veya pembe. Pülümür'de bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezrası civarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus lagopoides

Som geven

Gone

Yastık oluşturan bodur çalimsı bir türdür. Yapraklar 3-15 cm boyda ve eksenini iğne dikenlidir; yaprakçıklar 5-9 çift, her iki yüzü yoğun ipeksi tüylüdür. Çiçekler 10-50 çiçekli başak kurullarda ve soluk sarıdır, yaşlandıkça eflatunumsu renk alır. 1200-2900 m arasında, dağlık bozkırlarda ve meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırkmeşe Köyü, güney tepeleri; Germike Kaplıcası yamaçlar; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus lagowskii

Sülün geveni

Gone

Gövdesi sadece 5 cm kadar gelişen, çalimsı bodur bir türdür. Yapraklar 18-30 cm boyda, düz, ekseni iğne dikenli ve 8-10 çift yaprakçıklıdır. Çiçek kümesi yaprak koltuğunda, 40-60 çiçeklidir; çiçekler beyaz renktedir. Pülümür'de 1750 m civarında, yol kenarı bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı civarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus lineatus

Patpat

Odunsu kök gövdeli 12 cm kadar gövdeler geliştiren ve yere yayılı veya dar açılı yükselen otsu bir türdür. Yapraklar 1-4 cm boyda, 8-12 çift yaprakçıklı, yaprakçıklar genellikle yoğun basit-cılız tüylüdür. Çiçekler yoğun, 6-25 çiçekli başak kurullarda ve beyaz, pembe veya açık mor renktedir. Pülümür'de 1700-2400 m arasında, taşlı yamaçlarda ve dağlık bozkırlarda yaygın olarak gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Üçdam yolu, Küllü mezra civarı; Germike Kaplıcası yamaçlar; Kocatepe - Buyer Baba Dağı arası; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Sarıgül Köyü'nün 1-2 km kuzeybatısı, yol kenarı; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Kırklar Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus macrocephalus

Sarıponpon

Sarı yonca

Gülbüz, dik gelişimli, çok yıllık bir geven türüdür. Yapraklar 17-25 cm boyda, 11-20 çift yaprakçıklı, yaprakçıkların her iki yüzü tüysüz veya altta çok seyrek tüylüdür. Çiçek kümesi saplı, küremsi veya dikdörtgenimsi ve 30-50 çiçeklidir; çiçekler derin sarı renktedir. Pülümür'de 1600-2000 m arasında, orman açıklığı merada, meşe ormanında, yol kenarında ve bozkırda gözlenmiştir. Bölgede toprak üstü kısımlarından guatr ve sarılık tedavisinde faydalanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Altınhüseyin; Karol Vadisi; Hasangazi; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus macrouroides

Cemre geveni

Çok kısa gövde geliştiren veya gövdesiz, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 5-10 cm boyda, eksen boyunca yoğun yayılı tüylü ve 10-18 çift yaprakçıklıdır. Çiçek kümesi kısa saplı ve 20-50 çiçekli salkım formudur; çiçekler menekşe rengi veya beyazımsı renktedir. Pülümür'de 1500 m civarında, dere kenarı merada gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar yolu girişi; Karol Vadisi, dere kenarı.

Yöresel Endemik

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus mollis

Ahu geveni

15-30 cm boylanabilen, dik gelişen, seyrek tüylü, çok yıllık otsu bir türdür. Yapraklar 15-20 cm boyda ve 13-18 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar seyrek yayılı beyaz tüylüdür. Çiçek kümesi saplı, silindirik ve 20-35 çiçeklidir; çiçekler yeşilimsi-sarı veya sarımsı menekşe rengindedir. Pülümür'de 2000-2200 m arasında, kireçtaşı kayalık arazide, taşlık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus nezaketiae

Nazik geven

Gövdesiz ve odunsu taban geliştiren çok yıllık bodur otsu bir türdür. Yapraklar 5-12 cm boyda, 6-12 çift yaprakçıklı, yaprakçıkların alt yüzeyi seyrek basık-çatal-ipeksi tüylüdür. Çiçek kümesi saplı, 4-9 çiçekli ve seyrek salkım formudur; çiçekler açık mor-pembe renktedir. Pülümür'de ilk defa kaydedilen bu geven 2400 m civarı yükseltide, kireçtaşı kayalık arazide yol kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Kırklar - Şampaşakaraderbent arası.

Yöresel Endemik

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus odoratus

Misk geveni

20-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 6-12 cm uzunlukta, 6-16 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar yukarıda tüysüz, altta seyrek basık-çatal tüylüdür. Çiçek kümesi dikdörtgenimsi ve 20-50 çiçeklidir; çiçekler limoni sarı renktedir. Pülümür'de dere kenarı çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus ornithopodioides

Pala geveni

45 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 2-4 cm uzunlukta ve 7-14 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar basık-çatal tüylüdür. Çiçek kümesi 1,5 cm çapta, küremsi veya dikdörtgenimsi ve 10-20 çiçeklidir; çiçekler menekşe rengindedir. Pülümür'de meşe açıklığında ve dere kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Başkalecik Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Astragalus ovinus

Koyun geveni

Gövdesiz, odunsu köklü, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 25-40 cm boyda ve 10-20 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıkların her iki yüzü tüysüzdür. Çiçek kümesi saplı, ~6 çiçekli ve seyrek salkım formudur; çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de 1700-1800 m arasında, meşe ormanı içinde yol kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin, Sevdin ormanı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Astragalus pendulus

Sırık geveni

Şevkare

Gövdesiz, odunsu tabanlı, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 8-20 cm boyda, 6-12 çift yaprakçıklı, yaprakçıklar çatal ipeksi tüylüdür. Çiçek kümesi uzun saplı, 20-50 çiçekli ve seyrek silindirik formudur; çiçekler soluk sarı, kahverengimsi-kırmızı-eflatun veya menekşe rengidir. Pülümür'de yaygın olan bu geven 1600-2000 m arasında, orman açıklığı meralarda, bozkır yamaçlarda, yol kenarlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Arduçlı Köyü; Sarıgül Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı, yol kenarı; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı, Balpayam - Altınhüseyin arası, Altınhüseyin Sevdin ormanı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus pinetorum

Babadağ geveni

Gövdesiz, odunsu tabanlı, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 5-15 cm boyda, 10-20 çift yaprakçıklı, yaprakçıkların her iki yüzü de beyaz-basit uzun tüylüdür. Çiçek kümesi neredeyse sapsız, 2-5 çiçekli ve salkım formudur; çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de 1800 m civarında, meşe ormanında taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Germike Kaplıcası yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Astragalus pycnocephalus

Bozuk geven Gone

Küçük, gürbüz, çalimsı gövdeli, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 2-5 cm boyda, ekseni iğne dikenli ve 4-8 çift yaprakçıklıdır. Çiçek kümesi yaprak koltuğunda, küremsi, sapsız ve 30-100 çiçeklidir; çiçekler pembe renktedir. Pülümür'de 1800 m civarında, kireçtaşı kayalık arazide bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Ardıçlı - Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Astragalus sericans

Dallı geven

Dik gövdeli, basit-beyaz-cılız tüylü, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 15-25 cm boyda, 15-25 çift yaprakçıklı; yaprakçıklar altta yayılı basit-beyaz cılız tüylüdür. Çiçek kümesi 2-6 çiçekli ve seyrek salkım formudur; çiçekler sarı, bazen beyaz renktedir. Benzer bir tür olan *A. christianus*'un meyvesi tüylü iken bu türün meyvesi tüysüzdür. Pülümür'de 1500 m'de dere kenarı çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Cicer anatolicum

Nakaçe

Nük, Yabani nohut

50 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yaprakların ucunda çoğunlukla sarımsı bir çıkıntı bulunur. Çiçek kümesi 1-2 çiçeklidir ve çiçekler leylak rengindedir. Meyve baklamsı yapıda ve 20-25 mm uzunluğundadır. 1200-3300 m arasında, çakıllık, kayalık, çalılık yamaçlarda yetişmektedir. Yabani nohutun meyvesi taze olarak yenilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırklar Köyü civarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Cicer pinnatifidum

Çakıl nohutu

Narin, yatık veya yarı dik gelişen tek yıllık bir türdür. Yapraklar tek teleksi; yaprakçıklar 2-4 çift, kamamsı-ters yumurtamsı yapıda ve havlıdır. Çiçek sapı yaprak sapından uzunca, çiçekler tekil, pembe veya eflatun renktedir. Pülümür'de taşlık, kayalık yamaçlarda gözelenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Colutea cilicica

Patlangaç çalısı

Vase dik, Patpatıke, Dara Awreşi

Genellikle 2-3 m boylanabilen, çalı formu bir türdür. Yapraklar 3-5 çift yaprakçıktan oluşan teleksi bileşik yapıdadır. Çiçekler sarı renktedir. Meyveler baklamsı görünümündedir, şişkin ve zarımsı ince kabuğa sahiptir. 100-2000 m arasında, ağaçlı bozkırlarda, orman kenarlarında ve çalılık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede meyvelerinden gargara yapılarak diş eti hastalığında ve hayvanlardaki vücut asalaklarına karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Ardıçlı Köyü'nün 3 km kuzeybatısı; Çakırkaya Köyü; Pülümür - Sarıgül Köyü arası 1546m; Altınbüseyin Köyü, 1700 m.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Genista albida

Akborcak

5-15 cm boylanabilen, yere yayılı veya yastık şeklinde gelişen bir çalıdır; dallar ve yapraklar yoğun basık veya yaygın tüylüdür. Çiçekler sarı renkte ve genellikle tekil veya ikişerlidir. 700-2200 m arasında, kayalık, kalkerli yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Hedysarum candidissimum

Hoş batalağı

Gövdeleri yere serli veya dar açılı yükselir şekilde gelişen, 10-20 cm boylanabilen, yoğun ve basık ipeksi tüylü bir bitkidir. Yapraklar 2-4 çift yaprakçıklıdır. Çiçekler eflatunumsu-pembe renktedir. Pülümür'de 1900-2400 m arasında, taşlı yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

Yöresel Endemik

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Hedysarum pestalozzae

Horozbaşı

Endemik

12-30 cm boylanabilen, yayılı veya dar açılı yükselir şekilde gelişen bir türdür. Yapraklar 4-9 çift yapraklı teleksi yapıdadır. Çiçekler eflatun renktedir ve bazen sarı izler taşır. Pülümür'de 1500-1600 m arasında, taşlık-kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kangallı Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Hedysarum varium subsp. syriacum

Şam batalağı

15-40 cm boylanabilen bir türdür. Gövdeler dik veya yukarı doğru yükselir durumda dallanmıştır. Yapraklar 4-9 çift +1 teleksi bileşik yapıdadır. Çiçekler sarı veya eflatunumsu-sarı renktedir. Pülümür'de 1700-2000 m arasında, yolkenarlarında, taşlık-kayalık yamaçlarda, bozkırda gözlenmiştir. Bölgede meyvelerinin limon suyu ile birlikte gargara şeklinde, dış eti hastalığı tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım Mezrası; Ardıçlı Köyü'nün 2-3 km batı-kuzeybatısı; Karagöz Köyü; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Pülümür geçidi; Altınhüseyin.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Lathyrus aureus

Koru mürdümüğü

50-80 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir bitkidir. Gövde sağlam, dik ve seyrek havlıdır. Yapraklar teleksi bileşik yapıda, 3-5 çift yaprakçıklıdır. Çiçek 12-25 çiçekli salkım şeklinde ve kırmızı-turuncu renktedir. 0-2000 m arasında ormanlarda yetişen bu mürdümük türü çoğunlukla meşe ormanlarında görülmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü; Altınhüseyin'in 3 km batısı; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Lathyrus laxiflorus

Deli burçak

15-40 cm boylanabilen, çok yıllık otsu bir bitkidir. Gövde kesiti köşelidir. Yapraklar kısaca kılıçlı uçlu, bazen sülüklüdür, 1 çift yaprakçıklıdır. Çiçekler lavanta veya menekşe rengindedir ve 15-20 mm boydadır. 0-1900 m arasında yetişen bu mürdümük türü ormanlarda, çalılıklarda, nemli-gölgeli yerlerde görülmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarı civarı; Altınhüseyin'in 3 km batısı; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Germike Kaplıcası yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Lathyrus nissolia

Çimen burçak

15-50 cm boylanabilen, tek yıllık bir bitkidir. Yapraklar ince mızraksı-şeritsi ve çoğunlukla 4 cm'den uzundur. Çiçekler ince bir sap üzerinde ve parlak pembe renktedir. 0-1900 m arasında, karaçam, meşe ormanlarında, meralarda, bataklık yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Üçdam Köyü; Ardıçlı - Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Lathyrus roseus

Gül mürdümüğü

40-60 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler silindirik ve çizgilidir. Yapraklar 1 çift yaprakçıklı teleksi yapıdadır, uç kısmı kılçıklıdır. Çiçek kümesi sapı narin, 1-4 çiçeklidir; çiçekler şarap rengidir. 0-1800 m arasında, çam, meşe ormanlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Altınhüseyin'in 3 km batısı; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Lathyrus rotundifolius

Hırığürü

Dıldirme

1-2,5 m boylu, tırmanıcı, çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler kanatlıdır. Yapraklar 1 çift yaprakçıklı teleksi yapıdadır, uç kısmı sülüklüdür. Çiçek kümesi sapı yapraklardan uzunca ve 3-13 pembe renkli çiçeklidir. 1000-2200 m arasında, meşe ormanlarında, nemli çayırarda, meralarda yetişmektedir. Toprak üstü kısımları hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Sırçım Mezrası; Altınhüseyin yolu, yol kenarı ve dere yatağı; Altınhüseyin'in 3 km batısı; Altınhüseyin, Sevdin ormanı; Boğalı civarı; Şampaşakaraderbent; Ardıçlı - Heldağ arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Lathyrus tuberosus

Koşkoz

30-80 cm boyolanabilen, sarılıcı/tırmanıcı, çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler kanatlı değildir. Yapraklar 1 çift yaprakçıklı teleksi yapıdadır, uç kısmı sülüklüdür. Çiçek kümesi sapı yapraklardan uzunca ve 3-9 çiçekli, çiçekler parlak pembe renktedir. Pülümür'de bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Boğalı Köyü yakını

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Lotus corniculatus

Gazel boynuzu

15-80 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir türdür. Gövde yatık veya dar açılı yükselir. Yapraklar 5 yaprakçıklı bileşik yapıdadır. Çiçek kurulları sarı veya portakal rengindedir. 0-2500 m arasında, dağlık yamaçlarda ve çayırıklarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar yolu girişi; Altınhüseyin yolu, yol kenarı ve yol şevi; Tuzla; Sağlamtaş; Kutudere.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Medicago biflora

İkiz yonca

5-35 cm boylanabilen, yoğun yayılı tüylü, tabandan dallanmış bir türdür. Yapraklar 3 yaprakçıklı, yaprakçıklar ters yumurtamsı-kamamsı yapıdadır. Çiçekler parlak sarı, 1-3 tanesi bir arada şemsiyemsi kurullardadır. Meyveler yassı, yarım ay şeklindedir. Pülümür'de yol kenarı taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Medicago radiata

Hilâl yonca

10-25 cm boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Yapraklar 3 yaprakçıklı bileşik yapıdadır. Çiçekler sarıdır. Meyve yassı ve derin hilalsi şekildedir; dış kenarlar genellikle tarak gibi dişlidir. 400-1900 m arasında, bozkırlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Mezraa Köyü yolu kenarı ve şevi; Kırmızıköprü civarı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Onobrychis argyrea

Gümüş korunga

40 cm boylanabilen, dik dallanmış gövdeli, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 2-4 çift yaprakçıklıdır. Çiçek kurulu çok çiçekli ve seyrek, çiçekler sarı, nadiren daha koyu damarlıdır. Pülümür'de dere yatağında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Onobrychis cornuta

Kuşkaçıran

Gone

Dikenli yastık formunda veya en fazla 60 cm çapında kümelerden oluşan ve en fazla 50 cm yüksekliğinde karmaşık dallı çalıdır. Çiçekler kırmızımsı mor, eflatun, beyaz veya pembe renktedir. 1200-3100 m arasında, yüksek dağ bozkırlarında, kayalık-çarşak yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Ardıçlı Köyü'nün 4 km batı-kuzeybatısı; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, yol kenarı ve Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Onobrychis oxyodonta

Kır korungası

20-60 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar 5-8 çift yaprakçıklıdır; yaprakçıklar şeritsi-eliptik yapıdadır. Çiçekler pembe ve koyu çizgileri vardır. 200-2000 m arasında, bozkırlarda, yol kenarlarında, nadas tarlalarda, orman açıklıklarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Securigera orientalis

Ala körigen

40 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 7-11 kamamsı yaprakçıklı teleksi bileşik yapıdadır. Çiçekler 3-9'u bir arada şemsiye kurullarda, sarı renkte ve 12-18 mm uzunluğundadır. Pülümür'de 1600-1900 m arasında, orman açıklığı meralarda ve bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çakırkaya yolu; Cankurtaran geçidi.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Securigera varia

Körigen

15-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 3-14 çift yaprakçıklı teleksi bileşik yapıdadır. Çiçekler 4-20'si bir arada şemsiye kurullarda, leylak rengi, beyaz veya pembe renkte ve 9-15 mm uzunluğundadır. 250-2100 m arasında, taşlı yerlerde, meralarda ve yaprak döken ormanlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar, tarla içleri ve yol kenarı; Tuzla, Sağlamtaş, Kutudere.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Sophora alopecuroides

Acımeyan

1 m boylanabilen çok yıllık bir türdür. Yapraklar 15-30 cm ve çok sayıda yaprakçıklıdır; yaprakçıklar yoğun tüylüdür. Salkım kurullar uç kısımlarda ve çok çiçekli; çiçekler beyaz veya krem rengidir. Deniz seviyesinden 1800 m yükseltiye kadar tarlayol kenarlarında, meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Kangallı Köyü; Giverlik Şelalesi.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Trifolium arvense

Tavşan ayağı

5-40 cm boylanabilen bir bitkidir. Gövde dik ve çok dallıdır. Yapraklar üç parçalı ve sapsızdır. Çiçek başları 2 ila 3 cm uzunluğunda, çiçekler çok sayıda ipeksi beyaz tüylü ve gül beyaz renklidir. Deniz seviyesinden 2300 m'ye kadar seyrek otlı mera ve bozkırlarda yetişmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı - Ardıçlı yolu.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Trifolium campestre

Üçgül

30 cm'ye kadar boylanabilen, yayılı veya yarı dik gelişen, tek yıllık bir bitkidir. Yapraklar üç parçalıdır; yaprakçıklardan uçtaki saplı, diğer ikisi sapsızdır. Çiçek kurulu küremsi ve çok çiçeklidir; çiçekler soluk veya parlak sarı, nadiren eflatun renktedir; çiçek sapı çanaktan daha kısadır. Pülümür'de meralarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Trifolium elongatum

Helva üçgülü

Endemik

20-40 cm boylanabilen bir bitkidir. Gövde dik veya yükselicidir. Yapraklar üç parçalı, saplı ve tüylüdür. Çiçek başları oval ve saplıdır; çiçekler 25 mm uzunluğunda, beyaz veya krem rengidir. 300-2400 m arasında, meralarda, orman açıklıklarında, bozkırlarda yetişmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Ardıçlı.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Trifolium physodes

Meşe üçgülü

50 cm'ye kadar boylanabilen, yayılı veya dik gelişen, tek yıllık bir bitkidir. Yapraklar üç parçalı ve sapsızdır. Çiçek kurulu 1,5-2,5 cm genişlikte, küremsi veya yumurtamsı ve çok çiçeklidir; çiçekler pembe renktedir. Pülümür'de meşe ormanlarında ve meralarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kangallı-Sağlamtaş yol ayrımı, 1340 m.

FABACEAE / BAKLAGİLLER
Trifolium pratense

Çayır üçgülü

60 cm'ye kadar boylanabilen, yayılı veya yarı dik gelişen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar üç parçalıdır. Çiçek kurulu küremsi veya yumurtamsıdır; çiçekler kırmızımsı-eflatun veya pembe, nadiren beyazımsıdır. Pülümür'de dere kenarı çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Sırçım Mezrası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia alpestris

Dağbaklası

5-40 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 4-8 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır ve çoğunlukla narin bir sülükle sonlanır. Salkım 3-9 çiçekli, çiçekler menekşe rengi-mavi veya kırmızımsı eflatundur. Dağların yüksek kesimlerinde 2000-3000 m arasında gözlenen bu yabani fiğ türü, çakıllık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia anatolica

Yılan fiği

40 cm'ye kadar boylanabilen, yoğun basık-cılız tüylü tek yıllık bir türdür. Yapraklar 4-8 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır ve bir sülükle sonlanır. Çiçekler 1-2 tane, sarı, uç kısımları koyu kahverengi lekelidir. Baklamsı meyve dikdörtgenimsi veya neredeyse eşkenar dörtgenimsi yapıdadır. Pülümür'de meşe ormanı açıklığında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia canescens

Boz bakla

Gevruk

12-80 cm boylanabilen, seyrek ya da yoğun tüylü çok yıllık bir türdür. Yapraklar 5-12 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır ve bazen bir sülükle sonlanır. Salkım sıkışık 3-18 çiçekli, çiçekler leylak rengi veya menekşe-mavidir. Pülümür'de 1700-2100 m arasında, meralarda, yüksek dağ bozkırlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia cracca

Kuş fiği

Munzor, Mırzor/Mırcor

40-150 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 5-12 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır ve 2-3 sülükle sonlanır. Salkım sıkışık 10-40 çiçekli, çiçekler pembe, mavi-eflatun veya eflatun-kırmızı renktedir. 2300 m'ye kadar meşeliklerde, meralarda, bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarı civarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Balpayam - Altınhüseyin arası; Ardıçlı - Ardıçlı yolu.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia ervilia

Küşne

8-70 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 8-15 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır. Çiçek kümeleri 1-4 çiçekli, çiçekler leylak rengi, pembe, soluk sarı veya beyaz renktedir. Baklamsı meyve 12-25 mm uzunlukta, küçük çıkıntılı veya tesbihimsi görünümündedir. Pülümür'de taşlık, kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia narbonensis

Kocafiğ

15-75 cm boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Yapraklar 1-4 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır ve bir sülükle sonlanır. Salkım 1-6 çiçekli, çiçekler menekşe rengi, eflatun veya kreme çalar tondadır. Baklamsı meyve az çok 35-50 mm uzunlukta ve siğilli tüylüdür. Pülümür'de dere yakını çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia noeana

Salkım bakla

Fike

20-65 cm boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Yapraklar 5-7 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır ve çatallaşmış tek sülükle sonlanır. Salkım 2-4 çiçekli, çiçekler krem rengi veya pembemsi soluk sarıdır. 1800 m'ye kadar bozkır ve meralarda, ekili ve nadas tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Hasangazi.

FABACEAE / BAKLAGİLLER

Vicia orientalis

Yasmık

10-30 cm boylanabilen, narin, yoğun cılız tüylü, tek yıllık bir türdür. Yapraklar 3-5 çift yaprakçıklı bileşik yapıdadır ve dikensi bir uçla veya tek sülükle sonlanır. Salkım 1-3 çiçekli, çiçekler eflatun renktedir. Baklamsı meyve genişçe eşkenar dörtgenimsi ve tüysüzdür. Pülümür'de kayalık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dereköy.

FAGACEAE / KAYINGİLLER

Quercus brantii

İran palamut meşesi

Mojêne/Mazêr

Yuvarlak tepeli bir ağaçtır. Yapraklar yumurtamsı-dikdörtgenimsi yapıda, kenarları düzenli dişli ve kılçıksız çıkıntılıdır. Kadeh hemen hemen sapsız veya 4-5 mm boyunda kalın ve tüylü bir sap ucunda yer alır. 350-1700 m arasında yayılış gösteren İran palamut meşesi, saf ormanlar oluşturduğu gibi diğer meşe türleri, kızılçam, ahlat gibi türler ile de birlikte bulunabilir. Bölgede palamutlarının kavrulup yenildiği, şeker hastalığı tedavisinde kullanıldığı, odununun yakacak, yapraklarının hayvan yemi olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Kutudere.

FAGACEAE / KAYINGİLLER

Quercus infectoria

Mazı meşesi

Mojêne/Mazêr

Çalı veya geniş tepeli bir ağaçtır. Yapraklar derimsi dokuda, 4-8 loplu ve kenarları çoğunlukla ondülelidir. Kadeh sapsız veya 10 mm sap ucunda tek veya ikisi bir arada yer alır; kadeh pulları tüylüdür. Güney Avrupa'dan Suriye ve İran'a kadar Türkiye dahil geniş bir yayılışı olan mazı meşesi Pülümür'de meşe ormanları içerisinde tekil bireyler olarak gözlenmiştir. Bölgede palamutlarının kavrulup yenildiği, şeker hastalığı tedavisinde kullanıldığı, odununun yakacak, yapraklarının hayvan yemi olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Şampaşakaraderbent; Kovuklu Köyü; Kocatepe - Boğalı yolu; Altınhüseyin Şewdin Ormanı; Karol Vadisi - Pülümür'e 4 km.

FAGACEAE / KAYINGİLLER

Quercus libani

Lübnan meşesi

Karapelit

12 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Yapraklar ince uzun, kenarları düzenli, keskin dişli, dişlerin uçları kılçıksı çıkıntılıdır. Kadeh sapsız veya en çok 1 cm, kalın saplıdır. Kadeh pulları sivri uçlu ve tüylüdür. 700-2000 m arasında saf ormanlar-çalılıklar oluşturan, diğer meşelerle karışıma giren Lübnan meşesi Pülümür'de dere ve yol kenarlarında, meşe ormanı açıklıklarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Karol Vadisi, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Altınbüseyin; Şewdin Ormanı, yol kenarı, 1900 m; Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü.

FAGACEAE / KAYINGİLLER

Quercus macranthera

İspir meşesi

Mojêne/Mazêr

7 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Yapraklar düzenli ve sık lopludur, tali lopçuk yoktur. Alt yüzü keçe gibi sık tüylüdür. Kadeh kalın bir sap ucundadır; pulları biz gibi sivri, ince tüylü ve gevşek kapanmıştır. İspir meşesi 1000-1900 m arasında yayılış gösterir ve diğer meşe, çam, ardıç türleri ile karışıma girdiği gibi saf ormanlar da oluşturur. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850 m; Çakırkaya yolu; Şampaşakaraderbent Köyü; Derindere civarı; Altınbüseyin Şewdin Ormanı, yol kenarı, 1900 m; Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü.

FAGACEAE / KAYINGİLLER
Quercus petraea subsp. iberica

Sapsız meşe

Mojène/Mazêr

Dar tepeli bir ağaçtır. Yapraklar dibe doğru kamamsı veya çarpıktır; tüysüzdür; 5-9 düzenli sığ lopludur. Kadeh pullarının dipleri belirgin çıkıntılıdır. Kadeh sapsız veya kısakalın saplıdır. Sapsız meşenin bu alttürüne Pülümür'de geniş alanlar kaplayan sapsız meşe ormanlarında rastlanmaktadır. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Kovuklu ve Çobanyıldızı civarı.

FAGACEAE / KAYINGİLLER
Quercus petraea subsp. pinnatiloba

Sapsız meşe

Mojène/Mazêr

Dar tepeli bir ağaçtır. Yapraklar dibe doğru kamamsı veya çarpıktır; alt yüzü ince tüylüdür; 5-9 düzenli derin lopludur; diğer alt türlere göre yaprak daha uzundur (17 cm'e kadar). Kadeh pullarının dipleri çıkıntılıdır. Kadeh sapsız veya kısakalın saplıdır. Sapsız meşenin bu alttürüne Pülümür'de geniş alanlar kaplayan sapsız meşe ormanlarında rastlanmaktadır. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı civarı.

FAGACEAE / KAYINGİLLER
Quercus petraea subsp. polycarpa

Sapsız meşe

Mojêne/Mazêr

Dar tepeli bir ağaçtır. Yapraklar dibe doğru kamamsı veya çarpıktır; alt yüzü ince tüylüdür; 5-9 düzenli derin lopludur. Çok sayıdaki palamudu ile diğer alttürlerinden ayrılır. Sapsız meşenin bu çok palamutlu alttürü Pülümür'de meşe ormanlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin civarı; Boğazakaraderbent civarı.

FAGACEAE / KAYINGİLLER
Quercus pubescens

Tüylü meşe

Mojêne/Mazêr

Yuvarlak tepeli bir ağaçtır. Kabuk derin çatlaklıdır. Yaprak loplarının kenarı ondüleli ve içe kıvrıktır. Kadehler sapsız ve oldukça sıgıdır; pullar birbirinin üzerine kapanmıştır ve kül renkli tüylerle örtülüdür. İç Anadolu ve Ege bölgelerinde geniş ormanlar oluşturan tüylü meşe Pülümür'de vadi içlerinde tekil birey ya da küçük topluluklar halinde gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Kocatepe - Pülümür arası, 1521 m.

FAGACEAE / KAYINGİLLER

Quercus robur

Saplı meşe

Mojêne/Mazêr

Geniş tepeli bir ağaçtır. Yaprakları sapsız ya da kısa saplı; kenarlar derin ve 5-8 düzensiz lopludur; alt yüz sık veya seyrek yıldız tüylüdür. Kadehler 3-8 cm sap ucunda ve genellikle ikili olarak yer alır. Orman oluşturmeyen saplı meşe yamaç eteklerinde, dere kenarlarında, vadi tabanlarında tekil ya da küçük topluluklar halinde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar, polen ve salgılarından faydalanılır.

Gözlemler: Kocatepe - Kovuklu yolu, yol kenarı ve yol şevi; Boğalı civarı; Boğalı sınırı - Kocatepe - Boğalı yolu, 1497 m; Kocatepe - Pülümür arası, 1521 m; Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü.

GENTIANACEAE / GENTİYANGİLLER

Gentiana verna

Gentiyan

Yaklaşık 10 cm kadar boylanabilen, çok yıllık otsu bir türdür. Dip yapraklar eliptik veya yumurtamsı yapıdadır; kenarları biraz kabarcıklıdır. Sap yaprakları 2-3 çift ve genellikle daha dardır. Çiçekler tekil, 5-parçalı ve derin mavi renktedir, orta kısmı beyazdır. Pülümür'de dağların yüksek kesimindeki nemli çayırarda ve buzul göllerine yakın yerlerde gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri.

GERANIACEAE / İĞNEOTUGİLLER
Erodium cicutarium

İğnelik

40 cm boylanabilen, tek yıllık, otsu bir türdür. Yapraklar teleksi bileşik yapıdadır. Çiçeklerin taç yaprakları açık mor veya pembe renkte ve çanak yaprakların 1,5-2 katı büyüklüktedir. Yaygın görülen bu tür bozkırda, tarla kenarlarında, tahrip edilmiş arazilerde yetişebilmektedir.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

GERANIACEAE / İĞNEOTUGİLLER
Geranium molle

Yumuşak ıtır

5-40 cm boylanabilen, yumuşak tüylü, tek yıllık bir türdür. Alt yapraklar sığ parçalıdır ve 1-3 cm çaptadır; üst yapraklar almaşık dizili ve neredeyse sapsızdır. Taç yapraklar 3-7 derin çentikli ve pembe renktedir; 10 erciklidir. Meyve sivri uzantılı, tüysüz ve buruşuktur. Pülümür'de orman kenarı nemli yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezarı civarı.

GERANIACEAE / İĞNEOTUGİLLER
Geranium pyrenaicum

Gelinçarşafı

15-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Dip yapraklar sıg elsi dilimlidir; dilimler kamamsı yapıdadır. Taç yapraklar kalp şeklinde, leylak rengi veya nadiren beyaz renktedir. Meyve sivri uzantılı, basık havlı ve buruşuk değildir. Pülümür'de 1700-2000 m arasında, kayalık yamaçta ve çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Ardıçlı Köyü ile Heldağ arası.

GERANIACEAE / İĞNEOTUGİLLER
Geranium tuberosum

Çakmuz

12-30 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Dip yapraklar derin elsi dilimlidir; dilimler eşkenar dörtgen veya dikdörtgenimsi-şeritsidir. Taç yapraklar açık pembe-mor renkte ve menekşe rengi damar desenlidir. 0-2500 m arasında, taşlı yamaçlarda, bozkırlarda ve nadasa bırakılmış tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Kırklar - Kızılmescit arası Yayla.

HYPERICACEAE / KANTARONGİLLER
Hypericum scabrum

Karabasançayı

Turpıke, Yara otu

15-45 cm boylanabilen bir türdür. Gövdeler dik veya yatık gelişir; tüysüz ve az pürüzlüdür. Yapraklar 7-20 mm'dir ve bazen kıvrıktır. Sapsız veya neredeyse sapsızdır. Çiçek kurulu 15'ten fazla çiçeklidir; taç yapraklar sarı renkte ve 8-15 mm uzunluğundadır. 750-3200 m arasında, kayalık yamaçlarda, orman açıklığında, bozkırda yetişmektedir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının yara tedavisinde, karın ağrısı ve ishale karşı kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Eğribük - Senek Köyü yolunda serpantin kayalı çıplak arazi, 1800 m; Çakırkaya yolu.

IRIDACEAE / SÜSENGİLLER
Crocus kotschyanus subsp. cappadocicus

Periçiğdemi

Vilike, Payij

Soğanlı bir türdür. Yapraklar 4-6 tanedir ve çiçeklenmeden sonra belirir. Çiçek dilimleri leylak rengi-mavi renktedir ve dip kısımlarında iki sarı leke bulunur, sıklıkla daha koyu eflatun paralel damarlıdır. Pülümür'de sonbaharda, dağların yüksek kesimlerindeki taşlı bozkırlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Buyer Baba Dağı buzul gölü patikası, 2700-2800 m.

IRIDACEAE / SÜSENGİLLER
Gladiolus atroviolaceus

Kıraç süseni

Soğanlı bir türdür, soğan gömleği kaba ağsı-liflidir. Yapraklar 3 adet, dumanlı yüzeyle ve paralel damarlıdır. Çiçek kurulu 4-8 çiçekli, çiçekler tek tarafa dizili, derin menekşe rengi-eflatun, beyaz ve leylak renk geçişlidir, alt yanıl dilimler 2 koyu menekşe rengi çizgilidir. Pülümür'de bozkır bir alanda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

IRIDACEAE / SÜSENGİLLER
Gladiolus kotschyanus

Çayırkılıçotu

Soğanlı bir türdür. Yapraklar genelde 2 adettir, eğer 3 adet ise üstteki çok küçüktür. Çiçek kurulu 3-7 çiçekli, çiçekler menekşe rengi-eflatun, nadiren soluk leylak rengi veya beyazımsı renktedir. 400-2900 m arasında, nemli çayırarda, meralarda, kalkerli yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Çakırkaya yolu; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı.

IRIDACEAE / SÜSENGİLLER
Iris caucasica

Kafnavruzu

Gulsosıne, Sarı nevroz

20 cm kadar boylanabilen, soğanlı bir türdür. Çiçek soğanı 1,5-2,5 cm çaptadır. Yapraklar 5-7 tane ve 5-15 cm uzunluktadır. Çiçekler 1-4 tane ve yeşilimsi-sarı veya bakırımsı renktedir. 2000-2300 m arasında, yüksek yaylalarda, dağlık bozkırda yetişmektedir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının soğuk algınlığı tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Heldağ; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Derindere civarı.

IRIDACEAE / SÜSENGİLLER
Iris sari

Anakurtkulağı

Kolbızine/pampoze, Bahar çiçeği

Endemik

30 cm kadar boylanabilen, rizomlu bir türdür. Yapraklar 5-7 tanedir. Çiçekler kremimsi-sarı veya yeşilimsi-sarı zemin üzerine damarlı kırmızımsı-kahverengi, eflatun veya parlak kahverengi desenlidir. Pülümür'de 1900-2200 m arasında, yaylalarda, yüksek meralarda gözlenmiştir. Bölgede bitkinin çiçeklerinin soğuk algınlığı tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Sarıgül Köyü'nün 1-2 km batı-kuzeybatısı, yol kenarı; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Kocatepe - Buyer Baba Dağı arası.

IXIOLIRIACEAE / KÖPEKOTUGİLLER

Ixiolirion tataricum

Köpekotu

40 cm kadar boylanabilen, soğanlı bir türdür. Soğanlar yumurta biçimli ve ~2 cm çaptadır. Dip yapraklar genellikle 3-8 tane ve şeritsidir. Çiçekler 3-6 tane ve mavi veya menekşe rengindedir. Pülümür'de 1700-2000 m arasında, taşlı bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Altınbüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Altınbüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu.

JUGLANDACEAE / CEVİZGİLLER

Juglans regia

Ceviz

Goze, Dara goze, Güz

20 m'ye kadar boylanabilen, odunsu bir türdür. Yapraklar tek teleksi bileşik yapıdadır. Meyvesi çekirdekli sulu, dıştaki etli kısım yeşil ve küre şeklindedir. Çoğunlukla insan eliyle ya da kuşların yardımıyla dikilen cevizler, doğrudan soğuğa maruz kalmadığı vadi içlerinde, dere kenarlarında daha iyi gelişim göstermektedir. Bölgede kolesterol düşürücü olarak yenildiği, yapraklarının mantar hastalığına, egzema ve eklem ağrılarına karşı kullanıldığı, ayrıca taze meyvelerin yeşil kabuğundan saç boyası yapıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Kocatepe Köyü.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Ajuga chamaepitys

Mayasılotu

Acıgıcı, Kokar ot

Nisan-temmuz ayları arasında sarı renkli çiçekler açan, 40 cm'ye kadar boylanabilen küçük bir bitkidir. Yaprakları çam ibrelerine benzemesi yanında kokusu da çam kokusunu andırır. Bozkırda, merada ya da terk edilmiş tarlalarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının idrar yolu hastalığı tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Dağbek Köyü'nün 1-2 km batısı; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Ajuga orientalis

Dağ mayasılotu

30 cm boylanabilen, yünsü tüylerle kaplı dik bir gövdesi olan çok yıllık bir türdür. Gövde ucunda çepeçevre çıkan çiçekleri çok küçük, alt kısımları mavi-menekşe renginde, üst kısımları krem rengindedir. Deniz seviyesinden 3100 m'ye kadar ormanlarda, çalılık alanlarda, kayalık yamaçlarda ya da merada yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

Sivri mayasıl

30 cm kadar uzayabilen ancak gövdesi yatık gelişen bir türdür. Mayıs-temmuz ayları arasında açan çiçekleri sarı renkte ve 2-3 cm uzunluğundadır. Deniz seviyesinden 1850 m'ye kadar taşlı yamaçlarda, bozkırda, terk edilmiş tarlalarda gözlenmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

Ajdarbaşı

15-40 cm boylanabilen, tek yıllık bir bitkidir. Alt yapraklar ~20 mm uzunluğundadır ve kenarları küt dişlidir. Çiçek menekşe-mavi veya soluk mavimsidir, nadiren beyaz olabilir. 500-2200 m arasında, bozkır yamaçlarda, yol kenarlarında, nadas tarlalarda yetişmektedir. Bölgede prostat hastalıkları için kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 400 m doğu-kuzeydoğusu, tarla içi; Ağaçenliği yolu; Közlüce - Nobutlu Köyü yolu kenarı; Şampaşakaraderbent Köyü; Ardıçlı Köy yolu, Ardıçlı Köyü'nün 3 km kuzeybatısı; Balpayam - Altınhüseyin arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Lallemantia peltata

Kalkanbaşı

15-40 cm boylanabilen, tek yıllık bir bitkidir. Alt yapraklar 40-50 mm uzunluktadır ve kenarları testere dişlidir. Çiçek menekşe-mavi veya soluk mavimsidir, nadiren beyaz olabilir. 500-2500 m arasında, nadas tarlalarda, yol kenarlarında, erozyonlu yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede böbrek taşı düşürmek için kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü; Şampaşakaraderbent; Kırklar Köyü civarı; Balpayam - Altınhüseyin arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Lamium album

Balıcak

En çok 60 cm'ye kadar boylanabilen, toprak yüzeyine yayılan çok yıllık bir bitkidir. Gövde kesiti belirgin şekilde dört köşelidir. Her gövdede 2-8 kurullu; kurullar 8-10 çiçekli; çiçekler beyaz renktedir. 1000-3100 m arasında, dere kenarlarında, ormanlarda, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Közlüce - Nohutlu köy yolu kenarı; Sarıgül Köyünün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Şampaşakaraderbent Köyü; Kırklar Köyü civarı; Germike kaplıcası yamaçlar.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Lamium amplexicaule

Baltutan

50 cm kadar boylanabilen tek yıllık otsu bir bitkidir. Gövde kesiti dört köşelidir. Çiçek kurulları halka dizilişli ve 4-10 çiçeklidir. Çiçekler eflatunumsu renktedir ve alt dudak koyu eflatun beneklidir. 0-2800 m arasında, seyrek bozkırlarda, tarlalarda, yol kenarlarında, çorak yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Lamium garganicum

Bol balıcak

45 cm kadar boylanabilen tek yıllık otsu bir bitkidir. Gövdeler tüysüz veya ülgerlidir. Çiçek kurulları halka dizilişli ve 4-8 çiçeklidir. Çiçekler eflatunumsu-pembe renktedir ve alt dudak düzensiz lekelidir. Pülümür'de taşlık-kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Marrubium astracanicum

Mor yayotu

Dağ çayı

25-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler sıklıkla eflatunumsu ve yoğun tüylüdür. Çiçek kurulu halka dizilimli lavanta, açık mor veya eflatun renkte çiçeklerden oluşur. 900-3000 m arasında, bozkır yamaçlarda, yol kenarlarında yetişmektedir. Bölgede bitkinin topraküstü kısımlarının çay olarak tüketildiği, mide ağrısı ve soğuk algınlığın tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Ardıçlı Köyü'nün 4 km batı-kuzeybatısı; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Kırklar Köyü civarı; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Ardıçlı - Heldağ arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Micromeria cremnophila subsp. anatolica

Taş boğumcuğu

Endemik

15 cm kadar boylanabilen, narin, çok yıllık bir türdür. Gövdeler havlı ve sert kıllıdır. Orta yapraklar yumurtamsı-dikdörtgenimsi ve tüylüdür. Çiçek kurulu halka dizilimli, halkalar 2-6 (-10) çiçekli, çiçekler saplı ve eflatunumsudur. Pülümür'de kayalık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dereköy civarı taşlı yamaçlar 1350 m.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Nepeta betonicifolia

Sivri pisikotu

25-65 cm boylanabilen, cılız tüylü, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar gövdeye az çok basık, yumurtamsı-dikdörtgenimsi ve testere dişlidir; taban kesik veya kalpsidir. Çiçekler halka dizilimli başak kurullardadır; taç menekşe rengi veya mavimsidir. Pülümür'de bozkır alanlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırklar - Balpayam arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Nepeta nuda subsp. albiflora

Morküncü

Arı kekiği

20-90 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler genellikle tüylü, yapraklar yumurtamsı yapıdadır. Çiçekler beyaz renktedir ve ana eksen etrafında halka halka dizilerle dik salkım oluştururlar. 850-2750 m arasında, meşe ormanlarında, çayırılıkta, dere kenarında, taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede yapraklarından çay yapıldığı, soğuk algınlığına karşı ve vücut direncini artırıcı olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Germike Kaplıcası yamaçlar.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Nepeta trachonitica

Kızıl pisikotu

Dağ çayı

35-110 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde kesiti dört köşelidir. Yapraklar yumurtamsı-üçgen biçimli, küt dişli ve cılız tüylüdür; tabanı kalpsi veya kesiktir. Çiçekler 20-40'ı bir arada, halka diziliimli başak kurullardadır; taç koyu kırmızımsı-eflatun renktedir. Nadir gözlenen bu tür Pülümür'de dere kenarı taşlık bozkırda gözlenmiştir. Bölgede bitkiden çay yapıldığı ve hemoroitlere karşı kullanıldığı belirtilmektedir Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Aşağışenocak mevkii, yol kenarı ve vadi yamaçları, 1730 m.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Origanum acutidens

Zemul

Zembulê, Anuk, Anux

50 cm kadar boylanabilen çalimsı bir türdür; neredeyse tüsüzdür. Yapraklar neredeyse sapsız ve yumurtamsıdır. Çiçekler küçük ve beyaz renktedir ve sarımsı-yeşil braktelerle örtülüdür. 1000-3000 m arasında, taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Bitkinin taze topraküstü kısımlarının baharat, iştah açıcı ve karın ağrısının giderilmesinde kullanıldığı belirtilmektedir. Ayrıca toprak üstü kısımları evlere asılarak sinek ve böcek kovucu olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Sağlamtaş Köyü; Kömetler - Ağaşenlik eski köy merkezi, eski kilise yanı, 1860 m.

Endemik

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Phlomis rigida

Diri çalba

50-125 cm boylanabilen bir bitkidir; yüzeyler uzun karışık tüylerle kaplıdır. Yapraklar soluk yeşil ve buruşuktur. Çok sayıda pembe çiçeklerden oluşan, 5-6 halka diziliimli çiçek kurulu bulunur. Pülümür'de 1800 m civarında, merada gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Ardıçlı - Heldag arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Phlomis tuberosa

Yer çalbası

150 cm'ye kadar boylanabilen bir bitkidir; yüzeyler havlıdır. Pembe veya eflatun çiçeklerden oluşan çok sayıda halka diziliimli çiçek kurulu bulunur. 1400-2300 m arasında, taşlı yamaçlarda, nadas tarlalarda, bozkır ve çayırıklarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Karagöz Köyü.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Prunella vulgaris

Gelinciklemeotu

Dağ çayı

6-40 cm boylanabilen bir bitkidir. Çiçek kurulu top başlı veya kısaca başağımsı yapıdadır; çiçekler derin menekşe rengi veya lavanta-mavi renkte ve 9-15 mm uzunluğundadır. 0-2900 m arasında, orman açıklıklarında, nemli çayır-meralarda ve dere kenarlarında yetişmektedir. Bölgede soğuk algınlığına karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Salvia caespitosa

Kırk şalba

Endemik

Bodur, alt tarafı odunsu ve üstü otsu, yüzeyde ~ 60 cm çapta yastıklar oluşturan, çok yıllık bir türdür. Yapraklar derin tüysüdür. Halka diziliimli çiçek durumu 2-6 çiçeklidir ve çiçekler sıklıkla eflatunumsudur. Bu endemik adaçayı türü Pülümür'de 1800-2200 m arasında dağların yüksek kesimlerinde taşlık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Üçdam Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Ardıçlı - Heldağ arası.

Galabor

Glabor

30-60 cm boylanabilen, çok yıllık otsu bir bitkidir. Yapraklar basit, dikdörtgenimsi veya yumurtamsıdır. Çiçekler halka dizilimlidir ve beyazdır, bazen alt dudak sarı renktedir; üst dudak oraksıdır. Pülümür'de 1500-1800 m arasında, meşe ormanı açıklığında ve bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Bölgede yapraklarının soğuk algınlığına karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Senek Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Şampaşakaraderbent Köyü.

Sağır şalba

10-30 cm boylanabilen, çok yıllık otsu bitkidir. Yapraklar çoğunlukla dipte, yumurtamsı veya dikdörtgenimsidir. Halka dizilimli çiçek durumu 2-6 çiçekli; çiçekler beyaz veya leylak rengidir; üst dudak oraksıdır. 1000-2400 m arasında yetişen bu adaçayı türü Pülümür'de kireçtaşı kayalık arazilerde, yüksek dağ bozkırlarında ve bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ağaşenliği yolu; Altınbüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Üçdam Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Ardıçlı - Heldağ arası; Kırklar - Kızılmescit arası yayla.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Salvia microstegia

Yağlambaç

20-100 cm boylanabilen, çok yıllık otsu bir türdür. Yapraklar çoğunlukla dipte, yumurtamsı veya dikdörtgenimsidir. Halka diziliimli çiçek durumu 4-6 çiçekli; çiçekler beyaz, dudak soluk sarı renktedir. Bu adaçayı türü Pülümür'de 1600-2200 m arasında meralarda, kireçtaşı kayalık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Balpayam; Ardıçlı - Heldağ arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Salvia multicaulis

Kürt reyhanı

Dağ çayı, Süt otu

50 cm boylanabilen, zemin örtüsü oluşturan, çok yıllık bir türdür. Halka diziliimli çiçek durumu 4-10 çiçekli; çiçekler eflatunumsu-menekşe, nadiren beyaz renktedir, üst dudak düzdür. Pülümür'de en yaygın yetişen bu adaçayı türü 1600-2200 m arasında meralarda ve bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Bölgede toprak üstü kısımlarından çay yapılmakta, sütün yoğun kaymak tutması için kullanılmaktadır; yanık tedavisinde, şeker hastalığında ve yün boyamada kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Karol Vadisi; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Sevdin meşe ormanı içi.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Salvia recognita

Puslu şalba

Endemik

40-90 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar geniş terminal loplu ve 1-2 çift küçük yanal loplu ve teleksi yapıdadır. Halka diziliimli çiçek durumu 4-6 çiçekli; çiçekler leylak rengi veya pembe, üst dudak düzdür. Bu endemik adaçayı türü Pülümür'de vadi içerisinde, meşe açıklığında gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Salvia sclarea

Misk adaçayı

Paskulak, Dağ çayı

1 m kadar boylanabilen, 1-2 yıllık bir türdür. Yapraklar kalpsi yapıdadır. Halka diziliimli çiçek durumu 2-6 çiçekli; floral yapraklar pembe-açık mor renkte; üst dudak leylak, alt dudak krem rengindedir. Yaygın yetişen bu adaçayı türü Pülümür'de yol kenarlarında, bozkır yamaçlarda, meralarda gözlenmiştir. Bölgede çiçekli kısımlarının solunum yolu hastalıkları tedavisinde, yaprakları limon suyu ile birlikte çorbalara katılarak nezle-grip tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar, tarla içleri ve yol kenarı; Kırmızıköprü civarı.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Scutellaria megalaspis

Koca kaside

35-50 cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar saplı, genişçe yumurtamsı-üçgen biçimli ve küt dişlidir; taban kesik veya kalpsidir. Çiçekler 20 cm'ye kadar seyrek başağımsı salkımlardadır; taç soluk menekşe rengidir. Pülümür'de meşe ormanında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Scutellaria orientalis

Sarı kaside

Şimşek otu

5-45 cm boylanabilen, çok yıllık, bir bitkidir. Yaprak kenarları genellikle tırtırlıdır. Çiçekler 20-32 mm uzunluğundadır; genellikle sarı, bazen kırmızımsı benekli veya tamamen kırmızı, pembe veya eflatunumsu olabilir. 1000-3000 m arasında, bozkır yamaçlarda, taşlık-kayalık, kalkerli arazilerde yetişmektedir. Bölgede romatizma tedavisinde ve eklem ağrısında kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi; Altınhüseyin yolu, Tuzla üzeri, yol kenarı; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Şampaşakaraderbent Köyü.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Scutellaria salviifolia

Has kaside

Endemik

10-15 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar yumurtamsı yapıda, damarları sert ve basıktır. Çiçek kurulu çok çiçekli, çiçekler 16-25 mm ve parlak sarı renktedir. 400-2000 m arasında, taşlı yamaçlarda, meşe ve çam ormanlarında yetişmektedir. Bölgede bağırsak gazını söktürücü olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Kocatepe - Kovuklu yolu, yol kenarı ve yol şevi; Boğalı civarı.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Sideritis montana

Karaçay

10-40 cm boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Gövde ülgerli-yünsü tüylü, tüyler 2,5-5 mm uzunluktadır. Yapraklar keskin veya dikensi uçludur. Çiçekler 4-6'sı bir arada halka diziliimli kurullardadır; taç önceleri sarıdır, sonraları kahverengimsi bir renk alır. Pülümür'de taşlık-kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dereköy.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Stachys lavandulifolia

Tüylü çay

Ada çayı, Vasê çayê yabani

30 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar neredeyse sapsız veya sapsızdır. Çiçekler 4-6'sı bir arada halka diziliimli kurullarda, eflatun - açık mor arası bir renktedir. 1000-3600 m arasında, taşlık-çakıllık bozkır yamaçlarda, yol kenarlarında yetişmektedir. Bölgede bitkinin topraküstü kısımlarından çay yapıldığı, ateş düşürücü olarak ve baş ağrısı, mide ağrısı için kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850 m; Sarıgül Köyü'nün 1 km kuzeybatısı, yol kenarı; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Germike Kaplıcası yamaçlar; Kocatepe - Buyer Baba Dağı arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Stachys tundjeliensis

Sultan karabaş

65 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar yumurtamsı yapıdadır ve kenarları dişlidir. Çiçekler 6-10'u bir arada halka diziliimli kurullarda, sarı üzerine kırmızı beneklidir. Tunceli'ye endemik bu tür Pülümür'de 1600-2000 m arasında, vadi ve dağ yamaçlarında, meşeliklerde gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Ağaşenliği Köyü yolu; Çakırkaya yolu; Şampaşakaraderbent Köyü; Ardıçlı köy yolu; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu.

Yöresel Endemik

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Stachys woronowii

Ardıç karabaşı

25 cm'ye kadar boylanabilen, yaygın-cılız tüylü, tek yıllık bir bitkidir. Yapraklar ters yumurtamsı yapıdadır ve testere dişlidir. Çiçekler 4-6'sı bir arada halka dizilimli kurullardadır; çanak dişleri dikensi uçlu, taç pembe. Pülümür'de meşe açıklığı taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER
Teucrium orientale

Kirveotu

20-50 cm boylanabilen, çok yıllık otsu bir bitkidir, ancak köksap odunsudur. Yapraklar 2-3 derin teleksi loplu ve neredeyse sapsızdır. Çiçekler bileşik salkım kurullardadır ve mavimsi leylak rengindedir. 600-2200 m arasında, taşlık-kayalık yamaçlarda, seyrek meşe ormanlarında, meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Kocatepe - Buyer Baba Dağı arası.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Thymus fallax

Catri

10-25 cm boyolanabilen bodur bir çalı türüdür. Gövdeler dört köşe kesitli ve kısa havlıdır. Yapraklar mızraksı-eliptik yapıdadır ve kenarları sıklıkla sığ dalgalıdır. Çiçek kurulları 2-4 cm çapta ve küresidir; taç beyazımsı veya eflatun renktedir, kırmızı noktalar halinde yağ bezelidir. Pülümür'de taşlık-kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırkmeşe köyü üst tarafındaki tepe ve yamaçlar, 1750 m.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Thymus kotschyanus

Kekik

Anuk, Anux

Yere serili gelişen bodur bir çalı türüdür; gövdeler yarı diktir ve serbest çatallanır; çiçekli dallar 3-10 cm uzunluktadır ve çepeçevre tüylüdür. Çiçekler beyaz veya soluk pembemsi renktedir. 800-2300 m arasında, çıplak dağ yamaçlarında yetişmektedir. Bölgede yaprakları baharat olarak kullanılan bitkiden idrar yolu hastalığı tedavisinde, idrar artırıcı, böbrek taşı ve bağırsak kurtları düşürücü olarak faydalandığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent civarı.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Thymus pubescens

Tüylü kekik

Yere serili gelişen bodur bir çalı türüdür; gövdeler yarı diktir; çiçekli dallar 2-9 cm uzunluktadır ve genellikle yaprak koltuklarından yükselir. Yapraklar mızraksıdır ve sıklıkla alt kısım kanallıdır. Çiçekler küremsi kurullardadır; çanak dişleri genellikle kirpikli; taç pembemsi veya leylak rengidir. Pülümür'de taşlık-kayalık bozkırda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü.

LAMIACEAE / BALLIBABAGİLLER

Ziziphora capitata

Anuk Kekik

4-15 cm arası boylanabilen, tek yıllık otsu bir türdür. Yaprak dar eliptik yapıdadır. Çiçekler eflatun renkte ve şemsiyemsi kurullardadır, nadiren pembe veya beyaz renkte olabilir. 2200 m'ye kadar kuru açıklık yerlerde, taşlık-kayalık yamaçlarda, bozkırlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin topraküstü kısımlarının baharat olarak ve karın ağrısının giderilmesinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Kocatepe - Kovuklu yolu, yol kenarı ve yol şevi; Kırklar Köyü civarı.

LILIACEAE / ZAMBAKGİLLER
Fritillaria alburyana

Pembe lale

Endemik

4-10 cm boylanabilen soğanlı bir türdür. Yapraklar 3-4 adet ve mızraksıdır. Çiçekler 1-2 adet, fincan şeklinde ve eflatunumsu-pembemsi renktedir. 2000-2900 m arasında, karların geç eridiği çarşak-kayalık yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Heldağ; Karagöz - Kalp Gölü arası.

LILIACEAE / ZAMBAKGİLLER
Fritillaria armena

Mahçup lale

5-15 cm boylanabilen soğanlı bir türdür. Yapraklar 4-5 adet, genişçe mızraksı ve almaşık dizilidir. Çiçekler çan şeklinde, içi ve dışı koyu eflatunumsu-kahverengidir, dış kısmı dumanlıdır; genellikle baş aşağı durur. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde, taşlı bozkırda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası.

LILIACEAE / ZAMBAKGİLLER

Tulipa armena

Hoş lâle

Dağ lalesi, Lale

En çok 25 cm boylanabilen soğanlı bir bitkidir. Yapraklar 3-4 adettir ve çoğunlukla dalgalı ve geriye doğru kıvrımlıdır. Çiçekler açık parlak kızıl-kırmızı, soluk kırmızı, pembemsi veya sarı renkte; siyah lekeli olabilir. 1000-2800 m arasında, taşlık yamaçlarda, çarşak arazilerde yetişmektedir. Bölgede soğanın hayvanlardaki yaraların tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Derindere Köyü.

LILIACEAE / ZAMBAKGİLLER

Tulipa julia

Yaban lâlesi

Dağ lalesi, Lale

En çok 25 cm boylanabilen soğanlı bir bitkidir. Yapraklar 3-4 adettir ve çoğunlukla dalgalıdır. Çiçekler açık parlak kırmızı veya portakal rengi-kırmızı; pembe, sarı veya siyah lekeli olabilir. 1000-2800 m arasında, taşlık yamaçlarda, çarşak arazilerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Derindere Köyü.

LINACEAE / KETENGİLLER
Linum mucronatum

Sarı keten

Sarı çiçek

5-30 cm boylanabilen tamamen otsu veya altı kısmı odunsu, çok yıllık bir bitkidir; yüzeyler az-çok dumanlıdır ve genellikle tüysüzdür. Çiçekler sarı veya kayısı sarısı renktedir, sıklıkla dip kısmı eflatundur. 500-1800 m arasında, bozkırda, kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede toprak üstü kısımların prostat hastalığının tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar, tarla içleri ve yol kenarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Şampaşakaraderbent Köyü; Çakırkaya Köyü; Boğalı civarı.

LINACEAE / KETENGİLLER
Linum obtusatum

Akdağ keteni

30 cm boylanabilen çok yıllık bir türdür. Yapraklar yoğun kiremitvari dizili, şeritsi, çok keskin uçlu ve tüysüz veya kısa havlıdır. Çiçekler mavi renktedir. Pülümür'de taşlık, kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850 m.

MALVACEAE / EBEGÜMECİGİLLER

Malva neglecta

Çobançöreği

Vasê veroji, Ebe gümecî, Tolık

Tek yıllık otsu bir türdür. Gövdeler kıllı ve tüylüdür. Yapraklar sık bölmeli ve küt dişlidir. Çiçekler demetler halinde ve pembeden beyaza kadar farklı renktedir. 0-2000 m arasında, bozkırda, tarlalarda, yol kenarlarında yetişmektedir. Taze yapraklarından yemek yapılan ebe gümecinin bölgede ayrıca solunum yolu rahatsızlığı, nefes darlığı, mide ağrısı, kırık, çıkık, burkulmaya karşı ve âdet söktürücü olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, yayla mevkii, 2100 m; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Ardıçlı köy yolu, Ardıçlı Köyü'nün 3 km kuzeybatısı.

MORACEAE / DUTGİLLER

Ficus carica subsp. rupestris

İncir

Yabani incir

10 m kadar boylanabilen, çalı veya ağaç formu odunsu bir türdür. Yapraklar genellikle geniş ve 3-5 derin lopludur. Meyve armutsu yapıda veya basık küremsidir; yenilebilir ve lezzetlidir. 20-1800 m arasında, taşlı yamaçlarda, vadilerde, karışık ormanlarda yetişmektedir. Meyveleri taze yenen yabani incirin sütü bölgede çiban, siğil, egzama, mantar tedavisinde kullanılmaktadır. Meyvelerinden ayrıca mide ülserine karşı ve kolesterol düşürücü olarak faydalanılmaktadır.

Gözlemler: Kutudere.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Anacamptis laxiflora

Salep sümbülü

80-100 cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar 4-6 adettir. Çiçekler genellikle eflatun, nadiren pembe renktedir, dudak merkezi beyazımsıdır; mahmuz sıklıkla düz ve uç kısmı hafifçe kertiklidir. Dere kenarlarında, nemli çayırılık yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Anacamptis pyramidalis

Sivrisalep

Sahlep, Salep çiçeği

50 cm'ye kadar boylanabilir. Çiçekler genellikle pembe ile morun çeşitli tonlarında olmakla birlikte nadiren beyaz renkli çiçekler de görülebilir; çiçeklerin arkasında 1,5 cm uzunluğunda tüpsü mahmuz görülür. Pülümür'de 1500-1900 m yükseltiler arasında, nemli çayırarda ve ağaçlı bozkırlarda gözlenmiştir. Bölgede salep yapımında kullanılan bitkilerdendir. Ayrıca ishale karşı da kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Sırçım Mezrası; Üçdam Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Cephalanthera damasonium

Ormankuşçuğu

20-50 cm boylanabilen, rizomlu bir türdür. Çiçek kurulu 3-12 çiçekli, seyrek dizili ve başaksıdır. Çiçekler beyazımsı krem rengidir, ortası sarı renktedir; tam açılmamış bir görünümündedir. Pülümür'de 1600-1800 m arasında, meşe ormanında gölgelik yerlerde gözlenmiştir.

Gözlemler: Altınhüseyin, Sevdin ormanı; Germike Kaplıcası yamaçlar.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Cephalanthera kotschyana

Koç salebi

Endemik

30-60 cm boylanabilen, rizomlu bir türdür. Çiçek kurulu başaksıdır, 20'ye kadar yoğun çiçeklidir. Çiçekler beyazımsı krem rengidir, ortası sarı renktedir; genişçe açılmış bir görünümündedir. Pülümür'de 1600-1800 m arasında, meşe ormanında gölgelik yerlerde gözlenmiştir.

Gözlemler: Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Şampaşakaraderbent Köyü.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Dactylorhiza osmanica

Osmanlı salebi

Sahlep, Salep çiçeği

20-60 cm boylanabilen, yumru köklü bir türdür. Yapraklar 4-6 adet ve mızraksıdır. Çiçek kurulu 8-12 cm uzunlukta, silindirik ve başak formudur; çiçekler eflatunumsu veya nadiren beyaz renktedir. 550-2400 m arasında, nemli yerlerde, orman ya da dere kenarlarında yetişmektedir. Bölgede salep yapımında kullanılan bitkilerdendir. Ayrıca ülser tedavisinde de kullanıldığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Heldağ; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Dactylorhiza umbrosa

Gövdeli salep

En çok 80 cm boylanabilen, yumru köklü bir türdür. Yapraklar 4-6 adet ve genişçe mızraksıdır. Çiçek kurulu 15 cm'ye kadar uzunlukta, silindirik ve başak formudur; çiçekler mavimsi-eflatunumsu, nadiren beyaz renktedir. 1500-3300 m arasında, nemli yüksek dağ çayırlarında, dere kenarlarında yetişmektedir.

Gözlemler: Altınhüseyin yolu, yol kenarı ve dere yatağı; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Ophrys cilicica

Tülek dokuyan

Endemik

15-30 cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar 3-6 adettir. Çanak yapraklar yeşilimsidir; taç yapraklar şeritsi ve yeşilimsidir, kahverengimsi-gül rengi geçişlidir, dudak 3 loplu, yanallorlar küçük ve şişkin, orta lob kahverengi-eflatunumsu, desenler beyazımsı veya çok soluk sarımsı-yeşil renktedir. Bu endemik arısalebi türü Pülümür'de meşe ormanı açıklığında gözlenmiştir.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER
Ophrys oestriifera

Sinek salebi

15-60 cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar 3-6 adettir ve gevşekçe diktir. Çiçekler bir sineği andırır; taç gül rengi-eflatun, alt dudak kahverengimsi-eflatun, uç kısmı sarıdır; desenler orta lobun çoğunluğunu kaplar. Pülümür'de 1600-1700 m arasında, dere kenarı nemli çayırılıkta gözlenmiştir.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER

Ophrys reinholdii

Akgöz salebi

20-60 cm boylanabilen bir türdür. Yapraklar 3-6 tanedir ve tabanda sıkışıktır. Çiçekler soluk gül rengi-eflatunumsu veya daha koyu kahverengimsi-menekşe rengi ve az çok kadifemsi tüylüdür; dudak 3 lopluk, yanıl loplar şişkindir; orta siyahımsı-eflatun, desenler beyaz renktedir. Pülümür'de meşe ormanında gözlenmiştir.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar.

ORCHIDACEAE / SALEPGİLLER

Orchis coriophora subsp. coriophora

Pirinç çiçeği

Sahlep, Salep çiçeği

50 cm'ye kadar boylanabilen bir türdür. Yapraklar tabanda yoğunlaşmıştır. Çiçekler küçük, mor, kırmızı veya yeşilimsi kırmızı renklindedir; dudak düzensiz beneklidir; çiçeklerin arkasından uzanan mahmuz hafifçe kavislidir. 20 m'den 1950 m'ye kadar yükseltilerde, nemli çayırarda, dere kenarlarında, orman açıklıklarında, kumlu arazilerde yetişmektedir. Bölgede salep yapımında kullanılan bitkilerdendir. Ayrıca öksürük kesici olarak ve ishale karşı kullanıldığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Balpayam - Altınhüseyin arası, Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER

Bungea trifida

Üç kernekotu

25 cm kadar boylanabilen, çok yıllık, odunsu köksaplı bir türdür. Yapraklar sapsız, üç parçalı şeritsi dilimler halindedir ve yumuşak tüylerle kaplıdır. Taç yapraklar soluk sarı renkte ve yumuşak tüylüdür. 940-2500 m arasında, taşlık-kayalık bozkır yamaçlarda ve meralarda yetişmektedir.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Sarıgül Köyü'nün 1 km kuzeybatısı, yol kenarı; Kocatepe - Buyer Baba Dağı arası.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER

Euphrasia rostkoviana

Güzel gözlükotu

30 cm'ye kadar boylanabilen, Asalak bir türdür. İlk çiçek 5-11'inci eklemdedir. Sap yaprakları üçgensiyumurtamsı veya yuvarlağımsı yapıdadır ve kenarları 4-8 çift dişlidir. Taç 8-11 mm ve beyazdır; alt dudak 3 parçalıdır; tüpün iç kısmı sarı renktedir. Pülümür'de nemli çayırılıkta gözlenmiştir.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Sırçım Mezrası.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Melampyrum arvense

Bıldırcın buğdayı

15–50 cm arasında boylanabilen, yarı asalak, tek yıllık bir bitkidir. Klorofilli bir bitki olmasına karşın kökleriyle diğer bitkilerin ürettiği besinleri de tüketir. Çiçekler eflatunumsu-pembe görünümündedir. 150-2100 m arasında, orman açıklığı meralarda, nemli çayırlarda, taşlık yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Kocatepe Köyü; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Gelin Kayalar, Hanım Köprüsü.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Orobanche anatolica

Ana canavarotu

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde 10-70 cm boydadır. Çanak yapraklar mızraksı-bizsi, sivri uçlu ve 3 damarlıdır; taç beyaz, sarı veya kızıl-turuncu renktedir, uca doğru kırmızımsı ve eflatunumsu damarlıdır. Bu canavarotu türü adaçayı cinsi bitkilerin çevresinde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Orobanche baumanniorum

Canavarotu

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde 25 cm, eflatunumsu-kahverengi ve yoğun-koyu renk tüylüdür. Çanak dilimler serbest, iki parçalı, bizsi uçludur; tacın dış kısmı koyu eflatunumsu-kahverengi ve iç kısmı kirli beyaz renktedir. Asalak özellikteki bu bitki türü, konak bitki olarak pelemir (*Cephalaria* sp.) bitkisinin çevresinde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Orobanche cernua

Deli yergöbeği

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde 15-45 cm boydadır. Çanak yapraklar tacın her iki yanına basıktır; taç lopların özellikle uç kısımları eflatun renktedir. Bu canavarotu türü papatyagiller, patlıcangiller ailesinden bitkilerin çevresinde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Orobanche kurdica

Şark baklakıranı

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde 15-50 cm boydadır. Çanak dişler sivri uçlu, mızraksı-şeritsi, çok-damarlı ve salgılı-cılız tüylüdür; taç geniş, beyazımsı - açık kahverengidir. Bu canavarotu türü ballıbabagiller, papatyagiller ailesinden bitkilerin çevresinde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Orobanche lutea

Sarı canavarotu

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde 10-60 cm boydadır. Büyük çiçeklidir; taç miğferimsi, sarı-kahverengi veya leylak rengidir, genellikle kenarlara doğru eflatunumsu geçişlidir. Asalak özellikteki bu bitki türü, konak bitki olarak karayonca (*Medicago* sp.) bitkisinin çevresinde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Nobutlu Köyü; Şampaşakaraderbent Köyü.

Kesgerotu

20 cm'den az boylanabilen, dik gövdeli, çok yıllık, asalak bir bitkidir. Yapraklar 1-2 derin teleksi parçalı, parçaların kenarları testere dişlidir. Teleksidir. Çiçek kurulu çok çiçekli ve dikdörtgenimsi kısa başak şeklindedir; çiçekler beyaz renktedir, solma aşamasında soluk sarı - pembemsi bir renk alır. Pülümür'de 2.000 m'nin üzerinde dağların yüksek kesiminde, kayalık arazide gözlenmiştir.

Gözlemler: Heldağ; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

Hotozlu bitotu

8-60 cm boylanabilen, dik gövdeli, çok yıllık, asalak bir bitkidir. Yapraklar çift-teleksidir. Çiçek kurulu çok çiçekli ve dikdörtgenimsi başak şeklindedir; çiçekler krem-sarı renktedir. 1000-3600 m arasında, yüksek dağ bozkırlarında, orman kenarlarında, nemli çayırlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Heldağ; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Kocatepe Köyü; Üçdam Köyü; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Pedicularis munzurdaghensis

Ak sakallı

Yöresel Endemik

5-15 cm boylanabilen, çok yıllık, yarı asalak bir türdür. Gövde sıklıkla kahverengi - eflatunumsu ve ülgerlidir; çiçeklenme sonrası tüysüzdür. Yapraklar 1-2 derin teleksi parçalıdır. Çiçek kurulu çok çiçekli ve dikdörtgenimsidir; taç eflatun, alt dudak açık pembe - beyaz renktedir. Pülümür'de 2.000 m'nin üzerinde, dağların yüksek kesiminde, kayalık arazide gözlenmiştir.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Heldağ.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Phelipanche arenaria

Deli canavarotu

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde 20-60 cm boydadır. Çanak dişler mızraksı ve sivri uçludur. Taç lavanta, leylak veya menekşe rengidir. Asalak özellikteki bu bitki türü, yavşanotu (*Artemisia* sp.) çevresinde yetişmektedir.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER

Phelipanche heldreichii

Canavarotu

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde 20-35 cm boydadır. Çanak dişler mızraksıdır. Taç soluk eflatunumsu renktedir. Asalak özellikteki bu bitki türü, çakırdiken (Eryngium sp.) çevresinde yetişmektedir.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Saltaş mevkii, bozkır yamaçlar 1850 m.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER

Phelypaea coccinea

Kardeşkanı

Fotosentez yapamayan ve sadece çiçek açarken yer üstünde görülen bir kök asalağıdır. Gövde ve çanak salgılı-havlıdır. Taç parlak kırmızı renktedir ve orta kısmı siyah lekeli. 1000-2600 m arasında yetişen ve asalak özelliğindeki bu bitki türü, peygamber çiçeği cinsinin (Centaurea sp.) asalağıdır.

Gözlemler: Çobanyıldızı, Sırçım (Kuşbaşı) mezrası civarı; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Şampaşakaraderbent civarı.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Rhinanthus angustifolius

Horozotu

70 cm kadar boylanabilen, tek yıllık bir kök asalağıdır. Gövde yüzeyi havlı ya da ülgerlidir. Çiçekler yapraksı braktelerde, sırt sırta, almasıık dizili başak kurullarda ve sarı renktedir. 1100-2300 m arasında, nemli çayırarda ve orman kenarı meralarda yetişmektedir.

Gözlemler: Kırklar civarı çayırılık.

OROBANCHACEAE / CANAVAROTUGİLLER
Rhynchocorys elephas

Filburnu

20-40 cm boylanabilen, yarı-asalak bir bitkidir. Yapraklar yumurtamsı-eliptik yapıda ve genellikle sapsızdır. Çiçekler fil kafasını andırır görünümde ve sarı renktedir; bileşik salkım kurul oluştururlar. 30-2600 m arasında dere kenarlarında, çayırarda, volkanik kayalık yamaçlarda ve orman altında yetişmektedir.

Gözlemler: Kırklar köyü.

PAEONIACEAE / AYIGÜLÜGİLLER

Paeonia arietina

Şakayık

Savile, Gulhırç

75 cm kadar boylanabilen, büyük kırmızı çiçekleri olan bir bitkidir. Yapraklar çift-üçlü bileşiktir; bir saptan üç sapçık üzerinde üçer veya daha fazla yaprakçık çıkar; yaprakçık sayısı 12-16'dır. 1000-2000 m arasında, taşlık-kayalık, çalılık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede taze yaprakları yumurta ile birlikte yemek yapımında kullanıldığı gibi bitkiden diyabet hastalığında da faydalandığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Çakırkaya yolu; Şampaşakaraderbent Köyü; evdin meşe ormanı içi köy yolu; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Derindere civarı.

PAPAVERACEAE / HAŞHAŞGİLLER

Corydalis erdelii

Kazgagası

5-12 cm boylanabilen yumru köklü bir türdür. Sap yaprakları 2-3 kat üç yaprakçıklı birleşik formdadır. Çiçek kurulu yapraklardan daha uzun ve yoğun dizili 1-7 çiçeklidir. Çiçekler pembe, bordo veya eflatunumsu renktedir. 2500-3300 m arasında, dağların yüksek kesimlerinde, kar sınırı yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

PAPAVERACEAE / HAŞHAŞGİLLER
Fumaria asepalae

Akşahtere

Şahdere

10-50 cm boyolanabilen, tek yıllık otsu bir bitkidir. Yapraklar iki veya üç parçalı, parçalar ince ve uzundur. Çiçekler beyaz renkte, 6-12'li kümeler halinde salkım kurullardadır. 500-1700 m arasında, tarla kenarlarında, bozkırlarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin hemoroit tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Şampaşakaraderbent Köyü.

PAPAVERACEAE / HAŞHAŞGİLLER
Papaver armeniacum

Zalla

20-40 cm boyolanabilen, altta kılı ve sert ince dikenli, yukarıda az çok tüysüz, iki yıllık bir türdür. Alt yapraklar 3-4 kat derin teleksi parçalıdır; dilimler şeritsi, 1-3 mm genişliktedir. Çiçekler portakal rengi kırmızımsı renktedir. Pülümür'de taşlık, erozyonlu yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Senek Köyü.

PAPAVERACEAE / HAŞHAŞGİLLER
Papaver bracteatum

Adam ağusu

Xasxasıke

30-90 cm boylanabilen, kılçıklı tüylü, çok yıllık bir türdür. Yapraklar 35 cm'e kadar uzun olabilir; kenarlar testere dişli veya derin teleksi yapıdadır. Çiçekler eflatunumsu-kızıl renklidir, siyah düzensiz lekelidir. 2000-2500 m arasında, taşlık-kayalık yamaçlarda, meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü yolu, Ardıçlı Köyü'nün 2 km doğusu.

PAPAVERACEAE / HAŞHAŞGİLLER
Papaver persicum

Acem gelinciği

30-40 cm boylanabilen, seyrek yayılı-kılçıklı tüylü bir bitkidir. Yapraklar derin tüysüdür. Tomurcuk kılıdır ve portakal rengi-kahverengi tüylüdür. Çiçekler soluk portakal rengidir ve leke yoktur. 900-2700 m arasında, taşlık-kayalık bozkır yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Ardıçlı - Heldag arası; Buyer Baba Dağı buzul gölü patika yolu 2800-2900 m.

PAPAVERACEAE / HAŞHAŞGİLLER
Papaver triniifolium

Titrekızım

Endemik

Genellikle 10-30 cm boylanabilen, dumanlı bir bitkidir. Yapraklar 3-4 kat derin teleksi ve dikensi uçludur. Tomurcuk tüysüzdür ve genellikle sarkıktır. Çiçekler soluk pembe renktedir. Pülümür'de dere yatağında, moloz, taşlık arazilerde gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Senek; Cankurtaran Geçidi.

PINACEAE / ÇAMGİLLER
Pinus sylvestris

Sarıçam

300 yıl kadar yaşayabilen iğne yapraklı bir ağaçtır. Gövde tilki kuyruğunu andırır alacalı sarı renktedir. Yapraklar ikili ve genellikle 4-5 cm uzunluktadır. Kozalakların ucu kıvrıktır. Sarıçam ormanı Pülümür'ün kuzeydoğusunda 1750 m yükseltiden sonra, tekil sarıçam ağaçları ise Dağbek-Karagöz arasında 1670 m'de gözlenmiştir.

Gözlemler: Çakırkaya yolu; Derindere Köyü; Dağbek-Karagöz yolu, yol kenarı, 1673 m.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Globularia trichosantha

Arıçiçeği

Ahuotu, Köseyayılımı

Çiçek gelişiminde 5-15 cm, meyve gelişiminde 35 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Dip yapraklar rozet şeklinde dizilidir. Çiçekler terminal, mavi ve 10-20 mm çaptadır. 200-2500 m arasında, taşlı-kayalık yamaçlarda, bozkırda yetişmektedir. Bölgede bal ile karıştırılarak bronşit tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Aydınlar Tepesi; Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Derindere Köyü.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Linaria corifolia

Tarla nevruzotu

Endemik

20-40 cm veya daha fazla boylanabilen çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar ipliksi yapıdadır ve kenarları içe kıvrıktır. Çiçek salkımı seyrek; çiçekler mahmuzludur ve soluk leylak rengindedir. 0-2200 m arasında, bozkırda, kayalık, çarşak yamaçlarda, nadas tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Ardıçlı Köyü yolu.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Linaria genistifolia subsp. *genistifolia*

Som nevruzotu

20-130 cm kadar boylanabilen, dik gelişen, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar almaşık dizili, kenarları içe kıvrık ve 1-3 damarlıdır. Çiçek salkımı seyrek; çiçekler mahmuzludur ve parlak sarı renktedir. Pülümür'de taşlık-kayalık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının hemoroitlere karşı kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Plantago lanceolata

Damarlıca

Amene vas, Damar otu, Yara otu

7-90 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde genellikle tabandan çok sayıda yapraklıdır. Çiçekler yapraksız bir sap ucunda, silindirik veya küremsi başak kurullarında bir aradadır. Yaygın gözlenen bu bitki türü çayırarda, bataklık yerlerde ve dere kenarlarında yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Veronica anagallis-aquatica

Su gedemesi

Tek veya çok yıllık otsu bir bitkidir. Gövdeler genellikle ortaya kadar dallanmış ve sıklıkla yere serilidir. Çiçekler çok sayıda dik kurullardadır; her kurulda 20-40 çiçek bulunur; lavanta, soluk mavi veya soluk leylak rengindedir. Deniz seviyesinden 2400 m'ye kadar nemli yerlerde, derelerin, pınarların kenarlarında, hendeklerde, sazlıklarda, ıslak çayırlıklarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının nefes darlığı, karaciğer hastalıkları tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaşenliği Köyü yolu; Derindere civarı.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Veronica beccabunga

At teresi

Çok yıllık otsu bir bitkidir. Gövdeler genellikle yere serili gelişir; tüysüzdür, sıklıkla kırmızı, beyaz toz granüller ile kaplıdır. Çiçekler 10-15'i bir arada salkım kurullardadır; derin veya parlak mavi ve beyaz merkezlidir. Deniz seviyesinden 3200 m'ye kadar tercihen akan suların içinde, derelerde, bataklıklarda, ıslak çayırlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kırklar - Balpayam arası yayla.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Veronica bozakmanii

Bozakman mavişi

8-20 cm boylanabilen, tek yıllık bir türdür; gövdeler seyrek havlı, kısa salgısız ve uzunca salgılı tüylü veya nadiren tüysüzdür. Yapraklar yumurtamsı-üçgenimsi veya eşkenar dörtgenimsi yapıdadır; kenarlar 1-3 dişlidir. Çiçekler 5-20'si bir arada salkım kurullardadır ve mavidir. Pülümür'de nemli çayırdı, yol kenarı bozkır yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kangallı-Sağlamtaş yol ayrımı, 1340 m.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Veronica caespitosa

Taşmavisi

Endemik

2-4 cm boylanabilen, çok yıllık, tabanda odunsu, üstte otsu bir bitkidir; sürgünlerle yayılarak küçük küresel yastıklar oluşturur. Tabanda yoğun dallanmıştır. Yapraklar şeritsi-ters mızraksı ve tam kenarlıdır. Çiçekler 2-5'i bir arada yoğun tüylü salkım kurullardadır; soluk leylak rengi veya eflatunumsu-mavi renktedir. Dağların yüksek kesiminde (2000 m üzeri) taşlık-kayalık arazide yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Heldağ.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Veronica multifida

Devesabunu

Çok yıllık, tabanda odunsu, üstte otsu bir bitkidir; genellikle tabanda yoğun dallanmıştır. Yapraklar derin parçalı girintilidir. Çiçekler 10-50'si bir arada yoğun salkım kurullardadır ve mavi, pembe veya beyaz renktedir. 100-2300 m arasında, seyrek ormanlarda, çakıllık-kayalık yamaçlarda, bozkırlarda, meralarda, nadas tarlalarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Ardıçlı - Heldağ arası.

PLANTAGINACEAE / SİNİROTUGİLLER
Veronica orientalis

Gözmumcuğu

Çok yıllık, tabanda odunsu, üstte otsu bir bitkidir; genellikle tabanda yoğun dallanmıştır. Yaprak kenarları kaba dişlidir. Çiçekler 10-50'si bir arada yoğun salkım kurullardadır ve mavi, pembe veya beyaz renktedir. 800-3000 m arasında, ormanlarda, çalılıklarda, bozkırlarda, meralarda, taşlık-çakıllık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Balpayam, Altınhüseyin; Germike kaplıcaları civarı.

PLUMBAGINACEAE / KARDİKENİGİLLER

Acantholimon acerosum

Çobanyastığı

Pişikkeveni, Gıngıl

Yoğun yastığımsı yapıda gelişen, dumanlı-yeşil dokulu, küçük bir çalı türüdür. Yapraklar şeritsi veya üçgen kesitlidir ve kenarları az pürüzlüdür. Başak genellikle seyrek iki sıralıdır. Çanak tüpü üzerindeki damarlar cılız tüylüdür; taç yapraklar pembe renktedir. Bozkır yamaçlarda, meralarda yetişmektedir. Bölgede bitkinin kökü hayvanlarda yaraların tedavisinde, kurutulmuş bitki ise kışın yakacak, ateş tutuşturucu olarak kullanılmaktadır.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü.

PLUMBAGINACEAE / KARDİKENİGİLLER

Acantholimon bracteatum

Karanfil geveni

Yoğun yastığımsı yapıda gelişen, küçük bir çalı türüdür. Bahar yaprakları düz, yaz yaprakları üçgen kesitlidir; yaprak kenarları az pürüzlüdür. Başaklar 6-10 çiçeklidir. Çanak hunimsi, çanak tüpü seyrek cılız tüylüdür; taç yapraklar parlak pembedir. Pülümür'de taşlık-kayalık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

POACEAE / BUĞDAYGİLLER
Phleum paniculatum

Salkım itkuyruğu

25 cm'ye kadar boylanabilen, tek yıllık bir türdür. Gövdeler demetler halinde, tüysüz ve genellikle 3-5 boğumludur. Yaprak kınları hafifçe şişiktir; yapraklar şeritsi, keskin uçlu, tüysüz ve kenarları az pürüzlüdür. Çiçek kurulu silindiriktir. Pülümür'de mera nitelikli bozkırda gözlenmiştir.

Gözlemler: Kırkmeşe Köyü, güney tepeleri.

POLYGALACEAE / SÜTOTUGİLLER
Polygala pruinosa

Puslu sütotu

Çok yıllık, otsu bir türdür. Gövde yüzeyleri havlıdır. Alt yapraklar yumurtamsı, üst yapraklar eliptik veya şeritsi yapıdadır. Çiçekler mavimsidir ve genellikle 6-20 çiçekli terminal salkım kurullar oluşturur. Pülümür'de 1600-1800 m arasında bozkır yamaçlarda ve meralarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Kırklar, Bağır dağı etekleri, 2300-2700 m; Cankurtaran Geçidi; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Üçdam Köyü; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Kocatepe Köyü.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER
Atraphaxis grandiflora

Koca devekıran

Endemik

Alçak çalı formu, çok dallı odunsu bir türdür; genç dalları otsudur. Yapraklar dikdörtgenimsi-mızraksı, keskin uçlu ve az pürüzlüdür; sap çok kısadır. Çiçekler 1-3 çiçekli kurullardadır; taç 5 parçalı ve beyazdır; çiçek sapı uca yakın eklemlidir. Pülümür'de çarşak yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Senek Köyü.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER
Polygonum bistorta

Çimen eveleği

20-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Alt yapraklar geniş $\pm$ mızraksıdır; yaprak sapı kanatlıdır ve koyu kahverengi sap kılıfı vardır. Çiçek kurulu başağımsı; çiçekler pembedir. 1200-3500 m arasında, nemli çayırarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırklar Köyü civarı.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER

Rheum ribes

Işkın

Ruvês/Rıbes

40 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde yüzeyleri kırmızımsı pullarla kaplıdır. Yapraklar dipte, 2 adet ve böbreksidir; yüzeyi siğillidir. Meyve kırmızımsı kahverengi ve genişçe kanatlıdır. 1800-2700 m arasında, yüksek dağ bozkırlarında ve kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Genç gövdeleri soyulduktan sonra taze yendiği gibi, mide hazımsızlığının giderilmesi ve şeker hastalığında faydalanılmaktadır. Ayrıca bölgede, kökleri hemoroidin, yaprakları idrar yolu hastalıklarının tedavisinde kullanılmaktadır. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Heldağ; Şampaşakaraderbent civarı; Kırkmerdivenler Şelelesi, Cevizlidere Köyü.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER

Rumex acetosella

Kuzukulağı

Tırsıke

15-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde dik ve kırmızıdır. Yapraklar 3 cm, yeşil, tüysüz ve ok başı biçimindedir. Çiçekler pembe renklidir. Meyve kahverengi ve parlaktır. Pülümür'de 1700-2000 m arasında, bozkır yamaçlarda gözlenmiştir. Bölgede taze sürgünü ve yaprakları çiğ olarak yendiği gibi hazım kolaylaştırıcı olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Ardıçlı Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı; Şampaşakaraderbent civarı.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER

Rumex alpinus

Şortah

1 m kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Dip yaprakların uzunluğu genişliğinin 1-2 katıdır ve uç kısım yuvarlağımsıdır. Çiçek kurulu bileşik salkım formunda ve yoğundur; çiçek sapı ipliklidir. Su kenarı nemli yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Derindere Köyü.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER

Rumex angustifolius

Taşturşusu

10-30 cm kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar şeritsi-ters mızraksıdan hemen hemen eliptiğe kadar farklı formlarda ve tümü saplıdır. Çiçek kurulu az-çok basittir; çiçek sapı yaklaşık ortadan eklemlidir. Pülümür'de dağ bozkırlarında, taşlık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri; Sarıgül Köyü'nün 2 km batı-kuzeybatısı, yol kenarı.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER

Rumex crispus

Labada

150 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Dip yaprakların uzunluğu genişliğinin 3 katından daha fazladır ve keskin uçludur. Çiçek kurulu yoğundur ve çiçek sapı eklemlidir. Pülümür'de bozkır ve meraların daha nemli yerlerinde rastlanmıştır. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü.

POLYGONACEAE / MADIMAKGİLLER

Rumex scutatus

Kuzukulağı

Tırsıke, Tırşok

50 cm kadar boylanabilen, dumanlı yüzeyli, çok yıllık bir bitkidir. Gövdeler dar açılı yükselir ve tüysüzdür. Yapraklar oksudur ve ortası ince bellidir. Çiçekler beyazımsı-pembemsi, meyve sarımsı renktedir. 300-2200 m arasında çarşak çakıllık yamaçlarda, derekenarlarında, tarlalarda yetişmektedir. Bölgede taze gövde ve yaprakları yenilmekte, ateş düşürücü olarak ve yün boyamada (yeşil) kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Aydınlar Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Şampaşakaraderbent civarı.

PRIMULACEAE / ÇUHAÇİÇEĞİGİLLER
Androsace villosa

Catili

Alçak boylu, çok yıllık otsu bir türdür. Yaprakları şeritsi veya dar yumurtamsı yapıdadır. Çiçekleri küçük, beş parçalı ve beyaz renktedir; çiçeklerin ortası sarı veya kırmızımsı pembedir. 1400 m'den 4000 m'ye kadar, kireçtaşı ya da granit çarşaklarda, kayalık yamaçlarda, tepelerde görülmektedir.

Gözlemler: Heldağ; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

PRIMULACEAE / ÇUHAÇİÇEĞİGİLLER
Primula auriculata

Felçotu

70 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir bitkidir. Gövdenin üst kısmı unsu tabaka ile kaplıdır. Çiçekler 3 veya daha çok çiçekli şemsiyesi kurullardadır; soluk mor, derin eflatun-kırmızı arası renktedir. 1200-3200 m arasında, dere-göl gibi su kenarlarında, nemli yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

PRIMULACEAE / ÇUHAÇİÇEĞİGİLLER
Primula longipes

Zarifçuha

Endemik

40 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir bitkidir. Gövdenin üst kısmı unsu tabaka ile kaplı olabilir. Çiçekler çok çiçekli şemsiyesi veya çevrel dizili kurullardadır; lavanta-mavi, kırmızımsı-mor arası renktedir. 1600-3400 m arasında, nemli çayırliklarda ve akarsu kenarlarında yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER
Adonis paryadrica

Horozgülü

Yöresel Endemik

70 cm kadar boylanabilen, uzun saplı çok parçalı yaprakları olan çok yıllık bir türdür. Çiçekleri büyük, gösterişli ve parlak sarı renktedir. Munzur dağlarının yüksek kesimlerinde (alpin zon), nemli yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER
Aquilegia olympica

Haseki küpesi

30–60 cm boylanabilen, gösterişli çiçekleri olan, çok yıllık, otsu bir türdür. Çiçekler büyük, çanak yaprakları mavi veya eflatunumsu renkte, taç yaprakları beyaz renktedir; mahmuz mavi veya eflatunumsu renkte ve çengelsidir. 1700-2800 m arasında, nemli meralarda, orman kenarlarında görülmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin yolu, yol şevi, su yatağı içi; Karagöz Köyü; Dağbek Köyünün 1-2 km batısı; Derindere civarı; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER
Caltha palustris

Lilpar

Genellikle 20-40 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir türdür. Yapraklar böbreksi yapıda, tüysüz ve etlidir. Çiçekler çoğunlukla 5 parlak sarı çanak yaprak taşır; taç yaprak bulunmaz. Dağların yüksek kesimlerinde (1700-3600), nemli alanlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Sarıgül Köyü'nün 2-3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri; Kırklar - Kızılmescit arası yayla.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİLLER
Nigella latisecta

Ekin çörekotu

15-50 cm boylanabilen; genişçe dallanmış, tüysüz bir türdür. Yapraklar şeritsi dilimli, terminal lob 1-2 mm genişlikte ve yanal loplardan daha geniş değildir. Çiçek taç yapraklarının alt dudakları ipliksi, cılız tüylü bir tırnak şeklindedir. Meyve 2-12 tanedir ve tohumlar disk şeklindedir. Pülümür'de kuru dere yatağında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİLLER
Nigella segetalis

Kara çörekotu

30 cm'ye kadar boylanabilen; genişçe dallanmış, tüysüz, tek yıllık bir türdür. Yapraklar dilimli, şeritsi-sert kıllıdır. Çiçek taç yapraklarının alt dudakları yumurtamsı ve sivri uçlu, 4 mm; başçıklar menekşe rengindedir. Pülümür'de vadi tabanı kırsal alanda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Çobanyıldızı - Turnadere arası.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER
Pulsatilla violacea subsp. violacea

Rüzgargülü

20 cm'ye kadar boylanabilen, köksaplı bir türdür. Yapraklar 2-3 derin teleksi parçalıdır, şeritsi-dikdörtgenimsi çentikli, az çok ipeksi-ülgerlidir. Çiçekler sarkık, tekil ve çan-şekillidir; taç menekşemsi-mavimsi renktedir, dış kısmı ipeksi tüylüdür. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde, taşlık-kayalık arazide gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Bağır Dağı batı etekleri.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER
Ranunculus fenzlii

Kıncırok

Endemik

10-40 cm boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir; yüzeyler basık tüylüdür. Dip yapraklar üç eşit parçaya bölünmüştür; orta dilimlerin yaprakçık sapı bulunur. Çiçekler parlak sarı renktedir. 2000-2700 m arasında, kireçtaşı kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Közlüce - Nobutlu Köyü yolu kenarı.

RANUNCULACEAE / DÜĞÜNÇİÇEĞİGİLLER
Thalictrum minus

Kaytaran

Çok yıllık otsu bir türdür. Yapraklar üç parçalıdır ve parçalar teleksi bileşik, çift teleksi bileşik veya üç yaprakçıklıdır. Çiçekler seyrek bileşik salkım kurullardadır. Ercikler uzun ve çok sayıdadır. Pülümür'de dere kenarı çayırılıkta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı.

RESEDACEAE / GERDANLIKGİLLER
Reseda armena

Has gerdanlık

Endemik

30 cm 'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar tam kenarlı, ters yumurtamsı veya ters mızraksı, saplı ve parlak yeşildir. Çiçekler sarımsı beyaz renktedir; taç 12 şeritsi dilime bölünmüştür. Meyve neredeyse küremsi ve geniş yarıklı, tohumlar çok buruşuk ve açık kahverengidir. Bu endemik tür Pülümür'de taşlık yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Eğribük-Senek Köyü yolunda serpantin kayalı çıplak arazi, 1800 m.

RHAMNACEAE / CEHRİĞİLLER
Frangula dodonei subsp. *dodonei*

Barut ağacı

Çalı veya ağaççık formundadır. Yaprak ters yumurtamsı-elips şeklinde ve 7-11 çift yan damarlıdır; genç sürgünler basık tüylüdür. Çiçekler beyaz-yeşilimsi renkte, meyve önce kırmızımsı, olgunken siyah renktedir. Pülümür'de 1500-1700 m arasında, vadi içerisinde dere kenarında gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

RHAMNACEAE / CEHRİĞİLLER
Rhamnus alpina subsp. *fallax*

Kaya cehrisi

Kayalara yapışık gelişen, kısa boylu dikensiz çalılardır. Yaprakları geniş yumurtamsı şekilde ve kenarları testere dişlidir; yaprak sapı 5-10 mm ve çıplaktır. Meyveleri 3 mm çaptadır. Genellikle dağların yüksek kesimlerinde (1500-2900 m), kayalık, çakıllık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede meyvelerinin kabızlığa karşı kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Heldağ; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

RHAMNACEAE / CEHRİGİLLER
Rhamnus pallasii

Ala cehri

3 m'ye kadar boylanabilen bir çalı türüdür. Dallar almaşık dizilidir ve genç dikenler tüysüz veya kısa havlıdır. Yaprak şeritsi-ters mızraksı, ince testere dişli veya nadiren bütün kenarlıdır. Meyve 4-5 mm çaptadır ve sapı 5 mm'dir; tohum iki parçalı oyukludur. Pülümür'de meşe ormanında, yol kenarı yamaçta gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Başkalecik Köyü.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Alchemilla armeniaca

Aslanpençesi

50-80 cm boylanabilen, sert, yoğun ve yaygın-tüylü bir türdür. Yapraklar böbrek şeklindedir ve kenarları 7-13 lopludur, loplar dişlidir. Çiçekler 3,5-5,5 mm genişlikte ve sarı-yeşil renktedir. Nemli ormanlık yerlerde yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Senek Köyü, Büyük Çeşme Dergahı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Amelanchier ovalis

Karagöz

Mewceke

5 m kadar boylanabilen, çalı veya ağaççık formu odunsu bir türdür. Nisan-haziran ayları arasında açan çiçekleri beyazdır. Meyveleri 6-8 mm çapta, küremsi, önce kırmızımsı-eflatun, olgunken mavimsi-siyah renktedir. Pülümür'de 1700-2500 m yükseltiler arasında, kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Meyveleri yenebilen bir çalıdır. Bölgede meyvelerinden hazırlanan çayın kalp kuvvetlendirici olarak, çiçekli kısımları bal ile karıştırarak hastalıklara karşı vücut direncinin artırılması amacıyla kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Altınbüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu; Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Amygdalus trichamygdalus

Haşmet bademi

Birkaç metre boylanabilen, dikensiz çalı veya ağaç formu bir türdür. Yapraklar eliptik, 4x2 cm boyutlarında ve ince bezeli dişlidir; üst yüzü çıplak, alt tarafı sık gümüşü tüylüdür, yarı derimsidir. Meyve yumurtamsı ve 22x15 mm boyutlarındadır; çekirdek omurga boyunca belirsiz oyuk izli ve ucu dik çıkıntılıdır. Bu badem türü Pülümür'de meşe ormanlarında, taşlık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Başkalecik Köyü.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Cerasus angustifolia

Kızıl kiraz

2 metreye kadar boylanabilen, odunsu bir türdür. Yapraklar şeritsi-mızraksı yapıdadır ve uca yakın kısımları dişlidir. Meyve tek çekirdekli ve etli, kırmızı renkte, 8-10 mm çapta ve yumurtamsı-küremsi yapıdadır. 1400-1600 m arasında, çalılık yamaçlarda yetişmektedir. Bu yabani kiraz türünün meyveleri yenilebilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Derindere Köyü; Üçdam Köyü, Tunceli - Erzincan sınırı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Cerasus mahaleb

Mahlep İdris ağacı

Genellikle kısa boylu, nadiren 8-10 m'ye ulaşan bir ağaçtır. Gövde kabuğu koyu kahverengi, pürüzsüz ve parlaktır. Yapraklar genişçe yumurtamsı yapıdadır. Meyveler küremsi, tek çekirdekli ve etlidir; yenilebilir. Mahlep ağacı Pülümür'de dere kenarlarında, vadi içlerinde, ormanlarda ve yol kenarlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Heldağ; Altınhüseyin Köyü civarı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Crataegus meyeri

Dikmen alıcı

Şeviz

2-4 m boylanabilen, dikenli, çalı veya küçük ağaçlardır. Yapraklar derin parçalı, gri-ince yumuşak tüylüdür; yaprak sapı 1-2 cm uzunluktadır. Çiçekler 3-15'i bir arada kurullara, beyaz ve yumuşak tüylüdür. Meyve 1-2 çekirdekli, tüysüz veya uçlarda çok ince tüylü ve kırmızıdır. Bu alıcı türü Pülümür'de ağaçlı bozkırlarda gözlenmiştir. Meyveleri taze yenen bu alıcı türünün bölgede kabızlığa ve bağırsak kurtlarına karşı kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Boğazakaraderbent - Balpayam arası.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Crataegus orientalis

Alıcı

Şeviz

Genellikle ağaççık formunda gelişir. Sürgünleri dikenlidir. Yapraklar $\pm$ ülgerli tüylüdür ve maydanozu andırır. Çiçekler beyaz şemsiye kurullar oluşturur. Meyve kırmızımsı-portakal rengi, ~2 cm çapta ve beş çekirdekli. 750-2200 m arasında, ağaçlı bozkırlarda, ormanlarda yetişmektedir. Meyveleri taze yenir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü, Sırçım Mezrası; Tuzla, Sağlamtaş, Kutudere.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Filipendula vulgaris

Kandilçiçeği

40-80 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir türdür. Gövde basit, dik, tüysüz; kök yumurta biçimli yumruludur. Dip yapraklar çift tüylü bileşik yapıda ve kenarları kirpiklidir. Taç yapraklar 6 tane ve beyaz renktedir. 0-2000 m arasında, orman açıklıklarında, nemli meralarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kocatepe Köyü; Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Kocatepe civarı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Geum rivale

Mübarekotu

20-60 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Yapraklar dipte bileşik, sapta düzensiz parçalıdır. Çiçekler sarkık; çanak kahverengimsi-eflatun; taç yapraklar pembemsi-krem rengindedir. 1200-3000 m arasında, nemli çayırarda, dere kenarlarında yetişmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Ardıçlı - Heldağ arası.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Potentilla pedata

Ayaklı beşparmakotu

20-60 cm boylanabilen çok yıllık bir türdür. Gövde havlı ve genellikle az sayıda kısa salgılı tüylüdür. Yapraklar elsidir ve genellikle 5-7 yaprakçığa ayrılmıştır; yaprakçık kenarları testere dişliden derin teleksi parçalıya kadar değişkendir. Çiçek sarı renktedir. Pülümür'de meralarda, nispeten nemli alanlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Balpayam - Altınhüseyin arası.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Potentilla reptans

Reşatınotu

Yer gülü

80 cm boylanabilen bir bitkidir. Gövdenin üst bölümü yoğun dallı ve tüylüdür. Yapraklar elsidir ve genellikle 6-7 yaprakçığa ayrılmıştır. Çiçek kurulu birkaç açık veya soluk sarı çiçekten oluşur. 0-2300 m arasında, dere ve göl kenarlarında, nemli gölgeli yerlerde yetişmektedir. Bölgede ülser ve yara tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Potentilla speciosa

Kaya parmakotu

Çiçekli dalları 5-30 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövde yüzeyleri kır tüylüdür; kök gövdesi odunsudur. Yapraklar üç parçalı bileşik yapıdadır. Çiçekler beyaz veya nadiren soluk sarı renktedir. 450-3200 m arasında, kalkerli yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü'nün 7 km batısı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Prunus cocomilia

Mamık

Dağ eriği, Mamuxe

2-5 m boylanabilen, çalı veya küçük ağaç şeklinde gelişen odunsu bir türdür. Yapraklar eliptikten ters yumurtamsıya kadar farklı formlarda, tüysüz veya basık-havlıdır; sap 1 cm kadar uzundur. Çiçekler 2-4'lü demetler halinde ve beyazdır. Meyve, yumurtamsı-küremsi, tek çekirdekli ve etlidir. Pülümür'de ağaçlı bozkırlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Balpayam; Ağaçenliği 1900-2000m.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Pyrus elaeagnifolia

Ahlat

Muri

Genellikle 3-4 m arasında boylanabilen bir ağaçtır. Yaprakları eliptik, gri-yeşil yoğun tüylü ve tam kenarlıdır. Meyvesi 3-4 cm çapında ve armutsu-küremsi yapıdadır. Ahlat ağacı 0-1800 m yükseltiler arasında, ormanlarda, orman kenarlarında, ağaçlı bozkırlarda ve tarlalarda yetişmektedir. Meyveleri yenir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Karol Vadisi, Turnadere Köyü'nün 0.5-2 km kuzey doğusu, meşe ormanı, güneydoğu bakılı yamaçlar ve yol kenarı; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Kocatepe - Kovuklu yolu, yol kenarı ve yol şevi; Boğalı civarı; Tuzla, Sağlamtaş, Kutudere.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Rosa canina

Kuşburnu

Şilane

1-3 m boylarında dikenli çalılardır. Yapraklar genellikle 5-7 yaprakçıklıdır. Çiçekler beyaz veya pembedir. Meyve turuncu kırmızı, olgunlaşınca siyahımsı-kırmızı renktedir. Türkiye'nin her tarafında yetişen kuşburnu çalısı Pülümür'de ağaçlı bozkırlarda gözlenmiştir. Kurutulmuş meyvelerinden çay ve marmelat yapılan bitkinin bağışıklık güçlendirici olarak ve soğuk algınlığı, nefes darlığı, astım tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanılır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Hacılar köyü - Germike Kaplıcasına giderken yamaçlar.

ROSACEAE / GÜLGİLLER

Rosa mollis

Cazı gülü

1,5 m'ye kadar boylanabilen, dikenli ve kısa boylu bir çalıdır. Yapraklar 7 yaprakçıklıdır ve erken dökülürler. Çiçekler tek tektir veya birkaçı bir arada ve pembe veya beyaz renktedir. Meyve küremsi veya armutsu ve kırmızıdır; 5 cm çapında ve salgılı-kıllıdır. Pülümür'de meşe ormanı açıklığında, ağaçlı bozkırlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü.

ROSACEAE / GÜLGİLLER

Rosa orientalis

Asker gülü

50 m kadar boylanabilen, dikenli ve kısa boylu çalılardır. Yaprak 5-7 yaprakçıklıdır. Çiçekler tek tektir ve pembe renktedir. Meyve küremsi veya yumurtamsı, 1,5 cm çapında ve yoğun saplı bezelidir. Bu bodur yabangülü türü Pülümür'de 2000 m üzerinde, kayalık yamaçta kayalar arasında gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Rosa pulverulenta

Bodur gül

1 m'den alçak, dikenli, sık dallı, yumak şeklinde bodur çalılardır. Yaprak 5-7 yaprakçıklıdır. Çiçekler genellikle tek tek ve koyu pembe renktedir. Meyve genellikle küremsi, dikenli ve parlak kırmızıdır. Bu bodur yabangülü türü Pülümür'de 1800-2300 m arasında, taşlık, kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta çok tercih edilen bir bitkidir, nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Dağyolu Köyü; Ardıçlı - Heldağ arası.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Rubus sanctus

Böğürtlen

1-2 m boylu bir çalıdır. Sürgünler kavisli, beyaz toz granüller ile örtülü, genellikle kır tüylüdür; üçgen tabanlı sivri dikenlidir. Yapraklar 3 veya 5 yaprakçıklıdır ve yaprakçıkların üst ve alt yüzeyleri farklı renktedir. Çiçekler çok çiçekli kurullarda ve genelde pembe. Meyve siyah ve az-çok suludur. Pülümür'de meşelik bölgede, kırsal alanda gözlenmiştir. Böğürtlenin meyveleri taze yendiği ve reçel yapıldığı gibi köklerinden hazırlanan dekoksasyonun bölgede mantar hastalığının tedavisinde kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektar ve polenlerinden yararlanır.

Gözlemler: Kırkmeşe köyü üst tarafındaki tepe ve yamaçlar, 1750 m.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Sorbus kusnetzovii

Ufa Saaheş

5-6 m'ye kadar boylanan yayvan tepeli küçük ağaç veya çalılardır. Gövde kabuğu sarımtırak-kahverengidir. Yapraklar eliptik yapıdadır; üst yüzeyi koyu yeşil ve çıplak, alt yüzü keçe gibi sık grimsi-beyaz tüylerle kaplıdır. Bu üvez ağacı türü 2500 m yükseltiye kadar meşe ormanlarında ve kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Çakırkaya Köyü; Şampaşakaraderbent.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Sorbus roopiana

Yanık üvez

4-10 metreye kadar boylanan piramidal tepeli küçük ağaç veya çalılardır. Gövde kabuğu grimsi-kırmızı, parlak ve düzdür. Yapraklar yumurtamsı-dikdörtgenimsi yapıda ve derin parçacıklıdır. Nadir gözlenen yanık üvez ağacı Pülümür'de ormanın üst sınırına yakın 2000 m yükseltide, bodur ardıçlarla birlikte gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Çakırkaya yolu; Derindere Köyü.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Sorbus schemachensis

Dağ üvezi

Saaheş

6 m'ye kadar boylanan çatal gövdeli dağınık tepeli çalı görünümlü odunsu bitkilerdir. Gövde kabuğu çatlaksız, esmerimsi gri renklidir. Yapraklar eliptik, kenarları testere dişli, alt yüzü beyaz tüylüdür. 1000–2500 m yükseltiler arasında yayılış gösteren bu üvez türü Pülümür'de meşe ormanlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin'in 3 km batısı.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Sorbus torminalis

Akçağaç yapraklı üvez

20-25 m'ye kadar boylanabilen, dolgun gövdeli, geniş ve dağınık tepeli veya piramidal bir ağaçtır. Yapraklar elsi loplu, üst yüzeyi koyu donuk yeşil, alt yüzleri parlak açık yeşildir. Ülkemiz ormanlarında yaygın rastlanan üvez türlerinden akçağaç yapraklı üvez Pülümür'de meşe ormanlarında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Ardıçlı Köyü; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Derindere Köyü; Karagöz Köyü; Kömetler - Ağaçenlik eski köy merkezi; Sarıgül köyü - Buyer Baba Dağı yol ayrımı; Tuzla - Altınhüseyin arası - Sorike mevki.

ROSACEAE / GÜLGİLLER
Sorbus umbellata

Beyaz yapraklı üvez

Saaheş

6 m kadar boylanabilen, çatal gövdeli, dağınık tepeli, çalı görünümlü odunsu bir bitkidir. Yaprak geniş yumurta veya ters yumurta şeklindedir; kenarlar kaba dişlidir; yaprak alt yüzeyi beyaz keçe gibi tüylüdür. Yaygın üvezlerden olan ve 800–2500 m yükseltiler arasında yayılış gösteren bu tür ormanlarda, orman açıklıklarında, taşlık-kayalık yamaçlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Altınbüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Altınbüseyin Şevdin Ormanı, yol kenarı, 1750 m; Sarıgül Köyü - Buyer Baba Dağı yol ayrımı, 1980 m.

RUBIACEAE / KÖKBOYAGİLLER
Asperula affinis

Gül belumotu

Yere yayılı gelişen, grimsi yeşil, çok yıllık bir türdür. Gövdeler dört köşelidir. Yapraklar dipte dikdörtgenimsi, gövdede şeritsi-bizsidir; damarların üzeri eser miktarda tüylüdür. Çiçekler genellikle 3-10'u bir arada terminal kurullardadır; taç pembe renktedir, dış kısmı daha koyudur. Pülümür'de taşlık-kayalık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Cankurtaran Geçidi.

RUBIACEAE / KÖKBOYAGİLLER
Asperula glomerata subsp. *glomerata*

Yummyumotu

10-30 cm boylanabilen, çok yıllık, otsu bir türdür. Yapraklar yaklaşık 10 mm ve 6-8'li çevrel dizilidir. Taç yaprak beş parçalı ve sarımsı-yeşilimsi renktedir. Pülümür'de 1700-2000 m arasında, taşlık bozkır yamaçlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Senek Köyü, Büyük Çeşme Dergahı; Kırklar Köyü civarı yamaçlar.

RUBIACEAE / KÖKBOYAGİLLER
Asperula xylorrhiza

Siirt belumotu

40 cm'ye kadar boylanabilen, alçak yarı-çalı görünümlü bir türdür. Gövdeler dört köşelidir ve sıklıkla tabandan dallanmıştır. Yapraklar dikdörtgenimsi gibidir; damarlar üzeri eser miktarda tüylüdür. Çiçekler yalancı şemsiye kurullardadır; taç beyaz ve hoş kokuludur. Pülümür'de yol kenarı taşlık yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Çatalkaya küme evleri civarı seyrek meşelik yamaçlar; Şampaşakaraderbent civarı.

RUBLACEAE / KÖKBOYAGİLLER
Callipeltis cucullaris

Nermik

20 cm'ye kadar boylanabilen bir türdür. Gövde sıklıkla tabandan dallanmıştır; dallar dört köşeli, özellikle kenarlarda az pürüzlüdür. Yapraklar 2-4'lü halka dizilişlidir, kenarları boyunca biraz pürüzlüdür. Çiçek kurulları 5-7 çiçeklidir; taç sarımsı-yeşil veya eflatunumsudur. Taşlı bozkır yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Kırmızıköprü Köyü.

RUBLACEAE / KÖKBOYAGİLLER
Crucianella gilanica

Haçotu

10-50 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler dört köşeli veya yarı-silindirik ve az pürüzlüdür. Yapraklar 4-10'lu halka dizilişli, şeritsi, az çok köselemsi dokuda ve mavimsi-yeşilimsidir. Çiçekler başak formu kurullardadır; taç eflatunumsu, kahverengi, yeşilimsi veya sarımsı renktedir. Pülümür'de kayalık yamaçta gözlenmiştir.

Gözlemler: Dereköy.

RUBACEAE / KÖKBOYAGİLLER
Cruciata taurica

Kırım güzeli

Peynirmayası

10-45 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler sıklıkla tabanda yere yayılıdır, dallar yukarı doğru yükselir; kesiti dört köşelidir. Çiçek kurulu 5-9 arası çiçeklidir; çiçekler sarımsı yeşil renkli ve 3-6 mm çaptadır. 300-3000 m arasında, kayalık, çakıllık yamaçlarda, bozkırlarda yetişmektedir. Bölgede meyvesinin peynir mayası olarak ve toprak üstü kısımlarının bağırsaklardaki gazın giderilmesinde kullanıldığı kaydedilmektedir.

Gözlemler: Kırmızıköprü - Pülümür arası yol boyu yamaçlar; Altınhüseyin'in 3 km batısı; Sarıgül Köyü'nün 3 km batısı, Buyer Baba Dağı kuzeydoğu etekleri.

RUBACEAE / KÖKBOYAGİLLER
Galium odoratum

Orman iplikçığı

20-30 cm boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler dört köşeli ve bazen dikenlidir, sıklıkla dallanmaz. Yapraklar halka dizilimlidir. Çiçekler beyaz renkte ve terminal kurullardadır. 600-2400 m arasında, geniş yapraklı ormanlarda yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Senek Köyü, Büyük Çeşme Dergahı; Altınhüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu.

SALICACEAE / SÖĞÜTGİLLER

Populus tremula

Titrek kavak

Bodur kavak, Yabani kavak, Xavax

25 m'ye kadar boylanabilen bir ağaçtır. Gövde kabuğu gençlikte gri-yeşil, pürüzsüz ve kovucuklu; yaşlılıkta koyu gri ve yarıklıdır. Yapraklar neredeyse dairesel ve kaba dişlidir; yaprak sapı yassıdır. Titrek kavak ormanları dağlık bölgelerde ormanın üst sınırı kesimlerde ya da diğer ormanlar ile karışık biçimde yayılım göstermektedir. Bölgede yapraklarının öksürük kesici olarak, grip ve soğuk algınlığı tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Nobutlu Köyü; Altınbüseyin'in 3 km batısı; Karagöz Köyü; Altınbüseyin'in 3 km batı-kuzeybatısı, Sevdin meşe ormanı içi köy yolu; Germike Kaplıcası yamaçları; Şampaşakaraderbent civarı; Ardıçlı - Heldağ arası.

SANTALACEAE / GÜVELEKGİLLER

Chrysothesium aureum

Anagüvelek

10 cm'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir türdür. Gövdeler çok sayıdadır. Yapraklar 5-10 mm, şeritsi-dikdörtgenimsi, kenarlar hafifçe pütürlüdür ve sıklıkla tek taraflı dizilidir. Çiçekler az çok sapsız, soluk sarımsı-yeşil, borumsu ve yaklaşık 10 mm uzunluğundadır. Taşlık yamaçlarda yetişmektedir.

Gözlemler: Heldağ.

SAXIFRAGACEAE / TAŞKIRANGİLLER
Saxifraga sibirica

Hoş taşkıran

6-25 cm boylanabilen, salgılı ülgerli bir türdür. Yapraklar böbreksidir ve kenarları lopludur. Çiçekler 2-13 çiçekli salkım kurullarda ve beyaz renktedir. Pülümür'de dağların yüksek kesiminde kayalar arasında gözlenmiştir.

Gözlemler: Buyer Baba Dağı buzul gölü patika yolu 2800-2900 m.

SCROPHULARIACEAE / SIRACAOTUGİLLER
Scrophularia scopolii

Elköpürten

20-100 cm boylanabilen, iki veya çok yıllık bir türdür. Gövde eflatunumsu yeşil renktedir. Yapraklar genişçe yumurtamsı-dikdörtgenimsi yapıda, küt uçlu veya sivrimsi, taban derin kalpsi veya kamamsıdır. Çiçek kurulu 2-13 çiçekli, taç yeşilimsi-kahverengi veya eflatunumsu-kırmızıdır. Pülümür'de meşe ormanında yol kenarında gözlenmiştir.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent.

SCROPHULARIACEAE / SIRACAOTUGİLLER
Verbascum heterodontum

Dişlek sığırkuyruğu

Dımega

Yöresel Endemik

50-100 m kadar boylanabilen, önceleri beyaz keçe tüylü, sonraları tüysüz bir türdür. Dip yapraklar yumurtamsı-dairesel; gövde yaprakları yumurtamsı-mızraksı yapıdadır. Çiçekler sarı renkli ve yaklaşık 15 mm çaptadır, dış kısmı yıldızsı kaba tüylüdür. Bu endemik sığırkuyruğu türü Pülümür'de kayalık yamaçlarda gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Şampaşakaraderbent, Saltaş mevki, bozkır yamaçlar 1850 m.

SCROPHULARIACEAE / SIRACAOTUGİLLER
Verbascum phoeniceum

Yanık sığırkuyruğu

25-100 cm kadar boylanabilen bir türdür. Gövde silindirik veya köşeli gibidir. Dip yapraklar mızraksı-genişçe yumurtamsı ve saplı; gövde yaprakları sapsızdır. Çiçek kurulu 30 cm 'ye kadar uzun, taç menekşe rengi veya kahverengimsi renkte ve 25-35 mm çaptadır. Pülümür'de meralarda, orman açıklıklarında gözlenmiştir.

Gözlemler: Bağır Dağı batı etekleri.

SCROPHULARIACEAE / SIRACAOTUGİLLER
Verbascum pyramidatum

Arsız sığırkuyruğu

Dımega

45-150 cm boylanabilen, yoğun havlı ve yıldızsı tüylü, çok yıllık bir türdür. Gövde köşelidir ve dallanmıştır. Yapraklar yuvarlağımsı, kalpsi veya dikdörtgenimsi yapıda; diptekiler saplı, gövde yaprakları sapsızdır. Çiçek kurulu seyrek; taç sarı renkte, 15-30 mm çapta, dış kısmı yıldızsı-kaba tüylüdür. Pülümür'de meşe ormanında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Mutu Köprüsü.

SCROPHULARIACEAE / SIRACAOTUGİLLER
Verbascum songaricum

Erciş sığırkuyruğu

Dımega

1.5 m kadar boylanabilen, yoğun grimsi tüylü bir türdür. Dip yapraklar dikdörtgenimsi-ters mızraksı ve saplı; gövde yaprakları sapsız, mızraksı-dikdörtgenimsidir. Çiçek kurulu 40 cm 'ye kadar uzun, çiçekler sarı renktedir. Pülümür'de meşe ormanı açıklığında gözlenmiştir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Tuzla civarı.

SCROPHULARIACEAE / SIRACAOTUGİLLER
Verbascum speciosum

Zelve

Dımega

2 m kadar boylanabilen, kısa, basık, $\pm$ yumuşak beyazımsı veya sarımsı kaba tüylü bir türdür. Yapraklar mızrak-sıdık-dörtgenimsidir. Çiçek kurulu yayılı dallı ve yoğun çiçekli demetlerden oluşur; çiçekler sarı renktedir. 2500 m yükseltiye kadar bozkırlarda, tarla kenarlarında yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Kırklar Köyü civarı.

SOLANACEAE / PATLICANGİLLER
Hyoscyamus niger

Banotu

Yılan otu

1 metre kadar boylanabilen, sıklıkla iki yıllık, nadiren bir yıllık bir bitkidir. Çiçekler soluk sarı renkte ve eflatun ağsı damarlıdır, boyun koyu eflatun, nadiren tamamen soluk renktedir. Yaygın rastlanan bu tür 0-2300 m arasında, yollarla kenarlarında, bozkırda, taşlık yamaçlarda yetişmektedir. Bölgede tohumların diş ağrısı ve ağızdaki kurtlara karşı, toprak üstü kısımların yara tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir.

Gözlemler: Çobanyıldızı Köyü; Közlüce - Nohutlu Köyü yolu kenarı; Çakırkaya yolu.

SOLANACEAE / PATLICANGİLLER
Hyoscyamus reticulatus

Kumacıkotu

60 cm boylanabilen, tek veya iki yıllık bir bitkidir. Çiçekler soluk sarımsı çıkar ancak hızla eflatunumsu menekşe rengine döner, daha koyu renkli ağsı damarları vardır. Pülümür'de 1700-1800 m arasında, terk edilmiş tarlada, meralık arazide gözlenmiştir.

Gözlemler: Ardıçlı - Heldağ arası.

SOLANACEAE / PATLICANGİLLER
Solanum dulcamara

Sofur

2 m kadar boylanabilen, sürünücü/tırmanıcı, çok yıllık bir bitkidir. Yapraklar yumurtamsı-mızraksı formudur ve saplıdır. Çiçekler salkım kurullardadır; taç menekşe rengi, 10-15 mm çapta, loplari geriye doğru kıvrımlı ve 2 yeşil beneklidir. Pülümür'de dere kenarında gözlenmiştir. Bölgede bitkinin toprak üstü kısımlarının yanık tedavisinde ve göğüs yumuşatıcı olarak kullanıldığı kaydedilmektedir.

Gözlemler: Yarbaşı Köyü.

TAMARICACEAE / ILGINGİLLER
Tamarix tetrandra

İlgın

3 m'ye kadar boylanabilen çalı veya küçük ağaçlardır; dallar siyahımsı ve genellikle küçük siğillidir. Yapraklar pulsudur. Çiçek kurulu genellikle 3-6 cm, çiçekler 4 parçalı ve pembe veya beyaz renktedir. Bu ılgın çalısı dere yataklarında yetişmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Altınhüseyin'in 4 km kuzeybatısı, alçak vadi içi, yol boyu.

THYMELAEACEAE / SIYIRCIKGİLLER
Daphne oleoides subsp. kurdica

Gövçek Çobansüpürgesi

15-60 cm boylanabilen, sık dallı, çalı formu bir türdür. Yapraklar köselemsi dokudadır. Çiçekler beyaz renkte ve hoş kokuludur, 3-6 çiçeklik kurullarda bir aradadır. Meyve turuncu-kırmızı renktedir. 800-3000 m arasında, yüksek dağ bozkırlarında, volkanik, kireçtaşı kayalık arazilerde yetişmektedir. Bölgede bitkinin yara tedavisinde ve toprak üstü kısımlarının süpürge olarak kullanıldığı kaydedilmektedir. Arıcılıkta nektarından faydalanılır.

Gözlemler: Bozağakaraderbent - Balpayam arası, Ağaçenliği Köyü yolu; Ardıçlı - Heldag arası.

URTICACEAE / ISIRGANGİLLER

Urtica dioica

Isırgan

Dırıke, Gezik

1.5 metreye kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Gövde kesiti 4 köşemsidir; yüzeyi yakıcı tüylerle kaplıdır. Yapraklar oval şekilli ve dişlidir, yakıcı tüylerle kaplıdır. Çiçek kurulları yaprak koltuklarında ve gösterişsizdir. Bu ısırgan türü 500-2700 m arasında, ormanlarda, gölgeli vadilerde, kaya ve su kenarlarında yetişmektedir. Bölgede taze yapraklarından yemek yapılmaktadır. Ayrıca, romatizma, böbrek taşı ve eklem ağrısı tedavisinde kullanıldığı belirtilmektedir. Arıcılıkta polenlerinden faydalanılır.

Gözlemler: Efeçalı Köyü yolu, çeşme kenarı nemli bölge; Çakırkaya, Kalp Buzul Gölü.

VIOLACEAE / MENEKŞEGİLLER

Viola odorata

Kokulu menekşe

12 cm'ye kadar boylanabilen, gövdesiz çok yıllık, hoş kokulu bir bitkidir. Uzun toprakaltı kök filizleri ile köklenir. Yapraklar yumurtamsı-daire şeklinde, küt uçlu ve tabanı kalpsidir. Çiçekler hoş kokulu ve eflatun renktedir. Pülümür'de dağ bozkırında, nemli alanlarda gözlenmiştir.

Gözlemler: Sarıgül - Buyer Baba Dağı arası; Kalp Buzul Gölü yolu.

Bu çalışma ve geçmiş araştırmalar ışığında Pülümür'ün 1200'ün üzerinde bitki çeşidine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu çeşitlilik içinde en çok bitki taksonu barındıran aileler sırasıyla Papatyagiller (161 tür), Baklagiller (133 tür), Turpgiller (94 tür), Ballıbabagiller (78 tür) ve Karanfilgiller (69 tür) familyalarıdır. Bu ekte Pülümür'de tespit edilen 1212 bitki taksonu aileler bazında listelenmektedir. Her bitki için gözlem kaynakları altta verilen kısaltmalar ile satır sonunda belirtilmiştir.

- BEY2017: Babacan, E. Y., Vitek, E. & Çakılcıoğlu, U. (2017). Contributions to the Flora of Tunceli (Turkey) . International Journal of Nature and Life Sciences, 1 (2), 39-66.
- EBY2017: E. Babacan Yüce, İ. Eker, Munzur Vadisi (Tunceli) ve yakın çevresinin geofit florası, Bağ Bahçe Bil. Derg., 4 (2017) 31-49.
- KÇ2015..2023: 2015-2023 yılları Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği tarafından yapılan gözlemler.
- MA2018: M.Armağan, 2018, Petaloid Monocotyledonous Flora of Tunceli Province (Turkey).Hacettepe Journal of Biology and Chemistry.
- MA2020: Armağan, Metin. (2020). The explorations on the flora of Tunceli (Turkey). 4. 11-56. 10.30616/ajb.697171.
- PAK2022: PAKSOY, M. Y. (2022). Tunceli Florası İçin Yeni Kayıtlar. International Journal of Pure and Applied Sciences, 8(1), 143-148.
- PHD1984: P.H. Davis, R.R. Mill, K. Tan, Flora of Turkey and the East Aegean Islands, vol. 8, Edinburgh Univ. Press, Edinburgh, UK, 1984.
- RTF2022: Resimli Türkiye Florası (Illustrated Flora of Turkey) . ANG yayınları.
- ŞY1982: Sinasi Yıldırımli doktora tezi - Pulumur kayıtları (55-59 ve 87-88).
- ŞY1995: Ş. Yıldırımli, Flora of Munzur Dağları (Erzincan-Tunceli), Ot Sis Bot Dergisi 2 (1995) 1-78.

Pülümür'de tespit edilen bitkilerden 134 tanesi endemik, 31 tanesi ise yöresel endemik türdür. Endemik ve yöresel endemik türler tabloda simgesi ile işaretlenmiştir.

Pülümür bitkilerinin 839'u salgı, polen ve/veya nektar üreten bitkilerdir; arıcılıkta yararlı bu türler tabloda simgesi ile işaretlenmiştir.

IUCN Nesli Tükenme Tehlikesi Altında Olan Türlerin Kırmızı Listesi ve bitki ve hayvan türlerinin dünyadaki en kapsamlı küresel koruma durumu envanteridir. Pülümür'de tespit edilen ve bu kapsamda Türkiye genelinde yapılan çalışmalarda tehlike kategorisi belirlenebilmiş türlerin durumu tabloda aşağıda listelenen şu simgeler ile işaretlenmiştir:

- Vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi had safhada olan kritik tehlikedeki türler.
- Vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi çok büyük olan türler.
- Vahşi yaşamda soyu tükenme tehlikesi büyük olan hassas türler.
- Şu anda tehlikede olmayan fakat yakın gelecekte tehlikeye girecek türler.
- Asgari endişe duyulan ve yaygın bulunan türler.

ACANTHACEAE		Ayıpencesigiller
<i>Acanthus dioscoridis</i>		KÇ2015, BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
ACERACEAE		Akçağaçgiller
<i>Acer cappadocicum</i>		KÇ2022
<i>Acer hyrcanum</i> subsp. <i>hyrcanum</i>		PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Acer platanoides</i>		KÇ2019, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Acer tataricum</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
ADOXACEAE		Mürvergiller
<i>Sambucus ebulus</i>		KÇ2019, KÇ2022
<i>Sambucus nigra</i>		KÇ2015, KÇ2019, PMY2022, KÇ2022
<i>Viburnum lantana</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Viburnum opulus</i>		KÇ2015, KÇ2022
AMARANTHACEAE		Ispanakgiller
<i>Amaranthus retroflexus</i>		MA2020
<i>Beta corolliflora</i>		KÇ2022
<i>Beta lomatogona</i>		KÇ2022
<i>Beta macrorhiza</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Beta trigyna</i>		KÇ2022
<i>Chenopodium album</i>		KÇ2023
<i>Chenopodium botrys</i>		KÇ2022
<i>Chenopodium foliosum</i>		KÇ2015, KÇ2022
<i>Chenopodium sosnowskyi</i>		MA2020
<i>Chenopodium vulvaria</i>		MA2020
<i>Noaea tournefortii</i>		MA2020
AMARYLLIDACEAE		Nergisgiller
<i>Allium armenum</i>	 	MA2018
<i>Allium callimischon</i>		PMY2022
<i>Allium cardiostemon</i>		ŞY1995, MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Allium cassium</i>		EBY2017
<i>Allium colchicifolium</i>		RTF2023
<i>Allium dictyoprasum</i>		RTF2023
<i>Allium guttatum</i>		PHD1984
<i>Allium hoshabicum</i>		PMY2022
<i>Allium kharputense</i>		PHD1984, ŞY1995
<i>Allium kunthianum</i>		MA2018
<i>Allium pustulosum</i>		RTF2023
<i>Allium rotundum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Allium sativum</i>		KÇ2023
<i>Allium schoenoprasum</i>		BEY2017
<i>Allium sintenisii</i>	 	MA2018
<i>Allium subakaka</i>		MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Allium szovitsii</i>		PMY2022
<i>Allium tchihatschewii</i>	 	KÇ2022, KÇ2023
<i>Allium tuncelianum</i>	 	RTF2023
ANACARDIACEAE		Menengiçgiller
<i>Cotinus coggygia</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Pistacia eurycarpa</i>		KÇ2022
<i>Pistacia terebinthus</i>		PMY2022
<i>Rhus coriaria</i>		KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

APIACEAE	Maydanozgiller
<i>Actinolema macrolema</i>	KÇ2023
<i>Angelica purpurascens</i>	KÇ2022
<i>Anthriscus cerefolium</i>	PMY2022
<i>Anthriscus nemorosa</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Astrantia maxima</i> subsp. <i>haradjianii</i>	PMY2022
<i>Astrodaucus orientalis</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Berula erecta</i>	PMY2022
<i>Bunium microcarpum</i>	KÇ2023
<i>Bupleurum falcatum</i> subsp. <i>cernuum</i>	PMY2022
<i>Bupleurum gerardii</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Caucalis platycarpus</i>	PMY2022, KÇ2022
<i>Chaerophyllum astrantiae</i>	PMY2022
<i>Chaerophyllum crinitum</i>	MA2020, KÇ2022
<i>Chaerophyllum macrospermum</i>	MA2020
<i>Cnidium silaifolium</i>	PMY2022
<i>Eleutherospermum cicutarium</i>	PHD1984
<i>Eryngium billardieri</i>	KÇ2019
<i>Eryngium campestre</i>	KÇ2015
<i>Eryngium thyrsoideum</i>	MA2020
<i>Falcaria vulgaris</i>	MA2020
<i>Ferula communis</i> subsp. <i>communis</i>	PMY2022
<i>Ferulago longistylis</i>	PMY2022
<i>Grammosciadium platycarpum</i>	KÇ2023
<i>Heracleum pastinacifolium</i>	PMY2022
<i>Heracleum persicum</i>	KÇ2023
<i>Heracleum trachyloma</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Malabaila dasyantha</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Malabaila secacul</i>	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Oenanthe sophiae</i>	PHD1984
<i>Opopanax hispidus</i>	PMY2022
<i>Pastinaca armena</i>	KÇ2023
<i>Pastinaca sativa</i> subsp. <i>urens</i>	MA2020
<i>Peucedanum ruthenicum</i>	MA2020
<i>Physocaulis nodosus</i>	MA2020
<i>Pimpinella anthriscoides</i> var. <i>anthriscoides</i>	ŞY1982
<i>Pimpinella corymbosa</i>	PHD1984
<i>Pimpinella peregrina</i>	PMY2022
<i>Pimpinella tragium</i>	PMY2022
<i>Prangos ferulacea</i>	KÇ2022
<i>Prangos lophoptera</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Prangos platychlaena</i>	KÇ2022
<i>Prangos uloptera</i>	KÇ2022
<i>Scandix iberica</i>	KÇ2023
<i>Scandix stellata</i>	PMY2022, KÇ2023
<i>Stenotaenia macrocarpa</i>	MA2020
<i>Tordylium cappadocicum</i>	KÇ2015
<i>Torilis leptocarpa</i>	KÇ2023
<i>Torilis leptophylla</i>	BEY2017
<i>Turgenia latifolia</i>	KÇ2022, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Turgeniopsis foeniculacea</i>	MA2020
APOCYNACEAE	Zakkumgiller
<i>Cynanchum acutum</i>	KÇ2015, MA2020, KÇ2023
<i>Vincetoxicum canescens</i>	KÇ2023
<i>Vincetoxicum tmoleum</i>	KÇ2022
ARACEAE	Yılanyastığıgiller
<i>Arum orientale</i>	ŞY1995, ŞY1982
<i>Arum rupicola</i>	EBY2017, KÇ2022, KÇ2023
ARISTOLOCHIACEAE	Lohusaotugiller
<i>Aristolochia bottae</i>	KÇ2022
ASPARAGACEAE	Kuşkonmazgiller
<i>Bellevalia speciosa</i>	PHD1984
<i>Muscari armeniacum</i>	MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Muscari comosum</i>	ŞY1995, BEY2017, KÇ2022
<i>Muscari comosum plumosum</i>	KÇ2022
<i>Muscari erzincanicum</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Muscari massayanum</i>	PHD1984
<i>Muscari neglectum</i>	MA2018
<i>Muscari tenuiflorum</i>	KÇ2023
<i>Ornithogalum arcuatum</i>	KÇ2022
<i>Ornithogalum luschanii</i>	MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Ornithogalum montanum</i>	KÇ2022
<i>Ornithogalum munzureense</i>	RTF2024
<i>Ornithogalum narbonense</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Ornithogalum oligophyllum</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Ornithogalum persicum</i>	MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Ornithogalum sphaerocarpum</i>	BEY2017, KÇ2022
<i>Puschkinia scilloides</i>	MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Scilla siberica</i> subsp. <i>armena</i>	MA2018, KÇ2022
ASPHODELACEAE	Çirişgiller
<i>Asphodeline tenuior</i>	PHD1984, MA2018, KÇ2022
<i>Eremurus spectabilis</i>	KÇ2022, KÇ2023
ASTERACEAE	Papatyagiller
<i>Achillea arabica</i>	BEY2017, MA2020, KÇ2022
<i>Achillea cappadocica</i>	PHD1984
<i>Achillea grandifolia</i>	KÇ2023
<i>Achillea magnifica</i>	KÇ2023
<i>Achillea millefolium</i>	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Achillea nobilis</i> subsp. <i>neilreichii</i>	MA2020
<i>Achillea schischkinii</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Achillea sintenisii</i>	ŞY1982
<i>Achillea teretifolia</i>	PMY2022
<i>Achillea wilhelmsii</i>	KÇ2023
<i>Anthemis cretica</i> subsp. <i>albida</i>	ŞY1982
<i>Anthemis cretica</i> subsp. <i>anatolica</i>	ŞY1982
<i>Anthemis kotschyana</i> var. <i>discoidea</i>	KÇ2023
<i>Anthemis melanoloma</i> subsp. <i>melanoloma</i>	ŞY1982
<i>Anthemis wiedemanniana</i>	ŞY1982
<i>Arctium minus</i>	KÇ2022

Pülümür bitkileri listesi

<i>Artemisia absinthium</i>		KÇ2023
<i>Artemisia armeniaca</i>		KÇ2023
<i>Artemisia marschalliana</i>		MA2020
<i>Aster alpinus</i>		PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Bellis perensis</i>		PMY2022
<i>Bombycilaena discolor</i>		KÇ2023
<i>Carduus lanuginosus</i>	 LG ENDEMIK	KÇ2019, MA2020
<i>Carduus nutans</i>		PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Carduus pycnocephalus</i>		PMY2022
<i>Centaurea armena</i>	 LG ENDEMIK	KÇ2023
<i>Centaurea beben</i>		PMY2022
<i>Centaurea bingoelensis</i>	 ENDEMIK	KÇ2023
<i>Centaurea carduiiformis</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Centaurea carduiiformis subsp. orientalis</i>		ŞY1982
<i>Centaurea carduiiformis var. thrinciifolia</i>		MA2020
<i>Centaurea consanguinea</i>	 LG ENDEMIK	KÇ2023
<i>Centaurea fenzlii</i>	 ENDEMIK	ŞY1982, KÇ2023
<i>Centaurea glastifolia</i>		MA2020
<i>Centaurea oltensis</i>	 ENDEMIK	KÇ2023
<i>Centaurea polypodiifolia</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Centaurea pseudoscabiosa</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Centaurea pseudoscabiosa subsp. araratica</i>		MA2020
<i>Centaurea pterocaula</i>		KÇ2019, MA2020
<i>Centaurea rhizantha</i>		MA2020
<i>Centaurea saligna</i>	 LG ENDEMIK	BEY2017, MA2020, KÇ2022
<i>Centaurea spectabilis var. microlopha</i>		MA2020
<i>Centaurea triumphettii</i>		ŞY1982
<i>Centaurea virgata</i>		KÇ2015, KÇ2019
<i>Chardinia orientalis</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Cichorium intybus</i>		KÇ2023
<i>Cirsium cephalotes</i>		KÇ2019, MA2020
<i>Cirsium echinus</i>		KÇ2023
<i>Cirsium leucocephalum</i>		MA2020
<i>Cirsium macrobotrys</i>		PMY2022
<i>Cirsium pubigerum</i>		KÇ2023
<i>Cirsium rhizocephalum</i>		PMY2022
<i>Cirsium simplex subsp. simplex</i>		MA2020
<i>Cirsium subinermis</i>		MA2020
<i>Cnicus benedictus</i>		KÇ2023
<i>Cota melanoloma</i>		ŞY1982, BEY2017, MA2020
<i>Cota tinctoria</i>	 MA2020, KÇ2022, KÇ2023	
<i>Crepis dioritica</i>	 LG ENDEMIK	PMY2022, KÇ2022
<i>Crepis foetida</i>		KÇ2015, MA2020
<i>Crepis foetida subsp. rhoeadifolia</i>		MA2020
<i>Crepis pulchra</i>		KÇ2023
<i>Crepis sancta</i>		KÇ2023
<i>Crepis willdenowii</i>		KÇ2023
<i>Crupina crupinastrum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Crupina vulgaris</i>		KÇ2022, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Cyanus depressus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Cyanus segetum</i>		PMY2022
<i>Cyanus triumphettii</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Echinops melitenensis</i>	 NT ENDEMIK	PHD1984
<i>Echinops orientalis</i>		PHD1984, BEY2017, KÇ2019
<i>Echinops ossicus</i>		PHD1984
<i>Echinops spinosissimus</i>		KÇ2023
<i>Erigeron acris</i>		ŞY1982
<i>Erigeron caucasicus</i>		ŞY1982, KÇ2022
<i>Erigeron caucasicus subsp. venustus</i>		ŞY1982
<i>Erigeron uniflorus</i>		KÇ2023
<i>Eupatorium cannabinum</i>		MA2020
<i>Filago anatolica</i>		ŞY1982
<i>Filago arvensis</i>		KÇ2023
<i>Filago davisii</i>		ŞY1982
<i>Garbadiolus hedyptis</i>		MA2020
<i>Geropogon hybridus</i>		PMY2022
<i>Gundelia dersim</i>	 ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Gundelia munzuriensis</i>	 ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Gundelia vitekii</i>	 ENDEMIK	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Helianthus tuberosus</i>		MA2020
<i>Helichrysum arenarium</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Helichrysum armenium subsp. araxinum</i>		PHD1984
<i>Helichrysum chionophilum</i>	 NT ENDEMIK	PMY2022
<i>Helichrysum plicatum</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Helichrysum plicatum subsp. polyphyllum</i>		ŞY1982
<i>Helichrysum plicatum subsp. pseudoplicatum</i>		ŞY1982
<i>Inula acaulis</i>		PMY2022
<i>Inula aucherana</i>		PMY2022
<i>Inula helenium subsp. pseudohelenium</i>		MA2020
<i>Inula montbretiana</i>		KÇ2023
<i>Inula viscidula</i>		MA2020
<i>Jurinea cataonica</i>	 LG 	MA2020
<i>Jurinella moschus</i>		MA2020
<i>Klasea serratuloides</i>		BEY2017, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Lactuca hispida</i>		ŞY1982, KÇ2022, KÇ2023
<i>Lactuca mulgedioides</i>		ŞY1982
<i>Lactuca racemosa</i>		PMY2022, KÇ2023
<i>Lactuca serriola</i>		PMY2022
<i>Lactuca tuberosa</i>		KÇ2023
<i>Lapsana communis subsp. intermedia</i>		PHD1984
<i>Leontodon asperimus</i>		BEY2017, KÇ2023
<i>Leontodon hispidus</i>		PMY2022
<i>Matricaria chamomilla</i>		PMY2022
<i>Onopordum acanthium</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Onopordum bracteatum</i>		PMY2022
<i>Onopordum turcicum</i>		MA2020
<i>Picris hieracioides</i>		MA2020
<i>Pilosella cymosa</i>		PMY2022, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Pilosella pilosquama</i>		PMY2022
<i>Pilosella piloselloides</i>		KÇ2023
<i>Pilosella x auriculoides</i>		MA2020
<i>Pilosella x maschukensis</i>		PHD1984
<i>Podospermum alpigenum</i>		PMY2022
<i>Podospermum canum</i>		PMY2022
<i>Podospermum radicosum</i>		PMY2022
<i>Psephellus pyrrhoblepharus</i>	ENDEMIK	MA2020
<i>Pulicaria dysenterica</i>		PMY2022
<i>Reichardia dichotoma</i>		MA2020
<i>Scorzonera incisa</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Scorzonera latifolia</i>		MA2020
<i>Scorzonera mollis</i>		KÇ2023
<i>Scorzonera pseudolanata</i>		KÇ2023
<i>Scorzonera rigida</i>		PMY2022
<i>Scorzonera semicana</i>	LG ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Scorzonera sericea</i>	LG ENDEMIK	PMY2022, KÇ2022
<i>Scorzonera suberosa</i>		KÇ2023
<i>Scorzonera tomentosa</i>	LG ENDEMIK	BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Scorzonera veratrifolia</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Senecio cilicius</i>	LG ENDEMIK	KÇ2019
<i>Senecio othonnae</i>		MA2020
<i>Senecio racemosus</i>		MA2020
<i>Senecio vernalis</i>		KÇ2023
<i>Sonchus asper</i>		PMY2022
<i>Sonchus oleraceus</i>		PMY2022
<i>Tanacetum albipannosum</i>	NT ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Tanacetum argenteum</i>		PMY2022
<i>Tanacetum armenum</i>		KÇ2023
<i>Tanacetum cadmeum subsp. orientale</i>		ŞY1982
<i>Tanacetum cilicium</i>		PHD1984
<i>Tanacetum mucroniferum</i>	LG ENDEMIK	MA2020
<i>Tanacetum parthenium</i>		KÇ2023
<i>Tanacetum zahlbruckneri</i>	LG ENDEMIK	MA2020, KÇ2022
<i>Tragopogon bupthalmoides</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Tragopogon coloratus</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Tragopogon longirostris var. abbreviatus</i>		ŞY1982
<i>Tragopogon pratensis</i>		KÇ2023
<i>Tragopogon reticulatus</i>		KÇ2023
<i>Tripleurospermum melanolepis</i>		KÇ2023
<i>Tripleurospermum oreades</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Tripleurospermum transcaucasicum</i>		KÇ2023
<i>Turanecio eriospermus</i>		ŞY1982
<i>Turanecio lorentii</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Tussilago farfara</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Xeranthemum annuum</i>		KÇ2015
<i>Xeranthemum longepapposum</i>		PMY2022
BERBERIDACEAE		Karamukgiller
<i>Berberis crataegina</i>		MA2020, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Berberis integerrima</i>		KÇ2022
BETULACEAE		Huşgiller
<i>Betula pendula</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Betula pubescens</i>		KÇ2023
<i>Corylus avellana</i>		KÇ2015, KÇ2019, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
BORAGINACEAE		Hodangiller
<i>Alkanna froedinii</i>	LG ENDEMIK	KÇ2015, MA2020, KÇ2022
<i>Alkanna orientalis</i>		PMY2022
<i>Anchusa arvensis</i>		KÇ2023
<i>Anchusa azurea</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Anchusa leptophylla</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Anchusa strigosa</i>		PMY2022
<i>Asperugo procumbens</i>		KÇ2023
<i>Brunnera orientalis</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Buglossoides arvensis</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Buglossoides incrassata</i>		KÇ2022
<i>Cerinth minor</i>		KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Cynoglossum creticum</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Cynoglossum germanicum subsp. germanicum</i>		KÇ2022
<i>Cynoglossum montanum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Cynoglossum vanense</i>		MA2020
<i>Cynoglottis chetikiana</i>		ŞY1982
<i>Echium italicum</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Echium vulgare</i>		KÇ2023
<i>Heliotropium dolosum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Lappula barbata</i>		PMY2022, KÇ2023
<i>Lappula microcarpa</i>		KÇ2023
<i>Lappula squarrosa</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Lithospermum officinale</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Macrotomia densiflora</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Mattiastrum cristatum</i>	ENDEMIK	KÇ2022
<i>Mattiastrum erysimifolium</i>	ENDEMIK	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Mattiastrum racemosum</i>	ENDEMIK	PMY2022
<i>Moltkia caerulea</i>		PMY2022
<i>Myosotis alpestris</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Myosotis incrassata</i>		PMY2022
<i>Myosotis olympica</i>		ŞY1982
<i>Myosotis refracta</i>		BEY2017
<i>Myosotis stricta</i>		BEY2017
<i>Onosma alborosea</i>		PMY2022
<i>Onosma elwendicum</i>		BEY2017
<i>Onosma helleri</i>	EN ENDEMIK	ŞY1982
<i>Onosma nana</i>	ENDEMIK	PMY2022
<i>Onosma proballanthera</i>	ENDEMIK	PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Onosma sericea</i>		ŞY1982, KÇ2022, KÇ2023
<i>Onosma taurica</i>		PMY2022
<i>Onosma trachytrichum</i>		ŞY1982
<i>Paracaryum hirsutum</i>		PMY2022
<i>Phyllocara aucheri</i>		KÇ2022, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Rindera caespitosa</i>	LC	ENDEMIK	MA2020, KÇ2022
<i>Rindera lanata</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Solenanthus circinnatus</i>			MA2020
<i>Solenanthus stamineus</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Symphytum bornmuelleri</i>	LC	ENDEMIK	ŞY1982, KÇ2023

BRASSICACEAE

Turpgiller

<i>Aethionema arabicum</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Aethionema armenum</i>			MA2020, KÇ2023
<i>Aethionema capitatum</i>	NT		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Aethionema cordatum</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Aethionema coridifolium</i>			ŞY1982
<i>Aethionema diastrophis</i>			KÇ2023
<i>Aethionema erzincanum</i>		ENDEMIK	PMY2022
<i>Aethionema grandiflorum</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Aethionema membranaceum</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Aethionema oppositifolium</i>			MA2020
<i>Aethionema speciosum</i> subsp. <i>compactum</i>		ENDEMIK	MA2020, KÇ2023
<i>Aethionema speciosum</i> subsp. <i>speciocum</i>			KÇ2023
<i>Aethionema spicatum</i>			KÇ2023
<i>Alliaria petiolata</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Alyssum alyssoides</i>			PMY2022
<i>Alyssum bornmuelleri</i>	VL	ENDEMIK	KÇ2015
<i>Alyssum callichroum</i>	LC		ŞY1982
<i>Alyssum condensatum</i>			MA2020
<i>Alyssum contemptum</i>			ŞY1982
<i>Alyssum filiforme</i>	LC	ENDEMIK	MA2020
<i>Alyssum hirsutum</i>			PMY2022
<i>Alyssum lepidotum</i>	LC	ENDEMIK	PMY2022
<i>Alyssum minus</i> var. <i>micranthum</i>			ŞY1982
<i>Alyssum minus</i> var. <i>minus</i>			ŞY1982
<i>Alyssum murale</i> subsp. <i>murale</i> var. <i>alpinum</i>			MA2020
<i>Alyssum murale</i> subsp. <i>murale</i> var. <i>murale</i>			MA2020
<i>Alyssum pateri</i> subsp. <i>pateri</i>		ENDEMIK	MA2020, KÇ2023
<i>Alyssum peltarioides</i> subsp. <i>virgatiforme</i>		ENDEMIK	MA2020
<i>Alyssum praecox</i>		ENDEMIK	ŞY1982, KÇ2023
<i>Alyssum samariferum</i>			PHD1984
<i>Alyssum sibiricum</i>			PHD1984
<i>Alyssum strictum</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Alyssum szovitsianum</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Alyssum virgatum</i>	NT	ENDEMIK	MA2020
<i>Alyssum xanthocarpum</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Arabis alpina</i>		ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Arabis nova</i>			PMY2022, KÇ2023
<i>Aubrieta canescens</i>		ENDEMIK	KÇ2023
<i>Aubrieta libanotica</i>			MA2020
<i>Aurinia rupestris</i>			MA2020, KÇ2023
<i>Barbarea auriculata</i>		ENDEMIK	MA2020
<i>Barbarea plantaginea</i>			KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Bunias orientalis</i>			KÇ2023
<i>Camelina rumelica</i>			BEY2017
<i>Capsella bursa-pastoris</i>			PMY2022
<i>Capsella rubella</i>			KÇ2022
<i>Cardamine tenera</i>			KÇ2023
<i>Cardamine uliginosa</i>			MA2020
<i>Chorispora tenella</i>			PMY2022
<i>Clypeola jonthlaspi</i>			MA2020
<i>Conringia clavata</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Conringia planisilqua</i>			KÇ2023
<i>Crambe orientalis</i>			PMY2022
<i>Descurainia sophia</i>			ŞY1982
<i>Didymophysa aucheri</i>			PMY2022, KÇ2023
<i>Draba brunifolia</i>			MA2020, KÇ2023
<i>Eruca vesicaria</i>			PMY2022
<i>Erysimum crassipes</i>			MA2020
<i>Erysimum cuspidatum</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Erysimum kostkae</i>	VL	ENDEMIK	KÇ2023
<i>Erysimum leucanthemum</i>			MA2020
<i>Erysimum pulchellum</i>			KÇ2023
<i>Erysimum pycnophyllum</i>			MA2020
<i>Erysimum sintenisianum</i>	LC	ENDEMIK	KÇ2023
<i>Erysimum smyrnaeum</i>			BEY2017
<i>Erysimum uncinatifolium</i>	LC		MA2020, KÇ2023
<i>Fibigia clypeata</i>			KÇ2015, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Fibigia clypeata</i> subsp. <i>clypeata</i> var. <i>eriocarpa</i>			MA2020
<i>Fibigia macrocarpa</i>			KÇ2022
<i>Hesperis bicuspidata</i>		ENDEMIK	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Hesperis breviscapa</i>	EN	ENDEMIK	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Hesperis isatidea</i>		ENDEMIK	BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Hesperis pendula</i> subsp. <i>campicarpa</i>		ENDEMIK	BEY2017
<i>Hesperis thyrsoides</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Iberis carnosa</i>			KÇ2023
<i>Iberis simplex</i>			BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Isatis amani</i>		ENDEMIK	KÇ2023
<i>Isatis candolleana</i>	LC	ENDEMIK	MA2020, KÇ2023
<i>Isatis spectabilis</i>	VL	ENDEMIK	MA2020
<i>Isatis tinctoria</i>			KÇ2022
<i>Isatis undulata</i>	EN	ENDEMIK	MA2020, KÇ2022
<i>Lepidium draba</i>			KÇ2015, BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Lepidium perfoliatum</i>			PMY2022
<i>Nasturtium officinale</i>			PMY2022
<i>Noccaea vesicaria</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Olimarabidopsis pumila</i>			ŞY1982
<i>Physocardamum davisii</i>	VL	ENDEMIK	PMY2022
<i>Pseudosempervivum aucheri</i>		ENDEMIK	BEY2017, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Pseudosempervivum sempervivum</i>		ENDEMIK	PMY2022
<i>Raphanus raphanistrum</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Thlaspi arvense</i>			MA2020, KÇ2022

Pülümür bitkileri listesi

<i>Thlaspi bornmuelleri</i>	NT	ENDEMIK	MA2020
<i>Thlaspi kurdicum</i>			MA2020
<i>Zuvanda crenulata</i>			ŞY1982
CAMPANULACEAE			Çançiğigiller
<i>Asyneuma amplexicaule</i>			BEY2017, KÇ2019, KÇ2023
<i>Asyneuma limonifolium</i>			BEY2017, KÇ2022
<i>Asyneuma lobelioides</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula conferta</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula dersiimensis</i>		ENDEMIK	KÇ2015
<i>Campanula glomerata</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula hedgei</i>	NT	ENDEMIK	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula involucrata</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula munzurenensis</i>	NT	ENDEMIK	MA2020
<i>Campanula oligosperma</i>	NT	ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula propinqua</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula ptarmicifolia</i>		ENDEMIK	BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula quercetorum</i>	EN	ENDEMIK	PHD1984
<i>Campanula rapunculoides subsp. cordifolia</i>			PMY2022, KÇ2023
<i>Campanula saxonorum</i>	LC	ENDEMIK	ŞY1982
<i>Campanula sclerotricha</i>			PHD1984
<i>Campanula stevenii</i>			ŞY1982, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Campanula tridentata</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Legousia falcata</i>			KÇ2023
CANNABACEAE			Kenevirgiller
<i>Celtis planchoniana</i>			KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
CAPRIFOLIACEAE			Hanımeliğiller
<i>Centranthus longiflorus</i>			KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Cephalaria hirsuta</i>			PMY2022
<i>Cephalaria procera</i>			KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Cephalaria setosa</i>			PHD1984
<i>Lonicera caucasica subsp. orientalis</i>		ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Lonicera nummulariifolia</i>			KÇ2019
<i>Pterocephalus plumosus</i>			KÇ2023
<i>Scabiosa calocephala</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Scabiosa crinita</i>			KÇ2023
<i>Scabiosa micrantha</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Scabiosa rotata</i>			BEY2017, KÇ2023
<i>Valeriana alliariifolia</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Valeriana dioscoridis</i>			KÇ2023
<i>Valeriana officinalis</i>			PHD1984
<i>Valeriana sisymbriifolia</i>			KÇ2022
<i>Valerianella coronata</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Valerianella dactylophylla</i>			KÇ2023
<i>Valerianella discoidea</i>			KÇ2023
<i>Valerianella oxyrhyncha</i>			KÇ2023
<i>Valerianella uncinata</i>			KÇ2023
<i>Valerianella vesicaria</i>			KÇ2023
CARYOPHYLLACEAE			Karanfilgiller
<i>Arenaria serpyllifolia</i>			MA2020, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Cerastium chlorifolium</i>			MA2020
<i>Cerastium davuricum</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Cerastium dichotomum</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Cerastium longifolium</i>			MA2020
<i>Cerastium purpurascens</i>			MA2020
<i>Dianthus calocephalus</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Dianthus masmenaeus var. glabrescens</i>	LC	ENDEMIK	ŞY1982
<i>Dianthus orientalis</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Dianthus zonatus var. aristatus</i>			MA2020
<i>Diarrhron magakjanii</i>			MA2020
<i>Eremogone blepharophylla</i>			MA2020
<i>Eremogone cucubaloides</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Eremogone gypsophiloides</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Eremogone macrantha</i>			MA2020
<i>Eremogone pseudacantholimon</i>		ENDEMIK	PHD1984
<i>Gypsophila adenophylla</i>	LC	ENDEMIK	PMY2022
<i>Gypsophila aucheri</i>	UL	ENDEMIK	MA2020
<i>Gypsophila bitlisensis</i>	NT	ENDEMIK	ŞY1982
<i>Gypsophila bispida</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Gypsophila laricina</i>		ENDEMIK	MA2020
<i>Gypsophila ruscifolia</i>			PHD1984, KÇ2023
<i>Herniaria glabra</i>			ŞY1982
<i>Minuartia anatolica var. lanuginosa</i>	NT	ENDEMIK	MA2020, KÇ2023
<i>Minuartia erythrosepala var. erythrosepala</i>			ŞY1982
<i>Minuartia glandulosa</i>	LC	ENDEMIK	MA2020
<i>Minuartia hamata</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Minuartia juniperina</i>			MA2020
<i>Minuartia meyeri</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Minuartia recurva subsp. oreina</i>			MA2020
<i>Minuartia valedictionis</i>	EN	ENDEMIK	ŞY1982
<i>Paronychia kurdica subsp. kurdica</i>			BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Paronychia kurdica subsp. montis-munzur</i>		ENDEMIK	MA2020
<i>Saponaria prostrata subsp. anatolica</i>		ENDEMIK	BEY2017, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Saponaria prostrata subsp. prostrata</i>		ENDEMIK	ŞY1982, KÇ2023
<i>Scleranthus uncinatus</i>			KÇ2023
<i>Silene ampullata</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Silene argentea</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Silene arguta</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Silene bupleuroides</i>			PMY2022, KÇ2022
<i>Silene capitellata</i>	LC	ENDEMIK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Silene caryophylloides subsp. caryophylloides</i>			ŞY1982, MA2020, KÇ2022
<i>Silene caryophylloides subsp. subulata</i>			KÇ2022
<i>Silene chlorifolia</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Silene compacta</i>			BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Silene dianthoides</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Silene dichotoma</i>			KÇ2023
<i>Silene italica</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>			KÇ2023
<i>Silene latifolia subsp. erioalcaycina</i>			KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Silene manissadjianii</i>	EN	ENDEMİK	MA2020
<i>Silene marschallii</i>			MA2020, KÇ2022
<i>Silene montbretiana</i>			KÇ2023
<i>Silene muradica</i>	LG	ENDEMİK	BEY2017
<i>Silene nerimaniae</i>	EN	ENDEMİK	KÇ2023
<i>Silene oligotricha</i>	EN	ENDEMİK	KÇ2022
<i>Silene rhynchocarpa</i>			KÇ2022
<i>Silene spergulifolia</i>			BEY2017, KÇ2022
<i>Silene stenobotrys</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Silene subconica</i>			KÇ2023
<i>Silene supina</i>			KÇ2022
<i>Silene surculosa</i>	CR	ENDEMİK	MA2020
<i>Silene viscosa</i>			KÇ2022
<i>Silene vulgaris</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Telephium imperati</i>			PMY2022, KÇ2023
<i>Telephium imperati subsp. orientale</i>			KÇ2023
<i>Telephium oligospermum</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Vaccaria hispanica</i>			KÇ2023
<i>Velezia rigida</i>			KÇ2023
CELASTRACEAE			İğaçcığiller
<i>Euonymus latifolius</i>			KÇ2019, MA2020, KÇ2022
<i>Parnassia palustris</i>			KÇ2019, MA2020
CISTACEAE			Ladengiller
<i>Helianthemum ledifolium</i> var. <i>ledifolium</i>			ŞY1982, KÇ2023
<i>Helianthemum nummularium</i>			KÇ2022, KÇ2023
CLEOMACEA			Saçakgüllügiller
<i>Cleome ornithopodioides</i>			PMY2022, KÇ2023
CONVOLVULACEAE			Tarlasarmaşıgıgiller
<i>Convolvulus arvensis</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Convolvulus calvertii</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Convolvulus carduchorum</i>	LG	ENDEMİK	PHD1984
<i>Convolvulus galaticus</i>	LG		KÇ2023
<i>Convolvulus lineatus</i>			KÇ2023
<i>Cuscuta brevistyla</i>			KÇ2023
<i>Cuscuta europaea</i>			MA2020
<i>Cuscuta lupuliformis</i>			MA2020
CORNACEAE			Kızılcıkçiller
<i>Cornus sanguinea</i> subsp. <i>australis</i>			PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
CRASSULACEAE			Damkoruğugiller
<i>Prometheum sempervivoides</i>			BEY2017, KÇ2023
<i>Rosularia haussknechtii</i>	NT	ENDEMİK	ŞY1982
<i>Rosularia sempervivum</i> subsp. <i>libanotica</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Rosularia sempervivum</i> subsp. <i>persica</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Sedum album</i>			KÇ2023
<i>Sedum ochroleucum</i>			KÇ2023
<i>Sedum pallidum</i> var. <i>pallidum</i>			ŞY1982
<i>Sedum tenellum</i>			KÇ2023
<i>Umbilicus intermedius</i>			PMY2022

Pülümür bitkileri listesi

<i>Umbilicus luteus</i>			KÇ2023
CUCURBITACEAE			Kabakçiller
<i>Bryonia aspera</i>			KÇ2022
CUPRESSACEAE			Servigiller
<i>Juniperus communis</i>			KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Juniperus excelsa</i>			KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Juniperus foetidissima</i>			KÇ2019
<i>Juniperus oxycedrus</i>			KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
CYPERACEAE			Hasırotugiller
<i>Bolboschoenus maritimus</i>			PMY2022
<i>Carex distans</i>			PHD1984
<i>Carex extensa</i>			PHD1984
<i>Carex oreophila</i>			PMY2022
<i>Carex otrubae</i>			PHD1984
<i>Carex panicea</i>			PMY2022
<i>Cyperus fuscus</i>			PMY2022
<i>Isolepis setacea</i>			PMY2022
<i>Schoenoplectus lacustris</i>			PMY2022
<i>Scirpoides holoschoenus</i>			PHD1984, BEY2017, KÇ2022
CYSTOPTRIDACEAE			Gevrekeğreltigiller
<i>Cystopteris fragilis</i>			KÇ2023
DATISCACEAE			Renkotugiller
<i>Datisca cannabina</i>			KÇ2022
DENNSTAEDTIACEAE			Eğreltigiller
<i>Pteridium aquilinum</i>			KÇ2019
ELAEAGNACEAE			İğdegiller
<i>Elaeagnus angustifolia</i>			KÇ2023
EQUISETACEAE			Atkuyruğugiller
<i>Equisetum giganteum</i>			KÇ2023
<i>Equisetum palustre</i>			ŞY1982
EUPHORBIACEAE			Sütleğengiller
<i>Euphorbia amygdaloides</i>			KÇ2023
<i>Euphorbia cheiradenia</i>			MA2020
<i>Euphorbia condylocarpa</i>			KÇ2023
<i>Euphorbia denticulata</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Euphorbia esula</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Euphorbia falcata</i>			KÇ2023
<i>Euphorbia grisophylla</i>	LG	ENDEMİK	KÇ2022
<i>Euphorbia herniariifolia</i> var. <i>herniariifolia</i>			MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Euphorbia iberica</i>			KÇ2022
<i>Euphorbia lucida</i>			KÇ2022
<i>Euphorbia macroclada</i>			MA2020
<i>Euphorbia palustris</i>			KÇ2023
<i>Euphorbia stricta</i>			KÇ2023
<i>Euphorbia szovitsii</i>			KÇ2023
<i>Euphorbia virgata</i>			KÇ2023
FABACEAE			Baklagiller
<i>Anthyllis vulneraria</i> var. <i>boissieri</i>			KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus aduncus</i>			PMY2022, KÇ2022

Pülümür bitkileri listesi

<i>Astragalus angustifolius</i>		PMY2022
<i>Astragalus anthylloides</i>	 ENDEMİK	PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus arguricus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus ascocalyx</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus barbatus</i>		KÇ2023
<i>Astragalus bicolor</i>		KÇ2023
<i>Astragalus campylorrhynchus</i>		KÇ2023
<i>Astragalus christianus</i>	 LG	KÇ2023
<i>Astragalus cicerellus</i>	 CR ENDEMİK	KÇ2022
<i>Astragalus condensatus</i>	 LG ENDEMİK	PMY2022, KÇ2023
<i>Astragalus crinitus</i>	 NT ENDEMİK	KÇ2023
<i>Astragalus davisii</i>	 NT ENDEMİK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus densifolius</i>		PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus eriocephalus subsp. elongatus</i>		KÇ2022
<i>Astragalus fragrans</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus fraxinifolius</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus globosus</i>	 LG ENDEMİK	KÇ2022
<i>Astragalus gummifer</i>		KÇ2022
<i>Astragalus halicacabus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus icmadophilus</i>	 LG	KÇ2019
<i>Astragalus incertus</i>		MA2020
<i>Astragalus kurdicus</i>		KÇ2023
<i>Astragalus lagopoides</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus lagowskii</i>		KÇ2022
<i>Astragalus lineatus</i>		ŞY1982, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus lineatus var. longidens</i>		KÇ2022
<i>Astragalus macrocephalus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus macrocephalus subsp. finitimus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus macrouroides</i>	 YU ENDEMİK	KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus microcephalus</i>		PMY2022
<i>Astragalus mollis</i>		KÇ2022
<i>Astragalus nezaketiae</i>	 ENDEMİK	PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus odoratus</i>		KÇ2023
<i>Astragalus ornithopodioides</i>		KÇ2023
<i>Astragalus ovinus</i>		KÇ2022
<i>Astragalus pendulus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus pinetorum</i>	 LG	KÇ2022
<i>Astragalus ponticus</i>		KÇ2015
<i>Astragalus pycnocephalus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Astragalus sericans</i>	 LG	KÇ2022
<i>Astragalus strigillosus</i>		ŞY1982
<i>Astragalus tigridis</i>		KÇ2023
<i>Astragalus vaginans</i>	 LG ENDEMİK	PMY2022
<i>Astragalus xerophilus</i>	 NT	KÇ2023
<i>Cicer anatolicum</i>		KÇ2022
<i>Cicer arietinum</i>		ŞY1982
<i>Cicer incisum</i>		KÇ2023
<i>Cicer pinnatifidum</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Colutea cilicica</i>		BEY2017, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Dorycnium pentaphyllum</i>		PMY2022
<i>Galega officinalis</i>		MA2020
<i>Genista albida</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Glycyrrhiza glabra</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Hedysarum candidissimum</i>	 NT ENDEMİK	KÇ2022
<i>Hedysarum erythroleucum</i>	 ENDEMİK	MA2020, KÇ2022
<i>Hedysarum pestalozzae</i>	 LG ENDEMİK	KÇ2022
<i>Hedysarum varium subsp. syriacum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Lathyrus aureus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Lathyrus boissieri</i>		PHD1984
<i>Lathyrus brachypterus var. haussknechtii</i>	 LG ENDEMİK	PHD1984
<i>Lathyrus chloranthus</i>		MA2020
<i>Lathyrus inconspicuus</i>		ŞY1982
<i>Lathyrus laxiflorus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Lathyrus nissolia</i>		KÇ2022
<i>Lathyrus roseus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Lathyrus rotundifolius</i>		ŞY1982, KÇ2022, KÇ2023
<i>Lathyrus rotundifolius subsp. miniatus</i>		ŞY1982
<i>Lathyrus sativus</i>		PMY2022
<i>Lathyrus tuberosus</i>		KÇ2022
<i>Lathyrus vinealis</i>		ŞY1982
<i>Lotus corniculatus</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Lotus gebelia</i>		BEY2017
<i>Medicago astroites</i>		KÇ2023
<i>Medicago biflora</i>		KÇ2023
<i>Medicago brachycarpa</i>		KÇ2023
<i>Medicago minima var. minima</i>		BEY2017
<i>Medicago monantha</i>		KÇ2023
<i>Medicago orbicularis</i>		PMY2022
<i>Medicago polymorpha</i>		KÇ2023
<i>Medicago radiata</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Medicago rigidula</i>		KÇ2023
<i>Medicago sativa</i>		KÇ2015, BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Melilotus albus</i>		KÇ2015, BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Melilotus officinalis</i>		KÇ2015, BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Onobrychis altissima</i>		ŞY1982
<i>Onobrychis argyrea</i>		KÇ2023
<i>Onobrychis caput-galli</i>		PMY2022
<i>Onobrychis cornuta</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Onobrychis montana</i>		PMY2022
<i>Onobrychis oxydonta</i>		KÇ2022
<i>Onobrychis subacaulis</i>		MA2020
<i>Onobrychis viciifolia</i>		KÇ2022
<i>Ononis spinosa</i>		KÇ2019, KÇ2023
<i>Pisum sativum</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Pisum sativum subsp. sativum var. arvense</i>		ŞY1982
<i>Robinia hispida</i>		KÇ2022
<i>Robinia pseudoacacia</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Securigera orientalis</i>		KÇ2022

Pülümür bitkileri listesi

<i>Securigera varia</i>		KÇ2015, BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Sophora alopecuroides</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Sophora jaubertii</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Trifolium ambiguum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Trifolium angustifolium</i>		PMY2022
<i>Trifolium argutum</i>		PMY2022
<i>Trifolium arvense</i>		BEY2017, KÇ2022
<i>Trifolium campestre</i>		KÇ2023
<i>Trifolium diffusum</i>		BEY2017
<i>Trifolium elongatum</i>	 ENDEMİK	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Trifolium ochroleucum</i>		ŞY1982
<i>Trifolium phleoides</i>		ŞY1982
<i>Trifolium physodes</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Trifolium pratense</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Trifolium pratense var. sativum</i>		ŞY1982
<i>Trifolium resupinatum</i>		KÇ2023
<i>Trigonella coerulescens</i>		PMY2022
<i>Trigonella fischeriana</i>		PHD1984
<i>Trigonella velutina</i>		KÇ2023
<i>Vicia alpestris</i>		KÇ2023
<i>Vicia alpestris subsp. hypoleuca</i>	 ENDEMİK	KÇ2022
<i>Vicia anatolica</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Vicia canescens</i>		PMY2022, KÇ2022, KÇ2023
<i>Vicia cracca</i>		ŞY1982, KÇ2022, KÇ2023
<i>Vicia cracca subsp. tenuifolia</i>		ŞY1982
<i>Vicia ervilia</i>		KÇ2023
<i>Vicia narbonensis</i>		KÇ2023
<i>Vicia noeana</i>		ŞY1982, KÇ2022, KÇ2023
<i>Vicia noeana var noeana</i>		ŞY1982
<i>Vicia orientalis</i>		KÇ2023
<i>Vicia sativa</i>		KÇ2023
<i>Vicia tenuifolia</i>		PMY2022
<i>Vicia villosa subsp. dasycarpa</i>		ŞY1982
FAGACEAE		Kayıngiller
<i>Quercus brantii</i>		KÇ2015
<i>Quercus hartwissiana</i>		PMY2022
<i>Quercus infectoria</i>		KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Quercus libani</i>		KÇ2015, KÇ2019, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Quercus macranthera</i>		KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Quercus petraea subsp. iberica</i>		KÇ2019
<i>Quercus petraea subsp. pinnatiloba</i>	 ENDEMİK	KÇ2019, MA2020
<i>Quercus petraea subsp. polycarpa</i>		KÇ2019, KÇ2022
<i>Quercus pubescens</i>		KÇ2019, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Quercus robur</i>		KÇ2015, KÇ2019, MA2020, KÇ2022
<i>Quercus robur subsp. pedunculiflora</i>		MA2020
GENTIANACEAE		Gentiyangiller
<i>Centaureum erythraea subsp. turcicum</i>		KÇ2019, MA2020
<i>Gentiana cruciata</i>		PHD1984

Pülümür bitkileri listesi

<i>Gentiana gelida</i>		MA2020
<i>Gentiana verna</i>		KÇ2023
<i>Gentianella ciliata subsp. blepharophora</i>		KÇ2023
GERANIACEAE		Turnagagasigiller
<i>Erodium absinthoides</i>		PMY2022
<i>Erodium cicutarium</i>		KÇ2022
<i>Geranium molle</i>		KÇ2023
<i>Geranium pyrenaicum</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Geranium tuberosum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Pelargonium endlicherianum</i>	 ENDEMİK	KÇ2023
HYPERICACEAE		Kantarongiller
<i>Hypericum armenum</i>		PMY2022
<i>Hypericum elongatum</i>		BEY2017
<i>Hypericum hyssopifolium subsp. elongatum</i>		ŞY1982
<i>var. microcalycinum</i>		ŞY1982
<i>Hypericum linarioides</i>		PMY2022, KÇ2022
<i>Hypericum lysimachioides</i>		ŞY1982
<i>Hypericum perforatum</i>		KÇ2023
<i>Hypericum scabroides</i>	 ENDEMİK	ŞY1982
<i>Hypericum scabrum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Hypericum triquetrifolium</i>		PMY2022
<i>Hypericum venustum</i>		PMY2022
IRIDACEAE		Süsengiller
<i>Crocus kotschyianus subsp. cappadocicus</i>	 ENDEMİK	PHD1984, MA2018, KÇ2022
<i>Crocus suworowianus</i>		PMY2022
<i>Gladiolus atrovioleaceus</i>		KÇ2023
<i>Gladiolus italicus</i>		RTF2022
<i>Gladiolus kotschyianus</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Iris aucheri</i>		MA2018
<i>Iris caucasica</i>		MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Iris caucasica subsp. turcica</i>		MA2018
<i>Iris sari</i>	 ENDEMİK	ŞY1995, KÇ2022, KÇ2023
IXIOLIRIACEAE		Köpekotugiller
<i>Ixiolirion tataricum</i>		ŞY1995, MA2018, KÇ2022, KÇ2023
JUGLANDACEAE		Cevizgiller
<i>Juglans regia</i>		KÇ2019, KÇ2022
JUNCACEAE		Kofagiller
<i>Juncus articulatus</i>		PHD1984, MA2020
<i>Juncus inflexus</i>		PHD1984, KÇ2023
<i>Luzula forsteri</i>		PMY2022
JUNCAGINACEAE		Suçengeliger
<i>Triglochin palustris</i>		MA2020
LAMIACEAE		Ballıbabagiller
<i>Ajuga chamaepitys</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Ajuga chamaepitys subsp. laevigata</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Ajuga orientalis</i>		BEY2017, KÇ2022
<i>Ajuga salicifolia</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Ballota nigra</i>		PMY2022
<i>Clinopodium graveolens</i>		MA2020, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Clinopodium graveolens</i> subsp. <i>rotundifolium</i>		BEY2017, MA2020
<i>Lallemantia iberica</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Lallemantia peltata</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Lamium album</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Lamium amplexicaule</i>		KÇ2022
<i>Lamium garganicum</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Lamium garganicum</i> subsp. <i>striatum</i>		MA2020
<i>Lamium macrodon</i>		BEY2017
<i>Lamium multifidum</i>		MA2020
<i>Lamium orientale</i>		PMY2022
<i>Marrubium astracanicum</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Marrubium parviflorum</i>		PMY2022
<i>Melissa officinalis</i>		PHD1984
<i>Mentha longifolia</i> subsp. <i>typhoides</i>		MA2020
<i>Micromeria cremnophila</i> subsp. <i>anatolica</i>	 	KÇ2023
<i>Nepeta aristata</i>	 	ŞY1982
<i>Nepeta betonicifolia</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Nepeta cataria</i>		KÇ2023
<i>Nepeta italica</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Nepeta nuda</i> subsp. <i>albiflora</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Nepeta nuda</i> subsp. <i>nuda</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Nepeta racemosa</i>		PMY2022
<i>Nepeta teucriifolia</i>		MA2020
<i>Nepeta trachonitica</i>		KÇ2023
<i>Origanum acutidens</i>	 	BEY2017, KÇ2019, MA2020, KÇ2023
<i>Phlomis linearis</i>	 	PHD1984
<i>Phlomis pungens</i> var. <i>hirta</i>		ŞY1982
<i>Phlomis rigida</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Phlomis tuberosa</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Prunella vulgaris</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Salvia aethiopis</i>		KÇ2023
<i>Salvia caespitosa</i>	 	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Salvia candidissima</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Salvia frigida</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Salvia microstegia</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Salvia multicaulis</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Salvia pocolata</i>		ŞY1982
<i>Salvia recognita</i>	 	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Salvia sclarea</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Salvia staminea</i>		MA2020
<i>Salvia verticillata</i>		BEY2017, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Salvia verticillata</i> subsp. <i>amasiaca</i>		MA2020
<i>Salvia virgata</i>		MA2020
<i>Satureja hortensis</i>		MA2020
<i>Scutellaria megalaspis</i>		KÇ2023
<i>Scutellaria orientalis</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Scutellaria orientalis</i> subsp. <i>virens</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Scutellaria salviifolia</i>	 	KÇ2022, KÇ2023
<i>Sideritis montana</i>		KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Stachys annua</i>		ŞY1982, KÇ2022
<i>Stachys annua</i> subsp. <i>ammophila</i>		PMY2022
<i>Stachys annua</i> subsp. <i>annua</i> var. <i>lycaonica</i>		ŞY1982
<i>Stachys balansae</i>	 	PHD1984
<i>Stachys cretica</i>		PMY2022
<i>Stachys lavandulifolia</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Stachys spectabilis</i>		MA2020
<i>Stachys tundjeliensis</i>	 	KÇ2022, KÇ2023
<i>Stachys viscosa</i>		BEY2017
<i>Stachys woronowii</i>		KÇ2023
<i>Teucrium chamaedrys</i>		KÇ2023
<i>Teucrium multicaule</i>		MA2020
<i>Teucrium orientale</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Teucrium orientale</i> var. <i>glabrescens</i>		MA2020
<i>Teucrium polium</i>		KÇ2015, BEY2017, KÇ2023
<i>Thymus convolutus</i>	 	MA2020
<i>Thymus fallax</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Thymus kotschyianus</i>		ŞY1982, MA2020, KÇ2022
<i>Thymus leucotrichus</i>		KÇ2019, MA2020
<i>Thymus migricus</i>		ŞY1982
<i>Thymus pubescens</i>		KÇ2023
<i>Ziziphora capitata</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Ziziphora persica</i>		PMY2022, KÇ2023
LILIACEAE		Zambakgiller
<i>Fritillaria alburyana</i>	 	KÇ2015, KÇ2023
<i>Fritillaria armena</i>	 	KÇ2022
<i>Fritillaria pinardii</i>		KÇ2022
<i>Gagea bohémica</i>		MA2018
<i>Gagea gageoides</i>		MA2018
<i>Gagea glacialis</i>		KÇ2023
<i>Gagea liotardii</i>		MA2018
<i>Gagea villosa</i>		PMY2022
<i>Tulipa armena</i>		KÇ2022
<i>Tulipa julia</i>		KÇ2022, KÇ2023
LINACEAE		Ketengiller
<i>Linum austriacum</i>		KÇ2023
<i>Linum catharticum</i>		MA2020
<i>Linum mucronatum</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Linum mucronatum</i> subsp. <i>armenum</i>		MA2020
<i>Linum nervosum</i>		PHD1984
<i>Linum obtusatum</i>	 	MA2020, KÇ2023
<i>Linum tenuifolium</i>		MA2020
LORANTHACEAE		Ardıçburcugiller
<i>Loranthus europaeus</i>		KÇ2022
LYTHRACEAE		Aklarotugiller
<i>Lythrum salicaria</i>		KÇ2015
MALVACEAE		Ebegümeçigiller
<i>Alcea calvertii</i>	 	PMY2022

Pülümür bitkileri listesi

<i>Malva neglecta</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Tilia rubra</i>		PMY2022
MORACEAE		Dutgiller
<i>Ficus carica</i> subsp. <i>rupestris</i>		KÇ2015
<i>Morus alba</i>		KÇ2015
OLEACEAE		Zeytingiller
<i>Fraxinus angustifolia</i>		KÇ2015, KÇ2023
ONAGRACEAE		Yakıotugiller
<i>Epilobium anatolicum</i>		MA2020
<i>Epilobium hirsutum</i>		MA2020
<i>Epilobium montanum</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Epilobium stevenii</i>		MA2020
ORCHIDACEAE		Salepgiller
<i>Anacamptis laxiflora</i>		KÇ2023
<i>Anacamptis pyramidalis</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Cephalanthera damasonium</i>		KÇ2022
<i>Cephalanthera kotschyana</i>	 	PHD1984, KÇ2022
<i>Cephalanthera kurdica</i>		MA2018
<i>Cephalanthera longifolia</i>		KÇ2023
<i>Cephalanthera rubra</i>		PMY2022
<i>Cephalanthera x taubenheimii</i>		PHD1984
<i>Dactylorhiza euxina</i>		RTF2022
<i>Dactylorhiza iberica</i>		PHD1984, MA2018, KÇ2023
<i>Dactylorhiza osmanica</i>		PHD1984, KÇ2022, KÇ2023
<i>Dactylorhiza osmanica</i> var. <i>osmanica</i>	 	ŞY1995
<i>Dactylorhiza umbrosa</i>		MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Dactylorhiza viridis</i>		PMY2022
<i>Epipactis palustris</i>		PHD1984
<i>Epipactis veratrifolia</i>		PMY2022
<i>Ophrys apifera</i>		EBY2017
<i>Ophrys cilicica</i>	 	KÇ2023
<i>Ophrys oestrifera</i>		MA2018, KÇ2022, KÇ2023
<i>Ophrys phrygia</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Ophrys reinholdii</i>		PHD1984, KÇ2023
<i>Ophrys reinholdii</i> subsp. <i>strausii</i>		PHD1984
<i>Orchis anatolica</i>		PMY2022
<i>Orchis coriophora</i> subsp. <i>coriophora</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Orchis laxiflora</i> subsp. <i>dielsiana</i>		MA2018
<i>Orchis mascula</i> subsp. <i>pinetorum</i>		MA2018
<i>Orchis militaris</i> subsp. <i>stevenii</i>		EBY2017
<i>Orchis palustris</i> subsp. <i>palustris</i>		ŞY1995, ŞY1982
<i>Orchis punctulata</i>		EBY2017, MA2018
<i>Orchis purpurea</i> subsp. <i>caucasica</i>		RTF2022
<i>Platanthera chlorantha</i> subsp. <i>chlorantha</i>		RTF2022
OROBANCHACEAE		Canavarotugiller
<i>Bungea trifida</i>		BEY2017, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Euphrasia pectinata</i>		MA2020
<i>Euphrasia rostkoviana</i>		KÇ2023
<i>Melampyrum arvense</i>		KÇ2015, MA2020, KÇ2022, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Orobanche alba</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Orobanche anatolica</i>		KÇ2023
<i>Orobanche baumanniorum</i>		KÇ2022
<i>Orobanche cernua</i>		BEY2017, KÇ2023
<i>Orobanche kurdica</i>		KÇ2023
<i>Orobanche lutea</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Orobanche schultzei</i>		ŞY1982
<i>Pedicularis caucasica</i>		KÇ2015, KÇ2023
<i>Pedicularis comosa</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Pedicularis comosa</i> var. <i>acmodonta</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Pedicularis munzurdaghensis</i>	 	MA2020, KÇ2023
<i>Pedicularis sibthorpii</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Phelipanche aegyptiaca</i>		KÇ2022
<i>Phelipanche arenaria</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Phelipanche heldreichii</i>		KÇ2023
<i>Phelypaea coccinea</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Phelypaea tournefortii</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Rhinanthus angustifolius</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Rhinanthus angustifolius</i> subsp. <i>grandiflorus</i>		MA2020
<i>Rhynchocorys elephas</i>		KÇ2022
PAEONIACEAE		Aygülügiller
<i>Paeonia arietina</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Paeonia mascula</i> subsp. <i>mascula</i>		BEY2017
PAPAVERACEAE		Haşhaşgiller
<i>Corydalis erdelii</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Corydalis oppositifolia</i>		PMY2022
<i>Fumaria asepalae</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Fumaria officinalis</i>		KÇ2023
<i>Glaucium acutidentatum</i>	 	BEY2017, KÇ2023
<i>Glaucium cappadocicum</i>	 	MA2020
<i>Glaucium leiocarpum</i>		MA2020
<i>Papaver armeniacum</i>		KÇ2023
<i>Papaver bracteatum</i>		KÇ2022
<i>Papaver clavatum</i>	 	KÇ2022
<i>Papaver commutatum</i>		ŞY1982
<i>Papaver macrostomum</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Papaver minus</i>		KÇ2023
<i>Papaver orientale</i>		KÇ2023
<i>Papaver persicum</i>		KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Papaver setiferum</i>		KÇ2022
<i>Papaver triniifolium</i>	 	KÇ2023
<i>Roemeria hybrida</i> subsp. <i>hybrida</i>		KÇ2022
PINACEAE		Çamgiller
<i>Cedrus libani</i>		KÇ2022
<i>Pinus sylvestris</i>		KÇ2019, MA2020, KÇ2022
PLANTAGINACEAE		Sinirotugiller
<i>Anarrhinum orientale</i>		BEY2017, KÇ2023
<i>Globularia trichosantha</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Linaria chalepensis</i>		MA2020, KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Linaria corifolia</i>	LG ENDEMİK	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Linaria genistifolia</i> subsp. <i>genistifolia</i>		BEY2017, KÇ2022
<i>Linaria genistifolia</i> subsp. <i>linifolia</i>		ŞY1982
<i>Linaria kurdica</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Linaria kurdica</i> subsp. <i>araratrica</i>		MA2020
<i>Linaria kurdica</i> subsp. <i>aucheri</i>		KÇ2022
<i>Plantago lanceolata</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Plantago major</i>		MA2020
<i>Plantago maritima</i>		PMY2022
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Veronica anagalloides</i> subsp. <i>heureka</i>		MA2020
<i>Veronica beccabunga</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Veronica biloba</i>		ŞY1982
<i>Veronica bozakmanii</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Veronica caespitosa</i>		KÇ2023
<i>Veronica fuhsii</i>	LG ENDEMİK	KÇ2023
<i>Veronica intercedens</i>		ŞY1982
<i>Veronica macrostachya</i> subsp. <i>macrostachya</i>		BEY2017, KÇ2022
<i>Veronica multifida</i>	LG	KÇ2022, KÇ2023
<i>Veronica orientalis</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Veronica orientalis</i> subsp. <i>nimrodi</i>	ENDEMİK	KÇ2022
PLUMBAGINACEAE		Kardikenigiller
<i>Acantholimon acerosum</i>		KÇ2019
<i>Acantholimon bracteatum</i>		KÇ2023
<i>Acantholimon venustum</i>		PMY2022
POACEAE		Buğdaygiller
<i>Aegilops neglecta</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Alopecurus arundinaceus</i>		PMY2022
<i>Alopecurus vaginatus</i>		KÇ2023
<i>Briza media</i>		PHD1984
<i>Bromus danthoniae</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Bromus intermedius</i>		MA2020
<i>Bromus japonicus</i>		KÇ2023
<i>Bromus pseudobrachystachys</i>		KÇ2023
<i>Bromus squarrosus</i>		PHD1984
<i>Bromus sterilis</i>		ŞY1982
<i>Bromus tectorum</i>		KÇ2023
<i>Bromus tomentellus</i>		ŞY1982
<i>Calamagrostis pseudophragmites</i>		BEY2017
<i>Cynodon dactylon</i>		KÇ2019
<i>Dactylis glomerata</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Dactylis glomerata</i> subsp. <i>hispanic</i>		MA2020
<i>Deschampsia caespitosa</i>		MA2020
<i>Elymus hispidus</i>		BEY2017
<i>Eremopoa altaica</i>		ŞY1982
<i>Hordeum brevisubulatum</i>		KÇ2022
<i>Hordeum bulbosum</i>		MA2020
<i>Hordeum geniculatum</i>		KÇ2023
<i>Hordeum murinum</i>		KÇ2023

Pülümür bitkileri listesi

<i>Melica ciliata</i>		MA2020
<i>Melica persica</i>		KÇ2023
<i>Phleum alpinum</i>		KÇ2023
<i>Phleum boissieri</i>		KÇ2023
<i>Phleum montanum</i>		ŞY1982, KÇ2023
<i>Phleum paniculatum</i>		KÇ2023
<i>Phragmites australis</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Poa bulbosa</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Poa nemoralis</i>		ŞY1982
<i>Poa supina</i>		KÇ2023
<i>Secale cereale</i>		ŞY1982
<i>Secale ciliatoglume</i>		KÇ2023
<i>Secale montanum</i>		KÇ2015
<i>Stipa ehrenbergiana</i>		MA2020
<i>Taeniatherum caput-medusae</i>		ŞY1982
<i>Taeniatherum caput-medusae</i> subsp. <i>crinitum</i>		BEY2017
<i>Trisetum flavescens</i>		KÇ2022
POLYGALACEAE		Sütotugiller
<i>Polygala alpestris</i>		KÇ2023
<i>Polygala anatolica</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Polygala papilionacea</i>		MA2020
<i>Polygala pruinosa</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Polygala transcaucasica</i>		BEY2017
<i>Polygala vulgaris</i>		KÇ2023
POLYGONACEAE		Madımakgiller
<i>Atraphaxis grandiflora</i>	LG ENDEMİK	KÇ2023
<i>Atraphaxis spinosa</i>		PMY2022
<i>Polygonum alpinum</i>		KÇ2022
<i>Polygonum arenastrum</i>		MA2020, KÇ2023
<i>Polygonum bistorta</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Polygonum cognatum</i>		KÇ2015
<i>Rheum ribes</i>		KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Rumex acetosella</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Rumex alpinus</i>		KÇ2023
<i>Rumex angustifolius</i>		KÇ2022, KÇ2023
<i>Rumex crispus</i>		KÇ2023
<i>Rumex patientia</i>		ŞY1982
<i>Rumex scutatus</i>		BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Rumex tuberosus</i>		ŞY1982, KÇ2022
<i>Rumex tuberosus</i> subsp. <i>horizontalis</i>		ŞY1982
PRIMULACEAE		Çuhaçiğigiller
<i>Androsace maxima</i>		KÇ2022
<i>Androsace villosa</i>		MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Cyclamen coum</i>		PMY2022
<i>Lysimachia verticillaris</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Lysimachia vulgaris</i>		MA2020
<i>Primula algida</i>		KÇ2023
<i>Primula auriculata</i>		MA2020, KÇ2022
<i>Primula longipes</i>	NT ENDEMİK	KÇ2022

Pülümür bitkileri listesi

RANUNCULACEAE	Düğünceğigiller
<i>Adonis aestivalis</i> subsp. <i>parviflora</i>	MA2020
<i>Adonis flammea</i>	ŞY1982
<i>Adonis paryadrica</i>	PMY2022, MA2020, KÇ2022
<i>Aquilegia olympica</i>	KÇ2015, KÇ2022
<i>Caltha palustris</i>	MA2020, KÇ2022
<i>Clematis orientalis</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Consolida glandulosa</i>	MA2020
<i>Consolida olopetala</i>	PHD1984
<i>Delphinium crispulum</i>	PMY2022
<i>Delphinium dasystachyum</i>	PMY2022
<i>Delphinium formosum</i>	KÇ2022
<i>Delphinium kurdicum</i>	MA2020
<i>Nigella latisecta</i>	KÇ2023
<i>Nigella oxypetala</i>	KÇ2023
<i>Nigella segetalis</i>	KÇ2023
<i>Pulsatilla violacea</i> subsp. <i>armena</i>	KÇ2015, MA2020, KÇ2023
<i>Pulsatilla violacea</i> subsp. <i>violacea</i>	KÇ2015
<i>Ranunculus arvensis</i>	BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Ranunculus cornutus</i>	KÇ2023
<i>Ranunculus cuneatus</i>	PHD1984
<i>Ranunculus fenzlii</i>	KÇ2022
<i>Ranunculus polyanthemus</i>	ŞY1982
<i>Ranunculus repens</i>	ŞY1982
<i>Ranunculus sericeus</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Thalictrum isopyroides</i>	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Thalictrum minus</i>	KÇ2022
<i>Thalictrum minus</i> L. var. <i>majus</i>	ŞY1982
RESEDACEAE	Gerdanlıkgiller
<i>Reseda armena</i>	KÇ2023
<i>Reseda lutea</i>	PMY2022, KÇ2023
RHAMNACEAE	Cehrigiller
<i>Frangula dodonei</i> subsp. <i>dodonei</i>	KÇ2015, KÇ2022, KÇ2023
<i>Rhamnus alpina</i> subsp. <i>fallax</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Rhamnus pallasii</i>	KÇ2023
ROSACEAE	Gülgiller
<i>Agrimonia eupatoria</i>	BEY2017, KÇ2023
<i>Agrimonia eupatoria</i> subsp. <i>eupatoria</i>	BEY2017
<i>Agrimonia repens</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Alchemilla armeniaca</i>	KÇ2023
<i>Alchemilla persica</i>	PMY2022
<i>Amelanchier ovalis</i>	MA2020, KÇ2022
<i>Amelanchier ovalis</i> subsp. <i>integrifolia</i>	KÇ2022
<i>Amygdalus communis</i>	KÇ2022
<i>Amygdalus trichamygdalus</i>	KÇ2023
<i>Cerasus angustifolia</i>	KÇ2022
<i>Cerasus mahaleb</i>	KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022
<i>Cerasus microcarpa</i>	MA2020
<i>Cotoneaster horizontalis</i>	KÇ2015

Pülümür bitkileri listesi

<i>Cotoneaster integerrimus</i>	KÇ2022
<i>Cotoneaster nummularius</i>	KÇ2022
<i>Crataegus meyeri</i>	KÇ2019
<i>Crataegus monogyna</i>	KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022
<i>Crataegus orientalis</i>	KÇ2015, MA2020, KÇ2023
<i>Crataegus x yosgatica</i>	ŞY1982
<i>Filipendula ulmaria</i>	KÇ2022
<i>Filipendula vulgaris</i>	KÇ2022
<i>Geum rivale</i>	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Geum urbanum</i>	ŞY1982, KÇ2023
<i>Malus sylvestris</i>	KÇ2019, KÇ2022
<i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>orientalis</i>	MA2020
<i>Potentilla argaea</i>	KÇ2023
<i>Potentilla erecta</i>	PMY2022
<i>Potentilla geranioides</i>	PMY2022, KÇ2023
<i>Potentilla inclinata</i>	MA2020
<i>Potentilla pannosa</i>	KÇ2023
<i>Potentilla pedata</i>	KÇ2022
<i>Potentilla pulvinaris</i>	PMY2022
<i>Potentilla recta</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Potentilla reptans</i>	MA2020, KÇ2022
<i>Potentilla speciosa</i>	KÇ2022
<i>Prunus armeniaca</i>	PMY2022
<i>Prunus avium</i>	KÇ2023
<i>Prunus cocomilia</i>	KÇ2019
<i>Prunus divaricata</i>	MA2020
<i>Prunus prostrata</i>	PMY2022
<i>Prunus spinosa</i>	PMY2022
<i>Pyracantha coccinea</i>	PMY2022
<i>Pyrus elaeagnifolia</i>	KÇ2015, MA2020, KÇ2022
<i>Pyrus elaeagnifolia</i> subsp. <i>kotschyana</i>	MA2020
<i>Rosa beggeriana</i>	KÇ2023
<i>Rosa canina</i>	KÇ2019, MA2020, KÇ2023
<i>Rosa mollis</i>	ŞY1982, MA2020, KÇ2023
<i>Rosa orientalis</i>	KÇ2022
<i>Rosa pulverulenta</i>	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Rubus sanctus</i>	KÇ2023
<i>Sanguisorba minor</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Sorbus kusnetzovii</i>	KÇ2022
<i>Sorbus roopiana</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Sorbus schemachensis</i>	KÇ2022
<i>Sorbus tamamschjanae</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Sorbus torminalis</i>	KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022, KÇ2023
<i>Sorbus umbellata</i>	KÇ2019, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
RUBIACEAE	Kökbayagiller
<i>Asperula affinis</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Asperula bornmuelleri</i>	KÇ2022
<i>Asperula capitellata</i>	KÇ2023
<i>Asperula glomerata</i> subsp. <i>condensata</i>	MA2020, KÇ2022

Pülümür bitkileri listesi

<i>Asperula glomerata</i> subsp. <i>glomerata</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Asperula orientalis</i>	KÇ2023
<i>Asperula setosa</i>	KÇ2023
<i>Asperula xylorrhiza</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Callipeltis cucullaris</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Crucianella gilanic</i>	KÇ2023
<i>Cruciata taurica</i>	MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Galium boreale</i>	KÇ2023
<i>Galium megalanthum</i>	MA2020
<i>Galium mite</i>	MA2020
<i>Galium odoratum</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Galium subuliferum</i>	BEY2017
<i>Galium verum</i> subsp. <i>glabrescens</i>	MA2020
SALICACEAE	Sögütgiller
<i>Populus alba</i>	KÇ2019, KÇ2022
<i>Populus nigra</i>	ŞY1982, KÇ2019, KÇ2022
<i>Populus nigra</i> subsp. <i>caudina</i>	ŞY1982
<i>Populus tremula</i>	KÇ2019, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Salix alba</i>	KÇ2015, KÇ2023
<i>Salix bornmuelleri</i>	MA2020
<i>Salix caprea</i>	KÇ2015, KÇ2019, KÇ2022
SANTALACEAE	Güvelekgiller
<i>Chrysothesium aureum</i>	MA2020, KÇ2023
<i>Chrysothesium cilicicum</i>	KÇ2023
<i>Thesium arvense</i>	ŞY1982, KÇ2023
<i>Thesium billardieri</i>	PMY2022, KÇ2023
<i>Thesium kotschyannum</i>	ŞY1982, KÇ2023
<i>Thesium procumbens</i>	KÇ2023
SAXIFRAGACEAE	Taşkıragiller
<i>Saxifraga cymbalaria</i>	MA2020
<i>Saxifraga sibirica</i>	KÇ2019, PMY2022
SCROPHULARIACEAE	Sıracaotugiller
<i>Scrophularia catariifolia</i>	MA2020
<i>Scrophularia ilwensis</i>	KÇ2023
<i>Scrophularia kotschyana</i>	ŞY1982
<i>Scrophularia libanotica</i>	BEY2017, KÇ2022, KÇ2023
<i>Scrophularia libanotica</i> var. <i>cappadocica</i>	BEY2017, KÇ2022
<i>Scrophularia rimarum</i>	MA2020
<i>Scrophularia scopolii</i>	ŞY1982, KÇ2022
<i>Verbascum heterodontum</i>	KÇ2023
<i>Verbascum inaequale</i>	PHD1984
<i>Verbascum oreodoxum</i>	ŞY1982
<i>Verbascum oreophilum</i>	PHD1984
<i>Verbascum phoeniceum</i>	ŞY1982, KÇ2023
<i>Verbascum pyramidatum</i>	KÇ2023
<i>Verbascum songaricum</i>	MA2020, KÇ2022
<i>Verbascum songaricum</i> subsp. <i>subdecurrens</i>	MA2020
<i>Verbascum speciosum</i>	KÇ2022
SIMAROUBACEAE	Kokarağaçgiller

Pülümür bitkileri listesi

<i>Ailanthus altissima</i>	KÇ2023
SMILACACEAE	Dikenucugiller
<i>Smilax excelsa</i>	PMY2022
SOLANACEAE	Patlıcangiller
<i>Datura stramonium</i>	PMY2022
<i>Hyoscyamus niger</i>	KÇ2022, KÇ2023
<i>Hyoscyamus reticulatus</i>	KÇ2022
<i>Lycopersicon esculentum</i>	MA2020
<i>Solanum dulcamara</i>	KÇ2023
TAMARICACEAE	İlgıngiller
<i>Myricaria germanica</i>	KÇ2019
<i>Tamarix tetrandra</i>	KÇ2022
THYMELAEACEAE	Sıyircıkçgiller
<i>Daphne oleoides</i>	KÇ2015, BEY2017, KÇ2019, MA2020, KÇ2022, KÇ2023
<i>Daphne oleoides</i> subsp. <i>kurdica</i>	KÇ2022
<i>Thymelaea passerina</i>	MA2020
TYPHACEAE	Sazgiller
<i>Typha minima</i>	BEY2017, MA2020
ULMACEAE	Karaağaçgiller
<i>Ulmus glabra</i>	KÇ2019, KÇ2022
URTICACEAE	İsırgangiller
<i>Parietaria judaica</i>	KÇ2023
<i>Parietaria officinalis</i>	KÇ2015
<i>Urtica dioica</i>	KÇ2015, KÇ2023
VIOLACEAE	Menekşegiller
<i>Viola odorata</i>	KÇ2015, KÇ2022

Anadolu Çaprazı (Diyagonalı): Türkiye'nin kuzeydoğusundan (Bayburt-Gümüşhane yakınından) güneybatıya (Hatay'ın Amanos Dağlarına) doğru uzanan ve İç Anadolu Bölgesi ile daha dağlık ve yüksek Doğu Anadolu Bölgesi'ni ayıran biyocoğrafi bir sınırdır.

Başak: Ana gövdenin büyümesine devam ettiği, gövde üzerindeki braktelerin koltuğundan tamamen sapsız çiçeklerin çıkmasıyla meydana gelen çiçek durumu

Bileşik: Çeşitli biçimde dallanmış veya bölünmüş yaprak veya yüzeyler (bölünme derinliği orta damara kadar iner ve ögeler bağımsız birimler gibi gözüktür; genellikle ögeler tek bir sapa bağlanır)

Bileşik salkım: Çok sayıda çiçeğin ana eksene tekrar tekrar dallanmış saplarla bağlandığı çiçek durumu

Bileşik şemsiye: Bir gövdenin ucundaki çiçek durumunun ardarda veya üstüste dizilmiş birden çok şemsiyeden meydana gelmesi

Bir yıllık: Aynı yıl içinde tohumdan gelişip meyve verdikten sonra ölen bitki, yaşam döngüsünü bir yıl içerisinde tamamlayan bitki

Boyuncuk: Dişi organda sitigma ile yumurtalığı bağlayan kısa veya uzun yapı

Brakte: Çiçek sapının dip kısmında, sapın gövdeye bağlandığı yerde bulunan genellikle yaprağa benzer yapı

Çanak: Çiçekte genellikle yeşil renkli olan en dış örtü

Çatalsı: Çatallanarak (genellikle ikiye) dallanan

Çentikli: Düzenli olarak derin kesiklerle bölünmüş olma

Çiçek örtüsü: Taç ve çanak yaprak topluluğu

Çiçek tablası: Çiçek parçalarını üzerinde taşıyan yapı; ayrıca Papatyagillerde çiçek durumunu oluşturan çiçekleri taşıyan tabla

Çift teleksi: Teleksi bölünmüş bir yüzeyin uç kısmının bir çift telekle bitmesi, uç kısmında bazan bir mukro veya sülük olabilir

Derin teleksi: Hemen hemen orta damara kadar derin bölünmüş, teleksi düzlem yaprak

Dilsî çiçekçik: Papatyagillerde bütün taç yapraklarının birleşerek küçük bir dil şeklini aldığı çiçek

Dudak: Bazı çiçeklerde taç loplarının birleşmesiyle oluşturduğu dudak biçimli yapılar

Elsî bileşik: El biçiminde bölünmüş, bölmeler serbest, ayrı birer parça gibi

Elsî loplu: Yaprak el gibi beş loplu (palmat), 5 bölmeye ayrılmış

Endemik: Bulunduğu bölgenin ekolojik şartları nedeniyle sadece belirli o bölgede yaşayan/yetişen, dünyanın başka bir yerinde yaşama/yetişme ihtimali bulunmayan, yöreye özgü tür.

Ercik: Çiçeklerde, çiçektozu üreten erkek üreme organı

Filari: Papatyagillerde çiçek durumunu saran braktelerin oluşturduğu yapıdaki herbir brakte

Fotosentez: bitkilerin ışık enerjisini yaşamsal eylemlerine enerji (besin) sağlamak için kullandıkları yöntemdir

Havlı: İnce ve kısa tüylerle kaplı (havlu gibi)

İki yıllık: Yaşam döngüsünü iki yılda tamamlayan bitki, birinci yıl vejetatif kısımlar, ikinci yıl üretken kısımlar oluşur

Kabzalı: Genellikle iki kısımlı olup, alt kısmın tutamak, kabza biçiminde olması; örneğin bazı süsen ve turnagagası taç yapraklarının alt bölümü

Kadehsi: bir bitki yapısının (çiçek örtüsünün) yanardağ ağzı gibi veya kadeh gibi olması; meşe palamutlarının dip kısmındaki kadeh gibi

Kapitulum: Gövdenin kalınlaşıp bir tabla halini aldığı ve tabla üzerinde çok sayıda sapsız çiçeğin bulunduğu çiçek durumu (eşanamlısı - kömeç, tepe, kelle)

Keçe tüylü: Zamanla demet demet dökülen, keçe gibi sık karışık tüylerle kaplı yüzey

Kılçıklı: Tabanı şişkin, sert, kılçıklı tüylerle kaplı yüzey

Kirpikli: Kenarın kirpik gibi tüylerle kaplı olması

Köksap: Taşıdığı tomurcuk, pulsu yaprak ve düğümler ile kökten kolayca ayrılan toprak altı gövdesi

Lirat: Keman şeklinde, ancak dar kısmı her iki tarafa tabana doğru oyuklu yaprak

Loplu: Bölmelere, segmentlere ayrılmış

Mahmuz: Çiçeğin taç, çanak, taç yaprak ya da çanak yaprağının dönüşerek aldığı içi boş, uzun ve kese benzeri yapı

Palamut: Odunsu bir çotanak (kadeh) içerisinde, kalın kabuklu kuru açılmayan meyve tipi,

Parazit: Beslenmesi tamamen veya kısmen üzerinde yaşadığı başka bir canlıdan temin eden; su ve/veya besin maddesi için başka bir bitkiye muhtaç olan bitki

Rizom: Taşıdığı tomurcuk, pulsu yaprak ve düğümler ile kökten kolayca ayrılan toprak altı gövdesi

Salgılı: Herhangi türde bir salgı ile kaplı yüzey; yapış, sümüksü, kaygan yağlı, az yapışkan; zıttı: salgısız

Salkım: Ana gövdenin büyümesine devam ettiği ve gövde üzerindeki braktelerin koltuğundan dallanmamış saplı çiçeklerin çıktığı çiçek durumu

Sıpata: Tüm çiçek durumunu örtecek kadar büyük ve bazan etli brakte

Sülük: Gövdenin tırmanmasını sağlayan ipliksi, basit veya dallanmış organ; genellikle yaprak , nadiren gövde metamorfozudur

Şemsiye: Gövdenin ucunda tek bir noktadan çıkan eşit veya farklı boyda sapların ucunda çiçeklerin olması

Taç: Çiçek örtüsünde ikinci halkayı oluşturan, çanağın içinde yer alan genellikle renkli örtü

Talkım: Ana gövdenin büyümesini durdurarak, çiçeklenmenin ikincil dallarla devam ettiği çiçek durumlarıdır; büyümenin bir, iki veya çok yandalla devam ettiği biçimleri vardır

Teleksi: Yüzeyin kenarlardan orta damara doğru, az veya çok derin girintili olarak bölünmüş olması

Tepecik: Dişi organın çiçek tozlarının konduğu tepe kısmı

Terminal: Bir şeyin ucundan çıkan, eksenin tepesine ait olan

Tüpsü çiçekçik: Papatyagillerde çiçek tablası üzerinde yer alan her bir küçük çiçek; tabla çiçekçileri

Üç parçalı bileşik: Yaprak ayasının üç yaprakçıktan meydana gelmesi

Ülgerli: İnce uzun yumuşak tüy şekli

Yalancı şemsiye: Gövdeden farklı seviyelerden çıkan çiçeklerin, üst kısımda bir düzlem oluşturduğu çiçek durumu; çiçeklerin sapları farklı uzunluktadır, öyle ki çiçek durumu bir şemsiye gibi gözüktür, ama çiçekler farklı noktadan çıktıkları için buna yalancı şemsiye denir

Yaprakçık: Bileşik yaprağın her bir parçası

Yıldız tüylü: Yıldıza benzeyen tüylerle kaplı

Yünsü tüylü: Koyun yünü gibi uzun karışık tüylerle kaplı

Yükselici: Eğik bir tabandan başlayıp gittikçe yükselen, tedricen dikey hale gelen

A

Acanthaceae 70, 549
Acantholimon acerosum 474
Acantholimon bracteatum 475
Acanthus dioscoridis 70
Acer hyrcanum 71
Acer platanoides 72
Acer tataricum 73
Aceraceae 71-73, 549
Achillea grandifolia 116
Achillea schischkinii 117
Actinolema macrolema 87
Adonis paryadraca 489
Adoxaceae 74-76, 549
Aethionema arabicum 186
Aethionema armenum 187
Aethionema capitatum 188
Aethionema cordatum 189
Aethionema grandiflorum 190
Aethionema speciosum 191
Aethionema spicatum 192
Ajuga chamaepitys 386
Ajuga orientalis 387
Ajuga salicifolia 388
Alchemilla armeniaca 501
Alkanna froedinii 170
Alliaria petiolata 193
Allium cardiostemon 80
Allium rotundum 81
Allium subakaka 82
Allium tchihatschewii 83
Alyssum bornmuelleri 194
Alyssum praecox 195
Alyssum strictum 196
Alyssum szovitsianum 197
Alyssum xanthocarpum 198
Amaranthaceae 77-79, 549
Amaryllidaceae 80-83, 549
Amelanchier ovalis 502
Amygdalus trichamygdalus 503
Anacamptis laxiflora 430
Anacamptis pyramidalis 431
Anacardiaceae 84-86, 549
Anchusa azurea 171
Androsace villosa 486
Anthemis kotschyana 118
Anthriscus nemorosa 88
Apiaceae 87-98, 549
Apocynaceae 99, 550
Aquilegia olympica 490
Arabis alpina 199
Araceae 100, 552
Aristolochia bottae 101
Aristolochiaceae 101, 552
Artemisia absinthium 119
Arum rupicola 100
Asparagaceae 102-113, 552
Asperula affinis 525
Asperula glomerata 526
Asperula xylorrhiza 527
Asphodelaceae 114-115, 552
Asphodeline tenuior 114
Aster alpinus 120
Asteraceae 116-167, 552
Astragalus aduncus 296
Astragalus anthyllioides 297
Astragalus arguricus 298
Astragalus asciocalyx 299
Astragalus barbatus 300
Astragalus bicolor 301
Astragalus christianus 302
Astragalus cicerellus 303
Astragalus condensatus 304
Astragalus crinitus 305
Astragalus davisii 306
Astragalus densifolius 307
Astragalus eriocephalus 308
Astragalus fragrans 309
Astragalus fraxinifolius 310
Astragalus globosus 311

Astragalus gummifer 312
Astragalus halicacabus 313
Astragalus kurdicus 314
Astragalus lagopoides 315
Astragalus lagowskii 316
Astragalus lineatus 317
Astragalus macrocephalus 318
Astragalus macrouroides 319
Astragalus mollis 320
Astragalus nezaketiae 321
Astragalus odoratus 322
Astragalus ornithopodioides 323
Astragalus ovinus 324
Astragalus pendulus 325
Astragalus pinetorum 326
Astragalus pycnocephalus 327
Astragalus sericans 328
Asyneuma amplexicaule 219
Asyneuma lobelioides 220
Atraphaxis grandiflora 478
Aubrieta canescens 200
Aurinia rupestris 201

B

Berberidaceae 168, 554
Berberis integerrima 168
Beta macrorhiza 77
Beta trigyna 78
Betula pendula 169
Betulaceae 169, 555
Boraginaceae 170-185, 555
Brassicaceae 186-218, 556
Brunneria orientalis 172
Bungea trifida 440

C

Callipeltis cucullaris 528
Caltha palustris 491
Campanula conferta 221
Campanula dersimensis 222
Campanula hedgeri 223

Campanula involucreta 224
Campanula oligosperma 225
Campanula propinqua 226
Campanula ptarmicifolia 227
Campanula stevenii 228
Campanula tridentata 229
Campanulaceae 219-229, 558
Cannabaceae 230, 558
Caprifoliaceae 231-241, 558
Cardamine tenera 202
Carduus nutans 121
Caryophyllaceae 242-275, 558
Celastraceae 276-277, 560
Celtis planchoniana 230
Centaurea armena 122
Centaurea bingolensis 123
Centaurea carduiiformis 124
Centaurea consanguinea 125
Centaurea polyopodiifolia 126
Centaurea pseudoscabiosa 127
Centaurea pterocaula 128
Centaurea saligna 129
Centranthus longiflorus 231
Cephalanthera damasonium 432
Cephalanthera kotschyana 433
Cephalaria procera 232
Cerastium davuricum 242
Cerastium dichotomum 243
Cerasus angustifolia 504
Cerasus mahaleb 505
Cerinth minor 173
Chardinia orientalis 130
Chenopodium foliosum 79
Chrysothesium aureum 533
Cicer anatolicum 329
Cicer pinnatifidum 330
Cirsium cephalotes 131
Cirsium echinus 132
Cirsium pubigerum 133
Cistaceae 278, 560

Cleomaceae 560
Cnicus benedictus 134
Colutea cilicica 331
Conringia clavata 203
Convolvulaceae 279-280, 560
Convolvulus calvertii 279
Convolvulus galaticus 280
Cornaceae 281-282, 560
Cornus sanguinea 281
Corydalis erdelii 457
Cotinus coggygria 84
Crassulaceae 283-285, 560
Crataegus meyeri 506
Crataegus orientalis 507
Crepis dioritica 135
Crepis willdenowii 136
Crocus kotschyanus 379
Crucianella gilanica 529
Cruciata taurica 530
Cucurbitaceae 561
Cupressaceae 286-288, 561
Cyanus triumfettii 137
Cynoglossum montanum 174
Cyperaceae 561

D

Cystopteridaceae 561
Dactylorhiza osmanica 434
Dactylorhiza umbrosa 435
Daphne oleoides 545
Datisceae 561
Dennstaedtiaceae 561
Dianthus calocephalus 244
Dianthus orientalis 245
Didymophysa aucheri 204
Draba brunniifolia 205

E

Echinops orientalis 138
Echium vulgare 175
Elaeagnaceae 561

Equisetaceae 561
Eremogone gypsophiloides 246
Eremurus spectabilis 115
Erigeron caucasicus 139
Erodium cicutarium 374
Eryngium billardieri 89
Erysimum cuspidatum 206
Erysimum kostkae 207
Euonymus latifolius 276
Euphorbia condylocarpa 289
Euphorbia denticulata 290
Euphorbia esula 291
Euphorbia falcata 292
Euphorbia grisophylla 293
Euphorbia herniariifolia 294
Euphorbia szovitsii 295
Euphorbiaceae 289-295, 561
Euphrasia rostkoviana 441

F

Fabaceae 296-363, 561
Fagaceae 364-372, 564
Fibigia macrocarpa 208
Ficus carica 429
Filipendula vulgaris 508
Frangula dodonei 498
Fritillaria alburyana 422
Fritillaria armena 423
Fumaria asepalis 458

G

Galium odoratum 531
Genista albida 332
Gentiana verna 373
Gentianaceae 373, 564
Geraniaceae 374-377, 565
Geranium molle 375
Geranium pyrenaicum 376
Geranium tuberosum 377
Geum rivale 509
Gladiolus atroviolaceus 380

Gladiolus kotschyanus 381
Globularia trichosantha 464
Gnammosciadium platycarpum 90
Gundelia dersim 140
Gundelia munzuriensis 141
Gundelia vitekii 142
Gypsophila hispida 247

H
Hedysarum candidissimum 333
Hedysarum pestalozzae 334
Hedysarum varium 335
Helianthemum nummularium 278
Helichrysum arenarium 143
Helichrysum plicatum 144
Heracleum trachyloma 91
Hesperis bicuspidata 209
Hesperis breviscapa 210
Hesperis isatidea 211
Hesperis thyrsoidea 212
Hyoscyamus niger 541
Hyoscyamus reticulatus 542
Hypericaceae 378, 565
Hypericum scabrum 378

I
Iberis carnosa 213
Iberis simplex 214
Inula montbretiana 145
Iridaceae 379-383, 565
Iris caucasica 382
Iris sari 383
Isatis candolleana 215
Isatis tinctoria 216
Ixioliriaceae 384, 565
Ixiolirion tataricum 384

J
Juglandaceae 385, 565
Juglans regia 385
Juncaceae 565

Juniperus communis 286
Juniperus excelsa 287
Juniperus oxycedrus 288

K
Klasea serratuloides 146

L
Lactuca hispida 147
Lactuca tuberosa 148
Lallemantia iberica 389
Lallemantia peltata 390
Lamiaceae 386-421, 565
Lamium album 391
Lamium amplexicaule 392
Lamium garganicum 393
Lathyrus aureus 336
Lathyrus laxiflorus 337
Lathyrus nissolia 338
Lathyrus roseus 339
Lathyrus rotundifolius 340
Lathyrus tuberosus 341
Leontodon asperrimus 149
Liliaceae 422-425, 567
Linaceae 426-427, 567
Linaria corifolia 465
Linaria genistifolia 466
Linum mucronatum 426
Linum obtusatum 427
Lithospermum officinale 176
Lonicera caucasica 233
Lonicera nummulariifolia 234
Loranthaceae 567
Lotus corniculatus 342
Lythraceae 567

M
Macrotomia densiflora 177
Malabaila dasyantha 92
Malva neglecta 428
Malvaceae 428, 567

Marrubium astracanicum 394
Mattiastrum cristatum 178
Mattiastrum erysimifolium 179
Medicago biflora 343
Medicago radiata 344
Melampyrum arvense 442
Micromeria cremnophila 395
Minuartia anatolica 248
Minuartia hamata 249
Minuartia meyeri 250
Monaceae 429, 568
Muscari armeniacum 102
Muscari comosum plumosum 103
Muscari erzincanicum 104
Muscari tenuiflorum 105
Myosotis alpestris 181

N
Nepeta betonicifolia 396
Nepeta nuda 397
Nepeta trachonitica 398
Nigella latisepta 492
Nigella segetalis 493
Noccaea vesicaria 217

O
Oleaceae 568
Onagraceae 568
Onobrychis argyrea 345
Onobrychis cornuta 346
Onobrychis oxydonta 347
Onosma sericea 182
Ophrys cilicica 436
Ophrys oestriifera 437
Ophrys reinholdii 438
Orchidaceae 430-439, 568
Orchis coriophora 439
Origanum acutidens 399
Ornithogalum arcuatum 106
Ornithogalum luschanii 107
Ornithogalum montanum 108

Ornithogalum narbonense 109
Ornithogalum oligophyllum 110
Ornithogalum persicum 111
Orobanchaceae 440-455, 568
Orobanche anatolica 443
Orobanche baumanniorum 444
Orobanche cernua 445
Orobanche kurdica 446
Orobanche lutea 447

P
Paeonia arietina 456
Paeoniaceae 456, 569
Papaver armeniacum 459
Papaver bracteatum 460
Papaver persicum 461
Papaver triniifolium 462
Papaveraceae 457-462, 569
Parnassia palustris 277
Paronychia kurdica 251
Pedicularis caucasica 448
Pedicularis comosa 449
Pedicularis munzurdaghensis 450
Phelipanche arenaria 451
Phelipanche heldreichii 452
Phelypaea coccinea 453
Phleum paniculatum 476
Phlomis rigida 400
Phlomis tuberosa 401
Phyllocara aucheri 183
Pilosella cymosa 150
Pinaceae 463, 569
Pinus sylvestris 463
Pistacia eurycarpa 85
Plantaginaceae 464-473, 569
Plantago lanceolata 467
Plumbaginaceae 474-475, 570
Poaceae 476, 570
Polygala pruinosa 477
Polygalaceae 477, 571
Polygonaceae 478-485, 571

Polygonum bistorta 479
Populus tremula 532
Potentilla pedata 510
Potentilla reptans 511
Potentilla speciosa 512
Prangos ferulacea 93
Prangos lophoptera 94
Prangos platychlaena 95
Prangos uloptera 96
Primula auriculata 487
Primula longipes 488
Primulaceae 486-488, 571
Prometheum sempervivoides 282
Prunella vulgaris 402
Prunus cocomilia 513
Pseudosempervivum aucheri 218
Pulsatilla violacea 494
Puschkinia scilloides 112
Pyrus elaeagnifolia 514

Q
Quercus brantii 364
Quercus infectoria 365
Quercus libani 366
Quercus macranthera 367
Quercus petraea 368
Quercus pubescens 371
Quercus robur 372

R
Ranunculaceae 489-496, 572
Ranunculus fenzlii 495
Reseda armena 497
Resedaceae 497, 572
Rhamnaceae 498-500, 572
Rhamnus alpina 499
Rhamnus pallasii 500
Rheum ribes 480
Rhinanthus angustifolius 454
Rhus coriaria 86
Rhynchocorys elephas 455

Rindera lanata 184
Rosa canina 515
Rosa mollis 516
Rosa orientalis 517
Rosa pulverulenta 518
Rosaceae 501-524, 572
Rosularia sempervivum 283
Rubiaceae 525-531, 573
Rubus sanctus 519
Rumex acetosella 481
Rumex alpinus 482
Rumex angustifolius 483
Rumex crispus 484
Rumex scutatus 485

S
Salicaceae 532, 574
Salvia caespitosa 403
Salvia candidissima 404
Salvia frigida 405
Salvia microstegia 406
Salvia multicaulis 407
Salvia recognita 408
Salvia sclarea 409
Sambucus nigra 74
Santalaceae 533, 574
Saponaria prostrata 252
Saxifraga sibirica 534
Saxifragaceae 534, 574
Scabiosa calocephala 235
Scabiosa crinita 236
Scabiosa micrantha 237
Scabiosa rotata 238
Scandix stellata 97
Scilla siberica 113
Scorzonera incisa 151
Scorzonera mollis 152
Scorzonera semicana 153
Scorzonera sericea 154
Scorzonera suberosa 155
Scorzonera tomentosa 156

Scorzonera venetifolia 157
Scrophularia scopolii 535
Scrophulariaceae 535-540, 574
Scutellaria megalaspis 410
Scutellaria orientalis 411
Scutellaria salviifolia 412
Securigera orientalis 348
Securigera varia 349
Sedum ochroleucum 285
Sideritis montana 413
Silene ampullata 253
Silene argentea 254
Silene arguta 255
Silene bupleuroides 256
Silene capitellata 257
Silene caryophylloides 258
Silene chlorifolia 259
Silene compacta 260
Silene dianthoides 261
Silene dichotoma 262
Silene italica 263
Silene latifolia 264
Silene marshallii 265
Silene montbretiana 266
Silene nerimaniae 267
Silene oligotricha 268
Silene spargulifolia 269
Silene stenobotrys 270
Silene subconica 271
Silene viscosa 272
Silene vulgaris 273
Simaroubaceae 574
Smilacaceae 575
Solanaeae 541-543, 575
Solanum dulcamara 543
Solenanthis stamineus 185
Sophora alopecuroides 350
Sorbus kusnetzovii 520
Sorbus roopiana 521
Sorbus schemachensis 522
Sorbus torminalis 523
Sorbus umbellata 524
Stachys lavandulifolia 414
Stachys tundjeliensis 415
Stachys woronowii 416
T
Tamaricaceae 544, 575
Tamarix tetrandra 544
Tanacetum albipannosum 158
Tanacetum parthenium 159
Tanacetum zahlbruckneri 160
Telephium imperati 274
Teucrium orientale 417
Thalictrum minus 496
Thymelaeaceae 545, 575
Thymus fallax 418
Thymus kotschyianus 419
Thymus pubescens 420
Tragopogon buphthalmoides 161
Tragopogon colonatus 162
Trifolium arvense 351
Trifolium campestre 352
Trifolium elongatum 353
Trifolium physodes 354
Trifolium pratense 355
Tripleurospermum melanolepis 163
Tripleurospermum transcaucasicum 164
Tulipa armena 424
Tulipa julia 425
Turanecio eriospermus 165
Turgenia latifolia 98
Tussilago farfara 166
U
Ulmaceae 575
Urtica dioica 546
Urticaceae 546, 575
V

Vaccaria hispanica 275
Valeriana alliariifolia 239
Valeriana dioscoridis 240
Valerianella uncinata 241
Verbascum heterodontum 536
Verbascum phoeniceum 537
Verbascum pyramidatum 538
Verbascum songaricum 539
Verbascum speciosum 540
Veronica anagallis-aquatica 468
Veronica beccabunga 469
Veronica bozakmanii 470
Veronica caespitosa 471
Veronica multifida 472
Veronica orientalis 473
Viburnum lantana 75
Viburnum opulus 76
Vicia alpestris 356
Vicia anatolica 357
Vicia canescens 358
Vicia cracca 359
Vicia ervilia 360
Vicia narbonensis 361
Vicia noeana 362
Vicia orientalis 363
Vincetoxicum canescens 99
Viola odorata 547
Violaceae 547, 575
X
Xeranthemum annuum 167
Z
Ziziphora capitata 421

X

Z

Boyacı sumacı 84
Boynuzotu 242-243
Bozağakaraderbent 33
Böğürtlen 519
Buğdaygiller 476, 570
Buyer Baba Dağı 15, 38
C
Canavarotu 443-447, 451-452
Canavarotugiller 440-455, 568
Cebri 499-500
Cebrigiller 498-500, 572
Ceviz 385
Cevizgiller 385, 565
Civanperçemi 116-117
Ç
Çakırkaya (Pancila) 13, 32, 47, 56
Çakşır 93-96
Çalba 400-401
Çamgiller 463, 569
Çançiçeği 221-229
Çançiçeğigiller 219-229, 558
Çarşakotu 178-179
Çeten 85
Çiğdem 379
Çiriş (Heluge) 115
Çirişgiller 114-115, 552
Çitlembik 230
Çivitotu 215-216
Çobanyastığı 474-475
Çörekotu 492-493
Çöven 247
Çuha çiçeği 487-488
Çuhaçiçeğigiller 486-488, 571
D
Dağ sarımsağı 80
Dağbek 32
Damkoruğugiller 283-285, 560
Deliçay 414-416
Delipasa 81
Dereboyu 30, 32
Derindere 49
Dikenucugiller 575
Dutgiller 429, 568
Düğünçiçeğigiller 489-496, 572
E
Ebe gümeci 428
Ebegümeçigiller 428, 567
Eğreltigiller 561
Ekinebesi 275
Engerekotu 175
Eşek diken 121
Fig 356-363
G
Ganteper 232
Gazel boymuzu 342
Gelin Odaları 18, 27
Gelincik 459-462
Gentiyan 373
Gentiyanigiller 373, 564
Gerdanlıkgiller 497, 572
Germike 33
Geven 296-328
Gevrekeğreltigiller 561
Gilaburu 76
Göneli 24
Gül 516-518
Gülgiller 501-524, 572
Güngülü 278
Güvelekgiller 533, 574
Hacılı 37, 39
Hanım Köprüsü 27
Hanımeli 233-234
Hanımeligiller 231-241, 558
Hasangazi 39
Haseki küpesi 490
Hasrotugiller 561
Haşhaşgiller 457-462, 569

Havacivaotu 170

Heldağ 15, 38

Hiver 24

Hodangiller 170-185, 555

Horozgülü 489

Huş 169

Huşgiller 169, 555

I

İlgin 544

İlgimgiller 544, 575

İsrangan 546

İsrangiller 546, 575

İspanakgiller 77-79, 549

İşkın (*Ribes*) 480

İ

İğ ağacı 276

İğ ağacıgiller 276-277, 560

İğdegiller 561

İğnelik 374

İncir 429

İt üzümü 79

K

Kabakgiller 561

Kağıtçiçeği 167

Kangal 131-133

Kangallı 31, 47

Kantarongiller 378, 565

Karaağaçgiller 575

Karagöz 13, 31, 32

Karagöz (*Mewceke*) 502

Karamuk 168

Karamukgiller 168, 554

Karamürver 74

Karanfil 244-245

Karanfilgiller 242-275, 558

Kardeşkanı 453

Kardikenigiller 474-475, 570

Karol vadisi 15, 44

Kartopu 75

Kaside otu 410-412

Kavak 532

Kayakoruğu 283-284

Kaymgiller 364-372, 564

Kazgagası 457

Kazteresi 199

Kekik 418-420

Kenevirgiller 230, 558

Kenger 140-142

Kepir Yaylası 67

Keten 426-427

Ketengiller 426-427, 567

Kılıçotu 380-381

Kırdım Gölü 30

Kırklar 39, 46

Kırkmeşe 32, 47

Kıskıs 135-136

Kıvrım 151-155

Kızalcık 281

Kızalcıkçiller 281-282, 560

Kızılmescit 67

Kınaz 504

Koca eğrik 177

Kocatepe 39, 47, 56

Kofagiller 565

Kokarağaçgiller 574

Korunga 345-347

Kovuklu 47

Kökboyagiller 525-531, 573

Köpek dili 174

Köpek otugiller 384, 565

Körigen 348-349

Kuduzotu 194-198

Kuşburnu (*Şilane*) 515

Kuşkonmazgiller 102-113, 552

Kuzugevresi 241

Kuzukulağı (*Tırsıke*) 481-485

L

Ladengiller 278, 560

Lale 422-425

Lobusaotugiller 101, 552

M

Madımgiller 478-485, 571

Mahlep 505

Mahmuzçiçeği 231

Mamık 513

Marul 147-148

Mavişot 468-473

Mayasilotu 386-388

Maydanozgiller 87-98, 549

Menekşe 547

Menekşegiller 547, 575

Menengiçgiller 84-86, 549

Meşe 364-372

Meydan Dağı 38

Mumçiçeği 173

Mutu 39

Mürdümük 336-341

Mürvergiller 74-76, 549

N

Nakil 253-273

Nav Buzul Gölü 13, 30

Nergisgiller 80-83, 549

Nevruzotu 465-466

Nohut 329-330

O

Obrizya 200

Ö

Öksiirük otu 166

P

Pancar 77

Papatya 118

Papatyagiller 116-167, 552

Patlangaç 331

Patlıcangiller 541-543, 575

Pazı 78

Pelin 119

Peygamber çiçeği 122-129

Pireotu 158-160

Pisikotu 396-398

Pisot 239-240

Pülümür Çayı 15, 29, 43

R

Renkotugiller 561

Rüzgargülü 494

S

Sabun otu 252

Saçakgüllügiller 560

Sağlamtaş 28, 32

Salep 430-439

Salepgiller 430-439, 568

Salördek 31, 32, 47, 48

Sarıçam 463

Sarıgül 13, 31

Sarmaşık 279-280

Senek 39

Servigiller 286-288, 561

Siğirdili 171

Siğırkuyruğu (*Dımege*) 536-540

Sıracatugiller 535-540, 574

Sıyrıcıkçiller 545, 575

Sikkeotu 208

Sinirotugiller 464-473, 569

Soğan 82-83

Söğütgiller 532, 574

Sumak 86

Süleymanuşağı 47

Sümbül 102-104

Süsen 382-383

Süsengiller 379-383, 565

Sütleğen 289-295

Sütleğengiller 289-295, 561

Sütotu 477

Sütotugiller 477, 571

Ş

Şahtere 458

Şakayık (*Savile*) 456

Şampaşakanaderbent 13, 52, 53

Şifaotu 139

T

Tarlasarmaşığgiller 279-280, 560

Taşcantası 186-192

Taşkıngiller 534, 574

Telkari 203

Tıstıotu 248-250

Turnadere 39, 43

Turnagagasıgiller 374-377, 565

Turpgiller 186-218, 556

U

Uyuzotu 235-238

Ü

Üçgül 351-355

Üvez (*Saabeş*) 520-524

Y

Yakıotugiller 568

Yarbaşı 13

Yayla tütümü 185

Yemlik 161-162

Yılanıastığıgiller 100, 552

Yonca 343-344

Yünlügelin 184

Z

Zakkumgiller 99, 550

Zambakgiller 422-425, 567

Zarife otu 206-207

Zeytingiller 568

- Alanoğlu, M.(2016) Kız-Uçan'dan Pülümür'e Osmanlı İdaresi (1518-1923), Ütopya Yayınları 268, Derleyen Şükrü Aslan, Pülümür Kitabı s.55-85, Ankara.
- Koçak, Z.(2016), Osmanlı Dönemi Kız-Uçan (Kuzican) 1518-1927, Ütopya Yayınları 268, Derleyen Şükrü Aslan, Pülümür Kitabı s.17-50, Ankara.
- Yıldırım Ş. (1982). Doktora tezi - Pulumur kayıtları (55-59 ve 87-88).
- Afshar, F.A. (1965). Geology of Tunceli-Bingöl region of Eastern Turkey, Maden Tetkik ve Arama Dergisi, Cilt: 65 Sayı: 65.
- Armağan, M. (2020). The explorations on the flora of Tunceli (Turkey), Anatolian Journal of Botany 4(1): 11-56.
- Armağan, M. (2018). Petaloid Monocotyledonous Flora of Tunceli Province (Turkey), Hacettepe J. Biol. & Chem., 46 (2), 199–219.
- Armağan, M. (2016). Gundelia vitekii (Compositae), a new species from Turkey, Ann. Naturhist. Mus. Wien, B, 118, 129-134.
- Asan, Ü. (1991). Doğal ve kültürel miraslarımızdan anıt ağaç ve ormanlar, Yeşile Çerçeve Dergisi, 9, 22-24.
- Asan, Ü. (1993). Mistik ve folklorik yönüyle anıt ağaçlarımız, Yeşile Çerçeve Dergisi, 23, 13-15.
- Corbet, S. A. (2003). Nectar sugar content: estimating standing crop and secretion rate in the field, Apidologie. 34 (1): 1–10.
- Çıray, U.A. (2022). Türkiye’de Çayır-Mera Ve Yem Bitkileri Üretimindeki Değişmelerin Tarımsal Gelişmeye Etkisi, T.C. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Davis, P.H., Mill, R.R., Tan, K. (1965-1988). Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Dikme, N. (2018). Pülümür ve Çevresindeki Halk İnanışları, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı.
- Doğan, A. ve Yeşil, Y. (2016). Pülümür’ün Florası, Aslan Şükrü, Editör, Ütopya, ss.367-378.
- Doğan, A. ve Tuzlacı, E. (2015). Wild Edible Plants of Pertek (Tunceli-Turkey), Marmara Pharmaceutical Journal 19: 126-135.
- Doğan, A. ve Tuzlacı, E. (2015). Tunceli’nin Bazı Yöresel Bitki Adları, Avrasya Terim Dergisi, 3 (2): 23- 33.
- Doğan, A. (2014). Pertek (Tunceli) yöresinde etnobotanik araştırmalar / Ethnobotanical investigations in Pertek (Tunceli), Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Doğan, A. (2008). Ovacık (Tunceli) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Farmasötik Botanik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Doğaroğlu, M. (2004). Modern Arıcılık Teknikleri, Tekirdağ.
- Erdoğan, Y. ve Dodoloğlu, A. (2005). Bal arısı (Apis mellifera L.) kolonilerinin yaşamında polenin önemi, Uludağ Arıcılık Dergisi, 5(2): 79-84.
- Geest, E. ve Baum, K. A. (2022). The Impact of Fire on Nectar Quality and Quantity for Insect Pollinator Communities, The American Midland Naturalist. 187 (2): 268–278.
- Gökkuş, A. (2018). Meralarımızla ilgili bir değerlendirme, TÜRKTOB Dergisi, sayı 25 s.6-8, Çanakkale.
- Güler, A. (2006). Bal Arısı (Apis mellifera), Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Ders Kitabı No:55, 574 s. Samsun.

- Gültekin, Y.S. (2019). Yığılca Bal Arısının Kırsal Kalkınma ve Ekogirişimcilik Kapsamında Değerlendirilmesi, Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 7, 911-921
- Güner, A., Kandemir, A., Menemen, Y., Yıldırım, H., Aslan, S., Ekşi, G., Güner, I., ve Çimen, A.Ö. (Editörler). (2022). Resimli Türkiye Florası, cilt 3a, İstanbul: Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, 1-868.
- Güner, A., Kandemir, A., Yıldırım, H., Aslan, S., Ekşi, G., Güner, I., ve Çimen, A.Ö. (Editörler). (2018). Resimli Türkiye Florası, cilt 2, İstanbul: Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, 1-994.
- Güner, A. ve Ekim, T. (Editörler). (2014). Resimli Türkiye Florası cilt 1, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1-512.
- Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M. ve Babaç, M.T., (edlr.) (2012). Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını, 368-369 İstanbul.
- Kaftanoğlu, G.A. (1999). Türkiye’deki önemli bal arısı ırk ve ekotiplerinin morfolojik özellikleri, I. Türk. J. Vet. Anim. Sci. 23:Supply. 3:565-575
- Karaca, A. (2008). Aydın yöresinde bal arılarının (Apis mellifera L.) yararlanabileceği bitkiler ve bazı özellikleri, ADÜ Ziraat Fakültesi Dergisi, 5(2):39-66.
- Lin, S.H., Chang, S.Y. ve Chen, S.H. (1993). The study of bee-collected pollen loads in Nantou, Taiwan. Taiwan 38, 117–133.
- Özenirler, Ç. ve Zare, G. (2022). Evaluation of the polyphenol contents and antioxidant activity of propolis extracted with different techniques, Uludağ Arıcılık Dergisi. DOI: 10.31467/uluaricilik.1106415.
- Özkök, A., Gençay Çelemlı, Ö., Zare, G., Özenirler, Ç., Mayda, N. ve Sorkun, K. (2021). Tunceli ballarının coğrafi işaret çalışması, Uludağ Arıcılık Dergisi.
- Paksoy, M. Y. (2022). Tunceli Florası İçin Yeni Kayıtlar, Int. J. Pure Appl. Sci. 8(1):143-148.
- Pleasants, J.M. ve Zimmerman, M. (1979). Patchiness in the dispersion of nectar resources: Evidence for hot and cold spots, Oecologia. 41 (3): 283–288.
- Prim, L., Çan, M.F. ve Sönmez, M.M. (2011). Bingöl arıcılık raporu, Sektörel Araştırmalar Serisi-4.
- Sıralı, R., Cınbıroğlu, Ş., Develi, Z.Ş. (2017). Some Important Characteristics of Anatolian Bee (Apis mellifera anatoliaca), S:138. 02-04.May.2017, 19 th Veterinary Medicine Student Scientific Research Congress
- İstanbul University / Uludag Bee Journal .ISSN 1303-0248. 17(2): 82-92
- Sorkun, K. (2008). Türkiye’nin Nektarlı Bitkileri, Polenleri ve Balları, Palme Yayınları: 462, Ankara, 341s.
- TAGEM (2020). Türkiye’de Üretilen ve Ticari Potansiyeli Olan Bazı Monofloral Balların Parmak İzlerinin Belirlenmesi: Kimyasal İçerikleri ile Tıbbi Aktivitelerinin Araştırılması ve Standardizasyonları, TAGEM 17/AR-GE/13, EKİM/2020 MUĞLA.
- Tuzlacı, E. ve Doğan, A. (2010). Turkish Folk Medicinal Plants, IX: Ovacık (Tunceli), Marmara Pharmaceutical Journal 14: 136-143.
- Yıldırım Ş. (1995). Flora of Munzur Daglan (Erzincan-Tunceli), OT Sistematik Botanik Dergisi, 2,1,1-78, -ISSN 1300-2953.
- Yüce Babacan, E. ve Eker, E. (2017). Munzur Vadisi (Tunceli) ve yakın çevresinin geofit florası, Bağbahçe Bilim Dergisi, 4(1): 31-49.
- Vitek, E., Yüce, E., ve Çakılcıoğlu, U. (2014). Gundelia dersim and Gundelia munzuriensis (Compositae), two new species from Turkey, Phytotaxa 161 (2): 130–138.
- Yüce Babacan, E., Vitek, E. ve Ergin, C. (2017). Contributions to the Flora of Tunceli (Turkey), International Journal of Nature and Life Sciences (IJNLS), Vol. 1(2), pp. 39-66.

Proje Gönüllüleri ve Hazırlayanlar

